

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการศึกษาต่อเนื่องเพื่อความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลและการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ยกร่างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง (Initial Model Set Up)

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์โครงร่างรูปแบบ (Initial Model Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ปรับโครงร่างรูปแบบ (Adjusted Model)

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์โครงร่างรูปแบบที่ผ่านการปรับ (Adjusted Model Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์สรุบบรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องที่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (Continuing Education Model In Relevance to The Nation Education Act B.E 2542)

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลและการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศึกษารูปแบบการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งในและต่างประเทศ พบว่าเนื้อหาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศไทย มีผลต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาต่อเนื่อง จะต้องมุ่งเน้นให้ประชากรทุกระดับมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยที่รูปแบบการศึกษาดังกล่าวจะต้องได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และผ่านการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต ทั้งนี้รัฐจะต้องสนับสนุนและผลักดันให้มีการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ อีกทั้งยังต้องมีการระดมทรัพยากรและลงทุนด้านงบประมาณจากทั้งรัฐ เอกชน และชุมชน ที่สำคัญคือจะต้องให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

ดังนั้น การศึกษาต่อเนื่องจึงเป็นการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่ได้รับการศึกษาแล้วในระดับใดระดับหนึ่ง หรือในช่วงเวลาหนึ่งได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะด้านต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ โดยเน้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ ปัญหา และแก้ปัญหาต่างๆ ได้ การจัดการศึกษารูปแบบนี้ จะใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การอภิปราย การทดลอง การแนะแนว หรือการอบรม โดยอาจจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว หรือหลักสูตรพิเศษก็ได้

การศึกษาต่อเนื่องสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 รูปแบบ

1. การจัดการศึกษาหลังการรู้หนังสือแล้ว
2. การจัดการศึกษาเพื่อการเทียบโอน
3. การจัดการศึกษาเพื่อการมีรายได้
4. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
5. การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสนใจของบุคคล
6. การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับอนาคต

นอกจากนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถาบันการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะศึกษาหรือเรียนรู้เพิ่มเติมแก่ประชาชนทุกระดับในทุกๆ ช่วงชีวิต และเพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยสถาบันการศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพัฒนาการตามวัยและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ให้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันในด้านโอกาสทางการศึกษา ด้วยการจัดให้การศึกษาให้มีลักษณะยืดหยุ่นทั้งในด้านสถานที่ ระยะเวลา เนื้อหา และวิธีการเรียนให้เป็นไปตามความพอใจของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ในการจัดการการศึกษาตลอดชีวิตจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้ชัดเจน และควรใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ

แนวคิดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่โรงเรียนไม่สามารถให้บริการได้ทั้งหมด สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อสนองความต้องการที่จะศึกษาความรู้เฉพาะทางซึ่งเป็นที่ต้องการในท้องตลาด นอกจากนี้ แนวคิดการศึกษานอกโรงเรียนยังมีขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพิ่มเติมจากการศึกษาในระบบโรงเรียน

แนวคิดเรื่องเครือข่ายการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการประสานสัมพันธ์ของหน่วยงานในลักษณะเครือข่าย เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือนำความรู้จากภายนอกมาขยายความรู้ภายในชุมชนด้วยตนเอง โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์ใดๆ ตายตัว การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความต้องการของสมาชิกเครือข่าย และเพื่อให้เครือข่ายมีลักษณะที่เป็นระบบ จึงจำเป็นต้องประกอบด้วยระบบรับ เก็บ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ เครือข่ายต้องอาศัยชุมชนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

แนวคิดวิทยาลัยชุมชนที่สนับสนุนให้การจัดการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยสามารถจัดการเรียนการสอนเฉพาะเนื้อหาวิชาระดับสูง โดยให้หน่วยงานอื่นๆ รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 แทน ทั้งนี้แนวคิดวิทยาลัยชุมชนมีลักษณะเด่นที่หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. นโยบาย "เปิดประตู"
2. มีหลักสูตรกว้างขวาง และเน้นการสอนมากกว่าการวิจัย
3. ค่าใช้จ่ายต่ำและมีความสะดวกแก่ผู้เรียน
4. ยึดความต้องการของชุมชนเป็นหลัก

การบริการวิชาการภายใต้แนวคิดในการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งที่อยู่ในชนบทและในเมือง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนเป็นการพัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้การบริการวิชาการควรมีทั้งแบบเก็บเงินและแบบให้เปล่าสำหรับประชาชนผู้ยากไร้และด้อยโอกาส การบริการวิชาการควรมีเนื้อหาที่หลากหลาย และเกิดจากการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ รวมถึงชุมชนที่รับบริการทางวิชาการนั้นๆ

รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในมหาวิทยาลัยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ เช่น การศึกษาในสถาบันการศึกษา และการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ คือการศึกษาด้วยตนเอง

ในส่วนต่อไปเป็นการสรุปแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องในประเทศและต่างประเทศทั้ง 7 แห่งดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะหน่วยงานในการกำกับของมหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานทางวิชาการร่วมกับคณะ และสามารถระดมทุนสร้างศักยภาพ

ภาพในหน่วยงานของตนเองได้ เป็นหน่วยงานหลักที่พัฒนาเทคนิคและระบบการจัดการศึกษานอกระบบ โดยผ่านสื่อประสมและเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกล

2. สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภารกิจหลักคือ การให้บริการความรู้เสริมแก่สาธารณชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส มีการฝึกอบรมสัมมนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว การอบรมเฉพาะภายในองค์กร การบริการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ การสร้างคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ เพิ่มความสามารถในการหารายได้ สร้างสำนักในหน้าที่พลเมือง และตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน

3. สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้นักมีความรู้มากกว่าเดิม นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งต่อตนเอง องค์กร และประเทศชาติ

4. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่ให้ บริการทางวิชาการทั้งทางด้านเกษตรกรรมและวิชาชีพต่างๆ ตลอดจนผลิตสิ่งที่มีประโยชน์ ให้บริการแก่ประชาชนและหน่วยงาน นอกจากนี้ยังสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในชุมชนและสังคมให้ก้าวหน้าและยั่งยืนยิ่งขึ้น

5. ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยไอไอไอ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดเตรียมหลักสูตรการศึกษาและบริการทางการศึกษาที่กว้างขวางเพื่อบริการต่อชุมชน สร้างภูมิปัญญา และการเติบโตของบุคคล สร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อม ในการออกไปประกอบอาชีพโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น สีผิว เพศ และวัย หรือแม้แต่ข้อบกพร่องทางกายภาพของผู้เรียน เพื่อรองรับความต้องการทางการศึกษาที่มีการขยายตัวอย่างสูงในปัจจุบัน

6. ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยยูทาห์ ได้มีการสร้างการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพสูง มีการให้ความรู้การศึกษาในด้านต่างๆ ทั่วไปที่ดี มีความเชี่ยวชาญวิชาการเฉพาะทาง พัฒนากิจกรรมทางวิชาชีพแก่ผู้เรียน พัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยไม่อิงกับข้อจำกัดของเวลา

7. ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ เป็นหน่วยงานที่เปิดโอกาสในเรียนรู้ตลอดชีวิต ตอบสนองการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เน้นการให้การศึกษาแก่ทุกระดับ ทุกชนชั้น ที่สนใจในการศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ นอกจากนี้แล้วยังเป็นศูนย์ด้านการผลิตและจำหน่ายสื่อสารศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก

จากเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถนำมาสรุปในตารางเปรียบเทียบการจัดการศึกษาทั้งด้านโครงสร้าง บริการวิชาการ และเครือข่าย ของมหาวิทยาลัยในประเทศทั้ง 4 แห่ง ในตารางที่ 4.1 และตารางเปรียบเทียบในต่างประเทศอีก 3 แห่งได้ดังตารางที่ 4.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบโครงสร้างและภาระจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเมื่อมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การเรียนต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โครงสร้าง 1. โครงสร้างแนวทางการบริหาร งานองค์กร	โครงสร้างองค์กร 1. ผู้อำนวยการศูนย์การฯ 2. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร 2.1 หัวหน้าสำนักงาน 2.1.1 อำนวยการเงินบัญชี/บุคลากรพัสดุ/จัดซื้อ/อาคาร สถานที่ 2.2 วางแผนและประเมินผลงบประมาณ 2.3 ประสานงานมหาวิทยาลัยและต้อนรับผู้มาดูงาน 3. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 3.1 ฝ่ายเทคนิค 3.2 ฝ่ายปฏิบัติการ 3.3 ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ 3.4 ฝ่ายผลิตขยาย 4. ผู้แทนฝ่ายบริหารคุณภาพ 4.1 ผู้ช่วยฝ่ายบริหารคุณภาพ 4.2 เจ้าหน้าที่ควบคุมเอกสาร	แยกเป็น 6 ส่วน 1. ฝ่ายสำนักงานเลขานุการ รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป ภายในสำนักงานและ ประสานงานทั้งภายในและภายนอก 2. ฝ่ายการเผยแพร่ทางไกล รับผิดชอบในงานบริหารงานด้านวิชาการสังคม โดยการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน ผ่านทางสื่อทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เทปเสียง เป็นต้น 3. ฝ่ายบริหารการฝึกอบรม รับผิดชอบในงานบริหารงานวิชาการด้วยการฝึกอบรมแก่ประชาชนทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน 4. ฝ่ายพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการฝึกอบรม รับผิดชอบออกแบบสื่อและผลิตสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม 5. ฝ่ายวิเคราะห์โครงการและหลักสูตรการฝึกอบรม รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรโดยสำรวจ และวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 6. ฝ่ายอุทยานการศึกษา รับผิดชอบในการจัดการศึกษาวิจัย โดยจัดให้เป็นศูนย์กลาง 7. การจัดการกิจกรรมทางวิชาการ นันทนาการ ส่งเสริมทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ	สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม ศูนย์ส่งเสริม และ มีกิจกรรมเกษตรแห่งชาติ - สถานีวิทยุ ม.ก. 17 ตำแหน่ง - ฝ่ายบริหาร และธุรการทั่วไป 18 ตำแหน่ง - ฝ่ายพัฒนาสื่อสารส่งเสริม 23 ตำแหน่ง - ฝ่ายวิเคราะห์โครงการ และหลักสูตรการฝึกอบรม 6 ตำแหน่ง - ฝ่ายวิทยุ 5 ตำแหน่ง - ฝ่ายส่งเสริม และ เผยแพร่ 9 ตำแหน่ง - ฝ่ายฝึกอบรม 15 ตำแหน่ง	คณะกรรมการประจำสำนัก ดูแลด้านนโยบายบุคลากร ประจำสำนัก ประกอบด้วยผู้บริหาร 5 ตำแหน่ง - ผู้อำนวยการสำนัก - รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการสังคม - รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาและเทคโนโลยี - รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร และเลขานุการสำนักงาน ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย - งานโครงการและหลักสูตร - งานศิษย์เก่าสัมพันธ์ - งานอบรมและสัมมนา - งานผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์ - งานผลิตสื่อการศึกษา ฝ่ายบริการสังคม ประกอบด้วย - งานโครงการและหลักสูตร - งานประสาน - งานศิษย์เก่าสัมพันธ์ - งานอบรมและสัมมนา - งานจัดรายการวิทยุ - ศูนย์ข้อมูลและสนเทศ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเป็นองมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การเรียนรู้ต่อเนื่องแห่งฟาลงกรณ์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยอุทัยธรรมนิราช	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป โดยเน้นการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาคลอดชีวิต - สามารถตอบสนองความต้องการรับการศึกษาทั้งก่อนและหลังปริญญาตรี - มุ่งขยายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค - ลดข้อจำกัดด้านเวลา ระยะทางและภูมิศาสตร์ - ลดปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาด้วย - เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการบริการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย 	<p>ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม แยกแยะความรู้ผ่านสื่อต่างๆ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางวิชาการนันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในเทศกาลต่างๆ</p>	<p>เพื่อรับผิดชอบการให้บริการทางวิชาการแก่มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และประชาชนทั่วไป โดยถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีที่ถูกต้อง และทันสมัย เพื่อการประกอบอาชีพและเสริมอาชีพ</p>	<p>ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลขานุการสำนัก - ฝ่ายการเงินและบัญชี - ฝ่ายธุรการ งานบันทึกข้อมูล <p>ภารกิจของสำนักฯ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการให้ความรู้เสริมการศึกษาเพิ่มเติมให้แก่บุคคลทั่วไปทุกชั้นอาชีพ ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ไม่มีโอกาส หรือมีการศึกษาน้อย</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต 2. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ 3. เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการหารายได้ 4. เพื่อสร้างสำนึกในหน้าที่พลเมือง จริยธรรม และการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณี
การบริหารทางวิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนทั่วไปทุกระดับ อายุ อาชีพ และการศึกษา เน้นการทำหลักสูตรเพื่อเข้าถึงคนทุกกลุ่มวิชาชีพ - หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนทั่วไป 2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน 3. กลุ่มคนทำงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนทั่วไป 2. บุคคลที่อยู่ในแวดวงเกษตรกรรม 3. นิสิตและนักศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นองค์กร 2. กลุ่มบุคคลทั่วไป ทุกเพศทุกวัย 3. กลุ่มคนทำงาน 4. กลุ่มที่มีรายได้น้อยและไม่มีรายได้ เช่น พระสงฆ์
3. กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้บริการ				

ตารางที่ 4.1(ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและภารกิจหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การเรียนรู้ต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิธา	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. แนวคิดการบริการวิชาการ	<p>- ให้บริการหลักสูตรทั้งระยะสั้น ระยะยาว โดยเน้นหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน</p> <p>- ศูนย์จะดำเนินงานร่วมกับบุคคลต่างๆ ซึ่งเป็นเจ้าของศาสตร์หรือองค์ความรู้ด้านนั้นๆ โดยจะใช้รูปแบบคณะทำงานเฉพาะเรื่องรับผิดชอบงานแต่ละโครงการ หลักสูตร วิชา โดยศูนย์จะรับผิดชอบในส่วนเลขานุการและกิจการบริหารอื่นๆ</p>	<p>1. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ให้แก่หน่วยงานต่างๆ แบบเบ็ดเสร็จ</p> <p>2. บริการให้คำปรึกษาในการดำเนินการฝึกอบรม และการจัดทำสื่อการเรียนการสอน</p> <p>3. เผยแพร่ความรู้ทางวิทยุกระจายเสียง</p> <p>4. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>5. ออกแบบหลักสูตรเฉพาะให้กับหน่วยงานต่างๆ</p>	<p>ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้อง และทันสมัยเพื่อการประกอบอาชีพ และเสริมอาชีพโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น สถานีวิทยุ ม.ก. เอกสารวิชาการ ฯลฯ รวมไปถึงการฝึกอบรม และประชุมสัมมนา</p>	<p>แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การให้บริการฝึกอบรม-สัมมนาระยะสั้น ใช้เวลา 1-5 วัน หลักสูตรส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการบริหาร พัฒนากิจกรรมในการทำงาน และเสริมสร้างความรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต 2. การจัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะ ยาว ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 10 สัปดาห์ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ตลอดจนถึงมุ่งเน้นสร้างทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสมให้แก่คนในสังคม 3. การให้บริการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะภายในองค์กร (In-house Training) ให้บริการฝึกอบรมในหัวข้อเฉพาะตามความต้องการของหน่วยงาน โดยวิทยากรที่มีคุณภาพ มีชื่อเสียงในระดับประเทศผสมผสานกับภาคีอบรม ซึ่งปฏิบัติการเพื่อหวังผลในทางปฏิบัติ 4. การจัดการอบรมบริการสังคม โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจากผู้ร่วมรายการ เช่น การจัดบรรยายพิเศษ การอบรมความรู้เป็นกรณีพิเศษ การถวายความรู้แด่พระสงฆ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำนักได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปีเพื่อเป็นการบริการสังคม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและการจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบและ เทคนิคการเรียงการสอน	ศูนย์การเรียนรู้ต่อเนื่องแห่งฟาลกอร์น	มหาวิทยาลัยโซเทียธรรมเริราช	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. วิธีการบริการวิชาการและ เทคนิคการเรียงการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เรียนเข้าคอร์สสอบอบรมด้วยตนเอง 2. ด้านการผลิตรายการ - จัดทำรายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน และออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ 3. การเรียนทางไกล - ถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียม และรายการผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต 4. ร่วมกับกลุ่มต่างๆ ของชุมชนเพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการของชุมชน 5. ใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เรียนเข้าคอร์สอบรมด้วยตนเอง 2. แผนแพร์ควมรู้ผ่านวิทยุกระจายเสียง หลักสูตรที่ให้บริการ - Nondegree Programs - เน้นหลักสูตรหลัก 4 ด้าน 1. กิจกรรมทางวิชาการ 2. นันทนาการ 3. ศิลปวัฒนธรรม 4. ประเพณีในเทศกาลต่างๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน โดยการจัด อบรมหลักสูตรต่างๆ 2. การถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านสถานีวิทยุ ม.ก. 3. การผลิต และพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนการสอน 4. การพัฒนาด้านการศึกษาริวิจัย และหลักสูตร การฝึกอบรม 5. การเรียนการสอน และการฝึกงานนิสิต 6. การให้บริการยืมสื่อต่างๆ และจัดหาวิทยุกรณ์ 7. การให้บริการด้านการพิมพ์เอกสาร ตำราทาง วิชาการ 8. การให้บริการสถานที่เพื่อการจัดประชุม และ ฝึกอบรมสัมมนา 9. ถ่ายทอดสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต <p>หลักสูตรที่ให้บริการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักสูตรอบรมวิชาชีพ ระยะสั้น 1.1 หมวดอาหาร 1.2 หมวดเกษตร 1.3 หมวดคหกรรมการทำอาหาร 1.4 หมวดศิลปะ 1.5 หมวดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1.6 หมวดภาษา 2. หลักสูตรพัฒนาบุคลากร 3. หลักสูตรนานาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการเรียนในห้องเรียน - มีการศึกษาดูงานในต่างประเทศในบาง หลักสูตร หลักสูตรระยะสั้น 1-5 วัน เน้นการ ฝึกอบรมพัฒนาในด้านต่างๆ - การบริหาร - การพัฒนาอาชีพ - จิตวิทยา - การพัฒนาบุคลากร - กฎหมาย - หลักสูตรต่อเนื่อง <p>เน้นการฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรอบรมสัมมนาส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและการจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การเรียนต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช	สำนักส่งเสริมและมีกรอบ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. รูปแบบเครือข่าย เครือข่ายในกรบริการ	- ประชาสัมพันธ์โครงการและผลงานผ่านทางสื่อ ทุกชนิดที่เอื้ออำนวยทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ และเครือข่ายระดับประเทศ และระดับโลก	เครือข่ายการเรียนรู้ และแนวความคิดการศึกษา ตลอดชีวิต - หลักสูตรระยะสั้น หนวยราชการ / นักศึกษา / และศิษย์เก่า	1. ถ่ายทอดวิชาการเกษตรผ่านสื่อทางไกล ต่างๆ 2. เผยแพร่เอกสารวิชาการทางเกษตร	- มีการอบรมและสัมมนาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย - มีการสัมมนาในต่างจังหวัดเพื่อกระจาย โอกาส - การจัดกิจกรรมบริการสังคม
7. การขยายเครือข่าย	1. ขยายสาขาไปยังเขตพื้นที่อื่นนอกมหาวิทยาลัย ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เช่น ซีคอนสแควร์ และภาคสวนแก้วเชียงใหม่ เป็นต้น 2. ร่วมมือกับสถาบันราชภัฏทั่วประเทศจัดหลัก สูตรที่สอนโดยใช้เทคโนโลยี และเครือข่าย 3. ร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อนำหลักสูตรที่ได้ มาตรฐานมาเพื่อพัฒนาบุคลากรเพื่อวิชาชีพระดับ สากล	- เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปทางวิทยุ กระจายเสียง	1. สถานีวิทยุ ม.ก. 4 สถานี - บางเขน - เชียงใหม่ - ขอนแก่น - สงขลา 2. ศูนย์ส่งเสริม และมีกรอบการเกษตรแห่งชาติ วิทยาเขตกำแพงแสน	- สร้างเครือข่ายผ่าน "ศิษย์เก่าสัมพันธ์" - ใช้อย่างกว้างขวางเผยแพร่และแลกเปลี่ยน ความรู้ - ใช้นโยบายและสารสนเทศเพื่อกระจาย ความรู้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและกระบวนการจัดการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ชื่อหัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การเรียนรู้ต่อเนื่องแห่งฟาลงกรณ์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8. ความสัมพันธ์กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของสังคม	ศูนย์การเรียนรู้ต่อเนื่องแห่งฟาลงกรณ์ 1. หลักสูตรระยะสั้นและยาว ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้สูงอายุ ทุกเพศ,วัย และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนชราคนพิการ 2. กลุ่มสมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมนายหน้า อสังหาริมทรัพย์ หน่วยงานราชการ ฯลฯ 3. ร่วมกับกรุงเทพมหานคร จัดอบรมนักเรียนที่ด้อยโอกาส	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการฝึกอบรมแก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และ เอกชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ และ ประสบการณ์ในการทำงานด้านต่างๆ แก่บุคลากรทุกระดับ นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษา แนะนำด้านบริการฝึกอบรมแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 1. นำความรู้ด้านเกษตรออกเผยแพร่สู่ประชาชน ที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2. งานวันเกษตรแห่งชาติ (ตลาดนัดเกษตรกลางบางเขน) 3. หนังสือ "ข่าวสารเกษตรศาสตร์" 4. ก่อสร้าง "ศูนย์ส่งเสริม และ มีฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ" วิทยาเขตกำแพงแสน 5. เน้นงานสอบ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคมและงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดสัมมนาฝึกอบรมแบบให้เปล่า - การถวายความรู้แด่พระสงฆ์ - ให้บริการความรู้เสริมแก่สาธารณชน
9. การสร้างแหล่งการเรียนรู้	สร้างบรรยากาศในบริเวณสถานศึกษาให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ เช่น เขียนศัพท์ภาษาอังกฤษกำกับไว้ในอุปกรณ์ในห้องน้ำ	การจัดสอนพหุภาษาสตรีไม่มีวรรณคดีไทย พันธุ์ไม้หายาก และไม่ประณีตความงาม	1. ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ วิทยาเขตกำแพงแสน 2. สถานีวิทยุ ม.ก. 4 สถานี 3. อินเทอร์เน็ต เครื่องถ่ายนตรี	- สถานีวิทยุธรรมศาสตร์ - ศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ - ห้องสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ - เปิดหอประชุมสำหรับประชาชนเข้าฟังการสัมมนา

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบโครงสร้างและการจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยไอโอ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยรัฐเพนน์	ศูนย์ภายใต้อาสาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยแมริแลนด์
โครงสร้าง 1. โครงสร้างแนวทางการบริหารงานองค์กร	1. โครงสร้างแนวทางการบริหารงานองค์กร ผู้บริหารสูงสุด คือ Dean of Life Long Learning ที่บทบาทเทียบเท่า คณะและร่วมมือกับคณะต่างๆ	ผู้บริหารสูงสุดคือ Vice President for Extension and Dean of Continuing Education Associate Dean for continuing Education Director 1. Independent and Distance Education 2. Evening school	1. โครงสร้างแนวทางการบริหารงานองค์กร คณะกรรมการบริหารได้แก่ 1. Chancellor 1.1 Executive Vice Chancellor and Provost 1.2 Vice Provost 2. Administration Dean 2.1 Associate Dean 2.2 Arts, Letters and Sciences 2.3 Professional Studies 2.4 Human Resources 2.5 Extension-Compus Initiatives 2.6 International Studies 2.7 Development 2.8 UC Berkeley Extension Online 2.9 Communication and Marketing Services

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและบริหารจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยไอโอโฮ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยรัฐยูทาห์	ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์
2. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย	<p>1. สร้างธรรมาภิบาลและความสุขของมวลมนุษยชาติด้วยการศึกษา</p> <p>2. สร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา</p> <p>3. สร้างโอกาสในการเรียนรู้โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น เพศ และวัย หรือข้อบกพร่องทางกายภาพของผู้เรียน</p> <p>4. ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนตามแต่กลุ่มวิชาชีพที่ต้องการเรียนรู้ ต่อเนื่องพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้อง กับบทบาทหน้าที่ในการทำงานของเขา จนถึงความสนใจเฉพาะบุคคล</p>	<p>1. เน้นความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแนวคิดเสรีนิยม</p> <p>2. สร้างการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา</p>	<p>เพื่อเป็นสะพานเชื่อมกลางระหว่างมหาวิทยาลัยและสาธารณชนภายนอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งเพื่อตอบสนองความต้องการที่ละศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน หน่วยงาน Extension จึงทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมต่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ จนกระทั่งในระดับนานาชาติ</p>
3. กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้บริการ	<p>- ทั่วโลก</p> <p>- Extended community</p> <p>- หน่วยงานภายนอก</p>	ทั่วโลก	<p>เนื่องจากปรัชญาของการศึกษาต่อเนื่องคือการให้การศึกษากับผู้เรียนทุกระดับทุกชนชั้น ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นบุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งเพื่อสนองความต้องการในการศึกษาและเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน</p>
4. แนวคิดการบริหารวิชาการ	<p>บริการความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน โดยเฉพาะความต้องการในรูปแบบแต่ละบุคคล</p>	<p>1. บริหารความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน โดยเฉพาะความต้องการในรูปแบบแต่ละบุคคล</p> <p>2. มหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งโครงการวิจัย จัดการศึกษาในรูปแบบหลากหลาย และ การบริการทางด้านวิชาการต่างๆ</p>	<p>1. UC Berkeley Extension เป็นหนึ่งในผู้นำด้านการศึกษาต่อเนื่องในสหรัฐอเมริกา โดยให้บริการด้านการศึกษากับนักศึกษาในประเทศและจากทั่วโลก ทั้งการเรียนออนไลน์ ภาควิชาที่ผ่านมา</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและการจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเมืองมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยไอโอ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยรัฐยูทาห์	ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์
<p>เครือข่ายในการบริการ</p> <p>6. รูปแบบเครือข่าย</p>	<p>1. การขยายโอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมีวิทยาเขตทั้งหมดในรัฐไอโอ 5 วิทยาเขต</p> <p>2. จัดการเรียนการสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยท้องถิ่น เป็นอิสระ</p> <p>3. เป็นศูนย์วัดระดับความรู้เพื่อเข้าศึกษาระดับปริญญา ที่ไม่มีผลการเรียนระดับมัธยมปลาย แต่มีประสบการณ์ในการทำงาน</p>	<p>การขยายโอกาสทางการศึกษามีหน่วยงานรวม 7 หน่วยงาน และมีผู้เชี่ยวชาญครอบคลุมทุกสาขาลงทะเบียนเรียนได้หลายวิธีการ</p> <p>2. ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนในท้องถิ่นเรียนภายในมหาวิทยาลัย</p> <p>3. ภายในห้องเรียนของศูนย์มีการเรียนผ่านดาวเทียม ซึ่งมีอยู่ถึง 20 ศูนย์ ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ</p>	<p>2. UC Berkeley Extension มีผลงานในการให้การศึกษาดังต่อไปนี้ โดยเริ่มต้นด้วยการพัฒนางานวิจัย โดยไม่หยุดยั้ง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับความต้องการของสาธารณชนในวงกว้าง หลักสูตรของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ใหญ่จึงได้รับการปรับให้มีความหลากหลาย ทั้งในแง่เนื้อหาวิชาและระยะเวลาในการเรียนการสอน</p> <p>3. CMIL มีหลักสูตรที่ออกแบบมาให้เป็นที่นิยมในการทำงานแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน</p>
<p>7. การขยายเครือข่าย</p>	<p>1. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยไอโอ ให้ชื่อว่าฝ่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>2. มีโครงการที่ออกแบบและพัฒนาในรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ</p> <p>3. ทางมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรหลากหลายสำหรับบุคคลทั่วไป เช่น หลักสูตรภาคฤดูร้อน, ฤดูหนาว</p>	<p>มหาวิทยาลัยมีเครือข่ายการศึกษาในประเทศตั้งอยู่ตามเมืองต่างๆ ได้แก่ เบิร์กลีย์ ซานฟรานซิสโก (ทั้งสองด้าน) เรดวู้ดซิตี ฟริมอนต์ และซาน รามอน</p>	<p>1. มีหน่วยงานศูนย์กลางสื่อและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (CMIL)</p> <p>2. มีการให้ส่วนลดแก่สมาชิกสมาคมศิษย์เก่า Cal Alumni Association</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) เปรียบเทียบโครงสร้างและการจัดการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ชื่อ หัวข้อการเปรียบเทียบ	ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยไอโฮ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยรัฐฮาวาย	ศูนย์ขยายโอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยอเมริกัน
8. ความสัมพันธ์กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของสังคม	<p>เพื่อเป็นการรับรองความต้องการทางการศึกษาที่มีการขยายตัวอย่างสูงในชุมชน มหาวิทยาลัยถือเป็นพันธกิจที่จะให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ</p> <p>เพื่อให้การถ่ายทอดการเรียนรู้ผ่านสื่อสารมวลชนในลักษณะห้องเรียนผ่านสื่อสาร</p> <p>การศึกษาต่อเนื่องที่สนับสนุนชุมชน (Extended Community) เป็นสิ่งที่ยืนยันการรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัยในการตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ในภูมิภาคนี้ที่มีอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>เป้าหมายในการพัฒนาทั้งกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่และวัยทำงาน รวมทั้งเยาวชน โดยมีโปรแกรมหลักๆ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการเกษตร 2. โปรแกรมเยาวชน 3. โปรแกรมชีวิตและครอบครัว 4. โปรแกรมพัฒนาทรัพยากรชุมชน 5. โปรแกรมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 6. การให้ความรู้ทางด้านโภชนาการแก่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย <p>มหาวิทยาลัยมีพันธะสัญญาจะเตรียมบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อที่จะออกไปใช้ประชาชนของรัฐของประเทศ และของโลก</p> <p>มหาวิทยาลัยมีการเข้าถึงประชากรของรัฐที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลออกไป ผ่านหน่วยงานการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เรียกว่า University Extension (มหาวิทยาลัยขยายโอกาส)</p>	<p>ความสัมพันธ์กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของสังคมของหน่วยงาน Extension แบ่งได้เป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมสาธารณะ <p>หน่วยงาน Extension ได้จัดทำหลักสูตรที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และหลักสูตรราคาประหยัดขึ้นรอบๆ Bay Area เพื่อทางมหาวิทยาลัยจะได้ทราบถึงแนวโน้มความนิยมในขณะนั้น และแนวคิดต่างๆ จากประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. กิจกรรมร่วมกับชุมชน <p>กว่าศตวรรษแล้วที่หน่วยงาน Extension ได้ทำหน้าที่ผลักดันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้ทำหน้าที่รับใช้สังคมและชุมชนในวงกว้าง โดยเฉพาะในงานมูลนิธิเหล่านั้น มีความชำนาญเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น California Urban Partnership Intern Program (CaPIP)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ศูนย์ฯ ได้ทำงานร่วมกับโรงเรียน หน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม ด้วยการออกแบบหลักสูตรเฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละองค์กรวิชาชีพโดยเฉพาะ และร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมใหญ่ๆ ทั่วโลก
9. การสร้างแหล่งการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศูนย์สัมมนา 2. ศูนย์ฝึกปฏิบัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศูนย์การเรียนรู้ภาคค่ำ 2. มีฝ่ายการจัดประชุม 3. ศูนย์การเรียนรู้เคลสล็อกก์ 	

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราต่างๆ ดังตารางที่ 4.3

รายละเอียดเนื้อหาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราต่างๆ ที่ใช้ในการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยในประเทศในด้านความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 6

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7

ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8

การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

(๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 15

การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 24

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25

รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ที่อย่าง พอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 29

ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังกัดอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมี การจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ วิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธี การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 58

ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้ง จากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมา ใช้จัดการ ศึกษา ดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจ จัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเกี่ยวกับความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มาตรา 6	- มีกลไกตอบสนองการพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ที่เน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในลักษณะการศึกษาคือต่อเนื่องตลอดชีวิต	- สร้างสำนักในหน้าที่พลเมือง จริยธรรม และการสร้างซึ่งวัฒนธรรมประเพณี	-	
มาตรา 7		- จัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะยาว ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 10 สัปดาห์ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ตลอดจนมุ่งเน้นสร้างทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสมให้แก่คนในสังคม	- ให้บริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในเทศกาลต่างๆ	
มาตรา 8	- มีระบบประกันการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในลักษณะการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต - ร่วมกับคณะต่างๆ ซึ่งเป็นเจ้าของศาสตร์ด้านนั้นๆ โดยใช้รูปแบบคณะทำงานเฉพาะเรื่อง - ร่วมมือกับคณะวิชาเพื่อจัดการเรียนการสอนในวิชาที่ขาดแคลน ในภาคฤดูร้อน โดยมีการรับรองหน่วยกิต (วรรค 3)	- ให้บริการกลุ่มเป้าหมายที่เป็นองค์กร บุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย กลุ่มคนทำงาน กลุ่มที่มีรายได้น้อย และไม่มีรายได้ (วรรค 1)	- บริการให้คำปรึกษาในการดำเนินการฝึกอบรม อาทิ การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การบริหารโครงการฝึกอบรม การจัดทำสื่อประกอบการฝึกอบรม และการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) เปรียบเทียบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มาตรา 15	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยให้ผู้ศัลได้มีโอกาสที่จะเพิ่มพูนความรู้และวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น จากระบบเดิมที่มีอยู่ สามารถพัฒนาด้านการศึกษาของตนเองได้โดยไม่มีข้อจำกัด - ศูนย์ ฯ เป็นหน่วยงานบริหารและจัดกิจกรรมการศึกษาออกระบบทุกลักษณะ (วรรค 2) 	-		<ul style="list-style-type: none"> - มีบทบาทที่สำคัญเกี่ยวข้องกับภารกิจศึกษานอกกระบวนทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรระดับชาติและระดับนานาชาติ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) เปรียบเทียบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติ	ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำนักส่งเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มาตรา 24	<ul style="list-style-type: none"> ประสานงานกับคณะวิชาต่างๆ ในการสร้างหลักสูตรศึกษาต่อเนื่อง เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งระดับก่อนและหลังปริญญาไปทั่วประเทศในจุดที่เป็นที่ต้องการ โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา และไม่ขัดข้องกับที่คณะจัดทำ (วรรค 1) เน้นการบริการเพิ่มพูนความรู้ทั่วไปและความรู้ทางวิชาชีพ (วรรค 1.2) ให้บริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของผู้มารับบริการ ตลอดจนเพิ่มคุณภาพชีวิตและสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม (วรรค 4) 	<ul style="list-style-type: none"> ให้บริการฝึกอบรม สัมมนาระยะสั้น 1-5 วัน โดยหลักสูตรส่วนใหญ่เน้นพัฒนาศักยภาพทางการบริหาร พัฒนาทักษะในการดำเนินงานและเสริมความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต (วรรค 2) ให้บริการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะภายในองค์กร (In-house Training) เป็นการให้บริการฝึกอบรมในหัวข้อเฉพาะ ตามความต้องการของหน่วยงาน โดยเลือกสรรวิทยากรที่มีคุณภาพ มีชื่อเสียงในระดับประเทศ ผสมผสานกับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อหวังผลในทางปฏิบัติ (วรรค 2, 3) 	<ul style="list-style-type: none"> มีฝ่ายบริหารการฝึกอบรม รับผิดชอบในการบริการทางวิชาการด้วยการฝึกอบรมแก่ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีฝ่ายวิเคราะห์โครงการและหลักสูตรการฝึกอบรม รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตร โดยสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (วรรค 1) มีฝ่ายอุททยานการศึกษา รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดให้เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางวิชาการ เน้นหนักการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> มีการเปิดอบรมวิชาชีพสำหรับประชาชนทั่วไป คือ อบรมวิชาชีพภาคฤดูร้อนและอบรมวิชาชีพภาคปกติ ซึ่งในแต่ละครั้งที่จัดฝึกอบรม จะมีวิชาที่เปิดอบรม ทั้งวิชาที่พิเศษและวิชาชีพอื่นๆ มาขึ้นตามลำดับ จนปัจจุบันมี 124 วิชาอยู่ในความดูแลของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มีหน้าที่ผลิตเอกสารเผยแพร่หรือคู่มือวิชาการทางการเกษตรที่ถ่ายทอดการเข้าใจของเกษตรกรและผู้สนใจ ถ่ายทอดวิชาการเกษตรผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือนั่งสื่อ ตอบและแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรทางโทรศัพท์ จดหมาย หรือมาปรึกษาด้วยตนเอง ส่งเสริมและพัฒนาระบบสถาบันกลุ่มเกษตรกร จัดนิทรรศการทางการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมและฝึกอบรมเคลื่อนที่ (วรรค 3, 5, 6) สำนักมีหน้าที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร วิชาการ ในรูปแบบของการให้การศึกษาจากระบบโรงเรียน รวมไปถึงการผลิตสื่อ เพื่อเป็น

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) เปรียบเทียบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับพระราชนโยบายการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

<p>พระราชบัญญัติ</p>	<p>ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p> <p>จ่ายจากผู้ร่วมรายการ เช่น การจัดบรรยาย พิเศษ การอบรมความรู้เป็นกรณีพิเศษ การถวายความรู้แด่พระสงฆ์</p>	<p>สำนักการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยศรีนครินทร์ ปราจีนบุรี</p> <p>ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในเทศกาลต่างๆ</p>	<p>สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์</p> <p>เพื่อจากรัฐบาลเป็นต้น ดำเนินการก่อสร้าง "ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ" ที่วิทยาเขตบางเขน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเน้นทั้งงานสอน งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ</p> <p>- มีหน้าที่จัดการศึกษาต่อเนื่องในระดับสูงกว่าปริญญา และรับผิดชอบโครงการตำรวจบ้าน ศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพของงานฝึกอบรม ในด้านหลักสูตร ทฤษฎี วิธีการ และเทคนิคการจัดฝึกอบรม รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศทางการเกษตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระบบงานส่งเสริมเผยแพร่และงานฝึกอบรม ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรมเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการจัดฝึกอบรม ดำเนินงานวิจัยด้านส่งเสริมการเกษตรและนิเทศการเกษตร</p>
<p>มาตรา 58</p>				

นอกจากนี้ พบว่าการดำเนินงานของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยของรัฐไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2542 ในหลายด้าน อาทิ

1. วัตถุประสงค์เพื่อการตอบสนองต่อชุมชนโดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนยังไม่ชัดเจน อันเป็นอุปสรรคต่อการสร้างการศึกษาต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
2. แนวทางการบริหารองค์กรยังเป็นองค์กรปิด ขาดการร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
3. การบริการทางวิชาการยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร เป้าหมายยังกระจุกตัวอยู่ภายใต้ความถนัด ความชำนาญ และประสบการณ์เก่า ขาดการพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับประชากรในทุกกลุ่มอาชีพ
4. แนวคิดการบริการยังไม่มีการศึกษาตามอรรถศาสตร์มากนัก ทำให้ขาดโอกาสสำหรับกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงการบริการ
5. เทคนิคการเรียนการสอนหลายแห่งยังเป็นรูปแบบเดิม เช่น การเรียนในห้องเรียน (Traditional Classroom) เท่านั้น
6. เครือข่ายในการบริการ ขาดรูปแบบที่ถาวรและสมบูรณ์ในการให้บริการแก่ชุมชน รวมถึงขาดความสัมพันธ์ในเชิงการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกับการศึกษาและสร้างแหล่งการเรียนรู้เพื่อชุมชน อันเป็นหัวใจหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2542

ผลของการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำไปจัดทำร่างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ร่างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง (Initial Model Set Up)

จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ปรากฏ สามารถสรุปโครงร่างรูปแบบหรือร่างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องขึ้นอันเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเรียกว่า "สมมติฐานชั่วคราว" (Working Hypothesis) เพื่อใช้ในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ โครงร่างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องที่สังเคราะห์ขึ้นภายใต้ความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

โครงสร้าง

การจัดโครงสร้างของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 มาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 29 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองของชุมชน ด้วยการจัดโครงสร้างการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และมีแนวทางการบริหารองค์กรเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

โครงสร้างแนวทางการบริการองค์กร

- บริหารแบบภาคเอกชน แต่ไม่เน้นการแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก
- ประสานงานริเริ่มโครงการร่วมกับคณะภาควิชาที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน
- บุคลากรระดับตั้งแต่ผู้ปฏิบัติการจนถึงผู้บริหารควรทำงานเต็มเวลา โดยไม่ติดภาระงานที่คณะหรือภาควิชา เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน
- ควรมีระบบการจัดการการใช้ Outsourcing เช่น จ้างผู้มีความชำนาญจากภายนอกในรูปแบบ Contract Out หรือจ้างผู้เชี่ยวชาญบางประเภทที่มหาวิทยาลัยขาด
- ควรมีการจัดทำแผนการตลาดเพื่อประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการ
- ควรมีการบริหารแบบศูนย์กำไร (Profit Center) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในระดับขององค์กร โดยดำเนินการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องแบบอิสระ (Divisionalization) โดยให้ผู้บริหารรับผิดชอบต่อดำเนินการ เพื่อความคล่องตัวโดยดูจาก Bottom Line เป็นหลัก เพื่อความเป็นเอกภาพ และผู้บริหารสามารถกำหนดนโยบายการทำงานได้ เช่น กำหนดโครงการที่มีการศึกษาความเป็นไปได้เพื่อตั้งเป้าหมายการสร้างกำไรของแต่ละโครงการ และนำมาช่วยสนับสนุนบางโครงการที่ไม่สามารถสร้างกำไรเนื่องจากภารกิจที่ต้องสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น
- การใช้กำไรเป็นเครื่องมือในการจัดการนั้นจะสามารถทำให้องค์กรมีดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพและความสามารถ ตลอดจนสามารถใช้ในการสร้างแรงจูงใจแก่พนักงานในองค์กรให้มีความรู้สึกร่วม เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์หรือทรัพย์สินขององค์กรและผลตอบแทนความก้าวหน้าขององค์กรและพนักงานเอง ดังนั้น การบริหารองค์กรของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องที่มีวัตถุประสงค์ในการพึ่งพาตนเองควรมีเป้าหมายด้านการบริหารแบบศูนย์กำไร
- ควรปรับองค์กรโดยไม่ติดกับกรอบระเบียบ วิธี พิธีการเดิมเท่านั้น ควรปรับองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน มองการแข่งขันได้จริงเพื่อสร้างความเป็นเลิศขององค์กรในการบริการสังคมและชุมชน ต้องสร้าง ความคล่องตัวในการตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

- ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสม กระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจ ลดการทำงานซ้ำซ้อน กำหนดหน้าหน้าที่งานให้ชัดเจน ใช้เทคโนโลยีช่วย มีระบบประเมินผลงาน อัตรา กำลังคนและผลตอบแทนที่ดี เพื่อให้องค์กรมีอนาคต มองเห็นอนาคต และช่วยกันผลักดันให้แข่งขันได้

- โครงสร้างองค์กรควรมีรูปแบบของคณะกรรมการบริหารที่มีบุคลากรมาจาก ภายนอกชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดความรอบด้านในการดำเนินการ ก่อประโยชน์แก่สังคม และชุมชน สร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับชุมชนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ เป้าหมาย

- เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชน
- สร้างประสบการณ์การสอนและการทำงานให้คณาจารย์ และเพิ่มรายได้เพื่อ รักษาบุคลากรของมหาวิทยาลัย
- สร้างรายได้ให้หน่วยงานโดยเน้นการพึ่งตนเอง
- นำทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยทั้งบุคลากรและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม
- สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สังคม ภาคธุรกิจ และรัฐ อันจะมีผลต่อการรับ การช่วยเหลือด้านการบริจาคจากหน่วยงานภายนอก
- สร้างบทบาทของมหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งวิชาการเพื่อพัฒนาประเทศ โดย ร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ชุมชน

การบริการทางวิชาการ

การบริการวิชาการ มีการจัดการที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 8 มาตรา 15 และมาตรา 25 โดยมีเป้าหมายที่การให้บริการวิชาการที่ ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและประชากรที่อ่านออก เขียนได้ และมีแนวคิดการบริการที่สอดคล้องตามหลักการศึกษาคือต่อเนื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ การ ศึกษาจากระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย และเน้นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน และเข้าถึงผู้เรียนมากที่สุด ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และให้ ความสำคัญกับการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย

กลุ่มเป้าหมาย

- บุคคลทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ไม่เฉพาะคนไทยแต่รวมถึง ชาวต่างชาติที่อาศัยหรือทำงานในประเทศไทย

แนวคิดการบริการ

- การศึกษาเพื่อมวลชน (Education for All) บริการการศึกษาแก่สังคมทั้งหมด
- การบริหารวิชาการแบบสหสาขาวิชา (Interdisciplenery) ซึ่งคณะวิชาหรือภาควิชาไม่พร้อมดำเนินการ
- การบริการวิชาการควรมุ่งสู่การพึ่งพาตนเองในการหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเอง โดยจัดสัดส่วนการบริการแก่กลุ่มผู้มีรายได้ดี และบริการแบบไม่มุ่งผลกำไรแก่ผู้มีรายได้น้อยปานกลาง องค์กรภาครัฐ เอกชนที่ขาดกำลังซื้อ และให้เปล่าแก่ผู้ด้อยโอกาส องค์กรการกุศลที่ไม่มีรายได้หรืองบประมาณ
- ควรมีการประกันคุณภาพทางวิชาการด้วยวิธีการที่มีมาตรฐาน เช่น ระบบ ISO หรือระบบที่สร้างขึ้นเอง เป็นต้น

วิธีการบริการวิชาการและเทคนิคการสอน

- ฝึกอบรมทั้งระยะสั้นระยะยาว เรียนแบบทางไกล โดยเน้นการขยายโอกาส
- สัมมนาทางวิชาการตามความสนใจเฉพาะด้าน
- บริการทางวิชาชีพ เช่น ภาสัชชุมชน สถานปฏิบัติการ โสตศาลา การบริการทางการแพทย์ ฯลฯ
- บริการเต็มรูปแบบ (Turn Key) ตั้งแต่ให้คำปรึกษาทางระบบ พัฒนาระบบ
- การสร้างกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การไปดูงาน เยี่ยมชมโรงงาน กิจกรรมอบรมนอกสถานที่
- จัดนิทรรศการแสดงผลงาน เช่น เทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ การแสดงดนตรี ฯลฯ
- ใช้สื่อสารมวลชน (Mass Communications) ทั้งสิ่งตีพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่มีสื่อของตนเองเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา เพิ่มแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน
- การฝึกอบรมแนะนำการสร้างอาชีพและพัฒนาต่อชุมชน การช่วยเหลือด้านเทคนิคหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ
- การให้คำปรึกษาโครงการทั้งรัฐและเอกชน งานวิจัย การวางระบบ เช่น บัญชี เป็นต้น
- การรับรองคุณภาพ เช่น การรับรองคุณภาพสินค้า การทดสอบความรู้ด้านต่างๆ เช่น ด้านดนตรี ภาษา ฯลฯ
- การให้บริการห้องปฏิบัติการในช่วงเวลาที่ว่างเพื่อพัฒนาชุมชน สังคมให้ได้มีโอกาสใช้ทดลองเครื่องมือต่างๆ ที่ไม่สามารถหาได้ทั่วไป

- ควรมีแผนการอบรมของทุกหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรประจำปีแบบ Year Plan เพื่อความสะดวกของผู้ใช้บริการ เช่น ทำคู่มือปฏิทินการอบรม (Training Calendar)
- ควรมีการประเมินผลอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมและติดตามผลระยะยาว หลังการอบรมในรูปแบบ Customer Service Relation เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการทางวิชาการ
- ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการศึกษาที่ต่อเนื่อง เช่น การทำ Home Page ใส่ข้อมูลการฝึกอบรมให้ผู้เคยผ่านการฝึกอบรมกลับมาทบทวนได้โดยมี Password รหัสผ่าน

เครือข่ายในการบริการ

เครือข่ายในการบริการ มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 25 และมาตรา 58 วรรค 1 กล่าวคือต้องมีการสร้างรูปแบบเครือข่ายที่ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับชุมชนทุกชนชั้น และขยายเครือข่ายในการบริการครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพและชุมชน นอกจากนี้ต้องให้ภาครัฐ ชุมชน และท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา และจะต้องมีการสร้างแหล่งการเรียนรู้ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ที่สามารถบริการแก่ผู้ที่ต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัย

รูปแบบเครือข่าย

รูปแบบเครือข่ายครอบคลุมเกี่ยวเนื่องกับชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) ดังนั้น จึงควรให้ทุกกลุ่มชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบตัวแทนหรือการเสนอตรงมายังสถานศึกษา

การขยายเครือข่าย

การขยายเครือข่าย เช่น ในต่างประเทศ มหาวิทยาลัยที่มีหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง ใช้ชื่อว่า Extension Program คือการขยายโอกาสทางการศึกษา มีการขยายวิทยาเขตในการบริการไปยังแหล่งชุมชน เช่น UC Berkeley มีการขยายสาขาไปทั่วอาวซานฟรานซิสโก หรือ UCLA ขยายสาขาไปหลายสาขา แม้กระทั่งใน Universal Studio อันจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทสตูดิโอ ภาพยนตร์ที่มีผู้มาใช้บริการมาจากทั่วอเมริกาและทั่วโลก

UC Berkeley จัดศูนย์ CMIL (The Center For Media and Independent Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนที่ยืดหยุ่นและมีทางเลือกมากที่สุดด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเรียนด้วยไปรษณีย์ E-mail Fax Online ซึ่งสามารถกำหนดเนื้อหาและวิธีการศึกษาได้ตามอัธยาศัย ซึ่งประสบความสำเร็จมากกว่า 90 ปี ทำให้ขยายองค์ความรู้ไปทั่วชุมชน รัฐ และประเทศ

ความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมของสังคม

ความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมของสังคมเป็นปัจจัยหลัก (Key Factor) ในความสำเร็จตรงความประสงค์ตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ ที่สะท้อนมาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในแบบอย่างของมหาวิทยาลัยเก่าแก่อย่าง Ohio University ที่มีอายุกว่า 200 ปี ความสัมพันธ์กับชุมชนดีมาก มีความร่วมมือในระดับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เช่น ไปรษณีย์ อนุญาตให้หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยส่งไปรษณีย์ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เพื่อสนับสนุนการสื่อสารกับชุมชนให้เข้าถึงการศึกษาต่อเนื่องได้เต็มที่ หรือ Utah State ตั้งวิทยาเขตเพื่อบริการในพื้นที่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัยในราคาที่ถูกลง ตามระยะห่างจากมหาวิทยาลัย เพื่อให้ชุมชนที่เป็นชนบทสามารถเข้ารับการศึกษ

การสร้างแหล่งการเรียนรู้

โดยเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ โดยไม่ต้องเข้าห้องเรียน กำหนดเวลา และความเหมาะสมของการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น การทำอุทยานการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยหรือในบริเวณชุมชน หรือ UC Berkeley และ UCLA เปิดหลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้สูงอายุ (อายุเกิน 60 ปี) มาเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ในแนวคิดการแบ่งปันพรสวรรค์หรือประสบการณ์ของแต่ละคนในการสร้างโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับกันและกันภายใต้สิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์โครงร่างรูปแบบ (Initial Model Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

การวิเคราะห์ตรวจสอบโครงร่างรูปแบบหรือสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ซึ่งเป็นข้อสรุปที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นในขั้นตอนที่ผ่านมา ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 16 ท่าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องโดยตรง โดยมีผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ

รองผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่าย คิดเป็นร้อยละ 81.25 และมีผู้เชี่ยวชาญระดับผู้อำนวยการสังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียน ร้อยละ 6.25 โดยมีรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 สถานภาพตำแหน่งงานของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1

สถานภาพตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	8	50
อดีตผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	1	6.25
รองผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	4	25
ผู้อำนวยการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน	1	6.25
หัวหน้าฝ่าย หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	1	6.25
ผู้อำนวยการฝึกอบรมระดับ 8 หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	1	6.25
รวม	16	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) สามารถจำแนกประเด็นสำคัญตามหัวข้อในการนำเสนอรูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1. โครงสร้าง
2. การบริการวิชาการ
3. เครือข่ายการให้บริการ

1. โครงสร้าง

1.1 ส่วนการศึกษาต่อเนื่องมีแนวทางบริหารเพื่อแสวงหากำไร

ในจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 16 คนพบว่า มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ที่แสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานด้านการศึกษาต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยควรเป็นหน่วยงานที่แสวงหาผลกำไร

กลุ่มที่เห็นด้วย

โดยผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ได้ให้ความเห็นว่า "เท่าที่ดูจากศูนย์ฯ ต่างๆ แล้ว ผมไม่เชื่อว่าเขาไม่คิดหวังกำไร" หรืออีกความคิดเห็นอีกตอนหนึ่งที่ทางผู้วิจัยได้สอบถามไปว่า ศูนย์ฯ ต่อเนื่องของผู้เชี่ยวชาญคิดเรื่องกำไรหรือไม่ และทางผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ก็ให้คำตอบมาคือ "ที่นี้ไม่มุ่งหวังกำไร ซึ่งเป็นการพูดในที่ประชุมผู้บริหาร"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “เราจะไม่มีเงินส่วนที่เป็นกำไรมาไว้ที่สำนักฯ ที่จัด เพื่อที่จะนำมาพัฒนาเหมือนที่อื่น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าพูดถึงในสภาพการณ์ปัจจุบัน ทุกหน่วยงานก็ต้องมองไปในเชิงธุรกิจด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “หากพูดถึงภาพรวมของมหาวิทยาลัย เรา รัฐบาลไม่ต้อง Support มากนัก สมมติว่าค่าเรียนต่อหัว 50,000 บาท แต่เราเก็บน้อยลงกว่านั้น เพราะรัฐบาลให้เงินสนับสนุนอยู่”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า “วัตถุประสงค์ของหน่วยงานนี้เป็นไปเพื่อหารายได้ให้แก่ทางมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาแบบทางไกลแล้วไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมเราคงไม่ทำ แต่ไม่ใช่ว่าเราจะค้ากำไรไปทุกอย่าง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 ได้ตอบคำถามที่ว่า “ควรบริหารแบบเอกชนโดยไม่แสวงหากำไรหรือไม่” ดังนี้ “ส่วนความคิดเห็นของผม ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดว่าจะต้องบริหารแบบเอกชนไปเลย เน้นกำไรเลย”

นอกจากนี้จากทางที่ผู้วิจัยได้สอบถามไปทางผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 ว่า “คิดว่าศูนย์ฯ จะทำกำไรได้หรือไม่” ซึ่งก็ได้คำตอบจากผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 คือ “จะต้องได้ เพราะเราไม่มีงบประมาณ เราเลี้ยงตัวเอง ถ้ารายได้เราตกก็ต้องมาดูว่าเพราะอะไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 ให้ความคิดเห็นว่าเป็น “ได้ เพราะกำไรของการจัดอบรม มหาวิทยาลัยของรัฐประมาณ 40-50% เพราะว่ามีสถานที่มันฟรี ทั้งค่าน้ำมัน ค่าไฟ ค่าจัดการก็ไม่ต้องจ่าย เพราะว่าเป็นเงินของรัฐอยู่แล้ว กำไรมันก็จะต่ำกว่านั้นเยอะ”

กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 18.75 ที่เห็นว่าหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องไม่ควรแสวงหากำไร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “เราไม่ได้หากำไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 ได้ให้ความเห็นว่า “ผมคิดว่าผลกำไรไม่ควรเอามาเป็นเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพ เพราะเมื่อไรที่มีผลประโยชน์ คนจะเริ่มมองไม่เห็นคุณค่า หรือทำเป็นศัตรู”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 เห็นว่า “ผมมีข้อสังเกตเรื่องกำไรที่เราจะเอามาให้ ดี แต่อันตรายหากให้ความสำคัญกับมันมากเกินไป จะกลายเป็นการเอากำไรมากำหนดหลักสูตร” หรืออีกความคิดเห็นหนึ่งคือ “อย่าเอากำไรมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดหลักสูตร หากหลักสูตรไหนมีกำไรมาก ผอ. ก็จะไปโอบ้หลักสูตรนี้ และคนทำโครงการที่มีกำไรก็จะสำคัญว่าฉันทำกำไรให้องค์กร มันไม่ควรแบ่งหรือแบ่งได้ แต่อย่าเอากำไรเป็นตัวชี้ประสิทธิภาพ” และที่สำคัญท่านได้ให้ข้อคิดก็คือ “เรื่องรายได้ควรเป็นวัตถุประสงค์ท้ายๆ จัดเป็นผลพลอยได้”

กลุ่มที่ให้ความคิดเห็นเป็นกลาง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 เห็นว่า “หากพูดถึงโครงสร้างธรรมดา ทุกคนกำลังมุ่งไปถึง ทำอย่างไรให้ได้เงิน มองแต่เรื่องพาณิชย์ ปีหนึ่งต้องหารายได้เข้าเท่าไร แต่กลับลืมไปว่า Self Support ที่ดี คือ ทำให้ประชาชนรู้สึกที่เราสำคัญ ขณะนี้ผมกำลังเริ่มเอาตำราวจมาเรียน Computer เรียนการสร้าง Web เราต้องเริ่มจากชุมชนรอบข้าง และผมยินดีจะจัดกิจกรรมที่จะช่วยสังคม”

อย่างไรก็ดี ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการที่ให้ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องหวังผลกำไร ได้กล่าวถึงรายได้ขององค์กรว่า มีกำไรเหลือจากการจัดฝึกอบรมดังนี้ “เขาตั้งไว้เมื่อปีที่แล้ว ต้องบอกตั้งแต่ตุลาคม 2545 ไปถึง 2546 ต้องได้ ผมต้องได้ 15 ล้าน ซึ่งตอนนี้ 5 เดือนมันครบรอบไปแล้ว ถึงกันยายนี่กำไรของมันเป็น 4 ล้าน แล้วก็ต้องเสนอให้กับบอร์ด ซึ่งตอนนี้เวลาที่อธิการบดีไปที่ไหนก็จะเอาไปพูด”

ข้อสังเกต ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “เราไม่ทำกำไร” แต่ให้ความเห็นในหัวข้อคำถามเรื่องการออกนอกระบบไว้ว่า “ตอนนี้เราก็ก่อนนอกระบบอยู่แล้ว เจ้าหน้าที่ที่เรา 20 คน เรามีคนของรัฐเพียง 10 คน ที่เหลือเป็นลูกจ้าง คือ ตอนนี้เรามีทุนสะสมอยู่ 30 ล้าน”

ส่วนที่เหลืออีก 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.25 ที่ไม่แสดงความเห็นในเรื่องนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1, 6, 7, 8

1.2 จุดมุ่งหมายในการจัดเก็บรายได้ของส่วนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้อาชีวศึกษาสามารถเลี้ยงตนเองได้ (Self Support)

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คือ 11 คน หรือร้อยละ 68.75 ได้กล่าวถึงรายได้ที่จัดเก็บโดยส่วนการศึกษาต่อเนื่องนั้น มีเป้าหมายเพื่อใช้เลี้ยงดูหน่วยงาน อาทิ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ของเราจะเป็นลักษณะโครงการ ซึ่งคาดหมายอะไรไว้ได้ แล้วก็มีรายได้เข้ามา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ได้กล่าวว่า “แต่ละหน่วยต้องอยู่ได้นะ ไม่เป็นการระนะ แต่ละแห่งต้อง Self Support ทั้งหมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า “แต่ของเราทุกอย่างต้องเอาเข้ามารวมที่มหาวิทยาลัยก่อน ซึ่งส่งให้หมด แต่ไม่ได้รับกลับมาเลย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “แต่ในแง่ของการเงินเราจะไม่มีปัญหาเพราะเราใช้ระบบ Self Finance”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “เราก็ตั้งควบคู่กันไป เพราะตอนนั้นงบประมาณเรามีเท่านี้ ถ้าเราอยากมีผลงาน - ปริมาณงาน เราต้องมีรายได้ เป็นงบเงินเดือนอย่างเดียว แต่ทุกปีที่เราทำจะมีกำไรครั้งต่อครั้ง เช่น งบประมาณ 20 ล้าน เราก็กินได้ 20 ล้าน ใน 20

ล้านนี้ ส่วนหนึ่งก็เข้ามาหาวิทยาลัย อีกส่วนหนึ่งก็นำมาจ้างลูกจ้าง ชื้อข้าว ชื้อของ พยายามที่จะพึ่งพาตัวเองให้ได้ หากไม่มีงบประมาณของมหาวิทยาลัยมาช่วย หมายความว่า เราต้องเก็บค่าเรียนแพงขึ้นจะทำให้เดือดร้อนต่อสังคม ดังที่ผมบอกว่ารัฐบาลต้องเข้ามาช่วยอย่าให้ประชาชนเดือดร้อน อย่างน้อยเอาแค่เสมอตัว สมมติว่าอย่างหลักสูตรหนึ่ง 200 ก็เก็บแค่ 200 หากไปเก็บ 250 ก็เป็นการสร้างความเดือดร้อน"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า "ในด้านงบประมาณของรัฐก็จะกระจายแตกออกไป เราไม่มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ มีเพียงบุคลากรที่คอยดูแลช่องทางต่อไปเราต้องหาจับข้างนอกมากขึ้น สตาฟฟ์มี 22 คน เป็นข้าราชการ 3 คน ที่เหลือเป็นลูกจ้างชั่วคราวปีต่อปี กับพนักงานมหาวิทยาลัย 2 คน รวมแล้วเราต้องหารายได้มาเลี้ยงดูคนเหล่านี้"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า "แต่ละโครงการจะเก็บเงินพอแค่เลี้ยงตนเองได้ ไม่ได้หวังผลกำไร"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นดังนี้ "ถ้าในระบบก็เป็นทางมหาวิทยาลัยรับผิดชอบ และแต่ละคณะก็มีโครงการที่เลี้ยงตัวเอง"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 ให้ความคิดเห็นว่า "เห็นได้ว่าเท่าที่ฟังผมมาทั้งหมดเราไม่เน้นถึงเรื่องรายได้ เพราะรายได้จะมาจากการทำทุกอย่างที่เราจัดอบรม อย่างเป็นทางการ บ.มินิแบร์ ที่วังน้อย 50,000 บาท เราได้สัก 25,000 บาทก็ถือว่าพอแล้ว ถ้าเราเอากำไรน้อยก็จะกินได้นาน แล้วไปได้ไกล" และยังได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า "ส่วนการบริการสังคมไม่มีเรื่องรายได้ ทุกอย่างก็จะฟรี ไม่ต้องเก็บเข้ามหาวิทยาลัย แต่เราจะเก็บค่า Image กับเขา 5% ของรายได้สุทธิ ทำให้เรามีเงินเหลือมาก ดังนั้น เราสามารถเลี้ยงตัวเองได้ เรื่องการบริการสังคมก็ไม่มีปัญหา และต้องออกนอกระบบก็สบายมากสำหรับเรา"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 ให้ความเห็นที่เห็นว่า "เพราะว่าอันนี้มันเป็นวิสาหกิจต้องหารายได้เอง ซึ่งผมตั้งไว้แบบนี้ คือ 1. ได้นำเสนอภาพตัวเองในการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย 2. เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ทางมหาวิทยาลัยอีกทางหนึ่ง 3. คือการสร้างรายได้ ผมมองว่าการสร้างรายได้ไม่ใช่การค้ากำไร ถ้าเมื่อไรคิดอย่างนั้นไม่ใช่สถาบันของรัฐ ไม่ว่าจะออกนอกระบบหรือไม่ออกก็ตาม สถาบันของรัฐจะต้องมีหน้าที่อยู่แล้วที่ต้องบริการ แต่ในขณะเดียวกันเราก็ต้องมองถึงความเหมาะสม"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า "เราจึงไม่ต้องใช้งบประมาณ เราต้องหาเลี้ยงตัวเองให้ได้"

นอกจากนี้ส่วนที่เหลืออีก 5 คน หรือร้อยละ 31.25 ไม่ได้กล่าวถึงประเด็นนี้

ทั้งนี้ เมื่อกล่าวถึงการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ได้ให้ความเห็นว่า ส่วนการศึกษาต่อเนื่องจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุน ด้านงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการการจัดฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ได้ตอบคำถามถึงงบประมาณในการสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องจากภาครัฐดังนี้ คือ “สมควรมาก เพราะถ้ารัฐบาลให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ก็ต้องจัดงบประมาณให้ด้วย และต้องดูด้วยว่าสามารถสนับสนุนหรือให้งบประมาณอะไรบ้างอีก บางที่เราสวนทางเรื่องเป้าหมายกับเงินสนับสนุนไม่สมดุลกัน รัฐบาลต้องให้งบประมาณ ให้โอกาส พัฒนาผู้นำที่ทำงานตรงนี้ให้มีความเข้มแข็ง มีการพิจารณาอนุมัติงบประมาณอย่างไม่ตระหนี่ถี่เหนียว เพราะเป็นงานสร้างคน แต่จะไม่ใช้เงินคงเป็นไปไม่ได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า “โดยเฉพาะในด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ แต่ที่สำคัญที่สุด คือ เรื่องงบประมาณในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการช่วยเหลือจากภาครัฐ”

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 ก็ให้ความคิดว่า “เราก็ไปได้ ถ้ารัฐเข้ามา Support ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่าย” และยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “เรื่องของความต้องการที่คนต้องการเรียน แต่ยังไม่มีความเห็นที่เข้ามาตอบสนอง เช่น อบรมเรื่องการออกแบบ ก็ยังไม่มีใครทำ อีกทั้งเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ดี เช่น เราจัดอบรมมัคคุเทศก์มา 30 กว่ารุ่น คนทั่วไปยังไม่ค่อยรู้เรื่องเลย ตอนนี้อย่างทบวงๆ ก็ค่อนข้างอ่อนแอ ทางกระทรวงศึกษา ก็จะมาช่วยดูแลตรงนี้หรือเปล่า เพราะรัฐควรต้องเข้ามาช่วย”

มีผู้เชี่ยวชาญอีก 2 ท่านแสดงความคิดเห็นว่า ส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรมีงบประมาณเป็นของตนเองสำหรับใช้ในการบริหารและจัดการองค์กร ซึ่งได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ได้แสดงข้อคิดดังนี้ “หน่วยงานที่จัดอบรมทั้งหมดควรมีการจัดระเบียบ ในแง่การจัดระเบียบเชิงรายได้ให้มีการบริหารรายได้ร่วมกัน เช่น เงินรายได้น่าจะส่งกลับมาให้หน่วยงานที่จัด เพื่อที่หน่วยงานจะได้มาพัฒนาหน่วยงานเอง เพื่อพัฒนาเครื่องมือต่างๆ”

และผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็น “แต่ในแง่การเงิน เราจะไม่มีปัญหา เพราะเราใช้ระบบ Self Finance”

1.3 การจัดการควรวัดตามโครงการ (Project Based) เป็นหลัก

ในข้อนี้ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ คือ 11 ท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.75 แสดงความคิดเห็นตรงกันว่า ในการบริหารและดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องควรวัดตามโครงการ หรือ Project Based เป็นหลัก มีดังต่อไปนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “โครงสร้างของเราจะเป็นลักษณะโครงการ ซึ่งมีการคาดหมายอะไรไว้ได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับของเราพยายามให้ทุกคนเป็นนักฝึกอบรม ในโครงสร้างของเราก็ยังมีการแยกฝ่าย ของที่อื่นก็มีการแยกฝ่าย แต่ของผมนจะให้แต่ละฝ่ายไปฝึกอบรม ให้เป็นนักฝึกอบรม ไปคุยกับคนว่าเขา Need แบบนี้ ก็ไปออกแบบหลักสูตรได้ ผมมองว่าเป็นความคล่องตัว ส่วนรูปแบบทำเป็นโปรเจกต์ก็ถือว่าใช้ได้ แต่ต้องไปล้างมุมมองของเจ้าหน้าที่ของเรามาก เพราะเขาเป็นมาอย่างนี้ตลอด เขามีตำแหน่งอะไร แต่เราต้องไปล้างสมองเขา ให้เขาสามารถทำได้ทุกอย่าง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “ศูนย์ฯ จัดโครงการแบบ Project Based เป็นหลัก ทิศทางใหญ่เรามีอยู่แล้ว เรามีโปรเจกต์เพื่อสาธารณะอยู่แล้ว” หรือ “ผังงานเราจะเป็นแบบโปรเจกต์ และหากโปรเจกต์หมดแล้วเขาก็จะกลับไปประจำที่เดิม แต่หากมีโปรเจกต์เราก็กลับไปดึงคนมาได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 ให้ความเห็นว่า “ควรใช้วิธีทำเป็นโปรเจกต์และหมุนเวียนคนที่บริหารงานเป็นโครงการๆ ไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า “ซึ่งเราคิดทีละโครงการ.... เรามีการทำแผนโครงการไว้หนึ่งปี ประมาณ 24-26 ครั้ง” และ “ควรจะต้องตั้งกรรมการเป็นแต่ละโครงการๆ ไป เพราะถ้าตั้งคณะกรรมการถาวร กรรมการบางคนอาจสนใจไม่เหมือนกัน มีความรู้ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ควรตั้งเป็นแต่ละโครงการไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นจากคำถาม “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานฯ กับรัฐ ชุมชน เอกชน ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการแบบถาวร หรือแบบเป็นโครงการๆ ไป” ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 ได้ตอบว่า “จริงๆ ทางชุมชนเรามีการตั้งกรรมการกันอยู่แล้ว เช่น ชุมชนท่าช้าง แพ่งนารา ส่วนเราจะเข้าไปก็ในลักษณะส่วนตัวก็ได้ เพื่อดึงเขาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ และคิดว่าควรเป็นแต่ละโครงการดีกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า “ของเรานี้ไม่ได้เป็นฝ่าย เรามีกรรมการแล้วก็เสนอเป็นโปรเจกต์ขึ้นไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 ให้ความเห็นว่า “ถึงคนจะมีน้อยหรือมากไม่สำคัญ เพราะเราจะแบ่งงานออกเป็น 2 งาน คือ งาน Line ที่แต่ละคนจะมีการรับผิดชอบกันไปแต่ละโครงการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “จะเอาคนที่มีความสามารถหลายเรื่องมารวมเป็นทีม หมดโครงการแล้วยุบ แล้วตั้งใหม่ ทำให้คล่องขึ้น” หรือ “ไม่ควรจัดเป็นโครงสร้างฟิกซ์ ควรจัดเป็นโครงการมากกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับที่ศูนย์ฯ ถ้าเรามีการอบรมครั้งใหญ่ทุกคนก็จะมาช่วยกัน ดังนั้น จึงเห็นด้วยกับระบบเน้นที่โครงการเป็นหลัก เพราะถ้าเกิดเป็นระบบที่ต้องใช้คนมาก แต่เราต้องเลี้ยงตัวเองโดยไม่มีงบประมาณ เราจะทำอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่าโปรเจกต์ดีกว่า หรือทุกคนต้องผลักดันทำคนละโปรเจกต์” และจากคำถามที่ว่า “การสร้างเครือข่ายที่ถาวรเพื่อสร้างการศึกษาต่อเนื่องให้กับชุมชน เอกชน เป็นไปได้หรือไม่” ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 ตอบว่า “ไม่จำเป็น ควรเป็นแบบโปรเจกต์ๆ ดีกว่า ผมว่าต้องประหยัดมากกว่าจะใช้ทรัพยากรระดับใหญ่”

และมีเพียง 5 คน หรือร้อยละ 31.25 ที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นเรื่องนี้

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่านยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ส่วนการศึกษาต่อเนื่องไม่ควรจัดฝึกอบรมซ้ำซ้อนกับคณะ คือ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ส่วนสำหรับเปิดสำหรับคนภายนอก เราจะเก็บเงิน และไม่ไปทับซ้อนกับหลักสูตรที่ทางคณะจัด” และอีกความคิดเห็นหนึ่งก็คือ “โดยจะไม่ไปจัดซ้ำกับที่อื่นตามกระแสตลาด เพราะจะมีการแข่งขันกัน ต้องมาสู้กันด้วยราคา เราจึงไม่อยากไปแข่งอย่างนั้นด้วย” หรือ “แต่มีการกำหนดว่าหลักสูตรที่ทางศูนย์ฯ จัดนั้นจะต้องไม่ซ้ำกับที่ทางคณะจัดอยู่”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ปัญหาความสำคัญอันแรกคือความสำคัญระหว่างภายนอกกับภายใน การศึกษาต่อเนื่องในหลายมหาวิทยาลัยมันขัดแย้งกัน ตรงที่ว่า คณะก็อ้างว่าเป็นของตัวเอง และหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมันก็ไปจัดแบบเดียวกันซ้ำซ้อนกัน อันนี้เป็นปัญหาที่ผมเห็นภายนอกภายใน”

1.4 ส่วนการศึกษาต่อเนื่องต้องการความยืดหยุ่น และคล่องตัวในการบริหารจัดการ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวนครึ่งหนึ่ง หรือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจนว่า ต้องการความยืดหยุ่นคล่องตัวในการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “เพราะฉะนั้นความยืดหยุ่นของการสร้างคน หรือความยืดหยุ่นของการคิดสิ่งใหม่ๆ เพื่อคอยดูแลให้กับชุมชนหรือสังคม มันทำให้รวดเร็วมาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ค่าใช้จ่ายในการจัดหลักสูตรเราจะยืมเงินจากมหาวิทยาลัยมาจัดแล้วคืนไป ส่วนเงินเดือนก็เป็นไปตามปกติ... ซึ่งตรงนี้เป็นปัญหาที่ทำให้เรายังไม่คล่องตัว เพราะเป็นระบบรวมศูนย์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “โครงสร้างควรยืดหยุ่นได้เพื่อให้เป็นไปตามระบบไม่ควรฝืน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แน่นอน เพื่อความคล่องตัว เพราะหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ใ้มหาวิทยาลัยไม่มีความคล่องตัว เพราะติดกับระเบียบของรัฐ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “นอกจากนี้งานด้านอื่นๆ เราก็สามารถทำได้ไม่มีปัญหา.... เพราะเรามีความยืดหยุ่นสูง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า “หน่วยของเราก็สามารถที่จะแบ่งอะไรเท่าไรได้อย่างคล่องตัว คือพุดง่าย ๆ ว่ามันมีอิสระสูง” และอีกความคิดเห็นหนึ่งก็คือ “ขณะนี้ผมมีความเป็นอิสระจากการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัย พัสดู บุคลากร”

นอกจากนี้แล้ว ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่าจำเป็นต้องมีโดยเน้นที่คณะที่มีจิตวิญญาณ อยากเห็นการศึกษาต่อเนื่องแก่คนที่เพียงพอ กับคนยากจน เป็นสิ่งที่ดีกว่าการตั้งคณะกรรมการ 40 คน โดยการแต่งตั้งแต่ละคณะมา ผมว่าล้าสมัย เพราะปัจจุบันต้องมีความคล่องตัว ต้องเล็ก ไม่ยืดเยื้อ ไม่เปลืองงบประมาณ ควรตั้งคณะกรรมการที่ทำให้เร็ว ให้สั้นมากกว่า”

ส่วนอีกครั้งหนึ่งไม่ได้แสดงความคิดเห็นในข้อนี้

โดยในจำนวนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการความยืดหยุ่นคล่องตัวในการบริหารจัดการ ได้แสดงความคิดเห็นต่อมาว่า ส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรมีสถานะขึ้นตรงกับอธิการบดีของมหาวิทยาลัย หรือเทียบเท่ากับคณะ เพื่อให้ขั้นตอนการตัดสินใจและสั่งการสั้นและรวดเร็ว โดยมีผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 2 ท่านที่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “สถาบันวิจัยก็ดูแลเรื่องวิจัยสำนักงานส่งเสริมฯ แยกออกมาชัดเจน มีฐานะและสิทธิเทียบเท่ากับคณะ ผู้อำนวยการเทียบเท่าคณบดีหลายๆ แห่งไปแอบอยู่ในคณะจะขาดประสิทธิภาพ ต่อไปก็คงขยับออกมาให้เป็นคณะ เมื่อไรที่อยู่ในระดับเดียวกับคณะก็จะทำอะไรได้ง่าย เราคิดว่าโครงสร้างเราดีที่สุดแล้ว และมีโครงสร้างย่อยลงมาชัดเจน” และ “หากจะดีควรให้ฐานะของสำนักงานส่งเสริมเทียบเท่าคณะ โดยขึ้นตรงกับอธิการบดี...”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า “ไล่มาตั้งแต่สภามหาวิทยาลัยแล้วลงมาที่อธิการ แล้วลงมาที่หน่วย”

1.5 ความพร้อมในการออกนอกระบบราชการ

ในข้อนี้ จำนวนผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่าหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องพร้อมที่จะออกนอกระบบราชการถึง 10 คน หรือร้อยละ 62.5 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้อย่างชัดเจนว่า การออกนอกระบบราชการไม่ได้หมายถึงการกลายเป็นหน่วยงานเอกชนและมุ่งดำเนินการเชิงธุรกิจ แต่หมายถึงการเป็นหน่วยงานอิสระภายใต้การกำกับของรัฐ หรือวิสาหกิจ มีดังต่อไปนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “เอกชนมันก็ทำได้ในหลายๆ ลักษณะ แต่มหาวิทยาลัยพร้อมที่จะทำอย่างนั้นหรือไม่ มันต้องดูนโยบาย....การแข่งขันกับเอกชนมันต้องทำ เพราะการช่วยเหลือตัวเองมันก็กึ่งๆ การแข่งขันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเราจะอยู่ได้ด้วยสิ่งที่เราทำ จะทำให้ลักษณะเอกชนก็คงจะไม่เต็มร้อยเหมือนกับเอกชน แต่นโยบายของการแข่งขันเพื่อให้เป็นจุดแข็งจุดแตกต่างที่เป็นเฉพาะตัว สำหรับตัวเองทำได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นได้น่าสนใจคือ “ถ้าถามว่าสภาพพีเราพร้อมไหม ต้องตอบว่าพร้อม เพราะการทำงานของเรในปัจจุบันก็ออกไปนอกกระบวนครั้งตัวแล้ว เราทำงานแบบพึ่งตัวเอง มีการคิดต้นทุน ดังนั้นจะออกหรือไม่ออกนอกระบบ ก็ไม่ต่างกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “ออกนอกระบบอย่าเข้าใจว่าเป็นเอกชนนะ ยังเป็นราชการอยู่ แต่มีการเปลี่ยนแปลงขบวนการบริหารเท่านั้นเอง ยังมีราชการอยู่ทุกอย่าง แต่ราชการยอมได้เปรียบเอกชนในด้านความน่าเชื่อถือ ชื่อเสียง ความมั่นคง ดังนั้น การแข่งขันมันก็เป็นคนละเรื่อง ไม่ใช่คู่แข่ง ต่างก็มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “หน่วยงานนี้คิดว่าเป็นไปได้ เพราะหนึ่งบุคลากรไม่เคยอะ ไม่เป็นภาระ ... ช่วงหลังๆ เขาก็มีโครงการใหญ่ๆ เข้ามาทั้งของรัฐและเอกชน มีรายได้เข้ามาเยอะ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “แน่นอน เพื่อความคล่องตัว เพราะหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ ในมหาวิทยาลัยไม่มีความคล่องตัว เพราะติดกับระเบียบของรัฐ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “ตอนนี้เราก็ออกนอกระบบอยู่แล้ว เจ้าหน้าที่เรา 20 คน เรามีคนของรัฐเพียง 10 คน ที่เหลือเป็นลูกจ้าง คือตอนนี้เรามีเงินทุนสะสมอยู่ 30 ล้าน ชื่อพันธบัตรไป 10 ล้าน ที่เหลือก็นำมาบริหารงานได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่านอกระบบกับวิสาหกิจมันไม่ได้แตกต่างกัน.... สิ่งที่ดีสำหรับผมก็คือ เราโตจากศูนย์ แต่ว่าเรามีการพัฒนาไปเรื่อยๆ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “ควรเป็น เพราะการศึกษาต่อเนื่องไม่ควรเป็นบริการของรัฐล้วนๆ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “เราบริหารแบบเอกชนอยู่แล้ว.... แต่เมื่อออกนอกระบบเราก็มีความพร้อมแบบเอกชน ซึ่งขณะนี้ก็มีการเตรียมร่างระเบียบ มีการวิเคราะห์ศึกษาเมื่อออกนอกระบบว่าเป็นอย่างไร”

และผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 ให้ความคิดเห็นที่ “ได้ เพราะกำไรของการจัดอบรม มหาวิทยาลัยของรัฐประมาณ 40-50% เพราะว่าสถานที่มันฟรี ทั้งค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าจัดการก็ไม่ต้องจ่าย เพราะว่าเป็นเงินของรัฐอยู่แล้ว กำไรมันก็จะต่ำกว่านั้นเยอะ”

ในประเด็นนี้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน หรือร้อยละ 37.5 จากจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้การสัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นว่า ส่วนการศึกษาต่อเนื่องยังไม่พร้อมที่จะออกนอกระบบราชการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มนี้บางส่วนกล่าวถึงความไม่พร้อมที่เกิดจากความจำเป็นที่ต้องพึ่งพิงกับรัฐบาลในด้านงบประมาณและทรัพยากร บางส่วนกล่าวว่า เกิดจากทัศนคติของบุคลากรที่ยังยึดติดกับการเป็นข้าราชการ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญดังต่อไปนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “ทางมหาวิทยาลัยทำได้ เพียงแต่กล้าทำหรือไม่ ในความคิดของผมมัน คิดว่าไม่ควร จริงๆ คอนเซ็ปต์ดี แต่พอทำออกไปแล้วมันมีผลต่อคุณภาพการศึกษา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “ดิฉันคิดว่ามันยาก เพราะ 1. นิสัยคนเป็นข้าราชการมันฝังแน่นแล้ว 2. ถามว่าเราค่อนข้างที่จะเปลี่ยนทัศนคติได้ไหม คนอื่นอาจจะได้ แต่สำหรับดิฉันค่อนข้างคิดว่ามันยาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “ขณะนี้ศูนย์ฯ ยังไม่ได้้ออกจากระบบ เพียงแต่ต้องทำตามนโยบายของมหาวิทยาลัย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า “ยาก 1. คือเรื่องงบประมาณ 2. บุคลากรของเราน้อย เรามีกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการคือเกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีรายได้สูง อบรมเรื่องวิชาชีพเพื่อให้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ แต่เปรียบเทียบกับ....แต่ของเราถ้าเก็บแพงเกินไปจะไม่ค่อยมีคนสนใจ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า “ในคอนเซ็ปต์ที่ว่านี้ ผมว่ายังเป็นไปไม่ได้ เพราะสถาบันมีนโยบายออกมาชัดเจนก็คงไม่ยอมให้ของเราออกไปไหน”

และผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นดังนี้ “ผมคิดว่ามันจะออกนอกระบบหรือไม่ออกนอกระบบ มหาวิทยาลัยจะทำเหมือนกับธุรกิจไม่ได้ เพราะถ้าทำลงไปแบบนั้นจะเกิดปัญหาขึ้นทันทีเลยว่า มหาวิทยาลัยกลายเป็นธุรกิจไปหมดแล้ว”

1.6 ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน หรือร้อยละ 25 แสดงความเห็นอย่างชัดเจนว่าโครงสร้างปัจจุบันมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ซึ่งมีดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า “ของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจะตอบว่าเหมาะสมมันก็คงจะเหมาะสมในยุคปัจจุบัน ตรงที่ว่าหน่วยงานต่างสามารถที่จะประสานกันได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “โครงสร้างแบบนี้ทำให้เราทำงานได้ชัดเจนขึ้น สามารถแสวงหาประสบการณ์ได้ตรงมากขึ้น ทุกคนสามารถเอาจุดดีแต่ละคนเข้ามาทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นดังนี้ “เอาโครงสร้างของผมเองนะ เพราะเราทำงานตรงนี้มา 40-50 ปีแล้ว น่าจะมั่นคงและมีรูปแบบชัดเจน เราคิดว่าโครงสร้างเราดีที่สุดแล้ว และมีโครงสร้างย่อยลงมาชัดเจน”

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นดังนี้ “ในส่วนของเรา ผมมองว่ามันเดินมาดีที่สุดแล้ว เนื่องจากในโครงสร้างของปัจจุบัน มันได้มาตั้งแต่สภามหาวิทยาลัยแล้วลงมาถึงอธิการ แล้วลงมาที่หน่วยผมเลย แล้วหน่วยของผมก็สามารถที่จะแบ่งอะไรเท่าไรได้อย่างคล่องตัว คือ พุดง่าย ๆ ว่ามันมีอิสระสูง”

1.7 ในด้านของโครงสร้างการจัดการ ฝ่ายที่ควรมีเพิ่มเติมมากที่สุดคือฝ่ายการตลาด

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน หรือร้อยละ 62.5 มีความเห็นชัดเจนว่า ฝ่ายที่ควรมีเพิ่มคือฝ่ายการตลาด มีดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “ของเราควรจะมีเรื่องการบริหารลูกค้ากับการตลาด เพราะจริงๆ แล้วการตลาดเป็นเรื่องที่สำคัญ มหาวิทยาลัยของรัฐอาจจะดูว่านี่เป็นธุรกิจมากมายเมื่อพูดถึงตลาด แต่จริงๆ แล้วมันก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าเราทำอะไรที่ตรงกับความต้องการของเขามากกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “จริงๆ ถ้าดูโครงสร้างแต่ละแห่งเขาก็มีฝ่ายเชิงรุกอยู่แล้ว เรียกชื่อต่างกัน แต่จะมาเรียกชื่อฝ่ายการตลาดก็น่าเกลียดเกินไป สำหรับของผมก็เรียกว่าฝ่ายวิเคราะห์โครงการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “เราควรมีฝ่ายการตลาดที่ชัดเจน ซึ่งเรายังไม่มี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “เพราะฉะนั้นเราน่าที่จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องธุรกิจการตลาดติดต่อไปเลย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “ติดที่มากเกิดขึ้นของเรายังด้อย ยังไม่มีหน่วยงานนี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า “ควรเพิ่มฝ่ายการบริหารจัดการและการตลาด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “คิดว่าควรมีฝ่ายที่ต้องออกไปประสานงานเหล่านี้ อยากเรียกว่าฝ่ายการตลาดก็ได้ โดยทำหน้าที่ประสานงาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า "อย่างในหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มันจะขาดเรื่อง Marketing ตำบลควรทำหน้าที่เป็นเครือข่าย คือ ไม่ต้องเรียนอย่างอื่นเลย ทั้ง ตำบลทำเรื่องมารีเก็ตติ้ง ทำ Survey Customer Relation รวมทั้งวางแผนด้านการผลิต เช่น ตำบลนี้ทำเรื่องผลิตภัณฑ์ อีกตำบลก็ทำเรื่องการตลาด"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า "ส่วนการที่จะมีฝ่ายการตลาด ผมคิดเหมือนกันว่าน่าจะมี แล้วเราก็จะมีเจ้าหน้าที่ที่จะพยายามออกไปทำสิ่งเหล่านี้ แต่ว่าเราไม่ได้ทำมากนัก เนื่องจากว่าเราเป็นหน่วยงานข้าราชการ"

ส่วนผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 ให้ความเห็นเกี่ยวกับฝ่ายการตลาดว่า "ขอใช้คำว่า แผนกประชาสัมพันธ์แทนคำว่าการตลาด เพราะว่าการบริการแบบนี้ไม่มีกำไรกลับมา เช่น งานที่เราจัดก็ประชาสัมพันธ์ออกไปบริเวณรายรอบมหาวิทยาลัยว่าสมเด็จพระเทพฯ เสด็จ ขอเชิญประชาชนมาเข้าเฝ้าฯ ได้ นอกจากนี้เรายังมีการใช้จดหมายไปยังหน่วยงานต่างๆ ด้วย ซึ่งเราก็เป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์"

รองลงมาคือฝ่ายวิจัยกลุ่มเป้าหมาย (3 คน ร้อยละ 18.75) ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า "ส่วนเรื่องการบริการชุมชน ถ้ามีฝ่ายเฉพาะก็มีข้อดีที่เขาจะทำได้ดี จะสนใจชุมชน ในส่วนของผมจะมีฝ่ายวิเคราะห์โครงการ ซึ่งก็ทำทุกอย่าง ดังนั้นถ้าไม่มีนโยบายที่ชัดเจน ทุกๆ คณะจะมามองที่ศูนย์นี้ว่าต้องไปบริการอะไรกันมากมาย"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า "ในส่วนนี้หากจะเพิ่มต้องมีการทำวิจัย ขณะเดียวกันคุณต้องไปร่วมกับสังคมนั้น เพื่อสามารถที่จะสร้างหลักสูตรและช่วยกันทำตงนั้น"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า "ถ้าเราไม่มีแล้วเราจะไปรู้ได้อย่างไรว่าเขาต้องการอะไรจากเรา ต้องมีบุคลากรที่จะสามารถเข้าไปในชุมชน หรือเข้าไปหาลูกหาว่าเขาต้องการอะไร แล้วเราก็จะมาทำให้เขา"

ส่วนฝ่ายบริการลูกค้าและฝ่ายประชาสัมพันธ์ ได้รับความเห็นว่าควรจะมีเพิ่มเท่าๆ กัน (จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 12.5) มีดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า "ลูกค้าของเราอย่างน้อยก็ต้องมี 3 ฝ่ายนี้เหมือนกัน ฝ่ายตลาดของเราคือ Need Analysis ฝ่าย Engineer คือฝ่าย Learn Research ดูแลเรื่องการดีไซน์ Corporation คือฝ่ายจัดการฝึกอบรม เอาจลจากการฝึกอบรมไปขยายต่อ ฉะนั้นในทีมต้องเชื่อมโยงกัน และต้องเน้นประชาสัมพันธ์ด้วย เพราะคุณต้องหาตลาด"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “ปัญหาที่เรามีอยู่ขณะนี้ คือเรื่องการประชาสัมพันธ์ เราจะทำอย่างไรที่จะเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลไปยังคนที่ต้องการ ซึ่งไม่ใช่คนทั่วไป”

นอกจากนี้แล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญบางท่านที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปก็คือ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ก็คือ “ควรเพิ่มฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษาต่อเนื่อง ต่อไปเทคโนโลยีการศึกษาเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความกว้างขวางมากขึ้น เพราะมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้น...”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “ฝ่ายติดตามผลภายหลังการบริการต่างๆ แล้วตอบกลับมา เพราะตามปกติคนไทยจัดอบรมแล้วไม่มีการติดตามผล ผู้เรียนไม่มีการ Feedback ดังนั้น เราควรมีการติดตามผลที่ชัดเจนแล้วส่งผลนั้นไปยังผู้จัด ส่งไปยังชุมชนนั้นให้เขารู้ว่าต้องปรับปรุงอะไร”

1.8 การศึกษาต่อเนื่องเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.5 ที่แสดงความเห็นว่าส่วนการศึกษาต่อเนื่องเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าพูดกันจริงๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มันกึ่งๆ กันในเรื่องของการศึกษาต่อเนื่อง ในอนาคตการศึกษาต่อเนื่องส่วนหนึ่งจะเป็นเรื่องของในระบบด้วย นอกกระบบด้วย ความหมายของนอกระบบก็หมายความว่า คุณจะไปเรียนอะไรก็ได้ เรียนเพราะชอบหรือว่าเรียนเพราะอะไร เสร็จแล้วก็มารวมกัน ก็อาจจะเป็นหน่วยความรู้ที่เป็นอะไรพิเศษเฉพาะของคนคนนั้นก็ได้อีก เขาก็จะมีความสามารถมากขึ้นที่จะออกไปสู่งานใหม่ หรือมีความสามารถมากขึ้นในงานของตัวเอง สองอันนี้มันจะคู่กันอยู่ บางครั้งมันจะแยกกันไม่ได้ชัดเจน พอไปถึงการศึกษาตามอัธยาศัย คือ คุณชอบอะไรคุณก็เรียนไป โดยไม่ได้คาดหวังว่าในสิ่งที่เรียนจะไปเพิ่มอะไร เรียนตามความชอบ ตัวนี้ก็มีส่วนที่จะทำให้เขาประสบความสำเร็จ เพราะว่าสิ่งที่เขาไปเรียนรู้มาเรื่อยๆ วันหนึ่งสิ่งที่เขาไปเรียนรู้มาก็จะกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญได้เหมือนกัน ซึ่งถ้าเมื่อในอนาคตทุกอย่างมันเปิดกว้างทั้ง 3 ระบบ มันก็รวมเข้าด้วยกันหมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “เพราะว่าสามารถกระจายโอกาสการศึกษา เพราะว่าการศึกษาไม่จำเป็นต้องไปนั่งเรียน ไม่จำเป็นต้องได้ปริญญาบัตร บางคนที่มาอบรมกับเรา เราจะมีแจกแบบสอบถามทุกวิชา บางคนบอกว่าเขาไม่แคร์เลย เขาอยากได้ความรู้อย่างเดียว บางคนมาเรียนเป็นสิบๆ ครั้งต่อวิชาเรียน เพราะว่าชอบวิทยากร ได้เพื่อน แต่ที่สำคัญที่สุดคือได้ความรู้ที่เขาอยากได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “ดูจาก พ.ร.บ.การศึกษาฯ ควรจะเป็น เช่นนั้น ไม่ควรจำกัดการเอาคนเข้าระบบ คนนอกระบบควรจะได้รับโอกาสในการศึกษา พ.ร.บ. การศึกษาฉบับใหม่นี้ดีมาก ในเรื่องการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาตลอดชีพ เป็นสิ่งที่เราทำอยู่แล้วและทำมานานแล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “เพราะมีเรื่องการให้โอกาสคน แม้คนที่จบปริญญาตรีไปแล้วแต่ก็สู้กับคนอื่นไม่ได้ ก็ต้องมาเสริมสร้างศักยภาพของตน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าผู้เรียนเขาอยากรู้ อยากจะได้ อะไรก็มาเรียน เปิดให้ทุกคนมีสิทธิมาลงเรียนให้หมด ไม่จำเป็นต้องมีดีกรีก็ได้ บางที่คนทำงานก็ อยากที่จะมาเรียนแค่คอร์สนี้คอร์สเดียว ก็บริการให้เขา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “เห็นด้วยในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้มันมีไปตลอด ความรู้วิชาการเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การที่เราหยุดนิ่งก็เหมือนเรา ถอยหลังแล้ว บางครั้งงานที่รับผิดชอบไม่ได้ตรงกับสิ่งที่เราเรียนมา เราก็ต้องมีการเรียนรู้มากขึ้น”

ส่วนผู้เชี่ยวชาญอีก 10 คน หรือร้อยละ 62.5 ไม่ได้แสดงความเห็นในเรื่องนี้

1.9 ในจำนวนรูปแบบการศึกษาทั้ง 3 แบบ การศึกษาตามอัธยาศัยควร เป็นส่วนที่ต้องมีความชัดเจนและได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 มีความเห็นว่า การศึกษาตาม อัธยาศัยควรได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเพิ่มเติม มีดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “นโยบายนี้อยู่ในอะไรบางอย่างที่เป็น เรื่องจำเป็นของการศึกษาต่อเนื่องของเราทีเดียว ทุกปีเราจะวางโครงการที่เป็นลักษณะเพิ่มคุณ ภาพชีวิตแก่สังคมให้กับคนกลุ่มต่างๆ เช่น เราจะจัดรายการวิทยุให้คนเข้ามาฟัง มีทั้งภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น จัดการอบรมให้เด็กที่ด้อยโอกาส เช่น เด็ก ก.ท.ม. เราก็มีการจัดสอนคอมพิวเตอร์ให้ กับเด็กๆ หรือไม่ก็คนบางกลุ่มที่เราอยากจะทำให้มีการดูแลคนที่หูพิการ ซึ่งเราก็จะมีการสอนคน ธรรมดาให้มีการสื่อสารกับคนไปได้ เราก็จัดอยู่ทุกปี ตอนนั้นก็จัดมา 4-5 ปีแล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าเมื่อเราทำตาม พ.ร.บ.การศึกษา ก็คือ 3 รูปแบบ แต่ว่าในแต่ละรูปแบบมันมีวิธีการต่างๆ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ความจริงก็ตั้งอยู่แล้ว แต่ว่าเทคนิคและวิธีการในแต่ละอันมันใช้ต่างกัน เยอะมาก อย่างการศึกษานอกระบบ ในระบบเดี๋ยวนี้ก็ใช้ Distance ได้ นอกระบบก็ใช้ได้เหมือน กัน เพราะฉะนั้นตรงนี้ควรมีที่รูปแบบ ถ้าเมื่อผู้ถามว่าจัดไว้สามรูปแบบความจริงถ้ากระจายกันไป มันก็จะมาก แต่ถ้าเมื่อเราจัดไว้ตามที่แบบอย่างสามกลุ่มใหญ่ๆ อย่างนี้ แต่เราไปแบ่งว่ามันมี

เทคนิคและวิธีการหรือการใช้สื่ออะไรอย่างนี้ให้แตกต่างกันออกไปจะดีกว่าไหม ไม่ทราบนะคะตรง
นี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “แล้วแต่แบบอธยาศัยยังไม่เข้าใจลึก
ซึ่งว่าต้องทำอะไรบ้าง จริงๆ แล้วองค์กรของเรามีศักยภาพสามารถจัดการได้ ตั้งงบประมาณทำให้
ได้ถ้าเราคิดว่ามันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “ด้านการศึกษาตามอธยาศัยนั้น ฝ่าย
ฝึกอบรมเราทำได้ที่อยู่แล้ว สิ่งสำคัญคือเราติดตามความต้องการของประชาชนอยู่ตลอดเวลา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “เห็นด้วย เพราะมีเรื่องการให้โอกาส
คน เราก็จัดขึ้นเพื่อให้เขาสามารถนำไปเสริมสร้างการประกอบอาชีพได้ หรืออบรมเป็นมัคคุเทศก์
ถ้าจบปริญญาตรี แต่ไม่มาอบรมฯ ก็เป็นมัคคุเทศก์ไม่ได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “หน่วยงานในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง
ยกเว้นหน่วยงานของเรา ต่างมองถึงเรื่องกำไร – ขาดทุน จนบางที่ไม่ต้องทำอะไร แต่ของเราเมื่อจัด
ออกไปเสียเงิน อีกด้านเราก็ต้องได้เงิน ผมเห็นว่ายังขาดเรื่องการจัดอบรมฟรีอีกมาก หลายหน่วย
งานมองว่าถ้าไม่ได้เงินก็ไม่จัด และเป็นอย่างนี้ทุกมหาวิทยาลัย จนมีผลต่อภาพพจน์ต่อภาพรวม
ของมหาวิทยาลัยของผมมีการจัดนักวิทยุกระจายเสียงมา 10 กว่ารุ่นแล้ว ปรากฏว่าคนรู้จักผมไป
ทั่ว แต่งานของแต่ละคณะขาดฝ่ายจัดการ ทำแต่เรื่องการสอนอย่างเดียว คิดแต่งานส่วนตัว ไม่คิด
งานของส่วนกลางบ้าง”

ส่วนคำถามที่ว่า การศึกษาแบบต่อเนื่องรูปแบบใดที่เป็นการบริการวิชาการเพื่อ
มวลชนทุกกลุ่มแท้จริง “ก็ตามปรัชญาของเราที่ว่า “เสริมศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อมวล
ชน” ซึ่งเรื่องคุณภาพชีวิตก็ครอบคลุมทั้งหมดทั้งการกินอยู่หลับนอน กินอย่างไรให้สวย พักผ่อน
อย่างไร ซึ่งมันก็เป็นเรื่องของทุกๆ คน เป็น Basic Need ส่วนพวกที่อบรมสูงๆ ต้องการ Extreme
เรารู้เลยว่าถ้าจัดเรื่องพลังจิต พลังลมปราณ คนจะสนใจแยะ คนที่มีรายได้น้อยเราก็จัดที่น้อย ผม
บอกกระทั่งตอนเปิดงานว่าถ้าอบรมแล้วยังไม่เข้าใจก็ให้มาอีก และผมก็บอกวันไว้ล่วงหน้า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “ทุกอย่างต้องไปตามขั้นตามเกณฑ์
มันเป็นภาพที่ยังไม่เปิดโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้ความร่วมมือจากผู้เรียน ความสนใจของ
ผู้เรียนมีน้อย คงจะต้องพัฒนาคนอีกนาน รูปแบบหลักสูตรต่างๆ เราก็สอบจากข้อเขียนไปเรื่อยๆ
เราไม่ได้มีตายตัว เราจะมีหลักสูตรใหม่ๆ เข้ามา หลักสูตรไหนที่เราทำไประยะหนึ่งเราก็นำมาปรับ
เปลี่ยนรูปแบบใหม่กับเจ้าของหลักสูตร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “เรายังคิดจะมีสถานีวิทย์เพื่อเผยแพร่
ความรู้ ซึ่งขณะนี้กำลังตกลงกับทางกรมประชาสัมพันธ์อยู่ แต่ปัญหาขณะนี้คือค่าใช้จ่ายบริหาร

สถานีวิทยุสูงมาก อย่างไรก็ตามเรายังมองว่าจะมีประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชน และเห็นว่าทางรัฐบาลน่าจะให้อีกมากขึ้นในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชน แต่สังเกตว่ารายการเหล่านี้มักจะอยู่ช่วงคนสนใจน้อย และ “รูปแบบบริการที่ยังขาด คือลักษณะ Hot Line โดยเป็นการให้บริการที่ไม่คิดมูลค่า และสามารถสอบถามได้ทันทีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

เนื่องจากผมเคยออกไปแสดงงานภายนอก มีคนเข้ามาถามความรู้บางเรื่องที่ผมไม่สามารถตอบได้ ถามว่าควรจะทำอย่างไร เพราะทางมหาวิทยาลัยก็ไม่มีเซ็นเตอร์ที่รับผิดชอบเรื่องนี้ ผมจึงคิดว่าน่าจะให้บริการตรงขึ้นเพื่อความรวดเร็ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่าในระบบไม่ควรจะพูดถึงเพราะว่ามีการจัดโครงสร้างของมันอยู่แล้ว ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยนอกระบบ มันควรจะมีคณะกรรมการว่า มหาวิทยาลัยที่เราจะให้กับบุคลากรภายนอก ที่เขาจะมารับข้อมูลข่าวสารความรู้จากมหาวิทยาลัย มันมีอะไรอยู่ที่ไหน คนเขาจะได้ตัดสินใจได้

ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยผมคิดว่ามันเป็นเรื่องเฉพาะพิเศษ ผมว่ามันไม่ใช่เรื่องง่ายๆ หรือ ผมคิดว่าต้องมีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประสานงาน ที่จะให้รู้ว่าจะมีสิ่งใดต้องการอะไรบ้าง เรียนตามอัธยาศัยมันจะเรียนแบบลึกซึ้งแค่ไหน ตลาดอยู่ที่ไหน ก็ต้องค่อยริเริ่ม บางโครงการที่ไม่ค่อยมีคนคิดมาก่อน คือคิดแบบแยกส่วนอย่างนี้จะทำให้เกิดสิ่งที่สอดคล้องกับสังคมมากขึ้นและสามารถมีเครื่องมือสื่อสาร เช่น มีวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสารออกไปดีกว่า”

ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่เหลือจำนวน 8 ท่าน ไม่ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50

1.10 ส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรคืนกำไรให้สังคมมากกว่านี้

ในข้อนี้ มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน แสดงความเห็นถึงการคืนกำไรให้สังคม คิดเป็นร้อยละ 25

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “ตอนนี้เรารู้สึกว่าเรื่องการศึกษาโดนภาคธุรกิจเข้ามาทำเยอะ ทำให้เรื่องการให้เปล่ามีน้อยลง ซึ่งพวกเราคิดว่าควรจะทำอะไรในแง่ของการให้เปล่าด้วย คืนกำไรให้แก่สังคมมากกว่านี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “อันนี้ก็พูดกันหนึ่งว่า การที่ออกนอกระบบแล้วเราจะไปจัดองค์กรเปรียบเทียบกับเอกชน คือ เราอยู่กับรัฐบาล แล้วอยู่ๆ ก็จะทำให้เปลี่ยนโครงร่างให้เป็นเอกชน ดิฉันคิดว่ามันยาก คือ 1. นิสัยคนเป็นข้าราชการมันฝังแน่นแล้ว 2. ถามว่าเราค่อนข้างที่จะเปลี่ยนทัศนคติได้ไหม คนอื่นอาจจะได้ แต่สำหรับดิฉันๆ ค่อนข้างคิดว่ายาก เพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาเรามุ่งบริการให้เสริมความรู้ให้กับคนในรัฐ แล้วเราจะไปคิดแบบเอกชน คุณลองคิดเอาเองแล้วกันว่า ปรัชญาหรือว่าแนวความคิดมันไปด้วยกันได้ไหม ในขณะที่เราบอกว่าเราต้องให้นโยบายหรือวัตถุประสงค์ เพื่อให้องค์ความรู้ หรือบริการทางวิชาชีพแก่ชุมชน สังคม ประชาชน เราคิดว่าเราจะ

เอากำไรไหม ในขณะที่เราอยู่ตรงนี้ เราใช้เงินภาษีของประชาชน หรือตัวเราด้วยพ่อแม่พี่น้องเราด้วย ตรงนี้ไม่ค่อยอยากตอบเลยว่า เพียงแต่ว่าจะพูดก็จะเพิ่มว่า ถ้าคุณอยากให้เป็นเอกชนมากขึ้น คุณก็เพิ่มฝ่ายต่างๆ เอาเอง แล้วก็ขอฝากไว้หน่อยว่าเรายังเป็นสถาบันทางด้านการให้การศึกษาอยู่จริงอยู่พอออกนอกกรอบแล้วมันก็เหมือนกับว่าไม่ได้อยู่กับรัฐบาล แต่ว่าเรายังใช้พนักงานของรัฐอยู่ เราจะทำแบบบริษัท ป.ต.ท.เลยหรือ หรือจะเป็นบริษัทแบบเอกชนที่มุ่งกำไรค้าขาย เพราะถ้าเพื่อคุณดำเนินงานแบบเอกชน คุณต้องเปลี่ยนระบบการทำงานใหม่หมด นับตั้งแต่การตอบบัตรเข้ามา ไปถึงการส่งใบลา ที่สำคัญคุณเปลี่ยนหัวสมองคุณที่อยู่ตรงนี้ได้ไหม มันไม่ได้เปลี่ยนกันได้ง่ายๆ คือว่าจะไปได้ดิฉันคิดว่าไม่ต่ำกว่า 5 ปี นอกเสียจากองค์กรไหนที่มีคนที่พร้อมทั้งความคิดทั้งจิตใจ สภาพแวดล้อมทุกอย่าง...คือรัฐน่าจะมองตรงนี้ให้เยอะด้วย เพราะตรงนี้นั้นเป็นหน่วยงานบริการ เราต้องเข้าไปใกล้ชิดกับผู้รับบริการ ซึ่งผู้รับบริการก็มีหลากหลายมาก แต่สำหรับการให้บริการการศึกษาต่อเนื่องของทุกหน่วยงาน การให้บริการกับคนทั่วไป แต่ว่าจัดเป็นกลุ่มไหน ของเราจะเป็นประชาชนทั่วไป เกษตรกร ครู นักเรียนก็มี พระ นักโทษ กลุ่มเป้าหมายมันเยอะ เพราะฉะนั้นตรงนี้ ถ้ารัฐบาลมองว่าตรงนี้เป็นกลไกหนึ่งที่รัฐบาลสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนา เราต้องเปลี่ยนจาก Non-profit เริ่มมาเป็น Profit มาเป็น 30-40% แต่ในขณะเดียวกัน เราก็ยังคงการบริการให้กับลักษณะที่ว่าไม่เอากำไรบ้าง หรือบางโครงการเสมอทุน บางโครงการเราให้ฟรี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ตั้งแต่แรกเราต้องคิดก่อนว่าการศึกษาต่อเนื่อง คุณต้องไม่เรียกว่าเป็นการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการศึกษาตลอดชีวิตหรืออะไรก็แล้วแต่ แล้วทำให้ตัวนี้มันละลายทิ้งไปเสีย ต่อไปนี้โรงเรียนจะต้องคิดว่าเราไม่ได้สอนนักเรียน แต่ว่าเราสอนประชาชน สอนสังคม เพราะฉะนั้นขณะนี้รอบๆ สังคมของเราทำอะไร อย่างของเราตอนนี้บอกได้เลยว่าไม่เคยไปช่วยชาวบ้านที่เขาพักอยู่รอบๆ มหาวิทยาลัย ไม่เคยออกไปช่วยเหลือเขาเลย ตอนนี้ชุมชนเขาอยากจะทำอะไรจะตายเกี่ยวกับเรื่องป้องกันยาเสพติดว่าต้องทำอะไร เขาต้องการให้ช่วย เดียวนี้คณะของผม ผมให้นักศึกษาออกไปถามชาวบ้าน แล้วไปเล่นกิจกรรม นักศึกษาชอบมากเลย เพราะเมื่อไปทำแล้วเขารู้สึกว่าได้เป็นหัวหน้าของเด็กๆ นำเด็กให้รู้ว่าเรื่องของยาเสพติดมันไม่ดี บรรยากาศในการศึกษาคุณใหม่การศึกษาต้องเพื่อชีวิต”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “เรื่องชุมชน หรือประชาสังคมเราช่วยเต็มที่ เหมือนโยนก้อนหินลงไปในน้ำ ที่ใกล้คือส่วนกลางต้องแข็ง คือต้องช่วยเหลือเรื่องภายในมหาวิทยาลัยก่อน แล้วช่วยเครือข่ายของเรา เช่นที่ จ.ลำปาง อุตร ฯลฯ ที่สาขามหาวิทยาลัยมีอยู่ ส่วนการบริการสังคมเราก็มีอยู่ และมีการปรับปรุงตลอดเวลา ต้องดู Nature ของแต่ละสังคมต้องการอะไร จนมาพบจุดหนึ่งว่าสังคมปัจจุบันมันมีความเครียด กลัวตาย กลัวแก่ กลัวไม่สวย การวิตกกังวล ดังนั้นเรื่อง Social Marketing ในการบริการสังคมเราจะเน้นเรื่องเหล่านี้ เช่น เรื่องสุขภาพ อนามัย เสริมสวย การนวด การทำสปา ซึ่งเราก็ใช้หมอบ้านมาช่วย ทางมูลนิธิหมอบ้านเขาก็มาบอกว่าจะรับผิดชอบ

เรื่องวิทยากร จะก็ชั่วโมงก็ตาม มันเลยไม่มีปัญหา ดังนั้นนโยบายเราต้องทำสิ่งที่สอดคล้องกับสังคม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ถ้าการศึกษาเป็นแบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ก็ควรเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากร ปัญหาของคนด้อยโอกาส ปัญหาสังคมที่ไม่ได้มองกัน”

ประเด็นที่น่าสนใจคือมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 คน ร้อยละ 6.25 ที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการคืนกำไรให้สังคมโดยส่วนการศึกษาต่อเนื่อง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “งานศูนย์ฯ ไม่มีการจัดบริการฟรีแก่คนภายนอกหรือชุมชน เพราะไม่ใช่ภารกิจของเรา”

1.11 โครงสร้างของส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน และชุมชน

ข้อนี้ได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญถึง 15 ท่าน หรือร้อยละ 93.75 ที่ให้ความสำคัญในด้านนี้ โดยส่วนที่เหลือไม่ได้แสดงความคิดเห็น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “จากนโยบายของมหาวิทยาลัย ทุกมหาวิทยาลัยก็มีหน้าที่ที่จะคอยบริการวิชาการกับชุมชนให้ใหม่ล่ะ แต่มันมีช่องทางอย่างไรที่จะดึงชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องในความเป็นจริงสิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะงานของศูนย์ที่มันต้องให้การบริการกับคนภายนอก เพราะฉะนั้นเราจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อเขาต้องการ เราก็ต้องไปถามว่าในชุมชนเขาต้องการอะไร อันนี้เป็นความเชื่อมโยงกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าอย่างบ้านเราก็ต้องเชื่อมโยงในระดับนโยบาย ใน พ.ร.บ. การศึกษา เป็นการเขียนเชิงวิชาการ แต่ทางปฏิบัติในเรื่องความร่วมมือ ถ้าหัวไม่เอา หางก็เสรี ถ้าระดับล่างไปคุย ระดับอธิบดีก็ตกลง ถ้าความร่วมมือระดับรัฐด้วยกัน Head ต้องมาคุยนโยบายว่าจะ Go Together แต่ถ้าเป็นระหว่างรัฐกับเอกชน ฝ่ายรัฐต้องอยู่ระดับอธิการฯ ผอ. สำนักฯ หรือระดับที่ตัดสินใจได้ เพราะถ้าระดับนี้มาคุยกับภาคเอกชนจนรู้เรื่องก็จบแล้ว ส่วนความเชื่อมโยงกับชุมชน ต้องเป็นตัวกิจกรรมที่จะสร้างความเชื่อมโยง และกิจกรรมต้องตรงกับ Need เขาจริงๆ ไม่ใช่ Need ของคนอยากทำ ถ้าอย่างนั้นชุมชนมาร่วมแน่นอน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “ในการร่วมมือกับรัฐเราก็ต้องทำงานภายใต้นโยบายของรัฐอยู่แล้ว ส่วนชุมชนก็มีการร่วมมือกับองค์กรต่างๆ จะมีองค์กรที่หน่วยงานเอกชน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และถ้าเป็นชุมชนระดับท้องถิ่นจริงๆ ก็จะมีอยู่บ้างบางหลักสูตร เพียงแต่ว่าน้ำหนักในการทำงานกับแต่ละชุมชนแต่ละระดับจะไม่เท่ากัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “คือรัฐน่าจะมองตรงนี้ให้เยอะด้วย เพราะตรงนี้นั้นเป็นหน่วยงานบริการ เราต้องเข้าไปใกล้ชิดกับผู้รับบริการ ซึ่งผู้รับบริการก็มีหลากหลายมาก แต่สำหรับการให้บริการการศึกษาต่อเนื่องของทุกหน่วยงาน การให้บริการกับคน

ทั่วไป แต่ว่าจัดเป็นกลุ่มไหน ของเราจะเป็นประชาชนทั่วไป เกษตรกร ครู นักเรียนก็มี พระ นักโทษ กลุ่มเป้าหมายมันเยอะ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “ความร่วมมือกับเอกชนเราจะมีความร่วมมือในหลายๆ ด้าน เช่น สถาบันประกันภัยจะมี Course ประกันภัย เราก็ให้ความร่วมมือ หรือในหน่วยงานของรัฐ ธนาคาร องค์การโทรศัพท์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน ที่ต้องการจะใช้โปรแกรมอย่างทีกล่าวกว่าข้างต้น เราก็ให้ความร่วมมือ บางอย่างเราให้ความร่วมมือในแง่เป็นสถานที่ฝึกงาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “ร่วมมือกันเต็มที่เลย โดยเฉพาะช่วงผม ผมเปิดกว้างหมด ในด้านรัฐต่อรัฐ รัฐต่อเอกชน และยิ่งเลยไปถึงต่างประเทศอีก เราใช้ทรัพยากรทุกฝ่ายทุกจุด มีมหาวิทยาลัยเครือข่าย หน่วยงานต่างๆ เชื่อมโยงกัน ทำงานร่วมกันหมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “ของรัฐเชื่อมโยงในเชิงไปช่วยจัดองค์กรให้เขา ช่วยพัฒนาให้เขา เอกชนไปช่วยฝึกอบรมให้เขา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า “เป็นเรื่องที่ตอบยาก แต่ถ้าเราลงไปร่วมมือจริงๆ ก็คงพอทำได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “ในระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกัน เช่น ถ้ามีการอบรมก็ต้องมีการประสานความร่วมมือกันอยู่แล้ว เพราะถ้าเราไม่มีการติดต่อกับภายนอก เราก็ไม่รู้ว่าจะรับงานอะไรเลย

ด้านเอกชนถ้าเขามีการจัดตั้งเป็นกลุ่มที่แข็งแรง เช่น สมาคมอัญมณีฯ จ. จันทบุรี เมื่อประสานกับเรา เราก็ไปอบรมเรื่องการดีไซน์เครื่องประดับ ซึ่งเราก็ได้ขยายงาน เขาก็ได้รับประโยชน์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “เราเป็นหน่วยงานราชการ เราจึงมีหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ดังนั้น งานใดเป็นงานของรัฐเราต้องทำ นอกจากนั้นงานด้านอื่นๆ เราก็สามารถทำได้ไม่มีปัญหาแต่อย่างใดในความเชื่อมโยง เพราะเรามีความยืดหยุ่นที่สูง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า “สำหรับผมมองว่าการร่วมมือระหว่างรัฐ ชุมชน เอกชน เป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเฉพาะภายนอกมันจะไปเกี่ยวเนื่องกับส่วนอื่นๆ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “1. เป็นกรรมการ 2. เป็นเจ้าภาพร่วม ในโปรเจกต์ฯ หนึ่ง แต่ละงานไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “จะต้องมาจากผู้ที่เขาอยากจะได้จากชุมชน เราเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุน ให้ข้อมูล ให้ความรู้ กับวิทยากร ให้ทรัพยากรต่างๆ ที่เขาอยากจะได้จากเราไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “ความร่วมมือกับทุกฝ่ายเป็นสิ่งจำเป็น ภาครัฐความร่วมมือในการให้นโยบาย แนวความคิด และการสนับสนุน เพราะบุคลากรภาครัฐเองก็ต้องมีการพัฒนา ทางภาคเอกชนซึ่งมีคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นจำนวนมาก เราคิดว่าควรมีการร่วมมือกันในการถ่ายทอดองค์ความรู้ออกไป ส่วนชุมชนนั้น ทางมหาวิทยาลัยได้กระจายออกไปหลายวิทยาเขต ทั้งศิริราช ศาลายา พญาไท ซึ่งในการร่วมมือนั้นเป็นเรื่องของทางคณะจัดการกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่าปัจจุบันนี้ ถ้ายังทำอย่างนี้กับชุมชน คนที่ไม่รู้เรื่องนี้ เพราะว่าไม่รู้ว่าจะชุมชนต้องการการอบรมฝึกฝนแบบไหน ทำไปเพราะคิดว่ามีประสบการณ์ อย่างแรกควรจะมีการประเมิน มีการประชุมร่วมกัน มันต้องมีกลไกสักอย่างที่จะทำให้คนเหล่านี้ได้มาพบกัน แล้วก็ฝึกกำลังกัน แล้วก็จัดสรรรูปแบบที่ทำให้การจัดการเกิดขึ้นมา”

อย่างไรก็ดี ผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความเห็นว่าควรมีหน่วยวิจัยชุมชนแยกออกมาต่างหากนั้น มีผู้แสดงความไม่เห็นด้วย 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ที่แสดงความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีซึ่งมีดังต่อไปนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการชุมชนอยู่แล้ว คือสำนักพัฒนาชุมชน ก.ท.ม. ซึ่งเราก็เข้าไปร่วมประสานงานกับเขา ดังนั้นไม่จำเป็นต้องมีคนของเราเอง เพราะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงมีอยู่แล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าตั้งเป็นฝ่ายแล้วมันไม่ดีก็ไม่ใช่ประโยชน์”

ขณะที่มีผู้เห็นว่าควรมีหน่วยงานทำหน้าที่บริการชุมชนเป็นการเฉพาะจำนวน 2 ท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.5 คือ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “เนื่องจากในหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่ทำงานบริการชุมชน เช่น หน่วยบริการเผยแพร่ทางไกล ที่เขาจะจัดกิจกรรมในชุมชนแต่ไม่ใช่การฝึกอบรม ซึ่งเราไม่ได้ทำหน้าที่นี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “ทางเรามีหน่วยงานที่คอยประสานกับชุมชนและให้ความรู้แก่เขา คือ สถาบันวิจัยประชากรและคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ การที่มีหน่วยงานตรงนี้ทำให้คนในชุมชนรู้สึกว่าการที่มหาวิทยาลัยมาอยู่ที่บริเวณนี้ก็สามารถสร้างประโยชน์แก่พวกเขาได้ เสริมคุณภาพชีวิตเขาได้ สนับสนุนการประกอบอาชีพเขาได้และบริการเหล่านี้ทางมหาวิทยาลัยไม่มีการคิดเงิน”

นอกจากนี้ มีผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่านที่แสดงความเห็นว่า ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดต่อส่วนการศึกษาต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น มีดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “ทุกมหาวิทยาลัยก็มีหน้าที่ที่จะคอยบริการวิชาการกับชุมชนใช่ไหมล่ะ แต่มันมีช่องทางอย่างไรที่จะดึงชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับความเป็นจริงสิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะงานของศูนย์ที่มันต้องให้บริการกับคนภายนอก เพราะฉะนั้นเราจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อเขาต้องการ เราก็ต้องไปถามว่าในชุมชนเขาต้องการอะไร อันนี้เป็นความเชื่อมโยงกัน คือรู้ว่าเขาต้องการอะไร เราก็ไปทำอย่างนั้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “กิจกรรมต้องตรงกับ Need เขาจริงๆ ไม่ใช่ Need ของคนอยากทำ ถ้าอย่างนั้นชุมชนมาร่วมแน่นอน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินงานต่างๆ ที่เราทำออกไป เราต้องพยายามเอา Need ของชุมชนมาเป็นความต้องการจริงๆ เพราะบางที่เราจัดงานที่ไม่รู้ว่าชุมชนมีความต้องการใหม่ ทำให้งานวิชาการกับท้องถิ่นยังมีช่องว่าง ซึ่งถ้าเราปรับปรุงจุดนี้จะทำให้สังคมเราเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ดีขึ้น” หรือ “เราอยากให้ชุมชนเป็นตัวกำหนด เราน่าจะมีความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า “ขณะนี้คุณควรเข้าหาประชาชน ประชาชนต้องการเรียนรู้ทั้งนั้น และคุณสามารถหาข้อมูลต่างๆ ขณะนี้ประชาชนกำลัง Consume บางสิ่งมากเกินไป เช่น เสื้อผ้า การดูยูทูบ นวนิยาย บางตัวไม่ได้สอนเขาอย่างเดียว คุณอาจต้องใช้สื่ออย่างอื่นเข้าไปทำให้เห็นว่า สิ่งนี้ไม่ดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “เป็นการทำงานร่วมกับชุมชน ชุมชนควรมีส่วนแชร์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “จะต้องมาจากผู้ที่เขาอยากจะได้จากชุมชน เราเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุน ให้ข้อมูล ให้ความรู้ กับวิทยากร ให้ทรัพยากรต่างๆ ที่เขาอยากจะได้จากเราไป เพราะฉะนั้นตรงนี้องค์กรชุมชนเองต่างหากที่น่าจะเป็นคนที่บอกกับเราว่าเขาอยากได้อะไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “ทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะหลักสูตรฝึกอบรมกับคนทั่วไปถือว่าจำเป็นมาก ถ้าทางมหาวิทยาลัยต้องการจัดอบรมหลักสูตรใดโดยไม่ดูว่าสังคมต้องการหรือไม่ หลักสูตรนั้นก็ไม่น่าประสบความสำเร็จ ดังนั้นต้องเกิดความร่วมมือกัน แม้กระทั่งการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยก็ยังมี การสอบถามนักศึกษาถึงความพึงพอใจต่อการสอนหรือไม่ ดังนั้น การอบรมหรือการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตร” และ “ปัญหาคือสิ่งที่เราจัดกับสิ่งที่ท่านต้องการนั้นเราสามารถตอบสนองได้หรือไม่ และเกิดประโยชน์จริงหรือไม่ ดังนั้นคิดว่าควรมีความร่วมมือในการสำรวจความต้องการ

อยากให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการบริการวิชาการ มากกว่าบริการวิชาการตามงบประมาณที่จัด ซึ่งบางทีไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรเลย อย่างมหาวิทยาลัยมหิดลมาตั้งที่นี่ ก็มีการคาดหวังกันมากโดยเฉพาะเรื่องการแพทย์ เรื่องสิ่งแวดล้อม ซึ่งน่าจะส่งผลกลับไปยังพวกเขาด้วย เราต้องการการมีส่วนร่วม ซึ่งถ้าท่านต้องการอะไร เราก็ตอบสนองความต้องการไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “อย่างแรกควรจะมีการประเมิน มีการประชุมร่วมกัน มันต้องมีกลไกสักอย่างที่จะทำให้คนเหล่านี้ได้มาพบกัน แล้วก็เริ่มกำลังกัน แล้วก็จัดสรรรูปแบบที่ทำให้การจัดการเกิดขึ้นมา” และ “เป็นไปได้ บางท้องถิ่นสามารถพัฒนาการเรียนรู้อะไรก็ได้ ก็สามารถร่วมกันสร้างหลักสูตรร่วมกันได้โดยการเลือกคนที่มีการศึกษาดี มีบทบาทอยู่แล้วในชุมชนเข้ามาด้วยกัน แต่ที่ไม่เข้ามา เช่น เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องความสนใจ เรื่องคิดว่ารับผิดชอบกันเอง รัฐบาลสั่งให้ทำก็ทำ”

อย่างไรก็ดี ในคำถามที่เกี่ยวกับการประสานงานภายในและการประสานงานภายนอก ผู้เชี่ยวชาญเกือบทั้งหมดกล่าวว่าไม่มีปัญหาในการประสานงาน ซึ่งมีทั้งหมด 11 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 68.75

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “การประสานงานภายในองค์กรของเราทำได้ตรงที่ว่า เราจะจัดกลุ่มที่เหมือนกับว่ารับผิดชอบงานหลัก โดยดึงมาจากหัวหน้าฝ่ายต่างๆ เข้ามา เพราะฉะนั้นตรงนี้ทำให้การประสานงานภายในดีมาก องค์กรของเราก็จะมีการประสานงานภายนอก เราจะไปคำนึงถึงเรื่องคนที่มารับบริการของเราเป็นหลัก เพราะฉะนั้นหน่วยประสานงานภายนอกของเรา ก็คือคนที่ไปดูแลลูกค้า เพราะฉะนั้นเรามีหน่วยงานที่ดูแลลูกค้า แล้วหน่วยงานภายในของเรา ก็มีคนที่ประสานงานกับภายใน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “เราไม่มีปัญหาเรื่องการประสานงานเลย เพราะว่าเรามีทีมงานที่สื่อสารกันได้สะดวก ปัญหาของเราจะไม่เกิดจากการประสานงานกันภายใน” หรือว่า “หน่วยงานไหนที่ติดต่อขอเรามากก็ร่วมมือทั้งหมด ทั้งหน่วยงานราชการและไม่ใชราชการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “เพราะฉะนั้น เรื่องแรกคือเรื่องของงานทำงาน แล้วก็สมอง เพราะเราต้องคำนึงถึงว่าทุกฝ่ายมีส่วนสำคัญ ต้องคิดถึงว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นส่วนที่หาเงินเข้ามา คือทุกฝ่ายต้องรู้กันหมดว่าแต่ละฝ่ายทำหน้าที่อะไร เพราะฉะนั้นบางฝ่ายอาจจะล้ำไปบ้าง พอเรื่องนี้อาจจะต้องล้ำไปนิดหนึ่ง ยอมไหม ถ้าพูดกันได้ เพราะฉะนั้นตรงที่ของเราตรงนี้ เราจะให้ทำความเข้าใจภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย แล้วแต่ละฝ่ายภาระหน้าที่เชื่อมกันตรงไหน ในฝ่ายก็มีสิทธิที่จะประสานกับภายนอกของตัวเอง รวมทั้งถึงผู้บริหารงานด้วย ผู้บริหารบางทีก็ประสานงานกับภายนอก แล้วก็เข้ามาสู่ข้างใน บางทีแต่ละฝ่ายก็สามารถที่จะประสานงานกับภายนอกได้เอง แต่ว่าพอเสร็จแล้วเราก็ต้องเสนอข้างบน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า "เราใช้ขบวนการใช้เทคนิคในการติดต่อสื่อสารทั้งงานภายใน ภายนอก ไม่มีปัญหาอะไร"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า "เราจะไปดูงาน ไปพบผู้เชี่ยวชาญ แล้วทบทวนเขา มา มีปัญหาที่ผู้เชี่ยวชาญเขาจะมีจ๊อบเยอะ เป็นอุปสรรคกับเรา ต้องคอยตามจีวิธีแก้ไขเราจะดึงบุคลากรภายนอกมาช่วยบ้าง ผลตอบแทนมีส่วนด้วย เป็นแรงจูงใจ"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า "เรามีทั้งหมดจัดหลักสูตรวิชา กับคณะอื่นๆ ซึ่งแต่ละคณะเขาก็มีการจัดฝึกอบรมของเขาเองด้วย แต่บางครั้งก็มาร่วมมือกับเรา" หรือ "มีการประสานงานกับภายนอก เช่น คณะต่างๆ แต่ไม่ทุกหลักสูตร" หรือ "ยังประสานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อหาวิทยากรที่เก่งด้านนี้มาร่วมงานกัน"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า "ในระหว่างหน่วยงานรัฐ ถ้าหากว่ามี การอบรมก็ต้องมีประสานความร่วมมือกันอยู่แล้ว เพราะถ้าเราไม่ติดต่อภายนอก เราก็ไม่รู้ว่า จะรับงานอะไรเลย"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า "เรื่องการประสานงานภายในสำหรับผมไม่มีปัญหา" หรือ "การจัดการในหน่วยงานเราเอง การขอความร่วมมือ การประสานงาน การมีระบบประหยัด ประโยชน์ ประสานงาน เราก็สามารถทำได้อย่างเต็มที่"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า "ถ้าภายในองค์กร ผมว่ามันไม่น่าที่จะมีปัญหาอะไร แต่การบริหารก็ต้องอยู่กับบุคคลด้วย นอกเนื่องจากตัวโครงสร้างหลัก ถ้าเราเป็นผู้บริหารเราต้องใช้ให้ถูกต้องว่าภายในองค์กรนั้นเหมาะที่จะทำอะไร ผมเองในการบริหารที่นี้ ทุกคนจะเล่นกับผมเหมือนกับเพื่อน ทุกคนมีความยิ้มแย้มแจ่มใสในการทำงาน แต่ว่าเราจะต้องพัฒนาแนวความคิดเข้อีกพอสมควร เพราะว่าอาจจะไม่คุ้นเคย เพราะว่าผมหวังยาว ผมไม่ได้หวังสั้น"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า "คงไม่มีปัญหา"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า "แต่ระบบที่ทางศูนย์ประยุกต์ฯ ใช้อยู่คือการพูดคุยกัน ถ้าตกลงกันได้เอกสารก็ตามไป ผมคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องตั้งหน่วยงานขึ้นมา ทำเรื่องการประสานงาน เพราะขณะนี้งานก็มีความล้นไหลอยู่แล้ว"

ส่วนผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้มีทั้งหมด 4 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 25

1.12 คณะทำงานของส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ

สำหรับความเห็นในด้านนี้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 เห็นว่า คณะทำงานของส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า "หน่วยงานหรือโครงการที่ทำงานกันจริงๆ ที่ทำงานเป็นฝ่ายปฏิบัติ แล้วก็มีส่วนของสำนักงานที่สนับสนุน"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “เราจะมีบุคลากรประจำในส่วนที่จัดอบรม ส่วนที่ที่เป็นวิทยากรจะอยู่ประจำแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจะเชิญมาช่วยเฉพาะหลักสูตร ดังนั้นเราจะไม่ดูแลตรงนี้เอง เพียงแต่เราทำงานประสานตั้งท่านมาเป็นวิทยากรมาสอน แต่ทางก็เราจะมีสต๊าฟที่ทำหน้าที่เป็นนักจัดอบรม นักวางหลักสูตร นักออกแบบสื่อ โดยเป็นบุคลากรประจำ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “เราไม่ใช่คณะ เราเป็นสำนักบริการวิชาการ เราไม่ควรมีอาจารย์ประจำ แต่มันติดมาจากระบบเก่า อาจารย์ควรไปสอนหนังสือดีกว่า อาจารย์ที่อยู่ที่นี่ต้องทำงานครบทุกอย่าง ทั้งสอน ทั้งวิจัย ทั้งบริการวิชาการ งานหนักกว่าอาจารย์ประจำคณะ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่ามันไม่ได้แตกต่างกัน อย่างของเรา... มีเจ้าหน้าที่ประจำ มีศูนย์ส่งเสริมการฝึกอบรม”

และมีผู้เชี่ยวชาญเพียงหนึ่งท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.25 ที่มีความเห็นขัดแย้ง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “เราจะไม่มีหน่วยงานที่จัดฝึกอบรม โดยเฉพาะ แต่งานจะกระจายไปตามคณะต่างๆ”

ส่วนผู้เชี่ยวชาญส่วนที่เหลือไม่ได้แสดงความคิดเห็น

นอกจากนี้แล้ว ก็ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้บุคลากรจากภายนอกมหาวิทยาลัย (Outsource) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.25 ที่เห็นว่าควรมีการจ้างบุคลากรจากภายนอกเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าโอเคเรามีสินค้าให้ แต่เราจ้างโรงงานทำ หรือ Outsource”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “เรามีพนักงานอีกส่วนคือ พวกพนักงานชั่วคราว (Part time)”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “บุคลากร เราใช้ข้างนอกด้วย เรามีเครือข่ายเอกชนด้วย คือมีหลายหลักสูตร หลายวิชาเราให้เอกชนลั่นๆ เลยก็มี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “หน่วยงานเราคล้ายเอกชนเนื่องจากต้องหารายได้ น่าจะเปิดเอาใครก็ได้ที่มีความสามารถ มีประสบการณ์เชิงธุรกิจเข้ามาบริหารหน่วยงานนี้ เป็นหน่วยงานที่เป็นองค์กรของรัฐแต่บุคลากรที่ได้รับการเรียนจากเงินงบประมาณมีแค่ 9 คน เราจึงจ้างที่เหลือเป็นลูกจ้างชั่วคราว” หรือ “ควรเป็น Outsource น่าจะดีกว่า แม้ค่าใช้จ่ายจะมากกว่า แต่ทำให้มีความคล่องตัวกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “ทำไมเราไม่มีการจัดทำเอกสารเอง เพราะเราค้นพบว่าเราใช้เวลาไปเป็นจำนวนมากกับเรื่องเหล่านั้น เราจึงจ้างภายนอกทำ” หรือ “แต่บางครั้งต้องอาศัยวิทยากรภายนอก ต้องมีค่าใช้จ่ายสูงกับคนเก่ง”

1.13 ในการบริหารจัดการ พนักงานควรได้รับอำนาจในการตัดสินใจ และ มีการทำงานแบบไม่รวมศูนย์

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 ท่าน หรือคิดเป็นร้อยละ 81.25 มีความเห็นตรงกันว่า พนักงานควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการทำงานแบบไม่รวมศูนย์ มีดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า "การจัดการของเรา ให้อำนาจ พนักงาน ในการที่เขาจะมอบหมายงาน จัดการงาน แล้วก็ให้คุณให้โทษก็คือการประเมินผล เวลา ประเมินจะบอกจากผลงาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา แล้วก็ตัวเองต้องประเมินตัวเองด้วย แล้วก็ เสนอมา เราก็จะมากลั่นกรองอีกครั้งหนึ่ง เป็นการสร้างคุณค่าในองค์กรมากขึ้น"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า "ส่วนความที่เราเป็นศูนย์ต่อเนืองก็ ต้องเน้น Participate ดังนั้น คนในองค์กรเราต้องเน้นการเป็นนักจัดการกับนักประสาน ซึ่งคนที่มา ทำงานตรงนี้ต้องมีจิตวิญญาณตรงนี้อยู่แล้ว แต่ถ้าต้องมา Top Down ลงไป มันไม่ค่อยเวิร์ค"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า "เราทำไปตามเกณฑ์ของ TUA คือมี ส่วนร่วมร้อยละ 100 เริ่มต้นเราต้องรู้ทิศทางคนในองค์กร พนักงานต้องรู้ว่าทิศทางขององค์กร เป็นอย่างไร ต้องเข้าใจว่าศูนย์ทำอะไรอยู่ เราจะมีทีมงานบริหาร ส่วนหนึ่งจะมีการประชุมและจะ กำหนดทิศทางว่าจะทำอะไรบ้าง ผมจะพบปะกับบุคลากรในองค์กรปีหนึ่ง 2-3 ครั้ง พูดคุย แลก เปลี่ยนความคิดเห็นและมีการสัมมนา ส่วนเราจะมี Exteam เขาก็จะไปกระจายต่อ โดยเลือกจาก หัวหน้าส่วน หัวหน้าฝ่าย"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า "ใช้การทำงานเป็นทีม มีการ Brainstorm"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า "ฝ่ายฝึกอบรมของเรามีการทำงานเป็น ทีม ซึ่งทุกๆ คนก็ร่วมช่วยกันทุกคน"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า "ขณะนี้ทุกคนก็มีส่วนร่วมอยู่แล้ว และ คิดว่าควรมีการอยู่เป็นแบบพี่น้องกัน มีอะไรก็พูดกันมากกว่าการสั่ง"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า "ผมคิดว่าองค์กรยังต้องมีฝ่ายวางแผน ฝ่ายวิเคราะห์ ฝ่ายวิจัย ต้องทำเมื่อทำแล้วทางฝ่ายตลาดและกับฝ่าย Corporation ต้อง ทำงานร่วมกันกับลูกค้าของเราอย่างน้อยก็ต้องมี 3 ฝ่ายนี้เหมือนกัน ฝ่ายตลาดของเราคือ Need Analysis ฝ่าย Learn Research ดูแลเรื่องการตีชีน Corporation คือฝ่ายจัดการฝึกอบรม เอาผล จากการฝึกอบรมไปขยายต่อ ฉะนั้นในทีมต้องลิงค์กัน และต้องเน้นประชาสัมพันธ์ด้วย เพราะคุณ ต้องหาตลาด"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า "คนขับรถเราก็ถือเป็นสถาฟฟ์ของเรา เพราะต้องมาช่วยแจกเอกสาร ช่วยดูแลต่างๆ บ้าง อย่างทีมผมก็มีผม วิทยากร ฝ่ายข้อมูล และคน

ขับรถ แค่ 4 คนก็พอแล้ว บางที่มีงานฉุกเฉินคนที่เหลือก็ไปได้หมด บางที่ที่ทำงานมีผมคนเดียวคอยรับโทรศัพท์ เห็นได้ว่าทุกคนสามารถหมุนเวียนสลับหน้าที่กันได้หมด ซึ่งทางอธิการบดีเราก็เน้นเรื่องนี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า “อย่างที่เป็นทางการก็คือ มันจะรายงานการประชุม ผมไม่ได้ให้เขียนเป็นทางการมากมาย เขียนเป็นหัวข้อมติต่างๆ เช่น การจัดซื้อ ใครมอบให้ใครทำอะไร ประโยชน์ คือ 1. ทุกคนจะรู้ว่าใครทำอะไร 2. เราต้องการให้ทุกงานทุกชิ้นทุกคนเป็นเจ้าของ ทุกคนต้องคิดว่าเขาตัดสินใจไปแล้วเราต้องรับผิดชอบร่วมกัน ดีไม่ดี ไม่มีการมาพูดกันทีหลัง การมีส่วนร่วมผมคิดว่ามันเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “หากเป็นโครงการที่ไม่แข็งตัว ยืดหยุ่น ปรับคนได้ตลอดเวลา เป็นองค์กรเปิด คนทำงานไม่ได้ถูกบังคับ มีบรรยากาศของการเรียนรู้ สตาฟฟ์ควรมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ หัวหน้าหน่วยงานต้องฟัง บางหน่วยงานประชุมทุกสัปดาห์เพื่อแลกเปลี่ยนกัน ต้องมีบรรยากาศที่สตาฟฟ์มีส่วนร่วม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “ให้เขาทำงานเป็นทีม และหน่วยงานทุกคนต้องรู้จักกัน ต้องทำงานทดแทนกันได้ เพราะฉะนั้นเมื่อมีเจ้าหน้าที่ลาป่วยหรือลาพักร้อน ต้องมีคนไปทำงานแทน เพราะอย่างนั้นเขาต้องรู้อย่างน้อยคนละ 3 งาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “งานในหน่วยงานของเราทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมกันทำ และหลังเสร็จงานจะมีการมาประชุมกันว่ามีปัญหาอย่างไรหรือไม่ และผู้บริหารจะลงไปดูการทำงานทุกๆ เรื่อง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ที่ผมทำคือ คนที่มามีส่วนร่วมต้องเกิด Learning Organization คือมีความรู้สึกกันและกัน เช่น เมื่อมีการจัดอบรมขึ้นครั้งหนึ่ง ก็มีการคุยกันว่ามีจุดบกพร่องอะไรกันบ้าง เกิดจากอะไร คราวหน้าจะแก้ไขจุดอ่อนเหล่านี้ได้อย่างไร เช่น เปิดใจเข้าไป วันอบรมไม่ตรงความต้องการ ดังนั้น เมื่อมีการมาประชุมกันก็จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดที่น้อยลง เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และทำให้ทุกคนรู้สึกความเป็นเจ้าของงาน และจะมีความรู้สึกดีกว่าการแบ่งงานเป็นฝ่าย”

โดยมีผู้เชี่ยวชาญเพียง 3 ท่านที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ คิดเป็นร้อยละ

18.75

1.14 บุคลากรควรทำหน้าที่แทนกันได้ โดยไม่ยึดติดกับตำแหน่ง

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.5 ที่เห็นว่า บุคลากรของส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรทำงานหมุนเวียนทำงานแทนกันได้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “ควรใช้วิธีทำเป็นโปรเจกต์และหมุนเวียนคนที่บริหารงานเป็นโครงการๆ ไปเมื่อมีโครงการคนก็มารวมกันทำหมุนเวียนกันไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “ที่ผ่านมาถ้ามีเจ้าหน้าที่ว่าง ในขณะที่คนอื่นทำงานก็จะเข้ามาช่วยงาน ซึ่งในหน่วยงานเรามีทั้งอาจารย์ ข้าราชการ และพนักงานที่จ้างเข้ามา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “บางที่มีงานฉุกเฉินคนที่เหลือก็ไปได้หมด บางที่ที่ทำงานมีผมคนเดียวคอยรับโทรศัพท์ เห็นได้ว่าทุกคนสามารถหมุนเวียนสลับหน้าที่กันได้หมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “ทุกคนสามารถทำหน้าที่ทดแทนกันได้หมด เหมือนงานของโครงการการศึกษาออกโรงเรียน 15 ปีแรก ทุกคนทำเหมือนกันหมด ตำแหน่งไม่มีความหมาย ตำแหน่งถูกบรรจุเข้าสู่ระบบเท่านั้น คนขับรถผม พากย์หนังก็ได้ พิมพ์เอกสารก็ได้ อาจารย์ผมคลุกคลีกับคนพื้นที่ก็ได้ ไปกางจอหนังก็ได้ ทุกคนทำหน้าที่ทดแทนกันได้ ยืดหยุ่น คล่องตัว พร้อมทั้งจะปรับ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “หน่วยงานทุกคนต้องรู้จักกัน ต้องทำงานทดแทนกันได้ เพราะฉะนั้นเมื่อมีเจ้าหน้าที่ลาป่วยหรือลาพักร้อน ต้องมีคนไปทำงานแทน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “เรียนรู้อันนี้ซึ่งกันและกัน และทำให้ทุกคนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของงาน”

ส่วนที่เหลืออีก 10 คน หรือร้อยละ 62.5 ไม่ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างชัดเจน

1.15 ทักษะที่บุคลากรควรมีเพิ่ม คือ ทักษะด้านการบริหารจัดการ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวนครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 50 เห็นว่า ทักษะที่สำคัญที่สุดที่บุคลากรประจำส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ความสามารถด้านการบริหารจัดการ ซึ่งได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า “การจัดการและหลักสูตรศาสตร์ เพราะว่าคนในหน่วยงานนี้ไม่จำเป็นต้องรู้ลึกเรื่องนั้นๆ มาก เพียงแต่ต้องเป็นนักประสานงาน รู้จักการจัดการ แล้วเอานักเทคนิค นักวิชาการ ชุมชนมาร่วมมือกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า “ควรเป็นการเพิ่มความรู้ด้านการตลาด, การบริหารเชิงธุรกิจ, การบริหารต้นทุน – กำไร, การสร้างรายได้, วิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเราน่าจะมีมุมมองด้านธุรกิจมีมากขึ้นกว่าเดิม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า “ดิฉันคิดว่าจะต้องควบคู่กันไปทั้ง 3 อย่าง 1. วิชาการ 2. สร้างจิตสำนึกในการให้บริการ 3. ต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ อาจจะเป็นวิชาการทั่วไป แล้วบางคนก็ต้องมีความรู้ให้กว้างด้วย ในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพด้านอื่น ทั้งนี้เพราะถ้าเราอยู่ฝ่ายวิชาการเราก็ต้องมีความรู้เรื่องนั้นๆ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 แสดงความคิดเห็นว่า “ควรจะมีควมรู้ในหลายๆ ด้าน ขณะนี้พนักงานของเราก็ควมรู้ในหลายด้านไม่เหมือนกัน เช่น ถ้าไปดูเรื่องการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์ เขาก็ต้องมีความรู้ด้านนี้ด้วย รวมทั้งด้านการประสานงาน แต่ทั้งนี้เราอยู่ในระบบ ISO ซึ่งจะมีคู่มืออยู่แล้วสำหรับคนที่ไม่เคยทำงาน แต่เราจะดูเรื่อง Basic ในเรื่องคอมพิวเตอร์ของแต่ละคน แต่ต่อไปเราจะทำแบบ Area Part คือเราจะทราบเลยว่าคนที่มาเข้าตำแหน่งนี้มีความรู้อะไรบ้าง แล้วถ้าเขายังมีความรู้ไม่ถึงก็จะมีกรอบรมภายใน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมอยากให้มี 2 สาขา คือ 1. การจัดการ 2. การผลิตสื่อ คือ การจัดการมาอยู่ส่งเสริม ส่วนผลิตสื่อก็ไปทำสื่อ การจัดการสำคัญที่สุด หน่วยงานของเราแทบไม่มีนักวิชาการในมือ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 แสดงความคิดเห็นว่า “เรื่องงานธุรการ งาน Office ต้องเข้มแข็ง นี้พูดถึงงานภายในทั่วไปไม่ได้ล็ก ส่วนงานวิชาการเราอาศัยวิทยากร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 แสดงความคิดเห็นว่า “มันจะทำในธุรการ ต้องเป็นคนดี ประสานงานกับชาวบ้านเขาได้ สามารถที่จะพูดคุยกับลูกค้าหรือแขกได้ สามารถที่จะให้ข้อมูลที่เรามีอยู่หรือว่าหาได้แล้วสามารถที่จะประสานกับวิทยากรได้ เพราะหน่วยงานเราก็ไม่มีวิทยากรเอง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 แสดงความคิดเห็นว่า “ผมว่าเรื่องของการจัดการพื้นฐาน เช่น 1. เรื่องของการจัดเอกสาร 2. เรื่องของการสื่อสารกับคน 3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถที่จะทำให้นักเกิดความเป็นกันเองขึ้นได้ 4. ต้องมีวิสัยทัศน์มองเห็นภาพรวม”

นอกจากนี้แล้ว ยังมีผู้เชี่ยวชาญอีกหลายท่านที่ให้ความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป แต่ความคิดเห็นเหล่านี้ก็มีความสำคัญเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 50 หรือ 8 ท่านด้วยกัน คือ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า “จริงๆ ความรู้มันไม่หยุดนิ่ง ฉะนั้นคนของเรามันก็ต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพราะศาสตร์ที่เขาอยู่ออกไม่ก็เดือนมันก็ล้าสมัยแล้ว มันก็ต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา แล้วยังเป็นองค์กรที่ให้ความรู้กับเขา มันก็จะต้องเรียนรู้ตลอดเวลา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 แสดงความคิดเห็นว่า “ในหน่วยของบุคลากร ควรเป็นเรื่อง Adult Education”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่า “ควมมีความรู้เรื่องการพัฒนาชุมชนเป็นหัวใจหลัก เพราะจะมีความรู้ทักษะในเรื่องชุมชนว่าเขามีความต้องการอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 แสดงความคิดเห็นว่า “ที่สำคัญที่สุดของเรา 1. Service Mind 2. Creative Idea 3. การทำงานเป็นทีม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 แสดงความคิดเห็นว่า “เรื่องการอบรมคือ Knowledge แต่กับตัว Education ปริญาโทของที่นี่จะมีมาก คือ มี 5 คน เราจะมีจัดการการศึกษา การแนะแนว

มีการบูรณาการ และเขาจะมี Listening Working ที่สูงมาก สามารถทำงานได้หลายด้าน เราให้เขารับผิดชอบงานที่สูง ดังนั้นเขาจะเป็นตัว Line ส่วน Staff กับฝ่ายบัญชีก็ต้องเก่งในเรื่องตัว Scan เก่งด้านคอมพิวเตอร์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 แสดงความคิดเห็นว่า “เรามีโปรแกรมเรื่องการพัฒนาวิทยากรและที่ปรึกษามืออาชีพ เด็กเราก็ยังได้เรียนไปพร้อมๆ กันกับอาชีพที่เกี่ยวข้องของตัวงานของเขา เรื่องการประเมินการศึกษาหรือหัวข้ออะไรต่างๆ เราพัฒนาตัวคนอื่นด้วย ตัวเราด้วยไปพร้อมๆ กัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 แสดงความคิดเห็นว่า “ต้องจำแนกประเภท บุคลากรที่รับผิดชอบต่อเนื่อง ต้องเข้าใจหลักวิชาการศึกษาต่อเนื่องและเข้าใจเรื่องชุมชน เรื่องการศึกษานอกโรงเรียน ต้องปฏิบัติจริงได้ ควรมีทั้ง Skill และ Knowledge”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 แสดงความคิดเห็นว่า “ทักษะที่จำเป็นขณะนี้คือเรื่องไอที ซึ่งในนั้นมีแหล่งความรู้มากมาย บุคลากรของเราพยายามเรียนรู้เพื่อดึงความรู้ในนั้นมาใช้ประโยชน์ได้”

2. การบริการวิชาการ

2.1 ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 16 ท่านเห็นว่าการบริการวิชาการจะต้องมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 กล่าวว่า “ถ้าไปสู่การศึกษาต่างจังหวัดก็ต้องมีการพูดคุยกับการศึกษาต่างจังหวัด มันก็จะเป็นลักษณะแชร์กัน แบบนี้ก็เป็นอะไรที่กระจายไปทั่วประเทศได้ทั้งหมด เราก็ไม่จำเป็นต้องทำทั้งหมด เขาก็ไม่จำเป็นต้องทำทั้งหมดเหมือนกัน แต่เราต้องช่วยกันสร้างเครือข่ายเหล่านี้ให้มันเกิดขึ้น มันก็เป็นอะไรที่ค่อนข้างดีสำหรับประชาชนไทย ทุกวันนี้เราก็พยายามที่จะสร้างเครือข่ายกับสถาบันที่เขาอยู่ในชุมชน ก็คือคอยดูแลเขา อย่างเช่น สถาบันราชมงคลทั่วประเทศ สถาบันราชภัฏทั่วประเทศ มันก็ทำประโยชน์ได้มากพอสมควร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 กล่าวว่า “คิดว่าเราควรจะมีการทำงานเชิงเครือข่ายความร่วมมือ เพราะมีงานที่บางมหาวิทยาลัยทำอยู่ แต่เราไม่ได้รับรู้กัน หรือมีทั้งรู้และไม่รู้ ดังนั้นเราน่าจะมีหน่วยงานที่มาประสานงานว่าแต่ละมหาวิทยาลัยทำงานอะไรอยู่ เพราะบางที่เหมือนว่าเรามาแข่งกันเอง แต่ส่วนตัวคิดว่าควรจะมาร่วมมือกันทำงาน ซึ่งจะทำให้รู้ว่าใครถนัดทางด้านไหน เช่น ม.เกษตร ทำด้านนี้ ม.มหิดล ทำด้านนี้ เสร็จแล้วก็มาแชร์กันมาเป็นเครือข่ายความร่วมมือ แทนที่จะมาแข่งขันกันเอง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 กล่าวว่า “ร่วมมือกันเต็มที่เลย โดยเฉพาะช่วงผม ผมเปิดกว้างหมด ในด้านรัฐต่อรัฐ รัฐต่อเอกชน และยิ่งเลยไปถึงต่างประเทศอีก เราใช้ทรัพยากรทุกฝ่าย ทุกจุด มีมหาวิทยาลัยเครือข่าย หน่วยงานต่างๆ เชื่อมโยงกัน ทำงานร่วมกันหมด มีขอนแก่น เชียงใหม่ แม่โจ้ นครสวรรค์ สงขลา และเกษตร เครือข่ายของเราจริงๆ มีมากกว่านี้ แต่เราจับจุดใหญ่ๆ ทั่วประเทศไว้ก่อน เราทำบริการร่วมกัน เพราะบางงานมันใหญ่มากเราทำไม่ไหวต้องใช้คนเป็นหมื่นเป็นแสน เราต้องอาศัยเครือข่ายร่วมกัน และถ้ามันมากกว่านี้อีกเราก็จะไปถึงมหาวิทยาลัยเกษตรกรรมที่มีอยู่ทั่วประเทศ ที่เชียงใหม่เขาก็มีเครือข่ายย่อยของเขา ที่แม่โจ้ก็มี รวมๆ กันแล้วก็ทั่วประเทศ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “นอกจากนี้จะมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงเกษตรฯ เรามี ม.เกษตรฯ เป็นแม่ข่ายอยู่ ซึ่งเราเป็นเครือข่ายด้วย เราก็มีการรับงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพมาทำด้วย โดยได้รับงบประมาณจากกระทรวงเกษตรฯ มาฝึกอบรมเกษตรกร ซึ่งจะช่วยเหลือในด้านวิชาการและประสานงานกับสำนักงานการเกษตรระดับจังหวัดและอำเภอ ส่วนโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน ซึ่งถือเป็นโครงการใหญ่ของกระทรวงเกษตรฯ โดยขอความร่วมมือมายังเครือข่าย 5 มหาวิทยาลัย คือ ม.สงขลาฯ, ม.ขอนแก่น, ม.เชียงใหม่, ม.แม่โจ้ และ ม.เกษตรฯ และยังมี ม.นครสวรรค์ เพิ่มมาอีก จากนั้นก็กระจายงานรับผิดชอบกันไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 กล่าวว่า “ผมว่า 1. การสร้างเครือข่าย 2. ความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ผมว่ามันเป็นพลังสำคัญ เพราะว่ามันมีเครือข่ายปลอมเยอะ แม้แต่ระบบภายในแล้วก็รวมระบบภายนอก สิ่งที่ผมยังทำไม่สำเร็จก็คือ มันต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจสร้างเครือข่ายที่ถาวร อันนี้สำคัญมาก และคนก็ยังไม่ค่อยสนใจที่จะศึกษาเครือข่ายที่แท้จริงของมัน ว่ามันมีวิธีการจัดการอย่างไร แล้วตัวมันเองคืออะไร เราต้องสร้างเครือข่ายของการทำงานร่วมกัน ต้องมีความเชื่อมั่นสูง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “บางกิจกรรมที่บอกว่า จะช่วยคนจนด้วยการศึกษาต่อเนื่อง จากประสบการณ์ที่ผมทำมันไม่ได้ผล เพราะเป็นการสอนให้เขามีอาชีพ ส่วนเขาจะมีอาชีพหรือไม่รับรอง หากจะช่วยคนจนต้องทำให้เสร็จขบวนการ ผมไม่แน่ใจว่าศูนย์การศึกษาต่อเนื่องต้องรับผิดชอบขบวนการหรือไม่ แต่จะทำได้ หากเชื่อมกับหน่วยงาน เครือข่าย เช่น ร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรมมองตลาด เขามีเทคโนโลยี เอาคนมาเทรน แล้วส่งให้กระทรวงอุตสาหกรรม แล้วเขาก็มีอาชีพ กระทรวงแรงงานทำผิดไต่ 2 ส.นี้แล้ว ให้มีร้านเลย ให้แบบรวดเร็ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ความร่วมมือกับทุกฝ่ายเป็นสิ่งจำเป็น ภาครัฐความร่วมมือในการให้นโยบาย แนวความคิด และการสนับสนุน เพราะบุคลากรภาครัฐเองก็ต้องมีการ

พัฒนา แต่บางครั้งต้องอาศัยวิทยากรภายนอก ต้องมีค่าใช้จ่ายสูงกับคนเก่ง แต่ก็มีการไปกำหนด เพดานค่าใช้จ่ายทำให้วิทยากรเก่งๆ ได้ยาก”

เคยมีหน่วยงานภาครัฐมาให้ทางศูนย์ประยุกต์ฯ จัดอบรม เพราะเห็นว่าเราจัดได้ดี มาก พอติดต่อประสานงานไป เขาก็บอกติดขัดเรื่องงบประมาณ มีการแจกค่าใช้จ่ายจนละเอียด เราต้องบอกไปว่าถ้าอยากได้คนเก่ง ราคาต้องเท่านี้

ทางภาคเอกชนซึ่งมีคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นจำนวนมาก เราคิดว่าความร่วมมือกันในการถ่ายทอดองค์ความรู้ออกไป

ส่วนชุมชนนั้น ทางมหาวิทยาลัยมหิดลได้กระจายออกไปหลายวิทยาเขต ทั้งศิริราช ศาลายา พญาไท ซึ่งในการร่วมมือกันเป็นเรื่องของทางคณะจัดการกัน”

2.2 การบริการวิชาการ ควรมีเป้าหมายที่การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความเห็นอย่างชัดเจนว่า การบริการวิชาการควรเน้นที่การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “การบริการทางวิชาการที่ดีก็คือการบริการที่ตรงตามความต้องการของคน คือ ตรงตามความต้องการ เขานำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขา หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “ดังนั้น การพัฒนาความรู้ต้องอาศัยกลุ่มเป้าหมายเป็นตัวบอก และวิธีไหนจึงจะเข้าถึงตัวเขา แล้วคิดรูปแบบนั้นออกมา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบที่เราถนัดอย่างที่มีแต่เอกสารเชิญมาอบรม แต่ยังมีกลุ่มที่มาอบรมกับเราไม่ได้ยังมีอีกมาก เราน่าจะมีแนวทางเดินเข้าไปหาเขา เช่น เดินเข้าไปท้องถิ่น หรือดึงผู้นำท้องถิ่นมาอบรมแล้วให้ผู้นำไปสอนต่อ หรือจะนำวิทยากรเข้าไปในท้องถิ่น ซึ่งรูปแบบต่างๆ ควรต้องมาหารือกันว่าจะเข้าไปแบบใด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ถ้านอกระบบ การศึกษานอกระบบนี้ก็คือ หลักสูตรเป็นเรื่องที่สำคัญต้องให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเรื่องที่ว่าจะให้ตอบสนองได้ ต้องดูผู้เรียน การศึกษานอกระบบก็ต้องดูผู้เรียนเป็นหลัก เรื่องของหลักสูตรก็ต้องให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย จะไปสอนหรือจะไปให้ความรู้เขา สรุปแล้วก็คือใน 2 กับ 3 เราต้องดูผู้รับบริการ ก็คือผู้เรียนเป็นหลัก” และ “คือตอนนี้เราก็แบ่งกลุ่มเป้าหมายหลากหลายอยู่แล้ว แบ่งออกเป็นหลายๆ หน่วย คือเราดูความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต้องดูผู้รับบริการเป็นหลัก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “จริงๆ แล้วการตอบสนองของเรา เราดูที่ความพึงพอใจของผู้ที่มาใช้บริการ แต่ถ้าเป็นอย่างนั้นจะต้องวางแผนเลยว่าในระบบที่โครงการ นอกระบบที่โครงการ แล้วเมื่อเกิดออกมาแล้ว เราก็ต้องไปประเมินผลว่าแต่ละกลุ่มจะมีความพึงพอใจมากน้อยแค่ไหน แล้วก็ Survey จากผู้ให้บริการ เรามี Survey ในภาพรวมของศูนย์เราทำอยู่ 2 เรื่องคือ เป็นการ

สำรวจโดยสวนดุสิตในเรื่องหลักสูตร วิทยากร เรื่องการประชาสัมพันธ์ คือสำรวจความพึงพอใจในภาพรวมของหน่วยงาน และผลสำรวจประมาณ 90% บอกว่ามีความพึงพอใจมาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ในแง่นี้เหมือนที่พูดมา คือเราทำมาตลอด เราต้องพึงเสียงคนเรียน ประชาชนว่าเขาอยากได้อะไร มาเรียนแล้วประเมินว่าอะไรไม่ดีตรงไหน คือ เขาช่วยเราจัด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “เรื่องของความต้องการที่คนต้องการเรียน แต่ยังไม่มีคนที่ยังเข้ามาตอบสนอง เช่น อบรมเรื่องการออกแบบ ก็ยังไม่มีใครทำ อีกทั้งเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ดี เช่น เราจัดอบรมภาคพิเศษมา 30 กว่ารุ่น คนทั่วไปยังไม่ค่อยรู้เรื่องเลย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “คุณทำแต่ความต้องการของตลาดไม่ได้ทำตามความต้องการของประชาชน ถ้าระบบการศึกษาตอบสนองสังคมไม่ใช่สนองเฉพาะบุคคล”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “นอกจากนี้เรายังทำงานประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แบบอื่นๆ ของทางมหาวิทยาลัยด้วย เช่น BBA, MBA ของคณะอื่นๆ ซึ่งเราพร้อมตอบสนองสนับสนุนการเรียนรู้ของประชาชน โดยเรามีวิสัยทัศน์ว่า “เสริมศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อมวลชน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 “ถ้าเราทำการบริการวิชาการแต่ละอันได้อย่างดี เราก็ยังทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดนี้คือจุดสำคัญไม่ว่าจะทำกับเอกชน หรือรัฐบาล ส่วนใหญ่ผมเองก็พยายามประเมินความต้องการที่แท้จริงมากกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “เราต้องคิดว่าสิ่งที่เราทำ มันทำอะไร เช่น การศึกษาในระบบ ต้องดูว่ามีโครงสร้างทั้งหมดอย่างไรบ้าง ส่วนการศึกษานอกระบบ ก็อยู่ที่ว่าผู้เรียนต้องการอะไร เราจะให้เขาได้ไหม หรือว่าการเรียนตามอัธยาศัยก็คงไม่ต่างกัน หรือสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “การบริหารต้องเน้นเรื่องความคล่องตัว กระชับ อยู่บนพื้นฐานของศักยภาพที่เรามีอยู่ และตรงกับความต้องการของชุมชนด้วย ดังนั้นเราต้องมีการประสานทั้งสิ่งที่มีอยู่และสิ่งที่เขาต้องการด้วย”

2.3. การใช้เทคโนโลยีในการบริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่าเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่ควรนำมาใช้ในการบริการวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ความเห็นว่า

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “ตอนที่ทำอยู่ มันออกจะออกไปเป็นสื่อในรูปแบบต่างๆ ที่คนสามารถรับรู้ได้ง่าย ซึ่งอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องความฝันของประเทศไทยพอสมควร สิ่งที่ดีที่สุดตอนนี้ในประเทศไทยก็คือ สื่อทีวี แต่ว่ามีปัญหาตรงที่เด็กไทยไม่ชอบดูทีวี ในเรื่องของการเรียนหนังสือซื้อแล้วเอาไปใช้ที่บ้านก็น้อยมาก ไม่ถึง 1% ก็ควรจะใช้สื่อที่เขาใช้อยู่บ่อยๆ พยายามไปแทรกใน

เรื่องของการศึกษา หรือพยายามทำให้เรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องที่สนุก ก็คือใช้สื่อในการให้บริการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เราเคยมีการอบรมกับ อบต. ปรากฏว่าความพร้อมมีไม่มาก เพราะคนไทยมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีน้อย ดังนั้น เราคิดว่าควรจัดอบรมทางไกลแล้วขยายฐานความรู้ สร้างความเข้าใจก่อน แล้วการใช้เทคโนโลยีจะไม่สูญเปล่า ถ้าทำถึงจุดนั้นได้การเข้าถึงน่าจะทั่วถึงมากกว่านี้ อย่างกลุ่มนักธุรกิจเราสามารถให้เทคโนโลยีได้มาก ในขณะที่เดียวกันกลุ่มครูในชนบทเราจะใช้เทคโนโลยีทั้งหมดเลยไม่ได้ แต่ต้องมีการผสมผสานกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ตรงนี้น่าจะมีการทำ แต่เท่าที่ทราบ โรงเรียนวังไกลกังวล ของในหลวงก็คือการถ่ายทอดดาวเทียม สื่อสารดาวเทียม แต่ว่าเราไม่แน่ใจ ดูจากรายการที่ออกโทรทัศน์ ก็จะมีทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ แล้วก็วิชาชีพด้วย เพราะฉะนั้นถ้ารัฐกระตุ้นตรงนี้ให้เกิดขึ้นหลายๆ หน่วย มันน่าจะทำได้ ถึงจะเป็นการตอบสนองรัฐธรรมนูญที่บอกว่าทุกคนควรมีโอกาสที่ได้เรียนในทุกขณะ ในทุกระดับ และหลากหลายอาชีพตามที่ทุกคนต้องการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “ของเราตั้งเป็น 3 กลุ่มคือ ก่อนปริญญา ปริญญา และหลังปริญญา ถ้าเป็นนโยบายให้เน้นในกลุ่มหลังปริญญาเป็นหลัก แต่ของเราก็ดูทั้ง 3 กลุ่ม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “จะมาเรียนที่เราก็ได้ จะอยู่ที่บ้านก็ได้ โดยทางอินเตอร์เน็ต เราเรียกว่า ศูนย์ข้อมูล ที่จริงก็อันเดียวกัน ที่เราอยู่ข้างในไม่มีใครมาเรียนเลย แต่มาจากบ้านทางอินเตอร์เน็ตนี่เยอะมาก คนที่มาจากบ้านเป็นคนที่มีความรู้เป็นพวกในเมือง เข้ามาเกือบสองแสนคนในสองปี ที่ศูนย์ข้อมูลมีเป็นพันๆ รายการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 เกี่ยวกับวิธีการให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง “ควรผ่านทางเทคโนโลยี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ทุกวันนี้เราก็ใส่เข้าไปเทคโนโลยีทั้งหลาย อยู่ที่ความพร้อมของผู้เรียนด้วย เราคิดเราทำ เราอยากจะทำ ทำให้การศึกษามันไปได้เร็วขึ้น โกลบอล ทุกคนสามารถเข้าไปเรียนได้หมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ทางมหาวิทยาลัย นอกจากเรื่องการเรียนการสอน การอบรมแล้ว ยังมีการพัฒนาเรื่อง E-learning ด้วย ดังนั้น เครือข่ายเราจะโยงกันทั้งหมด ความรู้เราจะใส่ลงไปในเว็บไซต์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ผมว่าเทคโนโลยีในการศึกษาต่อเนื่อง ต่อไปเทคโนโลยีการศึกษาเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความกว้างขวางมากขึ้น เพราะว่ามีเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้น มีเว็บไซต์ มีวิธีการสอนใหม่ๆ เกิดขึ้น เทคนิคทั้งหลาย ผมคิดว่าตรงจุดนี้เป็นจุดที่เป็นอนาคต แล้วก็ไม่มีมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ที่ไหนเขาจะไม่ทำอย่างนี้ เพราะว่ามันเป็นเรื่องของอนาคตที่มานั่นเอง ไม่ว่าจะช้าหรือเร็ว”

2.4 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความ ต้องการของผู้เรียน โดยกล่าวว่า “เราจะมีหลักสูตรใหม่ที่เราทำไประยะหนึ่ง เราก็นำมาปรับเปลี่ยน รูปแบบใหม่”

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งให้ความเห็นว่าควรมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ ประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการวิชาการมากขึ้น โดยได้กล่าว ว่า “ควรมีคณะกรรมการส่งเสริมและประสานความร่วมมือการจัดการศึกษานอกระบบ และการจัด การศึกษาตามอัธยาศัย” ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นแย้งว่า “ปัจจุบันภาระเยอะ มาก มีคำสั่งจากทบวงมหาวิทยาลัยมาให้ทุกมหาวิทยาลัยหาวิธีการเทียบโอนการศึกษานอกระบบ กับตามอัธยาศัยเข้าสู่ในระบบ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ผมคิดว่าควรมีสั่งคายนากันใหญ่ เรียกคนที่เกี่ยวข้องมาคุย แล้วทำหลักสูตรสักที ต้องได้รับการสนับสนุนจากด้านอื่นๆ เช่น รัฐบาล อย่างที่ผมเล่ามานี้บางจุด มันไม่มี ยังโบ่อยู่ นี่ แล้วไม่มีใครคิดจะทำตรงนี้ เด็กที่จบ ม.6 แล้วเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ก็ไม่มีใคร ช่วยเขา แม้กระทั่งชาวบ้านทั่วๆ ไปอยากจะได้อะไร อยากรู้อะไรก็ไม่มีใครช่วยเขา ทุกวันนี้ทำกัน เป็นเอกเทศหมด ตรงนี้ควรจะเป็นระดับชาติ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “การพัฒนาหลักสูตร เรายมองที่ตัวนักวิชาการและตัวชุมชน ร่วมกันคิดว่าต้องการอะไร ถ้าเรามองเอกชน เรายมองว่าเป็น Marketing ให้เรา ทำให้คล่องตัวกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ทุกอย่างต้องไปตามขั้นตามเกณฑ์ มันเป็นภาพที่ยังไม่เปิด โอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้ความร่วมมือจากผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียนมีน้อย คงจะ ต้องพัฒนาคนอีกนาน รูปแบบหลักสูตรต่างๆ เราก็สอบจากข้อเขียนไปเรื่อยๆ เราไม่ได้มีตายตัว เราจะมีหลักสูตรใหม่ๆ เข้ามา หลักสูตรไหนที่เราทำไประยะหนึ่งเราก็นำมาปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ กับเจ้าของหลักสูตร”

2.5 การศึกษาต่อเนื่องควรให้โอกาสกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการศึกษาต่อเนื่องควรให้บริการแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสเป็นหลัก

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 กล่าวว่า “ทุกปีเราจะวางโครงการที่เป็นลักษณะเพิ่มคุณภาพ ชีวิตแก่สังคมให้กับคนกลุ่มต่างๆ เช่น เราจะจัดรายการวิทยุให้คนเข้ามาฟัง มีทั้งภาษาจีน ภาษา ญี่ปุ่น จัดการอบรมให้เด็กที่ด้อยโอกาส เช่น เด็ก ก.ท.ม. เราก็มีการจัดสอนคอมพิวเตอร์ให้กับเด็กๆ หรือไม่ก็คนบางกลุ่มที่เราอยากจะทำให้มีการดูแลคนที่หูพิการ ซึ่งเราก็จะมีการสอนคนธรรมดาให้ มี การสื่อสารกับคนไปได้ เราก็จัดอยู่ทุกปี ตอนนี่ก็จัดมา 4- 5 ปีแล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “ขอตอบ 2 Condition คือถ้าเป็นแบบ Profit ผมต้องให้ความสำคัญ กับกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง เพราะกลุ่มพวกนี้เห็นความสำคัญกับเรื่อง Human Resource มี

ความต้องการเรื่องการฝึกอบรมสูงและเป็นระบบ แต่ถ้าเป็นแบบบริการ ก็ต้องเน้นกับกลุ่มคนด้อยโอกาส"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 "ของเรามี 2 ส่วน 1. พวกจ่ายเงิน 2. พวกด้อยโอกาสทางการศึกษา เราช่วยฟรี ผู้ด้อยโอกาสมี 10% เราไปช่วยในคุก บ้านเมตตา ให้เขามีอาชีพโดยที่เขาไม่เสียค่าใช้จ่าย เงินที่เราได้มาแต่ละปีก็หมดพอดี ไม่มีเก็บอะไร เพราะเราเอาส่วนนี้ไปช่วยคนที่ไม่มีเงิน ตรงนี้เป็นนโยบายที่มุ่งช่วยคนเป็นหลักอยู่แล้ว ถ้าหากมหาวิทยาลัยหาเงินอีกหน่วยหนึ่งก็ถูกค่า"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 "เราให้ความสำคัญกับผู้เข้ามาอบรมกับเราเท่ากันหมด ไม่แบ่งว่าเป็นคนเก่งแล้วไม่ยอมรับ หรือคนไม่เก่งไม่ยอมรับ"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 "ส่วนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส หากเราไม่มีงบประมาณจัดทำโครงการร่วมกับเขา เราก็เข้าไปหาชุมชน ซึ่งเขาอยากอบรมแต่ไม่มีค่าใช้จ่าย เราก็เปิดให้ใช้ห้องของเราสอนเขาได้"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 "ผมมองที่ตัว Serve Need อย่างที่เราทำเรื่องพลังลมปราณ มีคนสนใจอย่างมาก แต่จริงๆ คนที่มาเป็นคนที่มียรายได้น้อย จะไปเก็บเงินเขาไม่ได้"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 "เราพยายามที่จะทำอยู่แล้ว ตรงนี้มันก็ต้องมีความเหมาะสม เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่เราจะเน้นไปทางด้านที่เราพอหาได้ ขณะเดียวกันเราก็ให้สังคมส่วนหนึ่งกับผู้ด้อยโอกาส ส่วนนั้นเราก็แบ่งจากงบประมาณที่เรามีอยู่ เราก็พยายามที่จะขอของรัฐบาลช่วยด้วยส่วนหนึ่ง ให้เรามาเยอะเราก็ทำเยอะ ขณะเดียวกันเราก็เอารายได้เราเสริมเข้าไปด้วย"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 "ถ้าการศึกษาเป็นแบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ก็ควรเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากร ปัญหาของคนด้อยโอกาส ปัญหาสังคมที่ไม่ได้เหมือนกัน"

มีผู้เชี่ยวชาญที่ไม่เห็นด้วยและแสดงความคิดเห็นไว้น่าสนใจดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 "บางกิจกรรมที่บอกว่า จะช่วยคนจนด้วยการศึกษาต่อเนื่อง จากประสบการณ์ที่ผมทำมันไม่ได้ผล เพราะเป็นการสอนให้เขามีอาชีพ ส่วนเขาจะมีอาชีพหรือไม่รับรอง หากจะช่วยคนจนต้องทำให้เสร็จจบวงการ ผมไม่แน่ใจว่าศูนย์การศึกษาต่อเนื่องต้องรับผิดชอบจบวงการหรือไม่ แต่จะทำได้ หากเชื่อมกับหน่วยงาน เครือข่าย เช่น ร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรมมอตลาด เขามีเทคโนโลยี เอาคนมาเทรน แล้วส่งให้กระทรวงอุตสาหกรรม แล้วเขาก็มีอาชีพ กระทรวงแรงงานทำผ้าไหม 2 ส.นี้แล้ว ให้มีร้านเลย ให้ Brand ด้วย แต่ทำแค่ 3 คนที่ได้ร้าน ที่เหลืออาจไม่ได้ร้าน แล้วศูนย์การศึกษาต่อเนื่องไปสอนการทำผ้าไหม แล้วถามว่าเขาจะมีอาชีพไหม ก็ไม่ใช่ทุกคนอยู่ดี ผมไม่แน่ใจว่าเป็นหน้าที่ของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องหรือเปล่าที่จะช่วยคนจนในลักษณะเช่นนี้ บางคนบอกว่าทำให้มีความรู้ เพราะการเรียนในระบบ ทำให้มีการศึกษาตรงนี้ เรียนเพื่อมีความรู้ มีทักษะ เด็กของเขาเรียนตั้ง 4 ปี จบมายังไม่มีงานทำเลย ถ้าพูดแบบมาร์ค "ไอ้ฉันไม่รับผิดชอบเลย" ดังนั้น ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจะไม่

เหมาะกับคนจน เหมาะกับชนชั้นกลางที่มีความรู้อยู่บ้าง มีงานทำที่พอไปได้ แล้วมาเรียนรู้เพื่อให้ชีวิตเขาดีขึ้น หรือมีงานใหม่ แต่ไม่ใช่คนเริ่มต้นจากศูนย์ ควรจะมีการจ่ายเงิน วิธีคิดตรงนี้สามารถ Segment กลุ่มได้ ทำให้ดีได้เฉพาะกลุ่ม"

2.6 การศึกษาต่อเนื่องควรให้บริการแก่กลุ่มผู้มีรายได้สูง หรือกลุ่มที่จบปริญญาตรีแล้ว

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่กล่าวว่า การศึกษาต่อเนื่องควรให้บริการแก่กลุ่มผู้มีรายได้สูงหรือกลุ่มที่จบปริญญาตรีแล้ว

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 "ของเราก็มีหลายๆ แบบ มีก่อนอุดมศึกษา ระหว่างอุดมศึกษา หลังอุดมศึกษา ที่จริงเราก็ทำไปเรื่อยๆ แล้วแต่ความต้องการที่มีอยู่ในยุคๆ นั้น แต่ว่าจริงๆ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจะเน้นในเรื่องการให้บริการหลังปริญญา แต่ว่านโยบายของเรามันได้ทั้งหมด"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 "ขอตอบ 2 Condition คือถ้าเป็นแบบ Profit ผมต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง เพราะกลุ่มพวกนี้เห็นความสำคัญกับเรื่อง Human Resource มีความต้องการเรื่องการฝึกอบรมสูง และเป็นระบบ แต่ถ้าเป็นแบบบริการ ก็ต้องเน้นกับกลุ่มคนด้อยโอกาส"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 "ของเราตั้งเป็น 3 กลุ่มคือ ก่อนปริญญา ปริญญา และหลังปริญญา ถ้าเป็นนโยบายให้ให้เน้นในกลุ่มหลังปริญญาเป็นหลัก แต่ของเราก็ดูทั้ง 3 กลุ่ม"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 "ของเรามี 2 ส่วน 1.พวกจ่ายเงิน 2.พวกด้อยโอกาสทางการศึกษา เราช่วยฟรี ผู้ด้อยโอกาสมี 10% เราไปช่วยในคุก บ้านเมตตา ให้เขามีอาชีพโดยที่เขาไม่เสียค่าใช้จ่าย เงินที่เราได้มาแต่ละปีก็หมดพอดีไม่มีเก็บอะไร เพราะเราเอาส่วนนี้ไปช่วยคนที่ไม่มีเงิน ตรงนี้เป็นนโยบายที่มุ่งช่วยคนเป็นหลักอยู่แล้ว ถ้าหากมหาวิทยาลัยหาเงินอีกหน่วยหนึ่งก็ถูกค่า"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 "เขามาหาเรา มาเรียนอะไรสักอย่าง เรามีแบบสอบถาม ว่าเขามาเรียนทำไม เรียนแล้วจะทำอะไร ตรงนี้เราเองทำหลักสูตรขึ้นมา ถ้าได้ผลเราก็ทำต่อ หากไม่ได้ผลเราก็เก็บไป"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 "บางกิจกรรมที่บอกว่า จะช่วยคนจนด้วยการศึกษาต่อเนื่อง จากประสบการณ์ที่ผมทำมันไม่ได้ผล เพราะเป็นการสอนให้เขามีอาชีพ ส่วนเขาจะมีอาชีพหรือไม่รับรอง หากจะช่วยคนจนต้องทำให้เสร็จขบวนการ ผมไม่แน่ใจว่าศูนย์การศึกษาต่อเนื่องต้องรับผิดชอบขบวนการหรือไม่ แต่จะทำได้ หากเชื่อมกับหน่วยงาน เครือข่าย เช่น ร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรมมองตลาด เขามีเทคโนโลยี เอาคนมาเทรน แล้วส่งให้กระทรวงอุตสาหกรรม แล้วเขาก็มีอาชีพ กระทรวงแรงงานทำผัดไท 2 ส.นี้แล้ว ให้มีร้านเลย ให้ Brand ด้วย แต่ทำแค่ 3 คนที่ได้ร้านที่เหลืออาจไม่ได้ร้าน แล้วศูนย์การศึกษาต่อเนื่องไปสอนการ

ทำผิดโทษ แล้วถามว่าเขาจะมีอาชีพใหม่ ก็ไม่ใช่ทุกคนอยู่ดี ผมไม่แน่ใจว่าเป็นหน้าที่ของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องหรือเปล่าที่จะช่วยคนจนในลักษณะเช่นนี้ บางคนบอกว่าทำให้มีความรู้เพราะการเรียนในระบบ ทำให้มีการศึกษาตรงนี้ เรียนเพื่อมีความรู้ มีทักษะ เด็กของเขาเรียนตั้ง 4 ปี จบมายังไม่งานทำเลย ถ้าพูดแบบมาร์ค “ไอ้นี้ไม่รับผิดชอบเลย” ดังนั้นศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจะไม่เหมาะกับคนจน เหมาะกับชนชั้นกลางที่มีความรู้อยู่บ้าง มีงานทำที่พอไปได้ แล้วมาเรียนรู้เพื่อให้ชีวิตเขาดีขึ้น หรือมีงานใหม่ แต่ไม่ใช่คนเริ่มต้นจากศูนย์ ควรจะมีการจ่ายเงิน วิธีคิดตรงนี้สามารถ Segment กลุ่มได้ ทำให้ได้เฉพาะกลุ่ม”

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “มีความสำคัญ ซึ่งแต่ละกลุ่มควรจะทำควบคู่กันไป ทุกมหาวิทยาลัยก็จะมีกลุ่มเป้าหมายหลายระดับ ทั้งระดับที่พึ่งตัวเองได้ เช่น องค์กรธุรกิจ องค์กรที่มีความมั่นคง หรือระดับกลาง จนถึงระดับล่าง ซึ่งทุกๆ จุดควรจัดน้ำหนักให้ใกล้เคียงกัน เพียงแต่ศักยภาพแต่ละมหาวิทยาลัยจะต่างกัน”

2.7 ควรใช้สื่อการศึกษาเพื่อให้การบริการวิชาการเข้าถึงมวลชนมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ให้ความเห็นว่า ควรใช้สื่อการศึกษาเพื่อให้การบริการวิชาการเข้าถึงมวลชนมากยิ่งขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “การให้การศึกษาแก่มวลชนยังมีกลุ่มเป้าหมายที่เราเองยังให้การศึกษาแก่เขาไม่ได้ เช่น พนักงานขับรถแท็กซี่ที่มาหยุดเรียนไม่ได้ หรือชาวไร่ชาวนาที่ต้องอยู่ท้องไร้อินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงมามองว่าจะเอาความรู้เข้าไปแบบไหน ซึ่งบางทีไม่ใช่เรื่องเทคโนโลยี เช่น พนักงานขับรถก็ให้เทปก็พอ ให้เขาเปิดฟัง ถ้าเป็นรถไมโครบัสก็เป็นวิดีโอ ถ้าเป็นชาวไร่ชาวนาต้องผ่านทางวิทยุทรานซิสเตอร์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “มีนับล้านๆ คน มีแนวโน้มว่าคนที่เข้ามาเรียนรู้ทางนี้จะมีมากกว่าในห้องเรียนอยู่แล้ว ทุกๆ ปี เป็นประจำ เพราะใช้ระยะเวลาเรียนรู้น้อยกว่าการเรียนในห้องเรียน สามารถเปิด TV. ดูที่บ้าน 3 วัน 7 วัน ก็จบ แต่เด็กในมหาลัยต้องอยู่ 4 ปี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “ถือว่าทางเกษตรกรก็รู้จักว่าเรามีการบริการด้านนี้ โดยเรามีการประชาสัมพันธ์ เช่น วิทยุ ม.เชียงใหม่ ซึ่งหัวหน้าสำนักวิจัยฯ ท่านเป็นหัวหน้าสถานีอยู่ และเรามีบุคลากรของเราจัดรายการวิทยุอยู่ ซึ่งเมื่อเรามีการจัดงานทางวิชาการก็ประชาสัมพันธ์ไปด้วย นอกจากนี้ยังมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ประสานงานด้านประชาสัมพันธ์กัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 “ผมว่าทำอย่างไรให้ขยายแนวคิดนี้ให้มันเกิดขึ้นจริงๆ จังๆ ในสังคมมากกว่านี้ ซึ่งก็ต้องอาศัยสื่อ อาศัยอะไรต่างๆ มากมาย ซึ่งตอนนั้นมันก็พัฒนาจากเดิมไปพอสมควร แต่ว่าจริงๆ แล้วถ้ามันสามารถใช้พัฒนาเชิงลึกแล้วก็รุกได้มากกว่านี้ ผมว่าน่าจะมี

ประโยชน์ เพราะว่าสิ่งพวกนี้มันเป็นสิ่งที่มีคุณค่า จิตสำนึกแท้ๆ ตรงนี้มันต้องมีด้วย ขณะเดียวกัน ตัวองค์กรเอกชนเขาขยายตัวได้อย่างรวดเร็วมาก ค่อนข้างที่จะนำของรัฐไปพอสมควร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ต้องใช้สื่อแมสมีเดียทั้งหลาย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ พวกออนไลน์ทั้งหลาย การศึกษาต่อเนื่องต้องเอาพวกนี้มาเล่น ทำอย่างไรเราถึงจะมี E-learning ที่เป็นหลักสูตรต่างๆ เยอะ ซึ่งเดี๋ยวนี้เขามีแล้วนะ ต้องมากกว่านี้ เช่น กระทรวงบอกว่าปีหน้าอยากทำรายการโทรทัศน์เป็น English Channel พูดภาษาอังกฤษทั้งช่องเลย แต่เป็นเรื่องของประเทศ ไทย ฝึกภาษาอังกฤษคนไทย ออกรายการอี-ทีวี ใช้กลไกของการศึกษาของโรงเรียน ชาวบ้านอาจมานั่งดูได้ อยู่ที่โปรแกรม” และ “ทำทั่วประเทศต้องทำแบบใช้สื่อ สื่อการศึกษาทางไกลก็เป็นศูนย์ ศึกษาต่อเนื่องได้ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องไม่ควรจะใหญ่มาก จังหวัดกลางๆ ควรมีสักแห่งหรือสองแห่ง จังหวัดใหญ่ๆ จะมีสองแห่งก็ได้ ถ้าของญี่ปุ่นจะมีระดับตำบล ค่อนข้างอุดมคติ เขากำหนดประชากร หนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ต้องมีตามนั้นต่อหนึ่งศูนย์ฯ ประเทศไทยก็ต้องมี 400 ศูนย์ฯ การให้บริการต้องหลากหลาย บางกรณีก็ไม่ได้ทำอยู่ที่ตัวศูนย์ ทำจากเครือข่ายหรือจัดขึ้นที่อื่น เช่น สำนักงานตั้งอยู่ที่เทศบาลก็ให้บริการในเขตเทศบาล แล้วมีเครือข่ายอื่นๆ เช่น โรงพยาบาลให้ความรู้เรื่องสาธารณสุข สอนกีฬา-นันทนาการ พิพิธภัณฑสถาน เป็นเครือข่ายของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องหมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ทางเรา นอกจากจะมีการอบรมภายนอกแล้ว เรายังคิดจะมีสถานีวิจัยเพื่อเผยแพร่ความรู้ ซึ่งขณะนี้กำลังตกลงกับทางกรมประชาสัมพันธ์อยู่ แต่ปัญหาขณะนี้คือค่าใช้จ่ายบริหารสถานีวิจัยสูงมาก อย่างไรก็ตามยังมองว่าจะมีประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชน และเห็นว่าทางรัฐบาลน่าจะให้ออกสภามากขึ้นในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชน แต่สังเกตว่ารายการเหล่านี้มักจะอยู่ช่วงคนสนใจน้อย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “น่าจะมี Library ของสื่อทั้งหลาย ยืมออกไปฟังได้ และทั้งเทป เอกสารดีๆ ให้คนมายืมได้ หรือระบบ Online ให้กับห้องสมุดต่างๆ และถ้าห้องสมุดมีระบบไอทีดีๆ ก็สามารรถเอาเทปยืมไปเปิดฟังที่บ้านได้ อยากรู้เรื่องอะไรก็มีหมด เช่น การซ่อมรถ กฎหมาย การเป็นผู้นำ คือพาเข้ามาเว็บไซต์นี้ก็มีหมด”

2.8 ใช้วิธีการเข้าถึงชุมชนโดยตรงในการให้บริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญท่านต่างๆ ได้ให้ความเห็นว่า การเข้าถึงชุมชนโดยตรงในการให้บริการวิชาการ เพื่อให้สามารถเข้าถึงมวลชนได้โดยตรง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “เรามีหน้าที่เรื่องศิลปวัฒนธรรม เราถือว่าจำเป็น เพราะว่าชุมชนเหล่านี้คือคนที่จะเข้ามาอยู่กับเรา เพราะอยู่ใกล้และเหมาะสม เช่น การจัดงานลอยกระทง เราก็เชิญชวนคนแถวนี้มาร่วมงาน มาร่วมทำกระทง แนะนำศิลปปะภาคเหนือ-ภาคใต้ว่าต่างกันอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เรามีการเข้าไปยังชุมชนเกาะเกร็ด มีการจัดอบรมผู้ใหญ่ บ้าน กำนัน ผู้นำท้องถิ่น เข้าไปรู้ความต้องการของเขา เข้าไปร่วมมือกับจังหวัดนนทบุรีเพื่อรู้ Training Need หรืออย่างเมืองทองธานีก็มีการกระจายข่าวสาร คือถ้าชุมชนที่มีกำลังซื้อ เราก็เข้าไปจัดอบรม แต่ถ้าเป็นชุมชนระดับกลาง เราต้องเข้าไปดูว่าเขาต้องการการสนับสนุนอะไร อยากรู้ก็ตาม เราเองต้องไปร่วมมือกับรัฐตรงจุดนั้นเหมือนกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “ในสินค้าคิดว่าควรเข้าถึงชุมชนแบบ Seven-eleven แต่จุดนี้ยังอยู่อีกไกล”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “เราสามารถจัดศึกษาสัญจรได้ถ้าเขามีการจัดกลุ่มมา ไม่ใช่เป็นรายคน เช่น เราเคยไปอบรมที่ราชบุรี โดยเราก็กยกขบวนไปอยู่ตรงนั้นเลย และเราก็ต้องไปสำรวจความต้องการก่อน” และ “อย่างที่เรียนแล้วว่าเราไปที่ไหนก็ได้ที่มีความต้องการ” (หน่วยเคลื่อนที่)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ถ้าเข้าถึงผู้เรียนต้องเดินไปหาผู้เรียน ต้องเปิดตัว เช่น การไปเคาะประตู ชักชวนคนมาเรียน เป็นการตื่นทางธุรกิจ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องต้องมีรายได้ ดังนั้นศูนย์การศึกษาต่อเนื่องก็ไม่ควรได้รับการช่วยเหลือในเรื่องงบประมาณมากมายนัก กลายเป็นฝ่ายตั้งรับอยู่กับที่อย่างไรก็ต้องได้งบประมาณมา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “นอกจากนี้ทั้งศูนย์ประยุกต์ฯ และทางมหาวิทยาลัยยังมีการจัดนิทรรศการต่างๆ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ออกไป อย่างเช่นวันนี้ที่มีการจัดงานอยู่ บางครั้งคนมาดูงานต้องการความรู้เพิ่ม เราก็มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้อยู่ที่งาน ซึ่งก็ถือว่าเป็นการเรียนรู้ และทาง ม.มหิดล ได้มีการให้ความรู้เช่นนี้กระจายทั่วไป”

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่านนี้เห็นว่าควรใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงชุมชน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เราใช้หลักการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เป็นที่รู้กันหมดในกรุงเทพฯ เรามีสมาชิกสัมพันธ์ มีจดหมายเวียนต่างๆ เรามีสื่อเอง และได้เปรียบที่เราทำมางาน การพูดต่อแบบปากต่อปาก ตรงนี้สำคัญที่สุด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “ถือว่าทางเกษตรกรก็รู้จักว่าเรามีการบริการด้านนี้ โดยเรามีการประชาสัมพันธ์ เช่น วิทย์ ม.เชียงใหม่ ซึ่งหัวหน้าสำนักวิจัยฯ ท่านเป็นหัวหน้าสถานีอยู่ และเรามีบุคลากรของเราจัดรายการวิทยุอยู่ ซึ่งเมื่อเรามีการจัดงานทางวิชาการก็ประชาสัมพันธ์ไปด้วย นอกจากนี้ยังมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ประสานงานด้านประชาสัมพันธ์กัน” และ “เราขยายไปทั่วประเทศ เรามีการประชาสัมพันธ์ไปทั่วประเทศ เช่น เราประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์ คนภาคใต้ก็สามารถทราบข่าวเราได้ หรือจัดอบรมตกแต่งสวนฯ ก็มีคนจากทั่วประเทศเข้ามาร่วมอบรม ซึ่งเราก็สอบถามว่าทราบข่าวจากไหน เขาบอกว่าจากหนังสือพิมพ์ จากวิทยุ จากคนบอกเล่า คนที่มาช่วย

มีทั้งคนที่ต้องการอาชีพเสริม คนที่ตกงาน ซึ่งคนที่มาจากต่างจังหวัดเราจัดหอพักให้ บางคนก็พักกับญาติเองบ้าง”

2.9 ควรให้ผู้อบรมมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรให้ผู้อบรมมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงสร้าง โดยกล่าวว่า “เน้นให้ผู้รับการอบรมเป็นผู้ประเมินผลเป็นหลัก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “การประเมินผลทางวิชาการ หนึ่ง ควรมีการวางแผนการประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สอง ให้ความสำคัญกับการประเมินผลทั้งส่วนที่เป็นเอกสารและส่วนที่เป็นการปฏิบัติ สาม วัดผลให้ได้ว่าแต่ละโครงการประสบผลสำเร็จเพียงใด ซึ่งที่ผ่านมาเราใช้แค่แบบสอบถามเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอ ควรมีการสัมภาษณ์พูดคุยให้มากขึ้น สี่ เจ้าของงานหรือหน่วยงานที่จัดอบรมควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย เพราะผู้จัดเองไม่สามารถทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้นหลังจากการจัดอบรมไป ทางหน่วยงานต้องตอบกลับมาว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรภายหลังการจัดฝึกอบรม เห็นว่าการประเมินผล หรือ Key Performance Indicator ต้องชัดเจน ซึ่งเราจะต่างจากภาคธุรกิจ เพราะถ้าขาดทุนภาคธุรกิจเขาไม่ทำ แต่ของเราวัดได้เพราะโครงสร้างเราตรงบางที่เรารู้ว่าบางอย่างทำแล้วขาดทุน แต่เราต้องทำ ทำให้เราคิดว่าการให้บริการด้านการศึกษาทำแล้วขาดทุนก็ได้ เพราะวัตถุประสงค์คือเราต้องบริการ แต่ถ้าเราต้องเลี้ยงตัวเองถ้าทำแล้วขาดทุนเราต้องเปลี่ยนแปลง ถ้าเป็นแบบธุรกิจต้องมีการปรับการลด ถ้าเราสามารถสร้างจิตสำนึกตรงนี้ได้ จะทำให้เราคุ้นเคยกับการประเมินผล มองการประเมินผลเป็นเรื่องปรกติ แล้วทำให้องค์กรเราไม่มีการขาดทุน ดังนั้นคิดว่าต้องให้การศึกษา สร้างดัชนีวัดที่ชัดเจน และมีการทำกันอย่างเป็นรูปธรรม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เขามาหาเรา มาเรียนอะไรสักอย่าง เรามีแบบสอบถาม ว่าเขามาเรียนทำไม เรียนแล้วจะทำอะไร ตรงนี้เราเองทำหลักสูตรขึ้นมา ถ้าได้ผลเขาก็ทำต่อ หากไม่ได้ผลเขาก็เก็บไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “การจัดการคือ เราให้ผู้เรียน ผู้สอนเป็นผู้ร่วมประเมิน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “การประเมินมีอยู่หลายส่วน ในส่วนของวิทยากรที่ส่วนใหญ่เราจะใช้บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว ถ้าเราไม่มีก็ต้องไปเชิญวิทยากรภายนอกมา ซึ่งเราต้องทำการประเมิน นอกจากนี้การบริหารงานเราก็ต้องมีการประเมินโดยเราจะแยกเป็นส่วน โดยเราเน้นให้ผู้รับการอบรมเป็นผู้ประเมินผลเป็นหลัก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “การประเมินผลความพอใจของผู้มาอบรมก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่เราจะไม่ไปซีเรียส เพราะว่าเราไม่ได้ทำเป็นแบบชั้นเรียน เรามองว่าวิทยากรเขาบรรยายความรู้อะไรดี แต่คนที่มาฟังมีความรู้ไม่เท่ากัน เราจะไม่ได้ตำหนิตัววิทยากรเลย แต่เราก็รับฟังเพื่อมาปรับปรุง อีกอย่างคือการใช้การสังเกตการณ์ ซึ่งเราก็มีคนของเราเข้าฟังการอบรม เช่น มาเล่าว่าคนฟัง

มีส่วนร่วมตีมาก เราไม่ค่อยซีเรียส เพราะเรามีการจัดอบรมบ่อยๆ ซึ่งมันก็ปรับปรุงในตัวของมันเอง ไปโดยอัตโนมัติ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “เป็นไปได้ บางห้องที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกันได้ ก็ สามารถร่วมกันสร้างหลักสูตรร่วมกันได้โดยการเลือกคนที่มีการศึกษาดี มีบทบาทอยู่แล้วในชุมชน เข้ามาร่วมกัน แต่ที่ไม่เข้ามา เช่น เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องความสนใจ เรื่องคิดว่ารับผิดชอบกันเอง รัฐบาลสั่งให้ทำก็ทำ”

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “จริงๆ แล้วถ้าพูดถึงการประเมินจะต้องเป็นองค์กรกลาง ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในระบบเรายังไม่เจอ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราอยู่ทุกวันนี้ก็คือการ ประเมินโดยผู้เรียน จะประเมินทุกอย่าง ประเมินวิทยากร ประเมินตัวผู้เรียน ประเมินหลักสูตร ประเมินความสะอาดความสะดวกสบาย อาหารการกินทุกอย่าง ขณะเดียวกันเราก็ให้เจ้าหน้าที่เข้าช่วย ประเมินด้วยในระหว่างที่เขาไปช่วยทำงาน บางครั้งมันก็คงไม่ใช่ว่าผู้เรียนประเมินอะไรเราก็จะ ยอมหมดทุกอย่าง ก็คงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง”

ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ผมมีอคติส่วนตัวกับการประเมินผล ผมมองว่าการประเมิน ผลเป็นการไม่ไว้ใจคนเรียน คนสอน มันต้องมานั่ง มันจะรู้จริงไหม ตอบหน่อยซิ จะเรียนกันจริงไหม เป็นการไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเขาเข้าชวอนการศึกษาเมื่อไร เริ่มเรียนรู้เมื่อไรเป็น เรื่องของเขาแล้วจะรู้มาก - น้อย จะพอกก็เรื่องของเขา”

2.10 การเพิ่มประสบการณ์แก่บุคลากร ที่ทำงานบริการวิชาการจะใช้วิธีการฝึกอบรม

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้ความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า การฝึกอบรมช่วยเพิ่มประสบการณ์แก่บุคลากรที่ทำงานบริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “การเทรน ซึ่งเรามีการทำอยู่เป็นระยะๆ เช่น การยืมแอมป์แจ่มใส การจัดทำหลักสูตรได้ การออกไปดูงานภายนอก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เรามีการทำระบบ ISO เรามีระบบ pm13 ซึ่งเป็นระบบพัฒนาบุคลากร ในระบบ pm นี้ จะให้หาว่าคนของเราขาดทักษะอะไร เราควรเติมทักษะอะไร หัวหน้าควรมี Goal ชัดเจน ปัจจัยเหล่านี้จะมาเป็น Training Need และเมื่อเราหา Training Need ได้ ก็จะทำให้เราพัฒนาอย่างมีเป้าหมายว่าเมื่อขาดสิ่งนี้ควรจะอบรมด้วยหลักสูตรอะไร วิธีไหน เช่น การไปดูงาน สุดท้ายเราก็ต้องมาประเมินผลว่าที่อบรมไปแล้วตรงไหน มีการเปลี่ยนแปลงไหม ถ้าเราทำตรงนี้ได้ชัดเจน ทำให้เราพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย ไม่ใช่พัฒนาเป็นแบบ Routine

เมื่อสำเร็จแล้ว หนึ่ง ทำให้บุคลากรได้มีการพัฒนาที่ตรงจุด สอง มีการเชื่อมโยง ความรู้ว่าสิ่งที่อบรมไปแล้วมีการนำไปใช้อย่างไร ให้หัวหน้าใช้ระบบการประเมินผล Feedback ซึ่ง ทำให้บุคลากรที่ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องมีการพัฒนา ซึ่งมันยังเป็นระยะเริ่มต้นก็จริง แต่ก็ยังดีกว่า การอบรมตามอธยาศัยตามที่ขอมา หรือจัดไปอย่างเรื่อยเปื่อย

เมื่อตอนที่ทำ ISO หรือ pm13 เราให้แนวทางที่ชัดเจนว่าเรากำลังปฏิบัติอยู่ ซึ่งมีความชัดเจนกว่าที่ผ่านมา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “การเพิ่มประสบการณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารนอกเหนือจากเป็น General โดยธรรมชาติคือเรียนรู้โดยที่ว่า Trial Out and Error ก็คือถ้าเราทำโครงการนี้เราคิดว่ามีจุดบกพร่องตรงนี้ เราก็แก้ไขหาข้อมูลจากการประเมินผล อันหนึ่งก็คือการเพิ่มประสบการณ์ในเรื่องการเรียนต่อหรือศึกษาต่อ ส่งเจ้าหน้าที่ให้ไปศึกษาต่อทั้งในและนอกระบบ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เราใช้วิธีฝึกอบรม สัมมนา โดยส่งคนของเราไปเรียนที่อื่นด้วยทั้งในและต่างประเทศ เฉลี่ยปีละหน USA, ยุโรป, ออสเตรเลีย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “ใช้วิธีส่งไป Train ฝึกอบรม ดูงาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “ควรมีการจัดฝึกอบรม การจัดประชุมกันบ่อยๆ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการศึกษาอย่างต่อเนื่องกับบุคคลทั่วไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ให้โอกาส เช่น ถ้ามีการอบรมที่ได้ก็จะส่งคนของเราไปอบรมด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “เรามีทั้งการดูงาน การให้ความรู้ การฝึกอบรม การสัมมนาในเรื่อง Head Hand Heart ผมว่าตัวข้าราชการไทยต้องให้เรื่อง Head และ Heart มากๆ ส่วน Hand เขารู้เรื่องงานของเขาอยู่แล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “พาไปดูงาน พาไปอบรม ต้องให้ทุกคนมีโอกาสไปหาประสบการณ์ จะหาโดยตัวเองหรือหน่วยงานต้องให้เต็มที่ทุกตำแหน่ง ต้องมีเงื่อนไขแยกการหาความรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์กับการหาความรู้เพื่อปรับวุฒิ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “เรามีการจัดอบรม 2 ปี มีการพัฒนาประจำปี แล้วในระหว่างปี ถ้ามีกิจกรรมอะไรที่มันตรงแล้วเป็นประโยชน์ เราก็ไป ยกตัวอย่างเช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดอบรม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “เราให้ความสำคัญเรื่องนี้มาก เพราะคนที่จบมาบางที่ไม่มีทักษะตรงกับงาน หรือคนที่ย้ายงานมาจากที่อื่นอาจมีทักษะไม่ตรงกับงานที่เราทำ ดังนั้น เราต้องมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ซึ่งมีวิธีการหลายแบบ หนึ่ง คือการฝึกอบรม สอง คือ Job Training สาม คือ ให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้มากกว่ามาเป็นผู้ชี้แนะ ถึงแม้จะมีคนเข้ามาร่วมงานกับเราเพียงแค่นคนเดียว ก็ต้องมีการปฐมนิเทศ มีการอบรม มีการสอนงาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ต้องมีการแลกเปลี่ยนกันดูงาน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยต่างจังหวัดมาดูงาน ซึ่งผมเชื่อว่าจะเรียนรู้กันได้ง่าย แม้จะยกทีมมาดูก็ได้ สำหรับผมไม่มีความลับอะไร แต่กลับยิ่งชอบเพราะได้รับประโยชน์”

ความเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ในส่วนของ การเพิ่มประสบการณ์ ถ้าหากว่าทำงานกันเป็นทีม ปกติทีมจะแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยกันเองอยู่แล้ว ฉะนั้นธรรมชาติการทำงานที่นี้จะแบ่งเป็นหัวหน้าลูกน้องมากเกินไปได้ มันต้องมีลักษณะเป็นทีม นอกจากนั้นทุกคนเมื่อไปทำงานแล้วจะต้องผลัดกันออกผลัดกันเข้า เมื่อเป็นอย่างนี้มันจะละลายพฤติกรรม อย่าลืมว่าสิ่งที่เราให้ความรู้คนอื่นนั้น มันเป็นเรื่องที่เราต้องรู้และทำได้จริง ตัวนี้สำคัญ แล้วไม่ใช่ที่เราจะเอาความรู้ที่พิเศษไป ไม่ได้เอาความรู้ด้านเทคโนโลยีไปให้ใคร เราเอาตัวอย่างง่าย ๆ ที่ประชาชนต้องรู้ไปใช้ ฉะนั้นในทีมทุกคนจะต้องแม่นและรู้เรื่องนี้จริงๆ ทุกคนจะต้องมาเริ่มจากศูนย์”

2.11 หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรขยายออกนอกเขตเมือง เพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้แก่ประชาชนนอกพื้นที่

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรออกนอกเขตเมืองและขยายไปสู่พื้นที่อื่นๆ จนถึงทั่วประเทศ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “มันก็ต้องมองในความต้องการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เราก็ทำตรงนี้ แต่ว่ามันอยู่ในตัวเมืองแล้วก็มันติด เราก็คิดไปถึงการขยายไปสู่ชนเมืองให้มากขึ้น ก็อยู่ในโครงการที่จำเป็นจะต้องทำ ถ้าเกิดว่ายังมีโอกาสในการทำอยู่ การขยายไปสู่ชนเมืองก็น่าจะเป็นอะไรที่ดี แต่ในอนาคตศูนย์อาจจะเป็นที่ที่คนต้องการมีความรู้มาพบกัน เสร็จแล้วต่างคนก็ต่างเอาเนื้อหานี้ไปเรียนแล้วก็มาสอบกันก็ได้ ไม่ได้หมายความว่านี่เป็นห้องเรียนอย่างเดียว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “เรามีความพร้อมทั่วประเทศ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เราควรมองที่โครงสร้างของเรา กับความเป็นไปได้ก่อน แต่ที่แน่ๆ ถ้าทุกคนดูโครงสร้างตัวเองว่าเป็นไปได้สูง เช่น ก.ท.ม. ก็มีโครงการแบบนี้ ซึ่งบางทีก็มีการทำงานซ้ำซ้อน แต่อย่างไรเราอยู่ที่ใดก็ควรใช้เขตโดยรอบเป็นตัวเตรียมพร้อมก็จะง่าย อย่าง ม.เกษตร ก็อยู่บริเวณรอบมหาวิทยาลัย มสธ. จะเน้นเขตจังหวัดนนทบุรี ซึ่งถ้าเราสร้างกรอบตรงนี้ได้ก็จะครอบคลุมอาณาเขตทั่วประเทศโดยอัตโนมัติ แต่ถ้าเราไปคิดการใหญ่เกินไปก็อาจไม่สำเร็จ เราควรที่ตัวยึดท้องถิ่นเราเองก่อน รู้จักว่าท้องถิ่นเราเป็นอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “พร้อมค่ะ ตอนนี้อย่างไรก็ตามแล้ว เริ่มจากให้ประชาชนก่อน ตอนหลังพอคนมาเยอะ เราก็ขยาย เพราะนอกจากจะมีประชาชนทั่วไปเข้ามาฝึกอบรมวิชาชีพแล้ว ก็มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ จนถึงต่างประเทศด้วย เพราะฉะนั้นตรงนี้น่าจะชอบเขต

บริการควรอยู่ระดับใด ก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง เขาก็มีความพร้อมมากแค่ไหน มีการขยายงานอย่างไร คือถ้างานไปได้ดีเขาพัฒนาองค์กรได้ เขาควรจะขยาย แล้วก็ควรจะขยายฝ่าย ขยายหน่วยงานภายในองค์กรเขาให้รับผิดชอบไปด้วย อย่างเช่น ฝึกอบรมต่างประเทศ ก็คือไปอยู่ตรงที่เขาพร้อมในการขยายงาน"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 "หากเราจัดระบบในประเทศให้ดีขึ้น โดยเฉพาะระบบโทรคมนาคม หากมันดีพอ อย่างอื่นไม่ต้องทำอะไร ไม่ต้องทำพิพิธภัณฑสถาน ไม่ต้องทำ ไม่มีใครไปดู นิสัยคนไทยต้องไปยึดที่ปาก ไม่ใช่ให้เขาเดินมาหา ไม่ใช่ฝรั่งที่เรียนรู้จากพิพิธภัณฑสถาน วิธีที่ผมคิดก็คือทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงตัวเขาได้เร็วที่สุด มากที่สุด คือสื่อต่างๆ เช่น TV. หนังสือพิมพ์ ตอนนี้นั่งเกิดดูหนังสือพิมพ์มีพวกนี้เยอะมากที่สุด สมัยก่อนไม่มีเลย TV. ควรมุ่งไปที่ตรงนี้"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 "ที่อื่นเขาคิดถึงเรื่องจุดคุ้มทุน แต่ของเราถ้าตั้งใจทำแล้วต้องทำ จะขาดทุนก็ไม่ว่า อย่างการจัดอบรมที่ต่างจังหวัดเราต้องส่งเอกสารให้ 289 คน คนละ 2,000 บาท คิดแล้วเท่าไร... ก็กำไร ปรึกษาของผมในการสัมมนาฝึกอบรมเป็นการตกปลาในทะเล ไม่ใช่ตีอวนกันในสระ ของเราจะมีหลักสูตรระยะ เหมือนกับการกินข้าวต้องมีกับข้าวหลายอย่าง"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 "ทำทั่วประเทศต้องทำแบบใช้สื่อ สื่อการศึกษาทางไกลก็เป็นศูนย์ศึกษาต่อเนื่องได้ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องไม่ควรจะใหญ่มาก จังหวัดกลางๆ ควรมีสักแห่งหรือสองแห่ง จังหวัดใหญ่ๆ จะมีสองแห่งก็ได้ ถ้าของญี่ปุ่นจะมีระดับตำบล ก่อนข้างอุดมคติ เขากำหนดประชากรหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ต้องมีตามนั้นต่อหนึ่งศูนย์ฯ ประเทศไทยก็ต้องมี 400 ศูนย์ฯ การให้บริการต้องหลากหลาย บางกรณีก็ไม่ได้ทำอยู่ที่ตัวศูนย์ ทำจากเครือข่ายหรือจัดขึ้นที่อื่น เช่น สำนักงานตั้งอยู่ที่เทศบาลก็ให้บริการในเขตเทศบาล แล้วมีเครือข่ายอื่นๆ เช่น โรงพยาบาลให้ความรู้เรื่องสาธารณสุข สวนกีฬา-นันทนาการ พิพิธภัณฑสถาน เป็นเครือข่ายของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องหมด"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 "อันนี้เราไปไกลแล้ว เราไปทั่วประเทศ เราถือว่าประเทศก็เป็นชุมชนเหมือนกัน"

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 "คิดว่าในเรื่องการบริการวิชาการของทุกมหาวิทยาลัยมีความพร้อมอยู่แล้ว แต่การบริการวิชาการอย่างไรต้องมองที่ความถนัด พื้นที่ที่ตนเองดูแลอยู่ บางครั้งทางเราไปจัดบริการต่างจังหวัดที่มีอีกมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ถ้าเขามีความพร้อมคิดว่าเขาน่าจะเป็นคนทำ แต่ถ้าไม่พร้อมเราก็จะไปร่วมมือกัน"

2.12 ชุมชนหรือผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบริการวิชาการกับหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง

ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า ชุมชนหรือผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบริการวิชาการกับหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “เวลาที่เราจะทำหลักสูตร เราก็จะดึงหน่วยงานหรือสมาคมที่เขามีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะเข้ามาด้วยกันสร้าง เช่น สมาคมการจัดการบริหารอาคารชุด สมาคมทางด้านการประกันภัย หรือสมาคมทางด้านความปลอดภัย เพราะองค์กรเหล่านี้มีความชำนาญ เขาก็จะเข้ามาช่วยคิดกับเรา และที่นี้อาจคาดการณ์ที่จะให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับเราเป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่สุดทีเดียว แต่ว่าแต่ละชุมชนก็มีความหลากหลายต่างกัน ฉะนั้นมันก็เหมือนกับการทำอะไรที่มันเหมาะสำหรับแหล่งนั้นๆ มันก็จะไม่เหมือนกับรูปแบบมหาวิทยาลัยปัจจุบันที่ว่าสร้างหลักสูตรมาแบบเดียวแล้วสอนคนให้เหมือนกันหมด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “ขอพูดเฉพาะแบบ Non-degree ซึ่งโดยทางตรงไม่มี แต่ทางอ้อมมี เช่น การจัดเทรนนิ่ง อบรม. มีการมาระดมสมองกันว่า Training Need คืออะไร Need คืออะไร เวลาเราจัด In-house ก็มีการดูว่าเขามีความต้องการอะไรแน่ ที่บอกว่าอยากอบรมพนักงานเพราะเขาขาดอะไร ซึ่งเราให้เขามามีส่วนร่วม แต่ถ้าเป็นการอบรมแบบ General Public จะไม่ค่อยทำ แต่ทำโดยอ้อมโดยการคุยกับ Expert ว่าเขามองอย่างไร”

อย่างไรก็ดี ในจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มีผู้เชี่ยวชาญสามคนที่ไม่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนชัดเจน และมีท่านหนึ่งที่กล่าวว่า ผู้เรียนหรือชุมชนยังไม่มีส่วนร่วมโดยตรง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เรามีการเข้าไปยังชุมชนเกาะเกร็ด มีการจัดอบรมผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำท้องถิ่น เข้าไปรู้ความต้องการของเขา เข้าไปร่วมมือกับจังหวัดนนทบุรีเพื่อรู้ Training Need หรืออย่างเมืองทองธานีก็มีการกระจายข่าวสาร คือถ้าชุมชนที่มีกำลังซื้อ เขาก็เข้าไปจัดอบรม แต่ถ้าเป็นชุมชนระดับล่างเราต้องเข้าไปดูว่าเขาต้องการการสนับสนุนอะไร อย่างไรก็ตามเราเองต้องไปร่วมมือกับรัฐตรงจุดนั้นเหมือนกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “อย่างนี้มี เพราะว่าเราจะหา Training Need ก่อน อย่างสมมติว่าเราจะไปฝึกอบรม อบรม. อย่างนี้ เราต้องไป CO เขาก่อน ไปถามเขาว่าเขาอยากเรียนอะไร อยากรู้อะไร ต้องให้เขามีส่วนร่วม แต่ว่าเขาอาจจะไม่มีส่วนร่วมจนกระทั่งถึงด้านหลักสูตรตรงนี้เป็นแค่ขั้นต้นในความต้องการขั้นพื้นฐานของเขา แต่เขาอาจจะแสดงความคิดเห็น อีกอย่างหนึ่งเราถือว่าจะมีส่วนร่วมใหม่ ดิฉันคิดว่าเป็นส่วนร่วมนิดๆ แล้วกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เขามาหาเรา มาเรียนอะไรสักอย่าง เรามีแบบสอบถามว่าเขามาเรียนทำไม เรียนแล้วจะทำอะไร ตรงนี้เราเองทำหลักสูตรขึ้นมา ถ้าได้ผลเราก็ทำต่อ หากไม่ได้ผลเราก็เก็บไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเทคโนโลยีมาช่วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เราให้การมีส่วนร่วม เช่น หลักสูตรทำขนมไทย บางคนมีพื้นฐานอยู่แล้วก็มาแนะนำให้เราทำหลักสูตรนี้ให้เราทำขึ้นมา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ควรให้การมีส่วนร่วมกัน เช่น เมื่อเราออกนอกสถานที่ ก็ต้องออกไปตามความคิดเห็นจากเขาเหมือนกับการทำประชาพิจารณ์ เพราะเราทำอะไรขึ้นมาต้องถามความเห็นเขา ดังนั้นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 “ผมเห็นด้วยว่ามันควรจะมีอย่างยิงเลย ให้เขามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มคิด เช่น ผมมีแบบสอบถาม โดยเฉพาะชุมชนอาจจะมองกลุ่มเป้าหมายหลายอย่าง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ให้ชุมชนมีส่วนร่วม เช่น ไปเชิญเขามาให้เขาเป็นกรรมการหรือเข้ามาสำรวจความต้องการแล้วดีไซน์ร่วมกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ปกติแล้วถ้าหากว่าเป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการของประชาชน เราจะมีหลักสูตรที่เราทำเองระดับหนึ่ง แล้วก็หลักสูตรเกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนว่าต้องการอะไร แล้วเราก็หาวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องนั้นมา แล้วก็ประสานงาน แล้วก็ให้เตรียมหลักสูตรเรื่องการศึกษา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะหลักสูตรฝึกอบรมกับคนทั่วไปถือว่าจำเป็นมาก ถ้าทางมหาวิทยาลัยต้องการจัดอบรมหลักสูตรใดโดยไม่ดูว่าสังคมต้องการหรือไม่ หลักสูตรนั้นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จ ดังนั้นต้องเกิดความร่วมมือกัน แม้กระทั่งการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยก็ยังมี การสอบถามนักศึกษาถึงความพึงพอใจต่อการสอนหรือไม่ ดังนั้นการอบรมหรือการเรียนการสอน จำเป็นต้องการการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตร”

2.13 ต้องมีการปรับปรุงเทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของหลักสูตร

ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าต้องมีการปรับปรุงเทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลา

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “เทคนิคในการสอนปัจจุบันสมัยนี้นั้นขึ้นอยู่กับการสอนหลายขั้นตอน ขึ้นอยู่กับว่าเรากำลังสอนใคร กลุ่มไหน ใช้สื่ออย่างไร ก็เป็นเรื่องที่ว่าคนที่ทำอยู่ตรงนี้ต้องมีความยืดหยุ่นทางด้านจัดการมากกว่าในระบบมากมายทีเดียว เพราะฉะนั้นการสอนวิชาหนึ่งกับอีกวิชาหนึ่ง วิธีการสอนก็จะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “เราใช้ชีวิตกับการอบรมของ อบต. พร้อมกับหนังสือ เพราะเป็นแบบ Distance จากนั้นก็มา Face to Face สิ่งที่น่าจะนำมาปรับปรุง คือ ความสัมพันธ์กับเรื่องที่วิทยากรนำเสนอให้ เพราะว่ามีหลายแห่งจัดแบบต่างคนก็ต่างหัวข้อ ซึ่งเราเคยจัดแต่ระยะหลังก็เข้าไป เปลี่ยนแบบการคุยทางโทรศัพท์กับวิทยากร ส่ง Out Line ส่ง Course Content ทั้งของเขาและของคนอื่นด้วย” และ “เราจำเป็นต้องมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อจะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นตัววิทยากรจำเป็นต้องมีความรู้ มีเทคนิคการสอนที่มากกว่าหนึ่งอย่าง ไม่ใช่เฉพาะเทคนิคที่คุ้นเคย เราต้องดูว่าเป้าหมายความสำเร็จต้องการให้เขาเป็นอะไร และก็ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เราจำเป็นต้องมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อจะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นตัววิทยากรจำเป็นต้องมีความรู้มีเทคนิคการสอนที่มากกว่าหนึ่งอย่าง ไม่ใช่เฉพาะเทคนิคที่คุ้นเคย เราต้องดูว่าเป้าหมายความสำเร็จต้องการให้เขาเป็นอะไรและก็ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

นักฝึกอบรมต้องมีเทคนิคการสอนที่ดีพอเพื่อตอบสนองแก่วิทยาการ เราต้องมีการพัฒนาเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ที่เรายังไม่คุ้นเคย มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ สุดท้ายมีการประเมินว่าเทคนิคการเรียนการสอนอะไรมีข้อดีข้อเสียอย่างไร แล้วมาประเมินการเรียนการสอนให้ได้ถูกต้อง ซึ่งทำให้เราเองสามารถเรียนรู้และได้รับเทคนิคการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ

ดังนั้นจึงเห็นว่า เทคนิคการเรียนการสอนแบบใดแบบหนึ่งไม่เพียงพอเพื่อพัฒนาคน แต่ต้องพร้อมทุกรูปแบบ กระทั่งต้องแลกเปลี่ยนกันคนที่อยู่สังคมต่างจากเราหรือเจริญกว่าเรา เพื่อจะได้รับเทคนิคใหม่ๆ เข้ามา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “เทคนิคการเรียนการสอนตามโครงสร้างอันนี้ต้องมีการปรับปรุงแน่นอน มันขึ้นอยู่กับวิชาการ เทคโนโลยี และเรื่องที่เราจะสอน ก็คือเป็นไปตามแต่หลักสูตรตามสภาพการณ์ของแต่ละสังคม และสภาพการณ์ของเทคโนโลยี มันถึงจะเรียกว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุง ไม่งั้นหลักสูตรมันจะตายถ้าเราไม่ปรับปรุง นอกจากอันนี้ก็ตั้งคำถามถึงความต้องการของผู้เรียนด้วยเป็นหลัก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “บางครั้งการอบรมไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะจะช่วยให้เกิดความเข้าใจให้เห็นภาพมากขึ้น ถ้าบรรยาย 3 ชั่วโมง มีแผ่นโปสเตอร์ แผ่น คนฟังก็จะหลับ แต่ถ้ามีตัวอย่างเป็นรูปธรรมให้เขาเห็นภาพได้ก็เป็นสิ่งดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ขณะนี้เราต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้คนเรียนเยอะๆ ฉะนั้นคนที่จะมาช่วยเราจะต้องมองมุมที่มันถูกที่สุด มุมที่ทำให้ถึงลูกค้ามากที่สุด มองกลุ่มเป้าหมายลงไปเสร็จแล้วใช้มุมตรงนั้นเป็นหลัก เราต้องพยายาม Survey ให้ทุกคนเท่าที่จะเป็นไปได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “เทคนิคการสอนที่มีทุกวันนี้ทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์พอแล้ว ในที่สุดคนที่สอนเข้าเนื้อแล้วมันค่อยๆ ออก ดัดแปลงพลิกแพลงตามสถานการณ์ สิ่งสำคัญต้องเข้าใจผู้เรียน พระพุทธเจ้ายังมีการสอนหลายวิธี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “เรื่องเทคนิคเป็นเรื่องของตัววิทยากรที่ต้องมีการพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะวิทยากรที่มาจากสายการศึกษาควรคิดว่าการฝึกอบรมแตกต่างจากการเรียนการสอนอย่างสิ้นเชิง เพราะการเรียนการสอนในห้องเรียน นักศึกษาอย่างไรก็ต้องเรียน แต่การอบรมคนภายนอกเขาดังความหวังว่าต้องเกิดประโยชน์ ดังนั้นจะต้องพูดให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังและต้องพูดจากประสบการณ์ รวมทั้งต้องมีเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ การบรรยายทั่วไปนั้นจะเกิดความเบื่อหน่าย อย่างวันนี้คิดว่าต้องเตรียม Presentation ด้วยหรือเปล่า

ดังนั้นคิดว่าตัววิทยากรควรจะมีสื่อเข้ามาผสมผสาน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและควรยกตัวอย่างจริงที่สอดคล้องกับปัจจุบัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ผมว่าการอบรมโดยใช้สูตรเดิมนั้นล้าสมัย ต่อไปจะมีเรื่องอินเทอร์เน็ต การถ่ายทอดโทรทัศน์ วิทยุ เป็นการถ่ายทอดจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ การผลิตเอกสารลงในเว็บไซต์เพื่อให้ทางท้องถิ่น”

2.14 ควรใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “วีซีดี จะสามารถเข้าถึงได้มากที่สุด จริงๆ เทปก็สามารถเข้าถึง แต่เชิงประสิทธิภาพวีซีดีจะสูงกว่า เข้าถึงมากกว่า ส่วนอินเทอร์เน็ตนั้นเหมาะกับกลุ่มเฉพาะด้าน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ตรงนี้เราน่าจะมีการทำ แต่เท่าที่ทราบ โรงเรียนวังไกลกังวล ของในหลวงก็คือการถ่ายทอดดาวเทียม สื่อสารดาวเทียม แต่ว่าเราไม่แน่ใจ ดูจากรายการที่ออกโทรทัศน์ ก็จะมีทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ แล้วก็วิชาชีพด้วย เพราะฉะนั้นถ้ารัฐกระตุ้นตรงนี้ให้เกิดขึ้นหลายๆ หน่วย มันน่าจะทำได้ ถึงจะเป็นการตอบสนองรัฐธรรมนูญที่บอกว่าทุกคนควรมีโอกาสที่ได้เรียนในทุกขณะ ในทุกระดับ และหลากหลายอาชีพตามที่ทุกคนต้องการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “ขณะนี้สื่อหลายอย่างที่อาจารย์เขานำมาสอนในห้องเรียน คือในห้องเรียนแทนที่จะสอนโดยเขียนกระดานอย่างเดียว ก็มีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วย แต่นอกจากนั้นต้องมีการทำสื่อการสอนขึ้นมาเพิ่มเติม เช่น CD ROM Conference”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “หากเราจัดระบบในประเทศให้ดี ๆ โดยเฉพาะระบบโทรคมนาคม หากมันดีพอ อย่างอื่นไม่ต้องทำอะไร ไม่ต้องทำพิพิธภัณฑ์ ไม่ต้องทำ ไม่มีใครไปดู นิสัยคนไทยต้องไปยึดที่ปาก ไม่ใช่ให้เขาเดินมาหา ไม่ใช่ฝรั่งที่เรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์ วิธีที่ผมคิดก็คือทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงตัวเขาได้เร็วที่สุด มากที่สุด คือสื่อต่างๆ เช่น TV, หนังสือพิมพ์ ตอนนี้สังเกตดูหนังสือพิมพ์มีพวกนี้เยอะมากที่สุด สมัยก่อนไม่มีเลย TV, ควรมุ่งไปที่ตรงนี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เราให้การมีส่วนร่วม เช่น หลักสูตรทำขนมไทย บางคนมีพื้นฐานอยู่แล้วก็มาแนะนำให้เราทำหลักสูตรนี้ให้เราทำขึ้นมา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “เรื่องสถานีวิจัยเราคงไม่พร้อม สิ่งที่เราทำได้คือภายในสถานที่ หรือการออกไปพบเขาภายนอกโดยตรงแบบ Face to Face แต่ไม่ได้หมายถึงว่าควรเป็นแบบนี้ แต่หมายถึงในสิ่งที่เราทำได้ เพราะแบบ Face to Face เปิดอบรมมาก็ได้รับไม่ก็คน ถ้าสามารถสร้างสื่อกระจายเสียง แจกแผ่นพับ ก็จะได้มากขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ต้องใช้สื่อผสมมีเดียทั้งหลาย เช่น รายการวิทยุ-โทรทัศน์ พวกออนไลน์ทั้งหลายการศึกษาต่อเนื่องต้องเอาพวกนี้มาเล่น ทำอย่างไรเราถึงจะมี E-learning ที่

เป็นหลักสูตรต่างๆ เยอะ ซึ่งเดี๋ยวนี้เขามีแล้วนะ ต้องมากกว่านี้ เช่น กระทรวงบอกว่าปีหน้าอยากทำรายการโทรทัศน์เป็น English Channel พูดภาษาอังกฤษทั้งช่องเลย แต่เป็นเรื่องของประเทศไทย ฝึกภาษาอังกฤษคนไทย ออกรายการอี-ทีวี ใช้กลไกของการศึกษาของโรงเรียน ชาวบ้านอาจมานั่งดูได้ อยู่ที่โปรแกรม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “รูปแบบบริการที่ยังขาด คือลักษณะ Hot Line โดยเป็นการให้บริการที่ไม่คิดมูลค่า และสามารถสอบถามได้ทันทีที่มีปัญหาเกิดขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ผมว่าการอบรมโดยใช้สูตรเดิมนั้นล้าสมัย ต่อไปจะมีเรื่องอินเทอร์เน็ต การถ่ายทอดโทรทัศน์ วิจัย เป็นการถ่ายทอดจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ การผลิตเอกสารลงในเว็บไซต์เพื่อให้ทางท้องถิ่น”

2.15 การที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ คือเป้าหมายสูงสุดของการบริการวิชาการ

เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพคือเป้าหมายสูงสุดของการบริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “การบริการทางวิชาการที่ดีก็คือการบริการที่ตรงตามความต้องการของคน คือ ตรงตามความต้องการ เขานำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขา หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “อยู่ที่ทำให้เขาสามารถไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสิ่งที่เราเทรนเพื่อทดแทนในสิ่งที่เขาขาด เราเทรนให้เขาสามารถเป็นหัวหน้างานได้จริงๆ ดังนั้นเป้าหมายสูงสุดของเราคือ เมื่อคุณมาหาเราแล้ว สามารถเอากลับไปใช้งานได้” และ “จริงๆ แล้วการบริการทางวิชาการที่ดีก็คือ การบริการที่ตรงตามความต้องการของคน คือ ตรงตามความต้องการ เขานำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขา หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “ต้องทำให้คนมีความรู้มากกว่าเดิม ต้องทำให้คนสามารถนำความรู้มาดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องทำให้รู้ว่าการมีความรู้สำคัญต่อชีวิตต่อสังคมและต้องเริ่มต้นที่ตัวเขา ดังนั้นเป้าหมายแท้จริงอยู่ที่ตัวเขา ไม่ใช่องค์กรจะดีขึ้น หรือประเทศจะดีขึ้น เพราะถ้าเขาเปลี่ยนตัวเองได้ เปลี่ยนวิธีคิดจนเกิดประสิทธิภาพดี สังคมก็ได้ประโยชน์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ผมเน้นที่อาชีพโดยให้การศึกษา ไปช่วยสร้างอาชีพเขา พัฒนาเขา พัฒนาอาชีพเขา เพิ่มทักษะเขา เรามีความเชื่อว่าถ้าเขามีอาชีพ ถ้าเขามีรายได้ชีวิตเขา

จะดีขึ้นเอง สุดท้ายเขาจะกลับมาเรียนเพิ่มเติม ดังนั้น วิธีการคิดหลักสูตรการสอนเราจะเน้นอาชีพเป็นหลัก แล้วคุณเรียนเสร็จแล้วคุณต้องทำได้ เน้นทักษะมากกว่า”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เราอยากให้ชุมชนอยู่ดีกินดีคือเป้าหมายสูงสุด ถ้าเราสามารถทำให้เขาประกอบอาชีพได้ เขาก็ต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการ และความสัมฤทธิ์ผลของผู้มาใช้บริการ สิ่งนี้ถือว่าสูงสุดแล้ว ถึงจะมีหนึ่งรายเราก็ก็นับว่า Success แล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “เพื่อคุณภาพคือเราต้องการเน้นคุณภาพให้เทียบเท่ากับระดับนานาชาติ คนที่เรียนต้องมีความพึงพอใจ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ไม่ใช่เรื่องเงิน แม้ว่าหน่วยงานตรงนี้จะเน้นว่าต้องอยู่ได้ แต่ทางมหาวิทยาลัยควรสร้างภาพที่ดีว่าเราก็คืนสิ่งที่ดีให้แก่สังคม นี่คือนโยบายสูงสุด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “Learning Society มั่นดี เพราะทุกคนจะรู้และจะ Sense กับความรู้ว่าควรจะทำอะไร เราต้องปลูกฝัง และไม่ใช่เรื่องของการศึกษาต่อเนื่องจะทำฝ่ายเดียวกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษา ต้องช่วยกัน แล้วต่อไปเราจะแพ้อีกไม่ได้แล้ว แล้วที่จริงเรามากการเรียนรู้แบบเก๋น่าเสียดายที่มันพังไประหว่างทางคือการเรียนรู้ของวัด เพราะทุกคนสมัยก่อนทุกคนนับถือพระ ฉะนั้นจะเห็นได้ชัดว่ารูปแบบสังคมเปลี่ยนไป เราต้องหาทางทำให้เกิด Learning แบบใหม่ คือทำให้สังคมรู้จักการพึ่งพาอาศัยกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 “มันก็ไม่พ้นเรื่องคน คือทำอย่างไรให้มนุษย์มีความสุขสูงสุดตามอรรถภาพที่ศักยภาพที่ตัวเขามี สามารถที่จะทำให้เขาได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ตอบสนองการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง กล้าประกาศใหม่ว่า อยากเรียนอะไรได้เรียน อยากทำอะไรได้รู้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ทุกคนมีโอกาสได้เข้ามาหาความรู้ ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้ามา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ศูนย์ประยุกต์ฯ มีปณิธานว่า เราจะนำองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ทำให้คนที่ไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียนหรือระดับมหาวิทยาลัย สามารถมีความรู้ได้มากขึ้น ได้มีโอกาสเสริมในสิ่งที่ตัวเองขาดอยู่”

2.16 ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานและคุณภาพของการบริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวนครึ่งหนึ่งเห็นว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานและคุณภาพของการบริการวิชาการ

เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “จริงๆ แล้วการบริการทางวิชาการที่ดีก็คือการบริการที่ตรงตามความต้องการของคน คือ ตรงตามความต้องการ เานำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขา หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “เรามีระดับคุณภาพอยู่แล้ว คือทำอะไรให้เขาพอใจ ให้เขาสามารถใช้งานได้เลย จะมีการถามด้วยว่าการเรียนนั้นคุ้มค่าไหม นำไปใช้ประโยชน์ได้ไหม วิทยากร หลักสูตรพอใจไหม การจัดการในห้องเราก็ดูด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “1. รู้ความต้องการของผู้เรียน 2. ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การประเมินผลและปรับปรุง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ปกติแล้วถ้าหากว่าเป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการของประชาชน เราจะมีหลักสูตรที่เราทำเองระดับหนึ่ง แล้วก็หลักสูตรเกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนว่าต้องการอะไร แล้วเราก็หาวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องนั้นมา แล้วก็ประสานงาน แล้วก็ให้เตรียมหลักสูตรเรื่องการศึกษา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “มาตรฐานของศูนย์ประยุกต์ฯ คือเรื่องวิชาการ เราจะให้บริการตามหลักวิชาการที่เรามีอยู่ จะไม่มีการบิดเบือนให้คุณ เช่น ถ้าให้เราทดสอบบางอย่างให้คุณ เราจะบอกว่ามันเป็นอย่างไร แต่ถ้าให้เราเปลี่ยนแปลงบางอย่างเพื่อประโยชน์ของคุณในการไปขอการรับรองว่าผ่าน เราก็อำไม่ได้ นอกจากนี้ คือเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการ ที่เราให้ทั้งความรู้และสอบถามด้วยว่า ท่านมีความพึงพอใจกับการบริการของเราหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ คุณภาพเป็นอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ต้องเกิดจากการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัยก่อน โดยเน้นเรื่องประสิทธิภาพ การตรวจสอบ การยอมรับกัน และความสรรสร้างในสิ่งที่คงทนมากกว่า สร้างในสิ่งที่ฉาบฉวย เช่น ห้องสมุดของสถาบัน ที่มีทั้งซีดีและเทป มีโทรศัพท์บริการสอบถามข้อมูลกับวิทยากร อาจารย์ วิชาที่สอน”

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ตอบคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานของบริการวิชาการว่า “หัวใจสำคัญการบริการวิชาการ คือ ตัวผู้นำขององค์กร โดยเฉพาะภาคราชการ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของผู้นำ การมีความรอบรู้ของผู้นำ เพราะเรื่องการบริการวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เป็นเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีผู้นำภาคราชการบางคนไม่มีความละเอียดอ่อนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ไม่เข้าใจปัญหาทางตรงนี่ยังชัดเจน ทำให้การให้ความสำคัญการใช้จ่ายงบประมาณไม่ตรงประเด็น เมื่อผู้นำมีความชัดเจนก็ต้องพัฒนาที่มงานของตัวเอง ต้องสร้างเครือข่าย ต้องมีบารมีในวงวิชาการด้วย ผู้นำต้องเท่าติดดิน ไม่ใช่สั่งการอยู่แต่ในห้อง ดังนั้น คนทำงานด้านวิชาการต้องโน้มตัวลงมาเพื่อไม่เกิดช่องว่าง เพราะถ้าเราเรียนสูงอยู่แต่ข้างบน ประชาชนเข้าไม่ถึงเรา แต่ถ้าเราเรียนสูง ประชาชนเข้าถึงก็จะเกิดประโยชน์ และเขาก็จะรู้สึกว่าคุณที่เรียนสูงมีประโยชน์กับเขา แต่ปัจจุบันมันเกิดช่องว่าง จำเป็นที่เราต้องเข้าไปหาเขา ให้เขารู้ว่าการเข้าไปของเรามีการเปลี่ยนแปลงอะไรดีขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติในการเรียนรู้กับสังคมในทางที่ดี ตัวเขารู้สึกว่าจำเป็นต้องเรียนรู้ เพราะเรียนแล้วจะดีขึ้น แต่ถ้าเราไม่ทำอย่างนี้ก็จะเกิดความรู้สึกว่าไม่เรียนก็ได้ เรียนก็เหมือนเดิม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ที่สำคัญก็คือนโยบาย คุณเดินตามนโยบายหรือเปล่า เพราะต้องถือเป็นภารกิจหลัก มีบทบาทและหน้าที่ที่เขียนไว้ คุณทำตามนั้นไหม เราต้องบริหารไปตามอย่างนี้ แต่จะให้ เป็นมาตรฐานอย่างไรก็คือ เรื่องของคนอีกเหมือนกัน การบริหารก็คือเรื่องของคน คนจะได้มาตรฐานใหม่ ก็อยู่ที่เราพัฒนาเขาใหม่”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เรื่องมาตรฐานทางด้านนี้คงตอบไม่ได้ แต่เราจะทำให้ดีที่สุดในการบริการทางวิชาการ ให้คนที่มารับการอบรมได้รับประโยชน์มากที่สุด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ให้เขาในสิ่งที่ดีที่สุด เรียกเก็บจากเขาน้อยที่สุด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ต้องใช้หลักการ Research เพราะจะทำให้คุณรู้ว่าควรทำหรือไม่ เมื่อทำไปแล้วก็จะรู้ว่าควรจะทำแบบอย่างไรให้เหมาะสม ออกแบบไปแล้วคุณจะมีกรอบอย่างไรถึงจะดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “หากเราเชื่อว่าคุณภาพ คือความพอใจของผู้รับบริการ มาตรฐานก็อยู่ตรงนี้ เขาพอใจนั้นเป็นปรัชญาของศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง แต่การศึกษาในระบบไปเอาความต้องการของรัฐ”

2.17 รัฐบาลควรเข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนาบริการวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “เพราะฉะนั้นเราจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อเขาต้องการ เราก็ต้องไปถามว่าในชุมชนเขาต้องการอะไร อันนี้เป็นความเชื่อมโยงกัน คือรู้ว่าเขาต้องการอะไรเราก็ไปทำอย่างนั้น จะรู้ได้อย่างไร ก็จากการค้นคว้าวิจัยจากสิ่งต่างๆ ภาครัฐที่ทำอยู่ก็คือการสนับสนุนในแง่ต่างๆ ที่จะทำให้เกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้น เพราะว่าศูนย์เองก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ตอนนี้ทางทบวงฯ ก็ค่อนข้างอ่อนแอ ทางกระทรวงศึกษาฯ ก็จะเข้ามาช่วยดูแลตรงนี้หรือเปล่า เพราะรัฐควรต้องเข้ามาช่วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “เราพยายามที่จะทำอยู่แล้ว ตรงนี้มันก็ต้องมีความเหมาะสม เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่เราจะเน้นไปทางด้านที่เราพอหาได้ ขณะเดียวกันเราก็ให้สังคมส่วนหนึ่งกับผู้ที่ด้อยโอกาส ส่วนนั้นเราก็แบ่งจากงบประมาณที่เรามีอยู่ เราก็พยายามที่จะขอของรัฐบาลช่วยด้วยส่วนหนึ่ง ให้เรามาเยอะเราก็ทำเยอะ ขณะเดียวกันเราก็เอารายได้เราเสริมเข้าไปด้วย”

2.18 ใช้การศึกษาทางไกลเพื่อให้บริการวิชาการเข้าถึงมวลชนมากขึ้น

เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “พยายามทำให้เรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องที่สนุก ก็คือใช้สื่อในการให้บริการที่มันจะขยายต่อไปได้ คือ ในส่วนของการศึกษาทางไกล แต่ว่าคุณภาพของประเทศไทยยังไม่พร้อมต้องรอโอกาสสักนิดหนึ่ง หรือว่ารัฐอาจจะต้องลงทุนสูง แต่มันก็ยังยากอยู่ตรงที่ว่าชาวบ้านเขาอาจจะไม่มีเงินซื้อคอมพิวเตอร์ ก็คงต้องอาศัยชุมชนช่วยกัน มันมีแหล่งความรู้มากมาย ถ้าเพื่อชุมชนเขาต้องการก็ควรจะประสานงานกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่อยู่ใกล้ที่สุดแล้วก็พยายามแชร์ความรู้กันสำหรับคนในระดับรากหญ้าเพื่อพัฒนาประเทศ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “ต้องมีบริการที่เข้าถึงพวกเขา ต้องเป็นแบบ Distance ที่เขาไม่ต้องเสียเวลาทำงาน นอกจากนี้การบริการต้องมีค่าใช้จ่ายต่ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง Back Up ต้องมา Recognize หลักสูตรนั้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ตรงนี้เราน่าจะมีการทำ แต่เท่าที่ทราบ โรงเรียนวังไกลกังวลของในหลวงก็คือการถ่ายทอดดาวเทียม สื่อสารดาวเทียม แต่เราไม่แน่ใจ ดูจากรายการที่ออกโทรทัศน์ ก็จะมีทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ แล้วก็วิชาชีพด้วย เพราะฉะนั้นถ้ารัฐกระตุ้นตรงนี้ที่ให้เกิดขึ้นหลายๆ หน่วย มันน่าจะทำได้ดี ถึงจะเป็นการตอบสนองรัฐธรรมนูญที่บอกว่าทุกคนควรมีโอกาสที่ได้เรียนในทุกขณะ ในทุกระดับ และหลากหลายอาชีพตามที่ทุกคนต้องการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “นโยบายศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง คือ ต้องการให้สอนไปในทุกที่ไม่มีขีดจำกัด ทางเดียวที่ทำได้คือต้องสอนแบบ Distance Learning แต่เมื่อสอนในลักษณะนี้คือทำอย่างไรให้มีคุณภาพ แต่ตอนนั้นจะทดสอบดูว่าจะเป็นอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “มีนับล้านๆ คน มีแนวโน้มว่าคนที่เข้ามาเรียนรู้ทางนี้จะมากกว่าในห้องเรียนอยู่แล้ว ทุกๆ ปี เป็นประจำ เพราะใช้ระยะเวลาเรียนรู้น้อยกว่าการเรียนในห้องเรียน สามารถเปิด TV. คูที่บ้าน 3 วัน 7 วัน ก็จบ แต่เด็กในมหาลัยต้องอยู่ 4 ปี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ตั้งใช้สื่อแมสมีเดียทั้งหลาย เช่น รายการวิทยุ-โทรทัศน์พวกออนไลน์ทั้งหลาย การศึกษาต่อเนื่องต้องเอาพวกนี้มาเล่น ทำอย่างไรเราถึงจะมี E-learning ที่เป็นหลักสูตรต่างๆ เยอะซึ่งเดี๋ยวนี้เขามีแล้วนะ ต้องมากกว่านี้ เช่น กระทรวงบอกว่าปีหน้าอยากทำรายการโทรทัศน์เป็น English Channel พูดภาษาอังกฤษทั้งช่องเลย แต่เป็นเรื่องของประเทศไทย ฝึกภาษาอังกฤษคนไทย ออกรายการอี-ทีวี ใช้กลไกของการศึกษาของโรงเรียน ชาวบ้านอาจมาฟังดูได้ อยู่ที่โปรแกรม” และ “ทำทั่วประเทศต้องทำแบบใช้สื่อ สื่อการศึกษาทางไกลก็เป็นศูนย์ศึกษาต่อเนื่องได้ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องไม่ควรจะใหญ่มาก จังหวัดกลางๆ ควรมีสักแห่งหรือสองแห่ง จังหวัดใหญ่ๆ จะมีสองแห่งก็ได้ ถ้าของญี่ปุ่นจะมีระดับตำบล ค่อนข้างอุดมคติ เขากำหนดประชากรหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ต้องมีตามนั้นต่อหนึ่งศูนย์ฯ ประเทศไทยก็ต้องมี 400 ศูนย์ฯ การให้บริการต้องหลากหลาย บางกรณีก็ไม่ได้ทำอยู่ที่ตัวศูนย์ ทำจากเครือข่ายหรือจัดขึ้นที่อื่น เช่น สำนักงานตั้งอยู่ที่เทศบาลก็ให้บริการในเขตเทศบาล แล้วมีเครือข่ายอื่นๆ ตัวอย่างเช่น โรงพยาบาลให้ความรู้เรื่องสาธารณสุข สวนกีฬา-นันทนาการ พิพิธภัณฑ์ เป็นเครือข่ายของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องหมด”

ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เนื่องจากเราจะจัดอบรมที่นี้ ส่วนการอบรมทางไกลมีอยู่บ้าง ประปราย การอบรมที่นี้สามารถเข้าถึง แต่การจัดอบรมทางไกลเรายังไม่แน่ใจ เพราะว่าเราต้องอาศัยเทคโนโลยี ทางมหาวิทยาลัยพยายามบอกให้เราจัดอบรมทางไกล แต่ว่ามีอุปสรรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง คนไทยไม่ค่อยชอบเรียนด้วยเทคโนโลยี การประเมินผลทำลำบาก ดังนั้น ถ้าถามว่าเราเข้าถึงไหม ถ้าดูการอบรมด้วยสื่อยังไม่เข้าถึงคนไทยทุกกลุ่ม

เราเคยมีการอบรมกับ อบต. ปรากฏว่าความพร้อมมีไม่มาก เพราะคนไทยมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีน้อย ดังนั้น เราคิดว่าควรจัดอบรมทางไกลแล้วขยายฐานความรู้สร้างความเข้าใจก่อน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “แต่ที่ตอนนี้ไม่ได้พูดถึงความนิยมของคน เพราะบ้านเราเรื่อง Distance คนยังไม่ยอมรับ ยังนิยมแบบ Face to Face”

2.19 การบริการวิชาการของศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จะขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐและสถาบันเป็นหลัก

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ถ้าเน้นตาม PSA ได้จะดี เพราะนั่นคือการตอบสนองและเป็นเป้าหมายของรัฐบาล คุณสามารถเอาตรงนี้ไปของงบประมาณให้กับรัฐบาล เพราะงบประมาณ

สมัยนี้สามารถเปิดโอกาสให้หน่วยงานใดก็ได้ไปทำงานตามที่ต่างๆ และหากคุณไม่มีเงินคุณต้องหันมามองความสามารถของตัวเองที่คุณทำได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 “ผมว่าขึ้นอยู่กับนโยบายของสถาบันมากกว่า อย่างผมเองผมยอมรับได้ตามนโยบายตรงนั้น นโยบายที่เน้นการบริการวิชาการก็ควรจะเป็นนอกระบบ เพราะในระบบก็มีแต่งงานประจำทำอยู่แล้วก็จะไปแย่ง ส่วนการศึกษาตามอัยยาศัยอันนี้ก็แล้วแต่ ตอนนี้นั่งงานเยอะมาก เพราะว่าอันนี้มันเป็นวิสาหกิจต้องหารายได้เอง ซึ่งผมตั้งไว้แบบนี้ คือ 1. ได้นำเสนอภาพตัวเองในการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ขึ้นอยู่กับนโยบายของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องนั้นๆ การศึกษาต่อเนื่องเป็นการศึกษาที่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ไม่ใช่บริการของรัฐ 100% โดยประวัติศาสตร์มันอยู่ที่ชนชั้นกลางที่พอจะมีเงิน ไม่เหมาะกับคนยากจน ในบางมหาวิทยาลัยเน้นวิชาชีพ คนต้องปากท้องอึด เน้นวิชาชีพเป็นหลัก การเอาคนจนเข้ามาสู่ระบบตรงนี้เป็นภาระหล่อนอ้อมค้อม ทำให้ต่างจากชีวิตจริง ทำให้เขาชิงชังสภาพปัจจุบัน แล้วไผ่ฝันถึงสังคมใหม่ที่ดีกว่า สร้างทุกซีให้พวกเขา”

3. เครือข่ายการให้บริการ

3.1 อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคือการประสานงาน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “มันก็ทำประโยชน์ได้มากพอสมควร แต่ว่าความเข้าใจในระบบสำหรับหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายของเรา มันก็ต้องเข้าใจกัน มันถึงจะทำงานกันได้ด้วยดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “หนึ่ง คือไม่ค่อยมีเวลาได้เจอกันนัก สอง เราไม่มีจุดรวม เช่นเราไม่มีทำเนียบต่างๆ เรายังขาดการประสานการทำงาน เพราะภารกิจไม่เอื้อ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ตรงนี้รูปแบบเครือข่ายครอบคลุมเกี่ยวเนื่องกับชุมชน บางครั้งอาจจะตอบได้ไม่ชัดเจน เพราะว่าเราไม่ค่อยได้ลงไปเกี่ยวกับเครือข่ายที่ลงไปชุมชนมาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการประสานงาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ปัญหาของเครือข่ายนอกจากไม่เชื่อมโยงนับถือแล้ว ยังไม่ยอมแบ่ง คนไม่เชื่อใจยังลังเล เมื่อต้นปีผมทำวิจัยเรื่อง Ego การศึกษานอกโรงเรียนก็พบปัญหานี้ ปัญหาของเครือข่ายคือการประสานงาน ไม่ยอมกันอาจมาจากพื้นฐานของวัฒนธรรม คนที่มีระดับสูงๆ ขึ้นมี Ego สูงขึ้นด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ปัญหาคือสิ่งที่เราจัดกับสิ่งที่ท่านต้องการนั้น เราสามารถตอบสนองได้หรือไม่ และเกิดประโยชน์จริงหรือไม่ ดังนั้นคิดว่าควรมีความร่วมมือในการสำรวจความต้องการ อยากให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการบริการวิชาการ มากกว่าบริการวิชาการตามงบประมาณที่จัด ซึ่งบางทีไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรเลย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ผมว่าเป็นเรื่องความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เพราะถ้าสร้างระบบขึ้นมาก็ติดต่อเฉพาะหน่วยงานของท้องถิ่น แต่ถ้ามีความสัมพันธ์ส่วนตัวงานก็เดินไปได้เลย ถ้าเกิดเครือข่ายที่ไม่ได้เป็นธรรมชาติก็อาจเกิดปัญหาได้ในอนาคต เพราะถ้าคอนเนคชั่นไม่ดี การไปขอความช่วยเหลือหลายๆ บางทีเขาก็เบื่อนายไม่อยากจะยุ่งเกี่ยวกับ”

3.2 อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคืองบประมาณ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “1. เขาอาจจะไม่รู้เกี่ยวกับเราว่าเราทำอะไรบ้าง เราก็ต้องอธิบายให้เขาทราบ 2. อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณก็ได้ ก็อาจจะต้องเกี่ยวเนื่องกับงบประมาณด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “งบประมาณ การขยายไปตามสถานที่ไกลๆ อาจทำให้ค่าใช้จ่ายมาก อย่าง Network ที่เป็น Partner กับเราต้องมีศักยภาพในการทำงานร่วมกันได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “ที่เราขาดคือต้องมี Cycle 1. งบประมาณ 2. ความต้องการของชุมชน 3. การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรเหล่านี้ต้องพัฒนาทุกด้าน ปัญหาอยู่ที่ไม่สามารถพัฒนาให้ครบวงจร เพราะมีปัญหาเรื่องงบประมาณ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “สำนักวิจัยเรามีอยู่ 6 ฝ่าย แต่เรามีปัญหาในเรื่องงบประมาณทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ”

3.3 อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคือการขาดเทคโนโลยี

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “นอกจากนี้ต้องมีการพัฒนาการใช้ระบบไอทีเข้ามาช่วย มีการติดตามประเมินผลเพื่อจูงใจให้คนแต่ละที่มาช่วยกัน เราควรจะมีฐานข้อมูลเครือข่ายที่สามารถมาใช้ร่วมกัน เช่น ฐานข้อมูลความรู้ ซึ่งทำให้เกิดเครือข่ายความรู้ที่เข้มแข็งมากขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “งบประมาณ การขยายไปตามสถานที่ไกลๆ อาจทำให้ค่าใช้จ่ายมาก อย่าง Network ที่เป็น Partner กับเราต้องมีศักยภาพในการทำงานร่วมกันได้”

3.4 อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคือการขาดบุคลากร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “วิทยุไม่มีปัญหาค่ะ ส่วนในเรื่องอื่นเราไม่มีกำลังคนพอที่จะลงไปลุยเป็นจุด เราใช้สื่อมวลชนเข้ามาช่วย แต่บางเรื่องก็มีการเข้าใจผิดกัน เช่น การนำเอาสมุนไพรรักษาโรคไปเผยแพร่แล้วผิด”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 ตอบคำถามที่ถามถึงอุปสรรคของเครือข่ายฯ นอกจากงบประมาณว่า “บุคลากรของหน่วยงานของเราไม่เพียงพอต่อการดูแลชุมชนได้ครบถ้วน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “อุปสรรคที่เกิดขึ้นหลายๆ มันไม่มีคนทำ มันเป็นเครือข่ายหาผลประโยชน์ เช่น งานการกุศลที่ส่วนใหญ่จะทำให้ได้ประโยชน์บางอย่าง เครือข่ายแบบ Non Profit แท้ต้องทำเพื่อประโยชน์ของชุมชน เช่น วัดสมัยก่อนเป็นที่พึ่งของประชาชน ขณะนี้ไม่ค่อยมี

แล้ว ทุกคนไปอาศัยวัดเพื่อเช่าที่ ฉะนั้นเมื่อเกิดสิ่งเหล่านี้จะไปอาศัยพึ่งเครือข่ายเหล่านี้ลำบาก แต่ถ้าจะสร้างเครือข่ายขึ้นมาใหม่ คือ ทำอย่างไรถึงจะ Promote ให้ทุกคนรู้จักสร้างเครือข่ายขึ้นมาเพื่อสังคมประเทศไทย เพราะปัจจุบันโรงเรียน มหาวิทยาลัยต่างๆ ไม่สามารถทำให้เกิดอย่างนี้ได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ลดกฎระเบียบราชการจุดสำคัญ แล้วก็ต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถที่จะเข้าไปติดต่อประสานงาน”

3.5 ความเป็นไปได้ของ All For Education ตามพระราชบัญญัติการศึกษา การศึกษาแห่งชาติ

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “เป็นไปได้ แต่ไม่ใช่ Extreme ผมว่าวิธีที่ง่าย ๆ คือ การตั้งคณะกรรมการ ซึ่งถ้าทำเฉพาะโปรเจกต์ก็โอเค แต่ถ้าทำทุกๆ โปรเจกต์จะมีปัญหา เพราะว่าคนจะไม่มาร่วม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “ทาง มสธ. ร่วมมือกับทางองค์กรเอกชนจะเป็นไปได้มาก แต่ มสธ. กับคนระดับกลางคงเป็นไปได้ยาก แต่ก็ถือว่าเป็นเป้าหมายที่เราต้องยึดไว้ ถึงแม้ทำไม่ได้มีอุปสรรค แต่มันไม่สำเร็จวันนี้ก็อาจสำเร็จวันหน้า เราถือว่าเป็นอุดมการณ์ที่ต้องทำ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 กล่าวว่า “เห็นด้วย” จากคำถามว่ามีความเป็นไปได้ไหมที่จะมีการพัฒนาการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “มันเกิดทุกวันอยู่แล้ว แต่เราไม่ได้เอามาทำให้เป็นระบบ ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ เกิดตามธรรมชาติอยู่แล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติว่า “เป็นไปได้ เพราะการศึกษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 12 “เชอร์รี่เปอร์เซ็นด์ จากการทำงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจเกี่ยวกับท้องถิ่นด้วย เป็นพื้นฐานของชีวิตผมส่วนหนึ่งด้วย และหลายแห่งกำลังพัฒนาในลักษณะนั้น และในช่วงที่ผ่านก็มีที่เขาค่อนข้างที่จะไม่พร้อม จากการที่มีส่วนร่วมมากๆ เหล่านี้ รวมไปถึงการศึกษาด้วย มันผูกพันไปถึงลูกเขาหลานเขา เขาต้องห่วงชุมชนตัวเอง เพราะฉะนั้นตอนนี้การกระจายอำนาจลงไปถึงแล้ว แต่ว่าเราต้องลงไปอีกกระยะหนึ่ง ผมเชื่อว่าจะเกิดผลจากการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ชุมชนคิดเองทำเองได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “เป็นไปได้ เพราะถ้าแบ่งสังคมเป็นหนึ่งสังคมไทยที่มีการแข่งขัน เช่น เรียนจบมหาวิทยาลัยภายในก็ส่งไปเรียนเมืองนอก สองเป็นสังคมที่มีฐานคุณภาพ เช่น คนชั้นกลางพยายามดิ้นรนเรียนเพื่อเอาปริญญา มา ทำให้ตนเองก้าวหน้าต่อไป สามเป็นสังคมที่พอกินพอใช้ สี่คือคนยากจน ซึ่งการศึกษาต่อเนื่องควรจะตอบสนอง 2 อย่างหลังจะเป็นประโยชน์

โดยเฉพาะสังคมที่พอเพียง ส่วนสังคมยากจนจะมาอบรมกันคงยาก ส่วนคนชั้นกลางก็ไม่ยาก เพียงหาความต้องการเขา ดูเรื่องราคาตามหลักเศรษฐศาสตร์ถ้าไม่มีการเก็บเงินหรือบริษัทออกเงินให้ คนมาเรียนก็ไม่รู้สึกว่าคุณเองเสียอะไรไป ก็ไม่รู้สึกว่ายากได้ นี่เป็นเรื่องจิตวิทยา”

ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ฟังดูดี แต่ค่อนข้างจะยาก เพราะคนไทยไม่ค่อยเห็นประโยชน์ของส่วนรวมในสิ่งที่จะได้รับกลับไปในวันข้างหน้า อาจจะมีบ้าง แต่กับคนทั่วไปเป็นเรื่องลำบาก เพราะเขาต้องมีภาระรับผิดชอบมากมาย ดังนั้น เรื่องนี้จึงเป็นไปได้ยาก แต่ควรมีสิ่งจูงใจซึ่งไม่ใช่เรื่องเงินอย่างเดียว และรัฐควรเป็นแกนนำเรื่องนี้ เพราะรัฐเป็นผู้ออก พ.ร.บ.การศึกษา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “คำว่า All for Education อุดมคติเกินไป มีคนบางกลุ่มเท่านั้นที่จะมาเกี่ยวข้อง คนกลุ่มนี้ควรจะเป็นการดึงคนรอบๆ องค์กรก่อน โดยมีกิจกรรมที่ออกมาจากศูนย์มากระตุ้น ต้องหาตัวแทนจากชุมชนรอบๆ เป็นหลัก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “มันยาก มันไม่ได้เกิดขึ้นง่ายๆ เพราะว่าใครจะเป็นผู้ประสานสืบทอดตรงนั้น ใครมีใจกว้างพอที่จะทำ วัฒนธรรมสังคมเรามันไม่ใช่ ซึ่งสังคมส่วนใหญ่ในบ้านเรายังไม่เข้าใจสิ่งเหล่านั้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ต้องดูว่าความต้องการนั้นเราสามารถตอบสนองได้หรือไม่ เรามีมาตรฐานของเราอยู่ ทางนักศึกษาก็มีความต้องการ แต่ถามว่าความต้องการนั้นขัดแย้งกับมาตรฐานมหาวิทยาลัยหรือไม่ ไม่อยากให้คนถามว่าคนแบบนี้หรือที่จบจาก ม.มหิดล ดังนั้นต้องถามก่อนว่าความต้องการของท่านคืออะไร

ศูนย์ประยุกต์ฯ เองก่อนการอบรมนั้น เราจะบอกผู้อบรมก่อนว่ากติกาเราคืออะไร มาตรฐานเราเป็นอย่างไร ท่านรับได้หรือไม่ เหมือนกับนักศึกษา ป.ตรี โท เอก ก็ต้องรู้กติกาของเรา เช่น กรณียกยานินท์ ป.โท ซึ่งก่อนหน้านั้นทางนักศึกษาก็ต้องทราบว่ามีกติกาอย่างไร แต่กลับมาอ้างเหตุผลต่างๆ เพื่อเปลี่ยนเกณฑ์ ดังนั้นความต้องการที่ไม่ตรงกับเกณฑ์ที่เราตั้งเอาไว้ เราก็รับไม่ได้”

3.6 ส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “จริงๆ แล้วก็มีคนรู้จักเราก็เยอะ เพราะเรามีการใช้สื่อมากขึ้น ก็ดีขึ้น เพียงแต่ว่าเรายังไม่มีโอกาสไปบริการเขาเยอะเหมือนกัน ก็เป็นที่น่าสนใจเหมือนกันว่า ชุมชนที่อยู่ภายนอกของเราต้องการอะไร เราก็ต้องมีการสำรวจกันบ้าง ว่าคนรอบๆ ของเราต้องการอะไร เพราะว่าคนรอบๆ เรามีหลายระดับมากเลย มีตั้งแต่ระดับที่รวยมากๆ จนถึงระดับที่อู่สลัมก็น่าสนใจที่จะทำจริงๆ มันก็ทำอยู่บ้าง เช่น การกระจายข่าว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “ปัญหาของเรา คือ เรื่องการประชาสัมพันธ์ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มาก ต้องค่อยๆ สร้าง และมีโครงการต่างๆ เช่น ให้อาจารย์เรียนครึ่งราคา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เรามีปัญหาเช่นกันที่คนรอบๆ ม.แม่โจ้ ไม่รู้ว่าเราทำอะไร และแม้แต่คนภายในมหาวิทยาลัยก็ยังไม่รู้ว่าฝ่ายฝึกอบรมและวิจัยเขาทำอะไร การแก้ไขเราต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยอาศัยบุคลากรของเราและสื่อต่างๆ เช่น บอร์ด ป้าย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “มันเกิดขึ้นจากตัวใครตัวมัน ใครสนใจก็สนใจ คนที่ไม่สนใจก็ไม่สนใจ เราทำเท่าไรเขาก็ไม่สนใจ อย่างของผมก็มีการประชาสัมพันธ์ เราส่งหมดทุกหน่วยงาน ข่าวสารเราส่งอยู่ตลอดเวลา ก็ควรที่จะต้องพยายามต่อไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ถ้ามีปัญหานี้ขึ้นมา หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยมีปัญหาอย่างไร ทำไมเพื่อนบ้านเราจึงไม่เห็นความสำคัญของเรา”

3.7 ส่วนการศึกษาต่อเนื่องจะต้องเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันมากขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “จริงๆ แล้วก็มีคนรู้จักเราก็เยอะ เพราะว่าเรามีการใช้สื่อมากขึ้น ก็ดีขึ้น เพียงแต่ว่าเรายังไม่มีโอกาสไปบริการเขาเยอะเหมือนกัน ก็เป็นที่น่าสนใจเหมือนกันว่า ชุมชนที่อยู่ภายนอกของเราต้องการอะไร เราก็ต้องมีการสำรวจกันบ้าง ว่าคนรอบๆ ของเราต้องการอะไร เพราะว่าคนรอบๆ เรามีหลายระดับมากเลย มีตั้งแต่ระดับที่รวยมากๆ จนถึงระดับที่อยู่สลัมก็น่าสนใจที่จะทำจริงๆ มันก็ทำอยู่บ้าง เช่น การกระจายข่าว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “เรามีหน้าที่เรื่องศิลปวัฒนธรรม เราถือว่าจำเป็น เพราะว่าชุมชนเหล่านี้คือคนที่เข้ามาอยู่กับเรา เพราะอยู่ใกล้และเหมาะสม เช่น การจัดงานลอยกระทง เราก็เชิญชวนคนแถวนี้มาร่วมงาน มาร่วมทำกระทง แนะนำศิลปะภาคเหนือ-ภาคใต้ว่าต่างกันอย่างไร”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เราเองก็อยากให้องค์กรที่ทำงานกับชุมชนเข้ามาใกล้ชิดกับเรา เพื่อจะได้เรียนรู้ว่าสิ่งที่เรายังมีช่องว่างอะไร เราอยากรู้ Feedback ขององค์กรชุมชนด้วย เราอยากมีแนวร่วมกับองค์กรชุมชน เราอยากร่วมมือกันทำงานกับองค์กรชุมชน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “กำลังคิดว่าจะประเมินแล้วก็จะดูน้ำหนักจากตรงนี้ อย่างของที่กำลังวางแผนเขาจะไปจัดให้ชาวบ้านมีการประชุม แล้วก็วางแผนกันว่าจะทำอย่างไร คือก็มีผู้ใจบุญ ตอนนั้นท่านก็เสียไปแล้ว ท่านก็บริจาคให้ แล้วก็จัดตั้งเป็นโครงการอันนี้ให้ แล้วเราก็ประชาสัมพันธ์ทั่วไปหมด จะให้ตามทั่วทุกจังหวัด คือเราก็ต้องประสานกับทางจังหวัด แล้วจังหวัดก็จะต้องลงไปคัดเลือกบุตรเกษตรกรให้มาเรียนกับเรา อย่างเช่นเราบอกว่าเรามีหลักสูตรตรงนี้ มีการฝึกอบรมเรื่องนี้ จังหวัดไหนสนใจก็ส่งมา เขาก็จะมากินอยู่ที่กำแพงแสน เพราะที่กำแพงแสนได้รับทุนจากญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มต้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “มีหลายระดับ ถ้าเป็นชุมชนที่ใกล้เรา ก็สามารถเข้าไปเยี่ยมเยียนได้ แต่ถ้าชุมชนไกลออกไปก็ต้องอาศัยกับหน่วยงานอื่นเข้าไป เพราะแน่นอนว่าในชุมชนเขาจะไม่มีควมไว้วางใจคนแปลกหน้าต่างถิ่น ดังนั้นก็ต้องมีคนประสาน ดังนั้นความสัมพันธ์จะมีหลายระดับ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “การตั้งศูนย์การศึกษาต่อเนื่องตามอุดมคติ ชุมชนต้องรับรู้ อาจให้ชุมชนเข้ามาทำเวทีชาวบ้าน เข้ามาพูดคุยเราจะเข้าไปทำงานอะไรในสวนนี้ได้บ้าง ชุมชนมีส่วนร่วมก็จะคิดดังนั้น เจ้าของโปรเจกต์ต้องลุยลงไป เมื่อชาวบ้านเห็นด้วย บางคนเป็นกรรมการ บางคนเป็นอาจารย์สอน บางพื้นที่เราสามารถดึงคนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นครูได้ อีกส่วนหนึ่งคือเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการใช้บริการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ต้องทำให้ชุมชนรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของมหาวิทยาลัยด้วย วิธีการไม่ยาก โดยการเชิญเขามาดู ประเมินว่าเขาต้องการอะไร และตอบสนองสิ่งที่เขาต้องการออกมา เพราะการคลุกคลีสนิทสนมของสังคมไทยเป็นเรื่องสำคัญ เรื่องเครือข่ายก็ครอบคลุมทั้งเรื่องการมีคอนเนคชั่นที่ดี”

3.8 ควรมีการตั้งกลุ่มหรือสมาคมในการประสานงานระหว่างองค์กร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “เป็นไปได้ แต่ตอนนี้ค่อนข้างที่จะเปิดกว้างกับสิ่งเหล่านี้ค่อย เช่นว่าการมีกรรมการที่มาทำหลักสูตร หรือกรรมการมาจากคนนอกเราทำได้อยู่แล้ว เราสามารถจะทำได้ แต่มันก็ยังไม่ได้เป็นอะไรที่กว้างขวางมากนัก เพราะว่าส่วนใหญ่เราจะทำกันภายในมากกว่า เพื่อความสะดวกในหลายๆ ส่วน แต่ก็มีหลายโครงการที่บุคคลภายนอกเข้ามาทำ อย่างเช่น การท่องเที่ยว พวกบริษัทที่ทำด้านการท่องเที่ยว หรือพวกกลุ่มสมาคมที่เข้ามาทำ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “คือถ้าเขาคิดว่าจะทำตรงนี้ โครงสร้างก็ต้องเปลี่ยนไป อาจจะมีอีกฝ่ายหนึ่งเลย อาจจะมีอยู่ในนี้แล้วค่อยแยกเป็นองค์กรใหญ่”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “ตั้งในรูปกลุ่มหรือสมาคม สามารถพึ่งพาต่อกันได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เรามีกรรมการบริหารสำนัก กรรมการที่ปรึกษาจากเอกชน แต่ละฝ่ายจะมีความสัมพันธ์กับภายนอกเป็นการเฉพาะ ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “ควรจะต้องตั้งกรรมการเป็นแต่ละโครงการๆ ไป เพราะถ้าตั้งคณะกรรมการถาวร กรรมการบางคนอาจสนใจไม่เหมือนกัน มีความรู้ไม่เหมือนกัน ดังนั้นควรตั้งเป็นแต่ละโครงการไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ควรทำทั้งสองทาง มีคณะกรรมการศูนย์ที่มีวาระอยู่ 4-5 ปี มีสัดส่วนอย่างที่บอกกับเป็นโปรเจกต์ๆ ไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “เราจะมีตั้งแต่ระดับสูงลงมา ผมจะขอตั้งบอร์ดที่นี้จากบุคคลภายนอก ผมมีประธานสภาหอการค้า ผมมีนายกประธานอุตสาหกรรม แล้วผมก็มีผู้ทรงคุณ

วุฒิที่อยู่เอกชน และก็ยังมีคนบดอีกหลายๆ คน เป็นประโยชน์ที่จะช่วยเราในสิ่งที่สังคมเขาอยากได้ แล้วเราก็ได้หลายอย่างจากที่เขาได้อยู่ตรงนี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับการตั้งคณะกรรมการประสานงานกับชุมชนว่า “ควรเป็นแบบโครงการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ผมว่าจำเป็นต้องมี โดยเน้นที่คณะที่มีจิตวิญญาณอยากเห็นการศึกษาต่อเนื่องแก่คนที่เพียงพอ กับคนยากจน เป็นสิ่งที่ดีกว่าการตั้งคณะกรรมการ 40 คน การโดยการแต่งตั้งแต่ละคณะมา ผมว่าล้าสมัย เพราะปัจจุบันต้องมีความคล่องตัว ต้องเล็ก ไม่ยืดเยื้อ ไม่เปลืองงบประมาณ ควรตั้งคณะกรรมการที่ทำให้เร็ว ให้สั้นมากกว่า”

3.9 ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการของศูนย์ฯ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “เป็นไปได้ แต่ตอนนี้ค่อนข้างที่จะเปิดกว้างกับสิ่งเหล่านี้น้อย เช่นว่าการมีกรรมการที่มาทำหลักสูตร หรือกรรมการมาจากคนภายนอกเราทำได้อยู่แล้ว เราสามารถจะทำได้ แต่มันก็ยังไม่ได้เป็นอะไรที่กว้างขวางมากนัก เพราะว่าส่วนใหญ่เราจะทำกันภายในมากกว่า เพื่อความสะดวกในหลายๆ ส่วน แต่ก็ยังมีหลายโครงการที่บุคคลภายนอกเข้ามาทำ อย่างเช่น การท่องเที่ยว พวกบริษัทที่ทำด้านการท่องเที่ยวหรือพวกกลุ่มสมาคมที่เข้ามาทำ เราทำการศึกษาต่อเนื่องหรือการบริการวิชาการขึ้นมา ก็เพราะเราทำตามความต้องการของสังคม อย่างเช่นว่าเขาทำการวิจัยเรื่องหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเองก็มีนโยบายที่เป็นแหล่งความรู้ เยอะแยะ เราก็สามารถที่จะเข้าไปร่วมได้ ลักษณะนี้ก็คือว่า มันต้องมีการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ สมมติว่ามหาวิทยาลัยจะทำอย่าง เช่น เราบอกว่าอยากจะเข้าไปพัฒนาชุมชนนั้นเป็นจุดๆ อย่างที่บอก แล้วชุมชนนั้นเขาต้องการหรือเปล่า มันไม่น่ามีอะไรขัดข้อง เพราะว่าถ้าชุมชนต้องการเราก็สามารถที่จะทำได้ ที่นี้ของเราเองเราก็ทำได้ เพราะว่าเรามีระบบมีอะไรต่างๆ หรือแม้แต่ส่งคนไปช่วยกัน มันอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรให้เกิดความเชื่อมโยงกันขึ้นมาได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “แน่นอนเพราะต้องทำมาหากิน ดังนั้นคงต้องหารูปแบบที่เราสะดวก เขาก็สะดวก เช่น เราเข้าไปประชุมกับชุมชนของเขา เข้าไปหาคนที่ เป็น Key Man ที่ยอมรับของชุมชน มาให้ความรู้คน แล้วดึงคนเข้ามาเป็นคณะทำงาน จากนั้นก็ประสานงานต่อไป

ดังนั้นเราคงจะใช้รูปแบบที่ใช้กับองค์กรเอกชน หรือกับภาคธุรกิจไม่ได้ รูปแบบเราต้องมีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัวสูง เป็นรูปแบบชาวบ้าน ไม่ผูกติดกับเรื่องเอกสาร เพราะบางที่ชาวบ้านไม่ถนัดเรื่องการประชุม บางทีเราต้องปรับตัวเราเอง เพราะชาวบ้านกับเราสื่อสารกันไม่เข้าใจ บางทีเขาไม่อยากจะได้รับการศึกษาแบบนี้ เราเองมองว่าเขายังไม่มีการศึกษา จึงเกิดช่องว่าง ดังนั้นจึงควรมีการเรียนรู้ต่อกันแล้วทุกอย่างจะง่ายขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “จริงๆ ทางชุมชนเขามีการตั้งกรรมการกันอยู่แล้ว เช่น ชุมชนท่าช้าง แพงนรา ส่วนเราจะเข้าไปกึ่งในลักษณะส่วนตัวก็ได้ เพื่อดึงเขาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ และคิดว่าควรเป็นแต่ละโครงการดีกว่า”

3.10 มีการแบ่งปันทรัพยากรด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยแก่ประชาชนภายนอก

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “ก็ต้องใช้ห้องเรียน ใช้คน อาคาร สถานที่ ที่จอดรถ ร้านอาหาร แต่เราก็ยังไม่ได้ให้ไปถึงขั้นสวัสดิการต่างๆ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “หลักการคือต้องราคาถูก เพราะมันเป็นเรื่องการบริการ แต่ก็เป็น Ideal เพราะทำจริงๆ มันยาก เช่น ทางมหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายออกมาเลยว่า ต้องมีเรื่องการบริการ 30% ดังนั้นการบริหารจัดการก็รู้ว่าต้องใช้งบฯ 30%”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “เราทำได้บางส่วน อย่างอุทยานการศึกษาเรายังไม่ได้มีการทำกิจกรรมด้านใน แต่ลานรอบอุทยานมีประชาชนมาออกกำลังกาย แต่การจัดนิทรรศการภายในตึกต้องใช้ทุนซึ่งเรายังไม่ทำ จึงประเมินไม่ได้ เพราะเรายังไม่ได้เปิด การจัดนิทรรศการต้องใช้เงินมหาศาล แต่ตอนนี้เราแค่จัดกิจกรรมรอบๆ ก็มีคนมาพอสมควร แต่ยังไม่มาก และเป็นพวกคนที่เขาพร้อมที่จะมาได้จริงๆ อยากให้มองว่าศักยภาพของมหาวิทยาลัยเป็นประโยชน์กับเขา แต่ตอนนี้เรายังจัดกิจกรรมไม่มาก เครื่องมือเรายังไม่มาก เขาก็ยังไม่เข้ามาร่วม บางที่จัดอภิปรายก็มีเข้ามา จัดสอนแนวคิดแบบโบราณก็มา แต่การทำกิจกรรมในตัวตึกยังไม่มี เพราะจริงๆ ตัวตึกยังไม่เสร็จ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ตอนนี้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์ก็เพื่อการศึกษา บริการนิสิตเพื่อการวิจัยและการเรียนการสอน บริการชุมชนนี้ยัง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ที่นี่เราใช้เต็มทีเลย 200 – 300 คน เอาทุกตึกที่โหว่งว่างใช้หมด และคนคนไหนเก่ง เราชวนเข้าโครงการหมด แม้แต่คนข้างนอก ถ้าอาจารย์เราไม่มี เราก็ไปเอาอาจารย์ข้างนอกมา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “ทำให้เขาใช้บริการได้เทียบเคียงกับบุคลากรของหน่วยงานให้เขาได้มีสิทธิเท่าเทียมกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “มหาวิทยาลัยเราเปิดให้บริการเหล่านี้อยู่แล้ว เช่น กลุ่มเกษตรกรสามารถเข้ามาขอใช้สถานที่ได้ มาจัดการประชุมกลุ่มได้ ซึ่งบางครั้งเราให้ใช้ฟรี ส่วนสนามกีฬา หอพัก ห้องประชุม ก็เปิดให้คนภายนอกมาใช้ได้ ซึ่งเราก็ดูก่อนว่าเราสามารถให้เขาเข้ามาใช้ได้ระดับไหน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “เรื่องห้องสมุดเป็นปัญหา เพราะเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้น แต่ที่นี้ถ้าไม่เป็นนักศึกษาต้องเสียค่าเช่าห้องสมุด เห็นว่าการบริการทุกอย่างในมหาวิทยาลัยควร

จะฟรี เพราะเราก็ได้เงินมาจากรัฐ ส่วนการจัดสัดส่วนความสำคัญเห็นด้วยว่าควรให้นักศึกษาก่อนในเรื่องการจัดสรรเวลา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรไว้ว่า “ของเหล่านี้เป็น Resource ที่เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำมาช่วยได้ แต่ช่วยในบางโอกาสเท่านั้น เพราะการศึกษาต่อเนื่องมันไม่มีพื้นที่ เพราะฉะนั้นคุณไปที่ไหนก็ให้เกิดการเรียนรู้ที่ตรงนั้นดีกว่าที่คุณจะเรียนรู้แล้วคุณต้องไปที่นั่น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “เราก็มีห้องประชุมที่ให้คนภายนอกมาใช้ ซึ่งมันก็ก่อความสัมพันธที่ดี หรือเราจะใช้ห้องที่ชั้น 4 ก็ต้องเสียเงินชั่วโมงละ 500 บาท หอประชุมเล็กค่าไฟชั่วโมงละ 5,000 บาท”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 จากคำถามที่ถามว่า “การใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงในการบริการชุมชน เช่น โรงแรมภายใน สนามกีฬา สวนสาธารณะ” ท่านได้ให้ความเห็นว่า “ปกติเราก็เปิดให้ใช้อยู่แล้ว ใครอยากจะมาใช้ก็มาใช้ได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “อะไรที่มหาวิทยาลัยมีความพร้อม เราก็สนองตอบแก่ชุมชนทั้งสถานที่และบริการ เช่น งานนิทรรศการที่เราจัดก็เป็นการบริการคนบริเวณศาลายา อีกทั้งยังสามารถรับบริการทันตกรรมจากเราได้ นอกจากนี้คลินิกที่ให้บริการนักศึกษา เราก็ยังให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปด้วย”

3.11 ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “ไม่จำเป็นต้องมาเข้าประชุมกัน แต่มีการสื่อสารกันได้ เดียวนี้มันก็ง่ายมากเลย เช่น ใช้สื่อทางคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ดูแล้วน่าจะเป็นอะไรที่ดีในการสร้างเครือข่ายเหล่านี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 “การสร้างเครือข่ายระยะยาวต้องจัดตั้งเป็นกลุ่ม เช่น ในรูปของสมาคมหรือกลุ่มและสามารถพึ่งพาต่อกันได้ เช่น กลุ่ม ม.ของรัฐจัดตั้งเป็นเครือข่ายโครงการ E-learning ก็จะมีกลุ่มเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกัน ถึงเวลาที่จะ Share Content กันได้ ขณะนี้เรามีเครือข่ายอธิการบดีของเอเชีย และจะทำโครงการเกี่ยวกับ E-learning ซึ่งจะทำ Network ในเรื่องนี้”

3.12 ควรใช้การพบปะพูดคุยแบบเผชิญหน้าเพื่อสร้างความร่วมมือกับเครือข่าย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ในส่วนนี้ทางผู้เชี่ยวชาญได้เสนอวิธีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายชุมชน ก็คือว่า เราต้องเปิดตัวเรา เพราะบางทีคนในชุมชนเขาไม่รู้หรอก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เสนอวิธีร่วมมือกับเครือข่าย กับชุมชน กับองค์กรนั้น แรกที่สุดคือต้องมีปฏิสัมพันธ์กันกับองค์กรของเรา คือ มีส่วนร่วม หลังจากนั้นจะสร้างเครือข่ายหรืออะไร มันก็ง่าย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “ต้องดูว่าเราต้องการสร้างเครือข่ายทางด้านไหน เช่น ด้านชุมชน เราต้องเชิญชุมชนเป้าหมายมาคุย บอกเขาว่าเป้าหมายของเราคืออะไร เขาสนใจไหม ในด้านการศึกษา หากชุมชนอยู่ไกลเราควรสร้างเครือข่ายขึ้นเพื่อให้เกิดการประสานงานขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “เน้นเรื่องการประสานงาน ที่เราต้องลงไปเอง การสื่อสารทางโทรศัพท์คงไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เราต้องลงไปได้ยิน ดูด้วยตาเรา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ภายในเราก็ต้องพยายามทำต่อไป เราต้องยอมรับว่าบุคลากรระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระดับอาจารย์ ส่วนองค์กรภายนอกคงไม่ยาก ขอให้มีการร่วมมือกัน ให้ความสำคัญเขา ถามว่าเขาอยากเข้ามาไหม เขาอยากเข้า อยากเข้ามารู้ว่าข้างไหนมีอะไร เป็นอย่างไร แต่ว่าสภาพที่มันเป็นอยู่ในปัจจุบันเราเป็นสถานที่ราชการ ความรู้สึกของเขามันเป็นสถานที่ราชการ เขาเข้ามาลำบาก แต่ถ้าเราเปิดโอกาส แล้วก็สร้างกิจกรรมที่มีความร่วมมือซึ่งกันและกันเกิดขึ้น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “มหาวิทยาลัยมีคณะสิ่งแวดล้อมฯ และฝ่ายวิจัยประชากร ทำหน้าที่นี้ คือการออกไปพบปะกับชุมชนภายนอก เพื่อทราบว่าชุมชนต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลืออะไรเขาบ้าง และชุมชนมีองค์ความรู้อะไรบ้างที่ทางมหาวิทยาลัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ หรือเราเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้กลับไป ดังนั้นจึงเป็นลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประสานงานสร้างความร่วมมือกับชุมชน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “การเกิดเครือข่ายได้ หนึ่ง ต้องรู้จักอาจารย์กับมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งก็เกิดจากการได้มาประชุมร่วมกัน เล่นกีฬาพร้อมกัน สอง ต้องรู้ Need ว่าคนที่อบรมต้องการอะไร สาม ต้องรู้จักผู้บริหารระดับสูง เช่น อธิการบดี สี่ การกำหนดหลักสูตรต้องมาจากความเป็นเอกฉันท์ เพราะจะได้เกิดการประสานงานช่วยเหลือกัน บางที่เราได้ เขาไม่ได้ เขาก็ไม่เอา ก็ไม่เกิดประโยชน์ สุดท้าย คือการมีวิสัยทัศน์ในการมองที่กว้างมากขึ้นเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

3.13 ควรมีโปรแกรมด้านการตลาดเพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับเครือข่าย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ได้ตอบคำถามว่าควรที่จะสร้างโปรแกรมทางการตลาดที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของเครือข่ายใหม่ ซึ่งท่านผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำตอบคือ “มีก็ดีมันไม่มีอะไรเสียหาย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ต้องมีหลักการตลาดแน่นอน เช่น จัดงานลอยกระทงก็ดึงคนเข้ามาเป็นคณะกรรมการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ให้ความเห็นที่ “มีความจำเป็น เพราะการบริการวิชาการจะมีปัญหาในเรื่องการตลาด ทางชุมชนยังไม่เข้าใจเรื่องการตลาดอยู่แยะ ชุมชนเมื่อผลิตอะไรออกมายังไม่รู้เรื่องการตลาด ดังนั้น หนึ่ง เราจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้ความรู้ทางการตลาดแก่เขาด้วย สอง ต้องให้เขารู้ว่าการตลาดสำคัญอย่างไรกับชุมชน แม้แต่ตัวเราเองเมื่อเข้าไปชุมชนก็ต้องใช้หลักการตลาดด้วย ต้องรู้สิ่งที่เขาต้องการ ต้องรู้เรื่องเขาล่วงหน้า วิเคราะห์เขา ดังนั้นเรื่องการตลาดจึงจำเป็น ควรต้องมีการดูแลที่เหมือนกับการมีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งการมีชุมชนสัมพันธ์ก็ต้องมีหลักการตลาดอยู่ด้วยเพื่อวิเคราะห์ เพื่อดึงดูเขา รวมทั้งประชาสัมพันธ์ในสิ่งที่เขาควรรู้ด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 ให้ความเห็นที่ “เราทำการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ตลอดเวลา เรามีปฏิสัมพันธ์ ไม่ถึงกับลด แลก แจก แถม เมื่อเรามาตั้งจุดหนึ่งตรงนี้ไม่จำเป็นเท่าไร เพราะคนจะรู้จักเราเอง พวกตัวใหม่ๆ จะจำเป็น”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 ให้ความคิดเห็นว่า “แน่นอน เพราะถ้าไม่มีการสำรวจการตลาดว่าหลักสูตรมีผู้สนใจหรือเปล่า งานก็ล้มเหลว ดังนั้นต้องมีการสอบถาม ดูแนวโน้ม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 ให้ความเห็นที่ “ต้องมี เพราะถ้าจะสร้างเครือข่าย เราก็ต้องสร้างวงจรมีขึ้นมา คุณต้องลงทุน ถ้าไม่ทำก็ไม่เกิด คนที่ลงทุนคือผู้คิดริเริ่มโครงการ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับควรจะมีโปรแกรมมาเก็ตตั้งไว้ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายให้ได้รับความร่วมมือที่กว้างขึ้น ซึ่งคำตอบคือ “จำเป็น ต้องเก็บสตางค์คน ต้องดู Need ของตลาด ต้องดูชีพพลาย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 ได้ให้ความคิดเห็นว่า “ขอใช้คำว่า แผนกประชาสัมพันธ์แทน คำว่าการตลาด เพราะว่าการบริการแบบนี้ไม่มีกำไรกลับเข้ามา เช่น งานที่เราจัดก็ประชาสัมพันธ์ออกไปบริเวณรายรอบมหาวิทยาลัยว่าสมเด็จพระเทพฯ เสด็จ ขอเชิญประชาชนมาเข้าเฝ้าฯ ได้นอกจากนี้เรายังมีการใช้จดหมายไปยังหน่วยงานต่างๆ ด้วย ซึ่งเราถือเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์”

3.14 รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณด้านระบบโครงสร้างเครือข่าย ของ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “ต้องแยกตอบว่า ตามหลักทฤษฎีต้องร่วมกัน แต่ทางปฏิบัติรัฐต้องจ่าย ซึ่งเป็นอย่างนี้ 100% เช่น การจัดลอยกระทง คนที่มาพร้อมเป็นกรรมการคิดว่า มสธ. ต้องให้บริการแก่เขา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “สมควรมาก เพราะถ้ารัฐบาลให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ก็ต้องจัดงบประมาณให้ด้วย และต้องดูด้วยว่าสามารถสนับสนุนหรือให้งบประมาณอะไรบ้างอีก บางที่เราสวนทางเรื่องเป้าหมายกับเงินสนับสนุนไม่สมดุลกัน รัฐบาลต้องให้งบประมาณ ให้โอกาส”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ทุกวันนี้ไม่มี หากรัฐบาลสนับสนุนเป็นเรื่องเป็นราว เพื่อที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่รับภาระให้น้อยที่สุด ควรมีการจ่ายเงินเท่าที่เรียนจริง ไม่ถึงกับฟรี 50 บาทก็ยังมีดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “คงต้องเก็บจากค่าธรรมเนียม แต่ถ้ารัฐมีงบฯ ให้ก็ดี โดยเฉพาะส่วนที่ให้กับผู้ด้อยโอกาส ถ้ารัฐให้การสนับสนุน เราก็คงยินดีทำ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ภาครัฐตามระบบงบประมาณของรัฐโดยหาหลักการ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ควรจะมีกองทุนเพื่อการศึกษาแห่งชาติที่จะชั้บพอร์ตหน่วยงานที่จัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยเก็บจากภาครัฐ”

ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ควรจะมีการ Share ระหว่างเครือข่ายด้วยกันเอง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “งบประมาณเราไม่ได้สนับสนุน แต่จะถามว่าถ้าจะมาช่วยกันต้องเป็นเท่าไร อยากโครงการพระสงฆ์ที่จะจัด เราตั้งบฯ ไว้ 200,000 บาท และพระที่มาถวายความรู้ให้เราก็ต้องถวายปัจจัยด้วย 400 รูป ก็ 80,000 บาท ซึ่งเราให้ความสำคัญกับเรื่องบุญกุศล แล้วเงินมาจากไหน เราก็ออกหนังสือเวียนไปยังศิษย์เก่าใครจะทำบุญ ปรากฏว่าได้มา 200,000 บาท เรื่องบารมีก็เกี่ยวข้อง คนถามว่าหาเงินอย่างไร ผมก็บอกว่าอยู่ที่ผมต้องพูด เงินอยู่บนสวรรค์ เราพูดเขาก็เอามา เราใช้ Charisma”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ถ้าการศึกษาต่อเนื่องมีลักษณะขายหลักสูตรก็ต้องมีการวิเคราะห์ต้นทุน แต่ถ้าบริการวิชาการเพื่อให้คนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นก็ต้องมีเงินอุดหนุน แต่ไม่จำเป็นต้องมาจากงบประมาณ อาจจะมาจากการบิณฑบาตที่หน่วยงานเคยได้คืนกลับไปยังผู้ที่เคยได้รับการอบรมจากเราหรือชุมชน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ควรเป็นเงินที่มาจากคนที่มีความศรัทธา มีความเคลื่อนไหวร่วมกัน โดยตั้งเครือข่ายขึ้นมา มีการสื่อสารกันมีการรับเงินมา แล้วมีคณะกรรมการจัดสรรเงินให้แต่ละสถาบันทำงาน และต้องมีการตรวจสอบ”

3.15 อุปสรรคในการสร้างเครือข่ายกับชุมชนของไทย คือการขาดความร่วมมือระหว่างองค์กรไม่เข้าหาชุมชน แต่ก็สามารถทำให้เกิดขึ้นได้โดยการสร้างความสัมพันธ์สม่ำเสมอ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “ปัญหาคือเขาไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งเขาไม่ค่อยมีเวลาว่างมาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ไม่ออกไปเอง ไม่ออกไปหาชุมชน เพราะกลัว ไม่มีประสบการณ์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “คือต้องยอมรับว่าตรงนี้นั้นคือหอคอย ชุมชนเขามีความรู้ สึกว่าเขาดำด้อยในการที่จะเข้าไปร่วมมือกัน มันก็จะมีอยู่ในระดับหนึ่ง แล้วตรงนั้นคือความจริง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “คงเป็นไปได้ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบยุ่งเรื่องชาวบ้าน แล้วทำไมจะมายุ่งเรื่องจัดการศึกษาไม่ได้ เห็นว่าคนไทยมีพื้นฐานตรงนี้ดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “1. เขาอาจจะไม่รู้เกี่ยวกับเราว่าเราทำอะไรบ้าง เราก็ต้องอธิบาย ให้เขาทราบ 2. อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณก็ได้ ก็อาจจะต้องเกี่ยวเนื่องกับงบประมาณ ด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “รูปแบบเครือข่ายในการให้บริการ ควรจะมี Concept ตรงกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เป็นไปได้ ซึ่งขณะนี้ทางเราก็ทำอยู่ เช่น กลุ่มแม่บ้านอยากรู้ เรื่องการทำโหนด ซึ่งเขาไม่มีงบประมาณในการไปเรียน เขาก็มาหาเรา เราก็ให้เขาไปคุยเรื่องงบประมาณกับทางเทศบาล หรือ อบต. ซึ่งในเรื่องวิชาการนั้นเราให้เขาได้อยู่แล้ว แต่ถ้าเรื่องวัสดุในการอบรมบางอย่าง ต้องให้เขาไปหาดูว่าใครสามารถสนับสนุนฯ ได้ ในที่สุดกลุ่มแม่บ้าน 30 คน ได้งบประมาณจากเทศบาลมา เขาก็มาเตรียมเรื่องอุปกรณ์ วิทยุวิทยากร และประสานงานให้ทุกอย่าง ซึ่งในชนบทจะเกิดการร่วมมือกันมาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ที่ซ้ำส่วนใหญ่เพราะเราไม่ Follow เครือข่าย ทุกคนที่มีการประชุมมันไม่เกิดการสร้างสรรค์”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “ไม่มีข้อจำกัด และเราทำได้ไม่มีขอบเขต อย่างถ้าเราติดงานส่วนกลางมาก ถ้ามีงานท้องถิ่นก็ให้คนของเราบินไป เขาก็ถือว่าเป็นตัวแทนของคณะกรรมการของเราแล้ว”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ความเชื่อ ความรู้แตกต่างกัน บางทีคนต่างเหมือนคนแปลกหน้ากัน เมื่อไม่เข้าใจกันก็ลำบาก”

3.16 รัฐต้องช่วยสนับสนุนเรื่องงบประมาณเพื่อปรับปรุงด้านทรัพยากร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “มันน่าจะไม่ได้ เพราะคงมีอุปสรรค เนื่องจากการทำงาน ด้านการศึกษาต้องทำงานกับคนวงกว้าง ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ถ้ารัฐไม่ให้ก็ต้องไปหาคนอื่นมาสนับสนุน ถึงแม้ชุมชนต้องการการช่วยเหลือตรงนี้ แต่เวลาเราทำอะไรให้ แต่ชุมชนต้องจ่ายเงินคง

เป็นไปได้ เพราะเมื่อเก็บเงินเขาก็ไม่มา Nature มันเป็นอย่างนั้น เขาพร้อมที่จะเป็นผู้รับมากกว่า เป็นผู้ให้ ดังนั้นจึงต้องมีส่วนสนับสนุน ถึงแม้รัฐไม่ให้เขาก็ต้องหาเอง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ถ้ารัฐบาลคิดให้ดีขึ้น งานนี้จะลงทุนน้อย ภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ คนในพื้นที่เยอะมาก แต่ละแห่งแต่ละที่คนเก่งๆ มีมาก หากรัฐบาลดึงตรงนี้ขึ้นมาง่ายมาก เพราะ สังคมการเรียนรู้มีอยู่แล้ว แต่ขาดการจัดการ ตอนนั้นผมสั่งให้ 4 สถาบันรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้แล้ว เพื่อที่จะนำมาเผยแพร่ต่อ ใครทำอะไรเก่งเชิญมาออกอากาศ และไม่เสียเงิน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “รูปแบบต้องเป็น 1. รัฐ Set นโยบาย โดยกำหนดงบประมาณ เราเป็นผู้ให้บริการร่วมประสานกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เรื่องงบประมาณควรมาทั้ง 2 ด้าน จะพึ่งฝ่ายรัฐอย่างเดียวไม่ได้ ผู้มาอบรมไม่ลงทุนเองบ้างเลย มันก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้นมา การรงบประมาณจากรัฐอย่างเดียวคงไม่ได้ อย่างเราเคยได้งบฯ มา 400,000 – 500,000 บาท ต่อมาเหลือ 150,000 บาท จนเหลือ 90,000 บาท ดังนั้นก็ต้องช่วยตัวเองโดยการสร้างเครือข่าย ทำแผนงานต่างๆ เช่น การจัดอบรมทำเบเกอรี่ โดยเราไม่มีงบประมาณ เราจะทำแผนเริ่มจากประชาสัมพันธ์ออกไป เชิญวิทยากรจาก ม.อาชีวฯ ซึ่งค่าวิทยากรจะถูก ประมาณ 200 บาท ทั้งที่ปกติจะราคา 600 บาท”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ทางรัฐควรสนับสนุนงบประมาณบางส่วน และสนับสนุนบุคลากรที่เราไม่มี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “ควรของบประมาณจากภาคเอกชนด้วย เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน และเป็นการเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “ถ้าจะให้การศึกษาเราดีขึ้น รัฐจะต้องเป็นคนให้ ให้เต็มที่ให้สุดๆ เลยคือถึงปริญญาตรี ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน แล้วการศึกษที่บ้านเราจะดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาแบบใดก็ได้ ถ้ารอให้ชุมชนเป็นคนให้ ผมคิดว่าลำบาก”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “ปัญหาจากการที่เราเคยจัดฝึกอบรม คือเรื่องเครื่องมือ เช่น บางเรื่องบุคลากรเรามีความรู้ แต่ต้องใช้เครื่องมือมาทดสอบซึ่งเราไม่มี และบางที่ต้องใช้งบประมาณมาก ถ้าการให้บริการชุมชนจึงต้องมีเงินมาสนับสนุน และการระดมทรัพยากรถ้าเป็นเรื่องภายในมหาวิทยาลัยก็พูดกันได้ แต่ถ้าต้องร่วมมือกับต่างมหาวิทยาลัยค่อนข้างมีปัญหา”

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ความจริงตอนนี้สำนักงานส่งเสริมทำอยู่แล้ว เราใช้เครือข่ายของมหาวิทยาลัย เราจัดฝึกอบรมก็สำนักงานส่งเสริมช่วยทำ อย่างเช่น การพักพื้นที่ของเกษตรกร เราใช้เครือข่ายของมหาวิทยาลัยทั้งหมด พวกอาจารย์และพวกที่อยู่ฝ่ายส่งเสริมทั้งหมดมาประชุมกัน แล้วก็แจกงาน ก็คือต่างคนต่างต้องรู้หน้าที่ของกันและกัน และก็ต้องรู้ว่าหน่วยของ

เขาตรงนี้มีหน้าที่ทำอะไร เพราะฉะนั้นการร่วมมือกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทางการศึกษา ต่อเนื่อง ดิฉันคิดว่ายังน้อยไปนิดหนึ่ง”

3.17 ความเป็นไปได้ในการสร้างแหล่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยแต่ก็มีความคิดเห็นที่น่าสนใจในอีกด้านหนึ่ง

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 “มันก็มีได้ จริงๆ อันนี้เป็นสิ่งที่ดีมากทีเดียว เพราะมันเป็น เรื่องของการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการศึกษานอกระบบอะไรต่างๆ ซึ่งแหล่งการศึกษาตรงนี้ต้องมี การสะสมความรู้เอาไว้ส่วนหนึ่งหรือไปดึงความรู้จากที่อื่นมา หรือไปแชร์ความรู้จากที่อื่นมา อาจ จะออกมาในรูปของหน่วยงาน โรงเรียน แล้วก็เปิดกว้างให้ใครเขาเข้าไปได้ ซึ่งค่อนข้างง่ายที่สุด ตอนนั้นก็ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต มันก็จะมีลักษณะเหมือนห้องสมุด เพราะดูแล้วในอนาคตน่าจะเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพราะการที่จะไปเก็บหนังสือเก็บอะไรต่างๆ มันเปลืองที่ ดูแลรักษายาก ตอนนี้อยู่ที่มันเก็บไว้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แล้วใครจะเข้ามาใช้เมื่อไรก็ได้ แล้วมีระบบรู้ว่าใครใช้บ้าง ใครใช้ระดับไหนบ้างจะเข้ามาในอนาคตแน่นอน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “ได้ค่ะ คือเขาเข้ามาเขาก็ไม่ต้องมาเรียนรู้กับเรา เขาอยากได้ อะไรเขาก็ศึกษาจากศูนย์ของเราได้เลย นี่คือแผนของสำนัก แต่ก็ยังไม่ได้เป็นรูปธรรม”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “ทรัพยากรที่มีอยู่ รัฐควรเข้ามาจัดการ การที่ไม่มีคนมาเรียนรู้ ต้องแก้อย่างไร ต้องเปลี่ยนนิสัยคน เปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ ต้องสอนตั้งแต่เด็ก ต้องสอนเขา ว่านอกจากการเรียนในโรงเรียนแล้ว เขาจะเรียนรู้จากที่ใดได้บ้าง เรียนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อครอบครัว เราควรปลูกฝังตั้งแต่ประถมศึกษา ทำให้เขาเรียนรู้ว่าความรู้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียน อยู่นอกห้องก็ได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “คิดว่าเป็นไปได้ แหล่งการเรียนรู้ในเชียงใหม่ การศึกษานอกโรงเรียน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8 “เป็นไปได้ ที่มหาวิทยาลัยก็ทำอยู่ เรามีแปลงสาธิตการปลูกผัก โรงเพาะเห็ด เป็นต้น ซึ่งคนภายนอกสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ด้วย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9 “ในอดีตก็เช่นญาติตัดถนนที่วัดโพธิ์ ที่ปัจจุบันใครก็สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ ส่วนอย่างอื่นอะไรก็ตามที่ให้เขาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองก็ควรทำ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “การเรียนรู้มิใช่เกิดแค่ห้องสี่เหลี่ยมเท่านั้น แต่ทุกที่สามารถเป็นแหล่งการศึกษาได้ ทุกคนต้องร่วมมือกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 11 “ของเรามีข้อจำกัดทางสภาพพื้นที่ ในมหาวิทยาลัยมีแหล่งการเรียนรู้ คือ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และเราอยากมีห้องการศึกษา ห้องการเรียนรู้ต่างๆ แต่เราถูกจำกัดเรื่องสถานที่ เรื่องการเรียนรู้เป็นเรื่องกว้างๆ แต่เรื่องการให้ความรู้ โดยเฉพาะความรู้เฉพาะ

ทางเราให้ได้เต็มที่อยู่แล้ว เหมือนกับการเรียนรู้แคณินยา แต่การให้ความรู้ของเราต้องฉีดเข้าไปเลย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ใน พ.ร.บ.การศึกษา ได้กำหนดไว้แล้ว ขณะที่บอกให้รัฐจัดตั้งมันมีอยู่แล้ว เช่น ห้องสมุดประชาชน ขณะนี้ห้องสมุดประชาชนมี 800 กว่าแห่ง ประเด็นของรัฐคือพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ขณะนี้มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ ผมหวังว่ารัฐจะเข้าไปพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ได้มาก-น้อยแค่ไหนที่เป็นรูปธรรม การซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดมากพอไหม ซื้อสื่อลงศูนย์วิทยาศาสตร์พอหรือไม่

การให้บริการ หอสมุดแห่งชาติดูเหมือนใช้บริการง่าย แต่จริงๆ ไม่ง่าย บางเขตก็เข้าไปไม่ได้ เพราะปรัชญาหอสมุดแห่งชาติคือเก็บ-รักษา-อนุรักษ์หนังสือ ผมเคยดูแลบรรณารักษ์ทั่วประเทศ ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ไม่เคยมีวิชาห้องสมุดประชาชนเลย ดังนั้นจึงไม่สอนเรื่องการให้บริการชุมชน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์จะจัดหมวดหมู่เป็นหลัก จัดหมวดหมู่ตัวอักษ หรือระบบรัฐสภาชาวบ้านก็ไม่รู้ เปลี่ยนได้ไหมว่า ชั้นนี้ว่าด้วยประวัติศาสตร์ชั้นนี้ว่าด้วยการปลูกผัก ชั้นนี้ว่าด้วยการเลี้ยงไก่ คุณทำได้ไหม เขาบอกไม่ได้ผิดทฤษฎี เดือนกุมภาพันธ์เดือนแห่งความรักคุณจัดชั้นหนังสือใหม่ เอาตั้งแต่เริ่มมีความรัก ประชุมกรรมการห้องสมุดเอาคนในชุมชนมาช่วยกันคิดได้ไหม “แล้วหนูจะทำอะไร” นี่คืออุปสรรคของกระบวนการในกาให้บริการแหล่งการเรียนรู้ สอนพฤกษศาสตร์จะเข้าไปเดินเล่น เข้าไปไม่ได้หรือก เดี่ยวต้นไม้เขาเสีย เดินสู่มีสุ่มน้ำเข้าไป เดี่ยวเขามาไล่เอานะ เดินไปเจอต้นไม้ไม่รู้ต้นไม้อะไร ไม่มีใครบอก ไม่มีข้อมูลให้อ่าน นี่คือปัญหาการให้บริการแหล่งการเรียนรู้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 15 “พีชสมุนไพรมักเป็นภูมิปัญญา เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนได้ มหาวิทยาลัยจึงให้ความสำคัญ และดึงมันขึ้นมาทำให้เป็นสากล ให้เห็นความสำคัญ ซึ่งเราก็จัดสร้างสวนสมุนไพรม โดยที่ประชาชนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ว่าพีชชนิดนี้มีสรรพคุณทางยาอย่างไร ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมานั่งอ่านเอกสาร ไม่ต้องเข้าคอร์สเรียน แต่ก็สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และสามารถขอแบ่งพันธุ์ไปปลูกได้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 16 “ควรทำเป็นอย่างมีขั้นตอน ไม่ใช่พอรับเงินจากรัฐแล้วก็สร้างกันใหญ่โตเลย ควรเริ่มเป็นขั้นๆ เช่นเป็นห้องสมุดชุมชน ตำบล อำเภอ และไม่ใช่เปิดเฉพาะช่วงเวลาทำงาน ที่สำคัญต้องให้เขาเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของถึงจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงได้”

ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 “คิดว่า พ.ร.บ.การศึกษา เขียนให้สวดยหรูมากกว่า เพราะว่า จะทำให้เป็นจริงได้ ต้องเข้าใจก่อนว่า คนไทยไม่ได้รับการอ่าน ถ้าเขียนแบบนี้ต้องมี Input เช่น รัฐต้องมีการรณรงค์เรื่อง Non-formal”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “การสร้างความเข้มแข็งโดยการมีห้องสมุด หรือการกระจายเทคโนโลยีแก่ชุมชนซึ่งเห็นว่าไม่ใช่ นั้นแบบเมืองนอก เราต้องดูว่าชุมชนไทยเป็นอย่างไร เราต้องดูงานวิจัยชุมชนว่าเขาขาดอะไรแล้วนำมาใช้ ซึ่งการทำงานวิจัยชุมชนไทยยังไม่มีการทำอย่างเต็มที่ที่ทำกันก็เป็นไปอย่างฉาบฉวย”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องแหล่งการเรียนรู้ภายใต้ พ.ร.บ. การศึกษาฯ มันจะเกิดขึ้นได้จริงไหม ในเรื่องของกรเรียนรู้ตลอดชีวิต เรื่องการทำพินิจภัณฑ์ การทำห้องสมุด การสร้างแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ตอบว่า “มันไม่ค่อยมี”

3.18 ความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องโดยใช้รูปแบบจากราชบัณฑิตยสถานศึกษาแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญยังมองเห็นปัญหาการศึกษาอีกหลายประเด็น

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 “เห็นด้วยที่จะมีความเป็นไปได้ที่จะมีการพัฒนาการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 14 “เกิดได้ เจ้าภาพต้องเป็นชุมชน”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “คงเป็นแบบ Face to Face กันต่อไป แล้วค่อยๆ ปรับเปลี่ยนใช้เทคนิคใหม่ๆ เช่น เป็นแบบการถกเถียง การบรรยายกันทั้งสองทาง จะมี E-learning วิดีโอ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การเรียนใหม่ๆ เข้ามา ในอนาคตจะมีการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ มากกว่าการใช้แบบ Face to Face”

ไม่เห็นด้วย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 “ใน พ.ร.บ.ฯ บางข้อยังเป็น Ideal เกินไป ยังไม่มีความชัดเจนในการนำปฏิบัติ บางข้อยังเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่มีความยืดหยุ่น ไม่มีความคล่องตัว ในเรื่องการจัดการบริหารงานบางอย่างยังผูกติดกับเรื่องเดิมๆ ไม่ได้นำสิ่งใหม่ๆ เข้ามา มีการจัดระบบเป็นกลุ่มโครงสร้างที่เทอะทะ มีลักษณะ must...must... แต่จริงๆ โครงสร้างการพัฒนาชุมชนควรเป็นลักษณะที่มีความยืดหยุ่น ไม่เป็นโครงสร้างประจำถาวร ควรหลีกเลี่ยงรูปแบบการประชุมแบบคณะกรรมการ ซึ่งเห็นว่ามันไม่เป็นการแก้ไข้ปัญหา อีกทั้งมีความสิ้นเปลืองเรื่องเบี้ยประชุม หรือการนัดหมาย ซึ่งมันอาจดูสวยหรู แต่อาจไม่ประสบความสำเร็จ มีอยู่หลายที่ที่การจัดประชุมกลับเป็นปัญหา การจะจูนความคิดคณะกรรมการได้ก็แย่แล้ว ในรูปแบบของต่างประเทศเขาเข้าหาชุมชนถึงตัวเลยโดยไม่ต้องมีการใช้ระบบตัวแทนการประชุม ซึ่งระบบการใช้ตัวแทนการประชุมดูเหมือนกับระบบหาเสียง ระบบเลือกตั้ง ระบบอิทธิพล ซึ่งไม่น่าจะสอดคล้องกับวิธีการทำงานแบบนี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6 “เพราะว่าต่างคนต่างทำ จึงทำได้ไม่ดีพอ เมื่อไรที่มีส่วนกลางให้เชื่อมกันมันจะไปได้ดี”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7 “มีอุปสรรคที่การบริหารการจัดการต้องใช้เวลา”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10 “ที่ผมเห็นคือ ไม่ควรสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ เพราะว่ามันไม่ถูกต้อง แต่แท้จริงแล้ว ทุกคนยังนึกว่าการศึกษายังนึกถึงห้องเรียน โรงเรียน ถ้าเมื่อไรคุณยังคิดเช่นนี้ คุณก็ยังทำการศึกษารับรู้กับประชาชนไม่ได้ คือต้องออกนอกกรอบให้ได้ก่อน ผมเสนอข้อเดียวคือ การศึกษานอกระบบไม่ควรมีสถาบัน สถาบันการศึกษาควรเลิกไปเลย การลงทุนที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษาทิ้งไปได้เลยที่ทุกคนต้องสลายตัวมาทำงานเพื่อมาทำงานอย่างนี้ และต้องหันมาดูกันเอง ต้องสลายความเป็นสถาบันไป”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 13 “ถ้ามองแค่รูปแบบก็เป็นการเรียนการสอน ผมมองว่าคนทำ พ.ร.บ.การศึกษา เองก็ไม่เข้าใจระบบ ถ้าเชื่อเรื่องระบบมันจะมีอนุระบบอีกเยอะแยะ ระบบในระบบ ระบบนอกระบบ ระบบอรรถศาสตร์ แล้วเชื่อมโยงกันจึงเป็นระบบใหญ่ แต่ พ.ร.บ.การศึกษา ไม่ใช่ใช้อย่างนี้ จึงกล่าวไม่ได้ว่า พ.ร.บ.การศึกษา พูดยัง การศึกษาต่อเนื่องอย่างเต็มปากเต็มคำ สิ่งที่ต้องคิดต่อไปคือ การศึกษาต่อเนื่องคือการศึกษาคือการศึกษาต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้นเอง”

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ปรับโครงสร้างรูปแบบ (Adjusted Model)

การนำข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 จากขั้นตอนที่ 3 สามารถสรุปโครงสร้างรูปแบบที่ผ่านการปรับ (Adjusted Model) ซึ่งจะนำไปวิเคราะห์ต่อในขั้นตอนที่ 5 ต่อไปนี้ได้ดังนี้

โครงสร้างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โครงสร้างแนวทางการบริหารองค์กร

รูปแบบโครงสร้าง

- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมีรูปแบบวิสาหกิจภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัย
- โครงสร้างหน่วยงานประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาหน่วยงานที่เลือกสรรจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนจากชุมชน ผู้แทนจากภาคธุรกิจ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยคณะกรรมการหน่วยงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษาผู้อำนวยการในการกำหนดนโยบาย
- คณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นคณะกรรมการประจำมีวาระคราวละ 2 ปี เพื่อให้การทำงานต่อเนื่องและมีโอกาสปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

- การจัดโครงสร้างการบริหารงานควรแบ่งการทำงานในรูปแบบโครงการ (Project based) ยืดหยุ่นขยายจำนวนได้ตามโครงการที่มีเพิ่มขึ้น โดยมีฝ่ายสำนักงานเป็นฝ่ายสนับสนุน(ตามเอกสารประกอบ)
- บุคลากรควรมีเท่าที่จำเป็นและทำงานทดแทนกันได้หลายหน้าที่ (Multi function) โดยบุคลากรในองค์กรทุกระดับตั้งแต่ผู้ปฏิบัติการจนถึงรองผู้อำนวยการควรทำงานเต็มเวลาโดยติดภาระงานที่คณะและภาควิชาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
- โครงสร้างของส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน และชุมชน

การดำเนินงาน

- บริหารงานเป็นเอกเทศ มีความอิสระในการบริหารตนเองเพื่อให้เกิดการคล่องตัว กะทัดรัดใช้บุคลากรน้อย แต่การดำเนินงานอยู่ภายใต้กรอบนโยบายมหาวิทยาลัย
- การเงินควรมีอิสระในการมีงบประมาณของตนเอง โดยทำงบประมาณแยกเป็นโครงการและมีงบการเงินรวม ภายใต้การตรวจสอบ มีผู้ตรวจสอบบัญชีที่ได้มาตรฐาน
- ควรมีค่า Royalty จ่ายให้มหาวิทยาลัย แต่ไม่ควรมาก เช่น 5% ของรายได้ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เน้นการแสวงหากำไรเป็นหลัก แต่ต้องส่งเงินเพื่อช่วยเป็นค่าสาธารณูปโภค รวมของมหาวิทยาลัย
- การบริหารงานที่เน้นประสิทธิภาพแบบภาคเอกชนและที่สำคัญต้องสามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ใช้งบประมาณ (Self Support) ต้องบริหารและจัดการให้เกิดระบบงานเชิงธุรกิจสร้างรายได้เพื่อให้มีเงินเหลือเป็นกำไร (Profit) ที่จะลงทุนและพัฒนาองค์กรให้สามารถบริการวิชาการแก่สังคมในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น
- การทำงานด้านวิชาการควรพัฒนาให้บุคลากรทุกคนเป็นนักฝึกอบรมโดยทุกคนสามารถ Initiate โครงสร้างขึ้นเองและดำเนินโครงการได้โดยไม่ต้องมีการแบ่งฝ่ายขึ้นมาเฉพาะ แต่อาศัยการเป็นนักประสานงานที่ดีในการประสานงานริเริ่มโครงการร่วมกับคณะ ภาควิชา สถาบัน สำนักศูนย์ วิทยาลัย หรือหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย โดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงานที่ร่วมมือด้วย โดยตั้งรูปแบบการดำเนินงานเป็นโครงการ (Project Base) และทำงานร่วมกันแบบคณะทำงานเฉพาะเรื่อง โดยหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องใช้นักฝึกอบรมและฝ่ายสนับสนุน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการประสานงานทุกด้านดำเนินงานเลขานุการและกิจกรรมต่างๆ
- ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการสำรวจความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

- การบริหารจัดการ พนักงานควรรับอำนาจในการตัดสินใจและมีการทำงานแบบไม่รวมศูนย์
- ควรมีระบบการจัดการแบบเหมาบริการโดยการจ้างคนภายนอก (Outsourcing) เพื่อไม่ให้มีภาระผูกพันด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการลงทุนและภาระผูกพันด้านกำลังคนประจำที่มากจนทำให้โครงสร้างองค์กรใหญ่เกินความจำเป็น อันจะเป็นการทำให้เคลื่อนที่ช้าอืดช้า การจ้างผู้ที่มีความชำนาญงานจากภายนอกในรูปแบบสัญญาจ้างเฉพาะเวลา (Contract out) สามารถพิจารณาจากหน่วยภายในมหาวิทยาลัยก่อน เช่น โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ กองอาคารสถานที่ ฯลฯ แต่ต้องคำนึงถึงต้นทุนและประสิทธิภาพเป็นสำคัญ โดยสามารถจ้างเอกชนที่มีความชำนาญมารับผิดชอบงานที่ไม่ถนัดได้ เช่น งานด้านประชาสัมพันธ์ งานการตลาดเชิงรุกที่ต้องอาศัยความคล่องตัวในการจัดการ เป็นต้น
- ผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายการทำงานได้โดยยึดหลักเพื่อความเป็นเอกภาพขององค์กร และสามารถยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวโดยการศึกษาความเป็นไปได้ของแต่ละโครงการเพื่อตั้งเป้าหมายรวมทั้งองค์กรสามารถอยู่โดยสามารถดำเนินโครงการบางโครงการให้เกิดกำไร (Profit) เพื่อนำมาสนับสนุนบางโครงการที่ไม่สามารถทำกำไร (Non-profit) แต่ต้องดำเนินการเนื่องจากภารกิจในการสนับสนุนบริการสังคม ชุมชน และผู้ด้อยโอกาส
- การดำเนินงานควรมีเป้าหมายด้านความสำเร็จขององค์กรเพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่พนักงานให้มีความรู้สึกร่วมในการเพิ่มคุณค่าองค์กร (Corporate Value Added) ทั้งด้านภาพลักษณ์และความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและอนาคตขององค์กร พนักงานแต่ละคนจะได้มีผลตอบแทนที่เหมาะสมตามสมควร มองเห็นอนาคตของตนเองและองค์กร เพื่อช่วยผลักดันให้สามารถแข่งขันได้ไปสู่เป้าหมายขององค์กร
- การปรับองค์กรให้มีการคล่องตัวไม่ติดกรอบระเบียบ วิธี พิธีการเดิมเท่านั้น ควรปรับองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันให้สามารถแข่งขันได้จริงกับสังคมที่มีพลวัตสูงเพื่อสร้างความเป็นเลิศขององค์กรในการบริการสังคมและชุมชน ต้องมีความคล่องตัวที่จะตอบสนองและบริการกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่ม
- การกระจายอำนาจและการตัดสินใจการบริหารโครงการจะช่วยลดการทำงานซ้ำซ้อนเพื่อให้คล่องตัว และสามารถกำหนดหน้าทำงานได้ชัดเจน
- ควรใช้เทคโนโลยีในการช่วยให้มีระบบประเมินผลงาน และเพิ่มทักษะด้านบริการจัดการให้กับบุคลากร
- ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ ควรมีเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรเท่านั้น โดยเฉพาะพยายามใช้ทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยในรูปแบบ

การแบ่งปันอย่างประหยัด เพื่อไม่ให้เกิดเป็นต้นทุนระยะยาวอันเป็นต้นทุนจม (Sunk cost) ของหน่วยงาน บางอย่างควรเข้าใช้ เพื่อให้เป็นต้นทุนของแต่ละโครงการ (Project) ตามที่มีควมจำเป็นต้องใช้

วัตถุประสงค์เป้าหมาย

- เปิดโอกาสให้ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสรับการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ในรูปแบบการฝึกอบรมแบบไม่จำกัดรับ เพื่อสนองตอบสังคมโดยไม่เฉพาะแต่เพียงหลักสูตรที่มีปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยมีข้อจำกัดในการรับนักศึกษาได้ไม่มากนัก

- เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกระดับด้วยการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

- ถ่ายทอดความรู้ ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาคนไทยทั้งร่างกาย จิตใจ คุณธรรม และสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม

- พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้สื่อทางเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลเพื่อขยายโอกาสและเชื่อมโยงทุกคนในสังคมให้เข้าถึงข้อมูล องค์ความรู้ที่เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ใช้ทรัพย์สินทางปัญญาและองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดบทบาทของมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งวิชาการเพื่อพัฒนาประเทศโดยร่วมมือกับสังคมทุกองคาพยพ ทั้งชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิต

- นำทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยทั้งบุคลากรและทรัพย์สิน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

- สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการพัฒนา

ร่วมกัน

- สร้างประสบการณ์การสอนและการทำงานให้คณาจารย์ และควรเพิ่มรายได้ตามสมควรเพื่อรักษาบุคลากรของมหาวิทยาลัย

- สร้างรายได้ให้หน่วยงาน โดยเน้นการพึ่งตนเอง (Self support)

การบริการวิชาการ

กลุ่มเป้าหมาย

- บุคคลทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ครอบคลุมทุกกลุ่มของประชากรไม่เฉพาะคนไทย แต่รวมถึงชาวต่างชาติที่อาศัยหรือทำงานในประเทศไทย

- ศิษย์เก่าผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และมีรายได้สูง ให้มีโอกาสมาปรับฐานความรู้ตามองค์ความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป
- กลุ่มผู้พลาด - ขาด - ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจ
- ชุมชนที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ เพื่อความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

แนวคิดการบริการ

- เป้าหมายสูงสุดของการบริการวิชาการคือการศึกษาที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริงอย่างมี
- ประสิทธิภาพ
- พัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สร้าง
- วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักพึ่งตนเอง โดยเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัยจะต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมอย่างชัดเจน
- เพิ่มคุณภาพส่วนบุคคลให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนางานและการมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการให้ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Education) และการแก้ปัญหาสังคม
- หลักสูตรหลากหลายสนองตอบต่อคนทุกกลุ่มประชากร ควรมีเป้าหมายที่จะตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และความพึงพอใจของผู้ที่มาใช้บริการเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานและคุณภาพของการบริการวิชาการ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ
- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรขยายออกนอกเขตเมืองเพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้แก่ประชาชนนอกพื้นที่จนถึงทั่วประเทศโดยการใช้สื่อ และการสื่อสารศึกษาทางไกล
- จัดโครงสร้างการบริการให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาทั้ง 3 แบบ ได้แก่

- การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมุ่งที่
ความสะดวกของผู้เรียนเป็นหลัก

- การศึกษาต่อเนื่องควรคืนกำไรให้สังคมมากกว่านี้

วิธีการบริการวิชาการและเทคนิคการเรียนการสอน

- เน้นความสะดวกของผู้เรียนเป็นหลัก บางหลักสูตรควรให้ผู้เรียนมีความยืด
หยุ่นในการเลือกวิธีการเรียน มีทางเลือกให้มากที่สุด ผู้เรียนสามารถกำหนดเนื้อหาวิธีการส่งงาน
การสอบ ตามรูปแบบของสัญญาการเรียนรู้อ (Learning Contract) ที่ผู้สอนและผู้เรียนตกลงกัน

- มีการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร มาตรฐานเอกสาร สื่อการเรียนการสอน การวัด
และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเข้าฝึกอบรม และควรมีการติดตามผลภายหลังจากการฝึกอบรม

- ฝึกให้ผู้เรียนรู้ประสบการณ์ แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการหาข้อมูลและความรู้
ตนเองจากสื่อและแหล่งความรู้ ตามแนวคิดการศึกษาตามอัธยาศัย

- มีแผนการวัดความรู้ ความสามารถ ทักษะ เพื่อประเมินผล รวมถึงการเก็บ
สะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเทียบโอนหน่วยกิตหรือเทียบวุฒิมหาวิทยาลัยในอนาคต

- หลักสูตรที่ให้บริการควรยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัด
การศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา และการวัดประเมินผลเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้อง
กับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละคนแต่ละกลุ่ม

- สร้างหลักสูตรและบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความสน
ใจศักยภาพ ความพร้อม โอกาสตามอัธยาศัย เน้นความยืดหยุ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการ
เรียนรู้มีความสำคัญที่สุด

- พัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้บริการวิชาการเข้าถึงมวลชนมากขึ้นใน
หลายรูปแบบเพื่อเผยแพร่ โดยเฉพาะผ่านทางสื่อสารมวลชน (Mass Communications) เช่น วิทยุ
รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ตลอดจนผลิตสื่อที่เรียนรู้สามารถใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น
VCD, CD-ROM, เทปบันทึกเสียง, Internet และหนังสือ เป็นต้น

- การทำให้การศึกษาเป็นเรื่องที่สนุก คือ การใช้สื่อในการบริการ

- กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ
และเต็มตามศักยภาพของแต่ละปัจเจกชน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตาม
ความถนัด และความสนใจตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

- สร้างแหล่งการเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีในการบริการวิชาการในรูปแบบ
Website และควรมีระบบ Online คือสามารถเรียนได้ทุกเวลา เพื่อที่จะบริการให้ทุกคนในสังคมได้
มีโอกาสเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย

- จัดบริการ Hot Line บริการให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น บริการให้ประชาชนสามารถโทรเข้ามาหรือฝากข้อความคำถามสิ่งที่ยากเรียนรู้ไว้ในเครื่องตอบรับโทรศัพท์หรือ Web board และจัดบริการตอบปัญหาโดยคณาจารย์หรืออาสาสมัครที่มีความชำนาญแต่ละเรื่องเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

- การเพิ่มประสบการณ์แก่บุคลากรที่ทำงานบริการวิชาการจะใช้วิธีฝึกอบรมสัมมนาคุณงานเพื่อเพิ่มโอกาสไปหาประสบการณ์ให้แต่ละคน

- ต้องมีการปรับปรุงเทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของหลักสูตร ควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อจะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยดูว่าเป้าหมายความสำเร็จต้องการให้เขาเป็นอะไร และใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

- จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา สร้างมาตรฐานการศึกษาด้วยการประเมินผลทางวิชาการทั้งหลักสูตร วิธีการสอน และผลสัมฤทธิ์ของการเรียน โดยมีระบบติดตามผลภายหลังจากการเรียนรู้ด้วยระบบการตรวจสอบภายในเพื่อประกันคุณภาพภายใน และมีระบบตรวจสอบจากภายนอกเพื่อให้เกิดมาตรฐานที่เชื่อถือได้

- การประเมินผลควรเน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

รูปแบบเครือข่าย

- ควรตั้งกลุ่มหรือสมาคมเพื่อสร้างเครือข่ายการบริการทางการศึกษาร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัย และองค์กรการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้มีเครือข่ายในการบริการกว้างขวางมากขึ้น และยังเป็นการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิภาพในการแข่งขัน และให้ประโยชน์ร่วมกันทางด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อบริการประชาชนได้ทั่วถึงและครบถ้วนตามความต้องการที่หลากหลายของสังคม

- อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคือการประสานงานไม่ยอมกัน ซึ่งอาจมาจากพื้นฐานของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดเทคโนโลยีสนับสนุน ดังนั้นควรมีบุคลากรที่มีความสามารถในการประสานงาน ลดกฎระเบียบราชการ และวางเครือข่ายการประสานงานที่รวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ควรมีโปรแกรมด้านการตลาดเพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับเครือข่าย การสำรวจตลาดหาแนวโน้ม

- รัฐควรสนับสนุนงบประมาณด้านระบบโครงสร้างเครือข่ายของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง

การขยายเครือข่าย

- การขยายเครือข่ายควรเริ่มต้นจากชุมชนภายในมหาวิทยาลัย และใกล้มหาวิทยาลัยก่อน โดยประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้นเช่น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมลอยกระทง เป็นต้น

- ระดมทรัพยากรการลงทุนและระดมความร่วมมือโดยเน้นมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม ร่วมกันจัดการศึกษา กำหนดสร้างหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่มคน

- การเข้าถึงชุมชนโดยตรงในการให้บริการวิชาการ โดยออกไปพบโดยตรงแบบเผชิญหน้า (Face of Face) เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ประชาชนต้องการเรียนรู้

- การสร้างเครือข่ายกับชุมชนของไทยนั้นขาดความร่วมมือระหว่างองค์กรต้องสร้างความร่วมมือ โดยเฉพาะกับชุมชนต้องไม่ทำให้เขาารู้สึกต่ำต้อยในการที่จะเข้าไปร่วมมือ

การสร้างแหล่งการเรียนรู้

- ร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล โดยทำหน้าที่เป็นนักจัดการประสานงานประชาสัมพันธ์ (Promoter) ให้เกิดกิจกรรมร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามศักยภาพความพร้อม และโอกาสของแต่ละบุคคล อันจะก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

- รัฐต้องช่วยสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ปรับปรุงด้านทรัพยากรเพื่อสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์โครงสร้างรูปแบบที่ผ่านการปรับ (Adjusted Model Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การวิเคราะห์ตรวจสอบรูปแบบซึ่งเป็นการระดมความคิดจากผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยของรัฐ ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมตลอดจนปัญหา อุปสรรคความเป็นไปได้ และประสิทธิภาพของรูปแบบที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงบริบทของสังคมไทย

ตารางที่ 4.5 สถานภาพตำแหน่งงานของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2

สถานภาพตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	5	55.56
รองผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	2	22.22
ผู้แทนผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง	2	22.22
รวม	9	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องโดยตรง และมีผู้แทนผู้บริหารจำนวน 2 ท่านในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในแต่ละส่วนได้จำแนกประเด็นออกมา 9 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบโครงสร้าง
2. การดำเนินการ
3. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
4. แนวคิดการบริการ
5. วิธีการบริการวิชาการและเทคนิคการเรียนการสอน
6. รูปแบบเครือข่าย
7. การขยายเครือข่าย
8. ความสัมพันธ์ชุมชนและการมีส่วนร่วมของสังคม
9. การสร้างแหล่งการเรียนรู้

1. รูปแบบโครงสร้าง

- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมีรูปแบบวิสาหกิจภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัย
- โครงสร้างหน่วยงานประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาหน่วยงานที่เลือกสรรจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนจากชุมชน ผู้แทนจากภาคธุรกิจ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยคณะกรรมการหน่วยงาน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาผู้อำนวยการในการกำหนดนโยบาย
- คณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นคณะกรรมการประจำมีวาระคราวละ 2 ปี เพื่อให้การทำงานต่อเนื่องและมีโอกาสปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม
- การจัดโครงสร้างการบริหารงานควรแบ่งการทำงานในรูปแบบโครงการ (Project based) ยืดหยุ่นขยายจำนวนได้ตามโครงการที่มีเพิ่มขึ้น โดยมีฝ่ายสำนักงานเป็นฝ่ายสนับสนุน (ตามเอกสารประกอบ)

- บุคลากรควรมีเท่าที่จำเป็นและทำงานทดแทนกันได้หลายหน้าที่ (Multi Function) โดยบุคลากรในองค์กรทุกระดับตั้งแต่ผู้ปฏิบัติการจนถึงรองผู้อำนวยการควรทำงานเต็มเวลาโดยติดภาระงานที่คณะและภาควิชาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
- โครงสร้างของส่วนการศึกษาต่อเนื่องควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน และชุมชน

1.1 โครงสร้างของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องควรเป็นแบบ Project Based

- ของเรานี้โครงสร้างก็เลยมีความพิเศษกว่าโครงสร้างนี้ (โครงสร้างของผู้วิจัย) ก็คือผู้อำนวยการจะมีรองฝ่ายบริหาร รองฝ่ายฝึกอบรม รองฝ่ายสัมมนา ก็จะแบ่ง Line ลงมาข้างล่าง ทีนี้ในฝ่ายฝึกอบรมสัมมนาจะมีหน้าที่เป็น Project Director แล้วก็สถาปน์จะวิ่งไปสนับสนุน ผมจะจัดบริหารโครงการโดยจะมี Line and Staff - Line คือรับผิดชอบเป็นโครงการไปเลย อย่างเช่น อยู่กัน 10 คน จัดมา 10 โครงการก็แบ่งกันคนละหนึ่ง จัดมา 20 โครงการแต่ละคนก็เอาไปสอง ของเราจะกระชับ กะทัดรัด (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- กับอีกประเด็นหนึ่งก็คือคิดว่า ถ้าเราทำ 3 ฝ่าย เรายังเป็น Project Based อยู่นะคะ ฝ่ายจัดการโครงการ คือเอาผู้จัดการและผู้ประสานงานรวมกัน แล้วฝ่ายสำนักงานรวมกับฝ่ายการตลาด หรืออะไรก็ได้ เอาไปอยู่ด้วยกัน แล้วก็ยังมีฝ่ายวิชาการและวิจัยอยู่อีกเป็น 3 ฝ่าย อย่างที่อาจารย์ดีแรกท่านว่า แล้วแต่เราจะเอาเนื้องานไปใส่อยู่ตรงไหน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

1.2 ควรมีรองผู้อำนวยการมากกว่า 1 คน หรือไม่ขึ้นกับภาระงานแต่ควรทำงานเต็มเวลา

เห็นด้วย

- ผมเพิ่มอีกนิดเดียว คือ ถ้าเราอิงโครงสร้าง คือการบริหารงาน พ.ร.บ. ของมหาวิทยาลัย เราจะมีรองผู้อำนวยการตามระเบียบของคณะบดี เพราะว่าอย่างผมที่มี 3 คนเพราะว่า บริหาร วิชาการ ฝึกอบรม ทีนี้ ทางคณะ ก็จะมีฝ่ายการศึกษาด้วย กับวิชาการ เพราะฉะนั้น คณะอาจจะมี 5 ของเราอาจจะมี 3 เพราะฉะนั้นรองผู้อำนวยการจะมีได้หลายคน สรุปแล้ว เราต้องอิง พ.ร.บ. เพราะค่าสมนาคุณมันจะตอบแทนไปตามที่เราได้รับตาม พ.ร.บ. (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- ในส่วนรองผู้อำนวยการนั้น อันนั้นขึ้นอยู่กับความจำเป็นว่าในภาระงาน ใครจะเอาฝั่งไปทำก็ขึ้นอยู่กับว่าจะต้องใช้คนมากน้อยแค่ไหน อย่างไร รองฯ นั้นขึ้นอยู่กับภาระงานที่จะมีมากน้อยอย่างไร (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- ในยุคปัจจุบันเรามีการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งเริ่มใน 2-3 ปีที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นจะต้องมีการตั้งรองผู้อำนวยการฝ่ายประกันคุณภาพ เราก็มาใส่งานวิจัย

สถาบัน งานวิจัย งานติดตามประเมินผลก็ได้เป็นกลุ่มหนึ่ง ผมได้รองอีกคนหนึ่ง รับผิดชอบที่ประกันคุณภาพ และก็ติดตามประเมินผลและวิจัย เพราะว่าในกระบวนการประกันคุณภาพใช้กระบวนการ PDA ต้องเริ่มวางแผน เริ่มทำ Leader, Investment ต่างๆ ก็มอบให้เป็นภาระหน้าที่ของงานฝ่ายนี้ซะเลย ผมคิดว่าเราใส่รองผู้อำนวยการคนนี้ ก็เป็นที่เข้าใจกันว่าอาจจะมิได้หลายคน เข้าใจอย่างนั้นนะครับ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- อีกนิตหนึ่งคือเวลาเขียน Organization ให้เข้าใจได้ง่าย เราควรเขียนโครงสร้างหลักให้ชัดเจน ส่วนผู้จัดการโครงการมันเป็นเรื่องของชั่วคราว ไม่ใช่ประจำ เพราะฉะนั้นเป็นคำอธิบายไว้ก็ดีแล้ว แต่ว่าถ้าเขียนภาพให้เล็กลง หรือเป็นสีอื่น ก็จะทำให้เข้าใจ ไม่ต้อง Discuss กันมาก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- เห็นด้วยกับอาจารย์นาถในแง่ที่ว่า น่าจะมีรองผู้อำนวยการมากกว่าหนึ่งคน เพราะว่างานในศูนย์ค่อนข้างมาก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

- ตรงรองผู้อำนวยการ ดิฉันคิดว่า อาจจะแตกออกไปเป็น 2-3 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับที่ท่านอาจารย์บำรุงท่านพูดว่า ธรรมชาติมีรองผู้อำนวยการหลายท่าน รับผิดชอบงานไปเลย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

ไม่เห็นด้วย

- คำถามนี้โดนใจ เพราะกำลังทดลองอยู่ เพราะปัญหาเดิมคือมีรองผู้อำนวยการหลายคน หนึ่ง หาดูคนยากนะคะ มหาวิทยาลัยมีไม่กี่คน ที่จะอุทิศเวลาเข้ามาตรงนี้ แล้วก็ อันที่สอง ก็คือ อย่างที่วานะคะ คือ พอแบ่งแล้วก็ใหญ่แต่ละฝ่าย จับกันยาก อันที่สาม ถ้าการประสานไม่ดีปี ทะเลาะกันเลย สามฝ่ายทะเลาะกันเลย ก็จะเป็นปัญหาในการบริหาร เพราะฉะนั้น ตอนนี้นำกำลังทดลอง มีรองผู้อำนวยการคนเดียว แล้วตัวเองเป็นผู้อำนวยการ ปัญหาก็คือว่า คนมันก็ค่อนข้างน้อย ผู้อำนวยการ 24 ชั่วโมงก็ต้อง Stand by เละนะคะ ไม่อย่างนั้นมันหลุดใจ องค์การรัฐ เอกชนอย่างนี้ เงินเป็นล้านๆ บางทีนาที่เดียวมันก็เป็นเงินแล้ว ไซ้ใหม่คะ มันก็เหนื่อย ผู้อำนวยการก็เหนื่อยมาก รองผู้อำนวยการก็ต้อง Stand by เหมือนกัน คือไม่ควรเอาเขาไปทำงานอย่างอื่นเลย ว่าอย่างนั้นเถอะ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

1.3 รองผู้อำนวยการไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ

- ผู้อำนวยการจำเป็นต้องเป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว แต่รองผู้อำนวยการอาจจะเป็นในลักษณะ "ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการ" ลักษณะของผู้จัดการก็คือไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการก็ได้ แต่ว่าเราก็ต้องเฟ้นคน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- คือ เราคงไม่ต้องไปบอกว่า ไม่เป็นข้าราชการหรืออะไร ผมว่าขอให้อยู่ในความรับผิดชอบที่สามารถทำงานได้เต็มที่ จะไปบอกว่าเขาไม่ทำวิจัยก็ได้ บางทีเขาก็อาจจะสามารถ

บริหารเวลาไปทำวิจัยได้ แต่งงานในบทบาทหน้าที่นั้นต้องให้เคลียร์ หรือต้องชัด จะเป็นข้าราชการหรือไม่มันไม่เป็นไร อาจจะเป็นทั้ง ผ.อ. ทั้งผู้ช่วยนี้ต้องเกาะงาน ครับผม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- ผมเป็นโครงสร้างที่แปลกกว่าชาวบ้านเขาเนอะครับ คือ ผมได้เป็นผู้อำนวยการนี้ เรียกว่าหลายสมัยเนอะครับ ผมไม่เอาอาจารย์มาเป็นรองผู้อำนวยการ ผมเอาคนภายในมาเป็น ซึ่งเป็นหน่วยงานหน่วยแรกของมหาวิทยาลัย ก็มีปัญหาว່ว่าอาจารย์ที่ติดสอนนั้นเขาไม่มาเลย - รองผู้ อำนวยการ จากประสบการณ์ ผมจึงเอาบุคคลภายในที่ระดับสูง ระดับปริญญาโทขึ้นมาเป็นรองผู้ อำนวยการ แล้วเป็นอย่างที่อาจารย์ (พูดถึงผู้วิจัย) ว่า แล้วมีประสิทธิภาพสูงมาก เพราะ Line of Command นั้นชัดเจน เลยทำให้องค์กรของเรานี้ เรียกว่ามีประสิทธิภาพมาก สาย ข ครับ ปริญญาโทหมด แล้วเราก็ดึงพลังอื่นมาช่วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- อันนี้ต้องระวัง ตัวนี้จะเรียกว่าหัวหน้าฝ่าย เพราะถ้าเป็นพนักงานแล้วจะมี ปัญหาในทางกฎหมายมากเลย เราจะเรียกว่าหัวหน้าฝ่ายก็ไม่ได้ แล้วไม่มีเงินประจำตำแหน่ง ตอน นี้เป็นปัญหาอยู่ในโครงสร้าง ตรงนี้ไม่ทราบว่าจะหลุดออกมาหรือยัง แล้วเข้าใจว่ายังไม่หลุดด้วย บุรพจะหลุดก่อน ตรงนี้อาจจะต้องเป็นหัวหน้าฝ่าย ตามราชการแล้ว พนักงานเป็นไม่ได้ แต่ราชการ เป็นหัวหน้าฝ่ายได้และมีความเติบโตขึ้นไปได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องดูนิดนึงว่าเราจะเรียกว่าอะไร (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

1.4 การจัดโครงสร้างควรวีตที่เนื้องานเป็นหลัก แล้วค่อยแบ่งเป็นฝ่าย/

หน่วย

- ถามว่าเราตั้งฝ่ายทำไม เราตั้งฝ่ายตามกลุ่มงานใช่ไหม ถามว่ากลุ่มงานหลักๆ ในสำนักส่งเสริมมีสักกี่กลุ่ม เราพูดกลุ่มกันก่อน อย่าพูดถึงฝ่ายย่อยๆ ผมเสนอมามีกลุ่มเชิงวิชาการ กับกลุ่ม Support คือ Support งานบุคลากร การเงิน การคลัง พวกนี้พวก Support และพวกวิชาการก็เริ่มจาก กิจกรรมฝึกอบรม วิจัยต่างๆ ตั้งแต่หลักสูตรในเชิงวิชาการ หรือว่าเราจะเอาบริหาร ลูกค้มาไว้ที่ฝ่าย Support ผมคิดว่าน่าจะมีอยู่ 2 ส่วนใหญ่ๆ หรือว่าถ้าจะเพิ่มอีกสักกลุ่มก็ไม่เป็นไร เพื่อที่จะให้มันกะทัดรัด (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- ต้องใส่เนื้องานไปก่อนว่าจะมีงานอะไรบ้าง แล้วก็แยกออกไป แต่ว่า การทำงานขึ้นอยู่กับองค์กร เพราะว่าองค์กรขยายมาก คนดูแลไม่ทั่วถึง ก็ต้องแบ่งเข้าไปเอง อย่างไรก็ตาม ตัวงานก็ต้องคงเอาไว้ก่อน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7)

- ผมอธิบายนิดนึง จริงๆ แล้วขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานจะเล็กหรือใหญ่ เพราะ หน่วยงานใหญ่ ต่อไปคนจำนวนมากก็มี Career Part ถ้าเกิดคนเข้ามาในหน่วยงานแล้วไม่รู้ว่าจะเติบโตขึ้นไปอย่างไร มันก็คือว่าหน่วยมันก็ตัน ก็ต้องมีวิธี Set ให้เกิดระบบที่ดีขึ้น แต่ลักษณะนี้ ถ้า

จะขอให้หน่วยงานเล็ก หรือว่าหน่วยงานคล่องตัว ก็จับเป็น 2 ฝ่าย แต่ว่าต้องมีเนื้องานให้ครบให้ก่อน พอใหญ่แล้วค่อยไปแบ่ง Grouping อีก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7)

- กับอีกประเด็นหนึ่งก็คือคิดว่า ถ้าเราทำ 3 ฝ่าย เรายังเป็น Project Based อยู่ นะคะ ฝ่ายจัดการโครงการ คือเอาผู้จัดการและผู้ประสานงานรวมกัน แล้วฝ่ายสำนักงานรวมกับฝ่ายการตลาด หรืออะไรก็ได้ เอาไปอยู่ด้วยกัน แล้วก็ยังมีฝ่ายวิชาการและวิจัยอยู่อีก เป็น 3 ฝ่าย อย่างที่อาจารย์ดีเรกท่านว่า แล้วแต่เราจะเอาเนื้องานไปใส่อยู่ตรงไหน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ผมว่ามาถึงนาที่นี้ ทางคณะผู้วิจัยคงได้รับข้อมูลจากวิทยากรในหลายๆ เรื่อง หลายๆ มิติ ทั้งที่เกิดจากประสบการณ์ที่แท้จริง หรือเกิดจากแนวคิดที่ไปพบเห็นมาส่วนหนึ่งนะครับ แล้วตรวจสอบจากเอกสารหรือภาระงาน และวิธีทำงานทั้งหมดนี้ เราก็เห็นชอบด้วยแล้ว ผมก็อยากจะฝากทางผู้วิจัยกลับไปตรวจสอบ โครงฯ นี้อีกทีหนึ่งโดยประเมินจากความคิดเห็นหลายๆ ส่วน ที่นี้ผมเห็นด้วยที่หลายๆ ท่านบอกว่า เราต้องวิเคราะห์งานออกมาให้ครบถ้วนก่อน ตอนที่เราวางอย่างนี้ เราอาจจะสับสนในการวางตำแหน่งของมัน หรือการใช้คำ หรือในส่วนของครอบคลุมเนี่ย ถ้าเราไปจำแนกว่า ฝ่ายหรือไม่ฝ่ายขึ้นมา สองหรือจะเป็นสาม โมเดลนี้อาจจะถูกขยับนิดหน่อย ผมอยากให้เป็นที่หน้าของผู้วิจัยให้ตกตะกอนสักนิด แล้วค่อยวางตรงนี้ใหม่ แต่คงไม่หนีตรงนี้เท่าไร ผมเห็นด้วยกับท่านที่ปรึกษาที่ว่า เนื้องานนี้ต้องครบ ต้องมองเห็น ณ วันนี้และอนาคตด้วย (ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

1.5 คณะกรรมการที่ปรึกษาต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายใน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

- ลักษณะงานของเราต้องประสานกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยด้วย แล้วมันจะเป็นการเข้าใจได้ยากมาก บางทีงานจะไปซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ถ้าการที่เราทำให้ผู้คนเหล่านั้น อย่างเช่น ผู้แทนคณะ เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารด้วย ก็จะมีสิทธิ์ว่าเราไม่ได้แปลกแยกจากเขา และเขาก็จะให้ความร่วมมือที่ดีด้วย และก็ไม่ใช่ว่าเราโดดเดี่ยวอยู่คนเดียว (ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- ที่นี้ส่วนที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ในทางปฏิบัติไม่ทราบว่าจะต้องไปขอความเห็นกันบ่อยไหม หรือปีหนึ่งสักกี่ครั้ง-อันนี้ในทางปฏิบัติ เพราะจากรายชื่อตัวแทนทั้งหลาย การที่จะนัดประชุมท่านเหล่านี้ได้ก็คงไม่่ง่ายนัก ถ้าทางนี้บอกว่าเป็นรูปของแนวทางนโยบาย หรือในทางปฏิบัติ ปีละสักครั้งหรือสองครั้ง ก็เป็นไปได้...ขอให้มองในทางปฏิบัติว่า เวลานั้นนัดประชุมอะไรต่ออะไร แต่ถ้าเห็นว่าเป็นไปได้ก็โอเค (ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- คณะกรรมการที่ปรึกษานี้ ก็เห็นด้วยนะคะ ที่เราจะปรับใหม่ให้เข้ากับพระราชบัญญัติฉบับใหม่ของเรา ก็มีผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ผู้แทนศิษย์เก่า (ผู้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาส่วนใหญ่ก็จะเป็นรองอธิการบดีที่มอบหมายมา ตรงนั้นเห็นด้วยที่มีศิษย์เก่า ชุมชน ซึ่งที่มหาวิทยาลัยก็ยังไม่พอเปิดขนาดนั้น แต่เราเรียกว่าผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 3 ท่าน ภายใน 3 ท่าน ภายนอกเราก็พยายามที่จะเลือกเอานักธุรกิจ หรือว่าคนที่เกี่ยวข้อง เช่น เก่งทางด้าน การปกครองท้องถิ่น เพราะว่าเราต้องทำงานกับนโยบายในแต่ละระดับด้วยว่า ประชาชนต้องการอะไร แล้วก็พยายามหาเข้ามา แต่อย่างนี้ (ฝั่งของผู้วิจัย) ก็ชัดเจนดี (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

1.6 ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องเป็นหน่วยหารายได้ให้กับมหาวิทยาลัย

เห็นด้วย

- จะสนับสนุนท่านที่ปรึกษาที่บอกว่า มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โครงการต่อเนื่องนี้ถึงกับเป็นรายได้หลัก ณ วันนี้หรืออนาคต ซึ่งผมก็เชื่อว่า มหาวิทยาลัยหลายแห่งในบ้านเรา คงจะเข้าไปอยู่ในแนวโน้มนี้ด้วยเช่นกัน เท่าที่ดูจากสถาบันเรา ที่เล็กๆ นี้ ปรากฏว่าเราจัดโครงการลักษณะอย่างนี้เยอะ ต่อเนื่อง แล้วก็ร่วมมือเหมือนกับที่ธรรมชาติได้ไว้ ผมว่ารายได้ในส่วนนี้เป็นรายได้หลักที่เยอะเลยในตอนี้ เพราะว่าจากงบประมาณ มันได้ไม่เท่าไร อีกส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นคือพัฒนาวิคิด วิธีการของบุคลากรของเรา นี่คือมูลค่าเพิ่มที่ได้ค่อนข้างเยอะ เพราะฉะนั้น เรามักจะติดอยู่ในกรอบเม็ดเงินตามที่ราชการให้ ตรงนี้เรา่วมคิดร่วมหาภูมิปัญญา หรือทรัพยากรภูมิปัญญาของเรามีอะไรบ้าง ขณะเดียวกันก็ได้ทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันและกัน ทั้งภายในและภายนอก อย่างที่อาจารย์ (บำรุง) เล่านี้ใช่เลยครับ นี่เป็นประโยชน์กับบ้านเมืองและสังคม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- พอดีไปสัมมนาที่อเมริกา เขาก็มีหัวข้อเกี่ยวกับว่า ให้มีความร่วมมือกันระหว่างศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งจริงๆ แล้วโดยทั่วไปเขาบอกว่ามันต้องแข่งกันอยู่แล้ว ในบางกรณีที่ว่าให้คนทางด้านนี้ แล้วอีกคนเก่งทางด้านหนึ่งก็สามารถมาร่วมมือกันได้ แต่เขาก็ยังมีสมาคมการศึกษาต่อเนื่องของอเมริกา สมาชิกเขาเยอะ หัวข้อที่เขาฮิตก็คือหัวข้อที่ว่าต่อไปศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจะต้องเป็นหน่วยงานที่หาเงินให้กับมหาวิทยาลัย ที่ผ่านมาศูนย์การศึกษาต่อเนื่องเป็นแค่หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับบริการวิชาการต่อบุคคลภายนอก แต่ต่อไปอาจจะต้องเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องหารายได้ เนื่องจากว่างบประมาณจากรัฐบาลกลางโดนตัดมาก เหมือนเมืองไทย ส่วนหนึ่งก็ต้องไปหารายได้ แนวทางในการที่ Director หรือ Dean ของ Continuing Education ควรจะวางตัวอย่างไรให้เหมาะสม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7)

- เมื่อครูที่พูดถึงเป็นหน่วยงานแสวงหากำไรของเรา นั้น ศูนย์วิจัยและบริการมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนชัดเจนว่า ตั้งขึ้นมาเพื่อหาเงินให้กับมหาวิทยาลัย จนบางที่มีปัญหาว่า กรรมการอำนวยการบางท่านจะทวงแต่เงิน โดยไม่ได้คำนึงเลยว่าบางที่เราต้องทำงานบริการวิชา

การให้แก่สังคมบ้าง ฉะนั้น ในการวิจัยนี้ ช่วยเน้นนิดหนึ่งว่า ลักษณะงานของหน่วยงานนี้ควรจะให้
แก่สังคมบ้าง ให้ชัดเจนไปเลย ก็จะมีประโยชน์มาก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

ไม่เห็นด้วย

- คำว่ากำไรนี้เราไม่ค่อยชอบนะ เพราะนักวิชาการต้องมีจุดของมันอยู่ ควรจะใช้
คำว่ากำไรกำไรให้กับประชาชน มากกว่าที่จะไปบอกกำไรทางการค้า เพราะจริงๆ แล้วมันไม่ใช่
ใช้การฝึกอบรมหรือ การบริการวิชาการเนี่ย เราไม่ถึงกับฝึกอบรมในห้อง มันไม่ใช่ เดียวนี้มันเป็น
เชิงรุกนะคะ มันลุยลงไปถึงบ้าน ต้องมีศูนย์การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยอยู่ตาม อบต. เป็น
7-11 แล้วนะคะ เพราะฉะนั้นรูปแบบของมันกระจายกระจายออกไปแล้ว เราไม่ใช่แค่มาตั้งฝึกอบรม
จะให้เราหาเงินอย่างเดียวมันคงไม่ใช่ ถ้าจะให้เราหาเงินต้องเอาโรงแรมมาให้เรา จะเอาเงินจากโรง
โรงแรมมาได้เยอะ จัดอบรมได้ไม่เท่าไร ล้านนึงเข้ามหาวิทยาลัย 8% ก็ได้ไม่กี่หมื่นเอง แล้วจริงๆ เรา
ไม่ได้รับการแก่ประชาชนอย่างเดียว แต่เรา Serve นโยบายของคุณทักษิณด้วย กระทรวงแต่ละ
กระทรวงก็อัดหลักสูตรลงมาเลย หลักสูตรละล้านๆ เอาไปเลย 5-6 หลักสูตร ถ้าเราไม่รับ ก็เท่ากับ
ว่าเราไม่ได้ทำหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เพื่อประชาชน เพื่อรัฐบาลเลย เช่น กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น อบรมทั้งหมดเลย พนักงานท้องถิ่น 5 หมื่นกว่าคน ให้เสร็จภายในปีกว่า อันนี้เงินก็อาจจะ
ได้มาบ้าง แต่ก็อย่างว่าละนะคะ ไม่กี่หมื่น แต่เราต้องรับ ถ้าไม่รับจะไปให้ใคร ในเมื่อเราเป็น
มหาวิทยาลัยแห่งเดียวในแถบนั้น เพราะฉะนั้น ช่วยเขียนไว้ด้วยในงานวิจัยว่า เราต้อง Serve
นโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วน อันนั้นี่ขาดไม่ได้เลย เพราะงานเขาเยอะแล้วตรง
นั้น แล้วก็ไปให้เปล่ากับประชาชนผู้ด้อยโอกาสอีก ในขณะเดียวกันก็ต้องไปหาเงินอีก มันก็ต้องมี
สัดส่วนที่ลงตัว (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- อันนี้เล่าประสบการณ์ ทางผู้บริหารของมหาวิทยาลัยก็มองไปที่สำนักส่งเสริมฯ
ก็บอกว่า ก็บอกว่าจะให้เป็น Profit Unit แต่ปรากฏว่าหลังจากที่เราประชุมของพวกเราแล้วนี่ อย่าง
ไรก็ตาม เรายังนึกถึงทางสังคมอยู่ เราขอเป็นแค่ Semi เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นที่สำนักส่งเสริมก็รับ
ทั้งกล่องทั้งเงินด้วย แต่เงินนี้น้อยหน่อย เราได้รางวัล ได้รับเลือกให้เป็นหน่วยงานดีเด่น เราได้
รางวัลมาหลายอย่าง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

1.7 ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องควรมีลักษณะเป็นวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระแต่
อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ

ผู้เชี่ยวชาญทุกคนเห็นด้วย

1.8 ความคิดเห็นในการเขียนแผนผังโครงสร้าง

- ผมดูแผนโครงสร้างหน่วยงาน ตรงนี้อาจจะดูว่ามันเยอะไปนิดหนึ่ง ที่เยอะเพราะว่ามีคำอธิบายอยู่ ผมก็พยายามคิดว่าถ้าเราเอาคำอธิบายออกหมดโดยที่เราเข้าใจในแนวปฏิบัติแล้ว ก็คงดูง่ายและกระชับขึ้น 2. ส่วนที่เพิ่มเติมฝ่ายการตลาดนั้น ก็เห็นชอบในภาวะปัจจุบันนี้ก็คงต้องให้ตัวนี้เป็นส่วนร่วมไว้ด้วย คงต้องดีไซน์เรื่องผัง ส่วนคำอธิบายนั้นไว้ให้เป็น Reference หรือว่าเพื่ออธิบายการวิจัยครั้งนี้ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- อีกนิดหนึ่งคือเวลาเขียน Organization ให้เข้าใจได้ง่าย เราควรเขียนโครงสร้างหลักให้ชัดเจน ส่วนผู้จัดการโครงการมันเป็นเรื่องของชั่วคราว ไม่ใช่ประจำ เพราะฉะนั้นเป็นคำอธิบายไว้ก็ดีแล้ว แต่ว่าถ้าเขียนภาพให้เล็กลง หรือเป็นสีอื่น ก็จะทำให้เข้าใจ ไม่ต้อง Discuss กันมาก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- ส่วนผู้จัดการโครงการตรงนั้น ถ้าเป็นหัวหน้าโครงการ มันควรจะเขียนหรือเปล่า ให้ยาวขึ้นแล้วทำให้ดูรุ่งรังหรือเปล่า แล้วคนจะ Confuse กันว่า เป็นพนักงานหรือข้าราชการในสำนักหรือเปล่า...แต่ว่าไม่ควรมาใส่ไว้ตรงนี้ ไม่ทราบท่านอื่นจะคิดว่าควรจะไปใส่ไว้ตรงไหน มันเหมือนกับขอบเขตงานมันไม่น่าจะอยู่ในตัว Organization Chart (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- โครงสร้างอันนี้ค่อนข้างจะใหญ่ อย่างที่พวกเราเห็นนะคะ ดูแล้วก็อาจจะซับซ้อนไปนิดหนึ่ง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ผมว่ามาถึงนาที่นี้ ทางคณะผู้วิจัยคงได้รับข้อมูลจากวิทยากรในหลายๆ เรื่องหลายๆ มิติ ทั้งที่เกิดจากประสบการณ์ที่แท้จริง หรือเกิดจากแนวคิดที่ไปพบเห็นมาส่วนหนึ่งนะครับ แล้วตรวจสอบจากเอกสารหรือภาระงาน และวิธีทำงานทั้งหมดนี้ เราก็เห็นชอบด้วยแล้ว ผมก็อยากจะฝากทางผู้วิจัยกลับไปตรวจสอบ โครงฯ นี้่อีกทีหนึ่งโดยประเมินจากความคิดเห็นหลายๆ ส่วน ที่นี้ผมเห็นด้วยที่หลายๆ ท่านบอกว่า เราต้องวิเคราะห์งานออกมามีให้ครบถ้วนก่อน ตอนที่วางอย่างนี้ เราอาจจะสับสนในการวางตำแหน่งของมัน หรือการใช้คำ หรือในส่วนที่ครอบคลุมเนี่ย ถ้าเราไปจำแนกว่า ฝ่ายหรือไม่ฝ่ายขึ้นมา สองหรือจะเป็นสาม โมเดลนี้อาจจะถูกขยับนิดหน่อย ผมอยากให้เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยให้ตกตะกอนสักนิด แล้วค่อยวางตรงนี้ใหม่ แต่คงไม่หนีตรงนี้เท่าไร ผมเห็นด้วยกับท่านที่ปรึกษาที่ว่า เนื้องานนี้ต้องครบ ต้องมองเห็น ณ วันนี้และอนาคตด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- ขอเสริมเรื่องตั้งแต่ตอนต้น เส้นจากรองผู้อำนวยการหรืออาจจะเป็นตำแหน่งผู้จัดการ ลงมาน่าจะแค่ 2 เส้นก่อน ให้เห็นในภาพรวมก่อนว่ามีงานในส่วนไหนของโครงการ แล้วก็งานในส่วนสำนักงาน ถ้าในฝ่ายสำนักงานนั้นเราคิดว่าจำเป็นต้องมี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายการตลาด อะไรก็ให้อยู่ในส่วนนั้นก็มิรายละเอียดย แต่ให้อยู่ในกรอบ ในส่วนของโครงการอาจจะมีผู้ประสาน

งาน ผู้จัดการ มีหัวหน้าโครงการอะไรก็ว่าไป การแบ่งเป็น 2 ส่วนนี้จะทำให้เห็นชัดเจนว่า พนักงานในกลุ่มนี้อาจจะเป็นพนักงานชั่วคราว ในขณะที่พนักงานอีกฝ่ายหนึ่งอาจจะเป็นพนักงานประจำของเรา ทางฝ่ายนี้ก็จะใช้เงินรายได้ของสำนักงาน ในขณะที่ฝ่ายหนึ่งก็จะใช้เงินของแต่ละโครงการก็จะแบ่งกันชัดเจน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

1.9 ที่ปรึกษาโครงการควรจะเกิดขึ้นตามโครงการ และยุบไปเมื่อโครงการเสร็จสิ้น ไม่ควรจะต้องเป็นหน่วยงานถาวร

(ผู้เชี่ยวชาญทุกคนเห็นด้วย)

1.10 บุคลากรในศูนย์การศึกษาต่อเนื่องควรทำงานได้หลายหน้าที่ และหมุนเวียนกันได้

เห็นด้วย

- ม.รังสิตผม เคยไปดูงาน ผมถามเขา เขามีคนอยู่ 4 คน สำนักส่งเสริมเขาก็ทำหน้าที่ส่งเสริมนะ ไปดูเขา เขาทำงานมหาดล เขาไม่มีฝ่ายเยอะแยะ เขาจัดการทุกอย่าง นำสนใจนะ ลองไปศึกษาจากเขาดูบ้าง ผมก็อยากจะให้เอางานเป็นที่ตั้ง ว่ามันแบ่งกลุ่มงานออกได้เป็นกลุ่มอะไรบ้าง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ไม่เห็นด้วย

- ที่ศูนย์ทำอย่างนั้นอยู่ คือทุกคนต้องเป็นนักการเงินและต้องดูแลโครงการด้วย มันเป็นแนวคิดที่ดี แต่พอปฏิบัติจริงๆ แล้วคือ งานการเงินก็ต้องปิดทุกวัน มันทำให้ประสิทธิภาพที่ทำงานที่แบ่งเป็น 2 อย่างทำไม่ดีทั้งสองอย่าง พี่คนหนึ่งก็โดนว่าว่า ทำไมติดต่อประสานงานโครงการนี้ได้ไม่ดี ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วเขาต้องทำธุรการให้เสร็จเป็นวันๆ หลายคนก็มาเร่งเขาอยู่แล้วจะดีหรือเปล่าที่จะให้บุคลากรเป็นนักฝึกอบรม ผ่าด้วยนะคะ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

1.11 ในสายการบังคับบัญชาควรจะมีบอร์ดเหนือผู้อำนวยการ หรือเป็นรูปแบบคณะกรรมการที่ปรึกษา

เห็นด้วย

- จากฝั่งนี้อยากจะเสนอว่า ดูในส่วนบนก่อนนะคะ จากอธิการบดี แล้วลงมา ผอ. นี่เห็นว่าการที่มีคน สองคนอาจจะจำกัดเกินไป อาจจะจำเป็นหรือเปล่าที่เราต้องมีคณะกรรมการอำนวยการชุดใหญ่ เหมือนลักษณะขององค์การมหาชนขึ้นมา มันก็ไม่ใช้การยากนัก ไม่ใช่งานทุกอย่างจะต้องผ่านคณะกรรมการชุดนี้ อำนวยการยังคงเป็น ผอ. อยู่ แต่ว่าคณะกรรมการชุดนี้จะมีประโยชน์ในแง่ที่สามารถจะร่างระเบียบอะไรบางอย่างที่สร้างความคล่องตัวให้กับหน่วยงาน

ได้ อย่างเช่น ระเบียบพัสดุ ระเบียบการเงิน และไม่ต้องขึ้นอยู่กับกองคลังของมหาวิทยาลัยอีกแล้ว และลักษณะงานของเราก็ต้องติดต่อกับหน่วยงานภายนอกอยู่ตลอดเวลา อย่างถ้าเราติดต่อกับเอกชน เราก็อาจจะคิดว่า "ทำไมติดต่อกับหน่วยงานราชการถึงช้าอย่างนี้" (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

ไม่เห็นด้วย

- ขออนุญาตสักนิดเดียวนะครับ เมื่อครูที่เราพูดถึงว่าต้องมีบอร์ด คงไม่ต้องขอโทษนะครับ ที่ใช้ว่าไม่ต้อง อาจจะแรงไปนิดหนึ่ง เพราะผมเห็นว่าคณะกรรมการที่ปรึกษาคงจะแทนในส่วนนั้นอยู่แล้ว ไม่อย่างนั้น มันจะเป็นรูปแบบมหาวิทยาลัยซ้อนมหาวิทยาลัย มันอาจจะเข้าไป (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

1.12 ที่ปรึกษาโครงการ, ผู้จัดการโครงการ, ผู้ประสานงานโครงการรวม
ตั้งเป็น คณะกรรมการบริหารโครงการสำหรับแต่ละโครงการไป

- อยากชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติที่เคยทำมานะคะ ที่ศูนย์วิจัยและบริการที่ มศว. จะทำในลักษณะของคณะกรรมการอำนวยการ มันก็ไม่ได้ยุ่งยากขนาดที่ว่า 500 บาทก็ต้องเสนอขอ เพราะว่าอยู่ที่การมอบอำนาจ คณะกรรมการมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการ วงเงินต่ำกว่าล้านนี้ ผู้อำนวยการตัดสินใจได้หมด เพียงแต่ว่า สัก 2 เดือนก็มารายงานความก้าวหน้า อันนี้เป็นอันจบไป อยากจะเสนอในส่วนเรื่องของฝ่าย ในฝั่งส่วนนี้ คิดว่าลักษณะงานต้องดูขนาดของหน่วยงานด้วย โดยเฉพาะหน่วยงานขนาดของเรา ถึงแม้จะเทียบเท่าคณะก็ตาม แต่มันไม่ได้ใหญ่ขนาดนั้น บางแห่งคนแค่ 4 คนจริงๆ ที่ทำงานกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- ถ้าเสนอแนะคะ ผู้อำนวยการจำเป็นต้องเป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว แต่รองผู้อำนวยการอาจจะเป็นในลักษณะ "ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการ" ลักษณะของผู้จัดการก็คือไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการก็ได้ แต่ว่าเราก็ต้องเฟ้นคน อย่างที่ท่านอาจารย์รัชนี้ภรณ์ว่า ถ้าเอกชนมาเลย ก็ไม่ได้ แต่จากประสบการณ์ตรงนะคะ ที่เราเจอ ได้ผู้จัดการที่เคยทำนี้ด้ามา ทำงานทบวงมา ก็คือเราเปิดรับกว้าง เราบรรจุพนักงานใหม่ อัตรากำลังใหม่ กรอบเงินเดือนก็จะสูงขึ้น ไม่อยู่ในเรตของข้าราชการทั่วไป เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย เป็นพนักงานประจำไป กรอบอัตราเงินเดือนก็จะหลุดออกมาเลย เพื่อให้ได้ความคล่องตัวและได้คนดีๆ มา ถ้าเงินเดือนข้าราชการธรรมดา คนดีๆ ก็คงไม่มา แล้วในส่วนของแถวข้างล่างนะคะ อยากจะเสนอว่า ในส่วนของผู้ประสานงานโครงการ เอย ผู้จัดการและที่ปรึกษาโครงการ ถ้าเราบูรรวมกัน แล้วตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารโครงการ ในแต่ละโครงการ แต่ละงาน ไม่ว่าจะงานฝึกอบรมวิจัย ถ้ามีคณะกรรมการของเขาเอง ถ้าเป็นงานเล็กๆ ก็อาจจะเป็นแค่คนในศูนย์ คนในสถาบันและเชิญอาจารย์ข้างนอกมาสักท่านหนึ่ง แล้วมาบริหารจัดการเอง เงินเหลือจ่ายเขาก็มาประชุมมาตกลงกันเองว่า เขาจะเอาอย่างไร ในส่วนคณะกรรมการชุดนี้ ถ้าเป็นโครงการใหญ่ อาจจะมีผู้จัดการโครงการดูแลทั้งหมดเลย และก็ในโครง

ตัวโดยการศึกษาความเป็นไปได้ของแต่ละโครงการเพื่อตั้งเป้าหมายรวมที่องค์กรสามารถอยู่โดยสามารถดำเนินโครงการบางโครงการให้เกิดกำไร (Profit) เพื่อนำมาสนับสนุนบางโครงการที่ไม่สามารถทำกำไร (Non-profit) แต่ต้องดำเนินการเนื่องจากภารกิจในการสนับสนุนบริการสังคมชุมชนและผู้ด้อยโอกาส

- การดำเนินงานควรมีเป้าหมายด้านความสำเร็จขององค์กรเพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่พนักงานในองค์กรให้มีความรู้สึกร่วมในการเพิ่มคุณค่าองค์กร (Corporate Value Added) ทั้งด้านภาพลักษณ์และความก้าวหน้าในหน้าที่การงานในขนาดขององค์กร พนักงานแต่ละคนจะได้มีผลตอบแทนที่เหมาะสมตามสมควร มองเห็นอนาคตของตนเองและองค์กร เพื่อช่วยผลักดันให้สามารถแข่งขันได้กับเป้าหมายขององค์กร

- การปรับองค์กรให้มีการคล่องตัวไม่ติดกรอบระเบียบวิธีพิจารณาเดิมเท่านั้นควรปรับองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันสามารถแข่งขันได้จริงกับสังคมที่มีพลวัตสูงเพื่อสร้างความเป็นเลิศขององค์กรในการบริการสังคมและชุมชนต้องมีความคล่องตัวที่จะตอบสนองและบริการกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่ม

- การกระจายอำนาจและการตัดสินใจการบริหารโครงการจะลดการทำงานซ้ำซ้อนเพื่อให้คล่องตัว และสามารถกำหนดหน้าทำงานได้ชัดเจน

- ควรใช้เทคโนโลยีในการช่วยให้มีระบบประเมินผลงาน และเพิ่มทักษะด้านบริการจัดการให้กับบุคลากร

- ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ ควรมีเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยเฉพาะพยายามใช้ทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยในรูปแบบการแบ่งปัน อย่างประหยัด เพื่อไม่ให้เกิดเป็นต้นทุนระยะยาวอันเป็นต้นทุนจม (Sunk Cost) ของหน่วยงานเท่านั้นบางอย่างควรเช่าใช้ เพื่อให้เป็นต้นทุนของแต่ละโครงการ (Project) ที่มีความจำเป็นต้องใช้

2.1 ฝ่ายที่ควรจะมีคือฝ่ายการตลาด

เห็นด้วย

- ในส่วนที่ไปสู่วิธีปฏิบัติ นั้น ไม่ว่าผู้จัดการโครงการที่ดี ผู้ประสานงานโครงการ ฝ่ายสำนักงานและฝ่ายการตลาด ผมก็เห็นชอบด้วยนะครับ ในฐานะที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานลักษณะอย่างนี้ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- เห็นด้วยค่ะ ฝ่ายการตลาดเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาสัมพันธ์นะคะ ... เมื่อสักครู่ ค้างตรงฝ่ายการตลาด ทำไม่ถึงเชียร์นะคะ เพราะว่า ตอนนี้อยู่ SME หรืออะไรก็ตาม เขาจะต้องมี เข้าไปเจาะเลย เข้าไปเจาะถึงมหาวิทยาลัยเลย เพราะจริงๆ แล้วการจัดนี่ จะจัดอย่างไรก็ได้ จัดอย่างไรให้คุ้มค่าคุ้มทุน แล้วก็ไปทำตามความต้องการของตลาดมากที่สุด

การใหญ่นี้อาจจะมีโครงการย่อย ยิ่งเดี๋ยวนี สกว. เน้นเรื่องแผนชุดโครงการ เขาก็จะมีว่า ในนั้น จะมีหัวหน้าโครงการในโครงการย่อยแต่ละอัน และทั้งหมดนี้มีที่ปรึกษาโครงการอยู่ของโครงการใหญ่ ก็จะครบวงจรอยู่ในโครงการเดียว แต่ละโครงการก็จะขาดจากกัน ไม่เกี่ยวข้องกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

1.13 ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องไม่ควรจะมีฝ่ายหลายฝ่าย ควรจะมีอยู่เพียง 2-3 ฝ่ายเท่านั้น

- ในความเห็นส่วนตัวของผมนะครับ ผมว่าไม่อยากให้มีฝ่ายเยอะ อยากให้หน่วยงานของเรากระชับกะทัดรัด แล้วก็คล่องตัว และจะไปเพิ่มประสิทธิภาพของคนแล้วก็ใช้ไอทีที่เหมาะสมและมีพลังสื่อสารมากกว่า ถ้าคนเยอะแล้วนี่ อาจารย์ครับ ในการบริหารจริงๆ แล้ว นอกจากจะยุ่งยากกับคนแล้ว ถ้าเรียกประชุมก็ลำบาก อีกส่วนหนึ่งมันจะไปถึงส่วนลงทุนนะครับ ที่เป็น Cost ค่าใช้จ่าย แล้วทุกคนก็จะตั้งคำถามว่า "อันต้องได้เท่าไร" "คนนั้นต้องได้เท่าไร" "ที่ปรึกษาต้องได้เท่าไร" สรุปแล้วงานนี้ บางทีมันก็มีปัญหา ใน Concept ที่ต้องการจะมีทุนทรัพย์เพียงพอเองได้ จะอ่อนลง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- ถามว่าเราตั้งฝ่ายทำไม เราตั้งฝ่ายตามกลุ่มงานใช่ไหม ถามว่ากลุ่มงานหลักๆ ในสำนักส่งเสริมมีสักกี่กลุ่ม เราพูดกลุ่มกันก่อน อย่าพูดถึงฝ่ายย่อยๆ ผมเสนอมามีกลุ่มเชิงวิชาการ กับกลุ่ม Support คือ Support งานบุคคลากร การเงิน การคลัง พวกนี้พวก Support และพวกวิชาการก็เริ่มจาก กิจกรรมฝึกอบรม วิจัยต่างๆ ตั้งแต่หาลูกค้าในเชิงวิชาการ หรือว่าเราจะเอาบริหารลูกค้ามาไว้ที่ฝ่าย Support ผมคิดว่าน่าจะมีอยู่ 2 ส่วนใหญ่ๆ หรือว่าถ้าจะเพิ่มอีกสักกลุ่มก็ไม่มีอะไร เพื่อที่จะให้มันกะทัดรัด...ขออนุญาตเพิ่มเติม ถ้าจะมีฝ่ายเสนอขึ้นมาอีก ก็จะมีฝ่ายงานมากมาย ในมหาวิทยาลัยของเรา คณะหน่วยงานใหม่ที่ตั้งขึ้นมาใหม่ คือสำนักงานเลขาก็จะมี 2 ฝ่าย คือฝ่ายวิชาการ กับ ฝ่ายสนับสนุนวิชาการ คือตัดขาดเลย หัวหน้าฝ่าย C8 จบเลย ไม่อย่างนั้น มันจะมีฝ่ายต่างๆ มากมาย คือฝ่ายวิชาการกับ Support 2 ฝ่ายเท่านั้นเอง เราก็มาทำงานย่อยๆ ได้ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- ผมคิดว่า ถ้าเราผู้ประสานโครงการ ผู้จัดการโครงการอาจจะอยู่ได้ผู้ประสานโครงการซะด้วย แล้วก็ฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายตลาดมันต้องอยู่ได้ เพราะฉะนั้นในส่วนของคนทั้งหมดหลายมันจะมี 2 ฝ่าย ฝ่ายบริหารและฝ่ายการศึกษาหรือฝ่ายวิชาการ อันนี้จะมีประสิทธิภาพที่สูงด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

1.14 ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง ไม่ควรทำหน้าที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้วย

- ผมเป็นโครงสร้างที่แปลกกว่าชาวบ้านเขาจะครับ คือ ผมได้เป็นผู้ดำเนินการนี้ เรียกว่าหลายสมัยนะครับ ผมไม่เคยเอาอาจารย์มาเป็นรองผู้อำนวยการ ผมเอาคนภายในมาเป็น ซึ่ง เป็นหน่วยงานหน่วยแรกของธรรมศาสตร์ ก็มีปัญหว่าอาจารย์ที่ติดสอนนั้นเขาไม่มาเลย - รองผู้ ดำเนินการ จากประสบการณ์ ผมจึงเอาบุคคลภายในที่ระดับสูง ระดับปริญญาโทขึ้นมาเป็นผู้ ดำเนินการ แล้วเป็นอย่างที่อาจารย์ (พูดถึงผู้วิจัย) ว่า แล้วมีประสิทธิภาพสูงมาก เพราะ Line of Command นั้นชัดเจน เลยทำให้องค์การของเรา นี้ เรียกว่ามีประสิทธิภาพมาก สาย ข ครับ ปริญญาโทหมด แล้วเราก็ดึงพลังอื่นมาช่วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- องค์กรรัฐ เอกชนอย่างนี้ เงินเป็นล้านๆ บางทีนาที่เดี๋ยวมันก็เป็นเงินแล้ว ไซ้ ไหมคะ มันก็เหนื่อย ผู้อำนวยการก็เหนื่อยมาก รองผู้อำนวยการก็ต้อง Stand by เหมือนกัน คือไม่ ควรเอาเขาไปทำงานอย่างอื่นเลยอย่างนั้นเถอะ แต่เราก็จำเป็นต้องทำ เพราะเราใช้ทุนรัฐบาล ต้องสอนนักศึกษา เพราะฉะนั้นตรงนี้คือปัญหาะ ถ้าจ้างคนภายนอกมาเราเคยจ้าง แต่นั่นก็ไว้ ระเบียบสันติ คือ ไม่รู้ระเบียบของมหาวิทยาลัยเลย เป็นนักการค้าไปทำของตัวเอง ไปเรื่อยเปื่อย เลย นั่นก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งนะคะ ซึ่งต้องระมัดระวัง เพราะหาคนพอดียากนะสังคมไทยนี้ เบี่ยงก็ เบี่ยงไปเลย ราชการก็ราชการไปเลย คนพอดีพอดีนั้นหายากมากเลย นั่นคือตัวปัญหาในเรื่องของ บุคคล (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- ในลักษณะของรองผู้อำนวยการนี้ นะคะ จริงๆ แล้ว ในแง่ที่ว่า ถ้าสมมติว่า ติด ภารกิจในเรื่องการสอนนี้ มันมีปัญหาค่อนข้างมานะคะ เพราะว่า การทำงาน Full Time เป็นสิ่ง สำคัญ เนื่องจากว่า ลักษณะของงานค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้น ถ้ามีงานอื่นจะเป็นปัญหา อย่างที่ ศูนย์บริหารนี้รองฯ จะเป็นอาจารย์ทั้งนั้น ก็เกิดปัญหาเพราะว่ามี 3 ท่านเนี่ย... คือของเรการบริหาร งานในลักษณะที่ว่าไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รองฯ นี้ทำเป็น Flat เลย แต่ว่าก็จะมีภาระรับผิดชอบ ที่ตัว เองต้องรับอยู่ เป็น Line งานชัดๆ สักเรื่องหนึ่ง แต่นอกจากนั้น ก็ทำงานประสานงานกันหมดทั้ง 3 ท่าน แต่ปัญหาก็คือปรากฏว่า แต่ละท่านก็ติดสอนนะคะ ค่อนข้างมากตรงนี้คะ จึงเห็นด้วยกลับตรงนี้ อย่างยิ่งเลยนะคะ เพราะว่างานจะเดินถ้าสมมติว่า รองผู้อำนวยการมีภาระการสอนแล้วนี้ งานไม่ เดินแน่นอน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

2. การดำเนินการ

- บริหารงานเป็นเอกเทศ อิสระบริหารตนเองเพื่อให้เกิดการคล่องตัว กระทัดรัด ใช้บุคลากรน้อย แต่การดำเนินงานอยู่ภายใต้กรอบนโยบายมหาวิทยาลัย

- การเงินควรมีอิสระในการมีงบประมาณของตนเองโดยทำงบประมาณแยกเป็นโครงการและมีงบการเงินรวม ภายใต้การตรวจสอบ มีผู้ตรวจสอบบัญชีที่ได้มาตรฐาน

- ควรมีค่า Royalty จ่ายให้มหาวิทยาลัย แต่ไม่ควรมากเช่น 5% ของรายได้ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เน้นการแสวงหากำไรเป็นหลัก แต่ต้องส่งเงินเพื่อช่วยเป็นค่าสาธารณูปโภคของมหาวิทยาลัย

- การบริหารงานที่เน้นประสิทธิภาพแบบภาคเอกชนและที่สำคัญต้องสามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ใช้งบประมาณ (Self Support) ต้องบริหารและจัดการให้เกิดระบบงานเชิงธุรกิจสร้างรายได้เพื่อให้มีเงินเหลือเป็นกำไร (Profit) ที่จะลงทุนและพัฒนาองค์กรให้สามารถบริการวิชาการสังคมในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น

- การทำงานด้านวิชาการควรพัฒนาให้บุคลากรทุกคนเป็นนักฝึกอบรมโดยทุกคนสามารถ Initiate โครงสร้างขึ้นเองและดำเนินโครงการได้โดยไม่ต้องมีการแบ่งฝ่ายขึ้นมาเฉพาะแต่อาศัยการเป็นนักประสานงานที่ดีในการประสานงานริเริ่มโครงการร่วมกับคณะ ภาควิชา สถาบันสำนักศูนย์วิทยาลัย หรือ หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงานที่ร่วมมือด้วยโดยตั้งรูปแบบการดำเนินงานเป็นโครงการ (Project Based) และทำงานร่วมกันแบบคณะทำงานเฉพาะเรื่องโดยหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง ใช้นักฝึกอบรมและฝ่ายสนับสนุนมีหน้าที่หลักในการประสานงานทุกด้านดำเนินงานเลขานุการและกิจกรรมต่างๆ

- ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการสำรวจความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

- การบริหารจัดการ พนักงานควรรับอำนาจในการตัดสินใจ และมีการทำงานแบบไม่รวมศูนย์

- ควรมีระบบการจัดการแบบเหมาบริการโดยการจ้างคนภายนอก (Outsourcing) เพื่อไม่ให้มีภาระผูกพันด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการลงทุนและภาระผูกพันด้านกำลังคนประจำที่มากจนทำให้โครงสร้างองค์กรใหญ่เกินความจำเป็นอันจะเป็นการทำให้เคลื่อนที่ช้าอยู่ถ่วง การจ้างผู้ที่มีความชำนาญงานจากภายนอกในรูปแบบสัญญาจ้างเฉพาะเวลา (Contract Out) สามารถพิจารณาจากหน่วยงานในมหาวิทยาลัยก่อน เช่น โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ กองอาคารสถานที่ ฯลฯ แต่ต้องคำนึงถึงต้นทุนและประสิทธิภาพเป็นสำคัญ โดยสามารถจ้างเอกชนที่มีความชำนาญมารับผิดชอบงานที่ไม่ถนัดได้ เช่น งานด้านประชาสัมพันธ์ งานการตลาดเชิงรุกที่ต้องอาศัยความคล่องตัวในการจัดการ เป็นต้น

- ผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายการทำงานได้โดยยึดหลักเพื่อความเป็นเอกภาพขององค์กรสามารถยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดความคล่อง

สุด ในยุคนี้คงจะต้องพูดถึงการตลาด การประชาสัมพันธ์เยอะ ประชาสัมพันธ์ต้องตามมาด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- คือ ขอเพิ่มอีกนิดได้ไหมคะ ขอเสนอความคิดเห็นว่า พอดู Chart แล้วนี้ ไม่ทราบว่าจะที่ประชุมจะอย่างไร แต่ดิฉันเห็นว่าควรจะมีเพิ่มอีกฝ่ายหนึ่ง ก็คือ ฝ่ายวิชาการและวิจัย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ดิฉันคิดว่า น่าจะเอางาน 3 งาน คือฝ่ายสำนักงานอีกอันหนึ่ง คือฝ่ายพัฒนาสื่อการเรียนการสอน คิดว่าไม่น่าจะอยู่ตรงฝ่ายสำนักงานนะคะ เพราะว่าเรื่องของสื่อนี้มันมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ เพราะมันจะเกี่ยวกับการ Transfer Technology ด้วย เพราะฉะนั้น ถ้าเราตั้งงาน 3 งานตรงผู้จัดการโครงการ ประเมินผลสรุปโครงการ สำรวจความต้องการชุมชนและสังคม และก็พัฒนาสื่อการเรียนการสอนไปเพิ่มอีกเป็นอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้ใหม่ ขอเรียนถามด้วยนะคะ เพราะว่าทำให้งานเนี้ยชัดเจนมากขึ้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- คือจากฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายการตลาด แล้วก็เพิ่มอีกฝ่ายหนึ่ง จะชื่ออะไรก็ได้ (เอกศักดิ์ ฝ่ายวิชาการ)...ฝ่ายวิชาการและวิจัย ซึ่งตั้งงานประมวลผลสรุปโครงการ แล้วก็สำรวจความต้องการชุมชนและสังคม ไปอยู่ในฝ่ายวิชาการ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนไปอยู่ในฝ่ายวิชาการ ฐานข้อมูลด้วยก็ได้คะ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

ไม่เห็นด้วย

- นี้พอมาถึงการที่อาจารย์บอกว่า ฝ่ายการตลาด ในเชิงวิชาการจะบอกฝ่ายการตลาดไม่ได้ ต้องเน้นการประชาสัมพันธ์ ซึ่งการประชาสัมพันธ์จะอยู่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ในฝ่ายบริหาร ในฝ่ายที่เป็น Staff เพราะฉะนั้น โครงสร้างนี้อาจจะเป็นโครงสร้างที่ใหญ่หลายๆ หน่วยงานอาจจะบอกว่ามันใหญ่จังเลย แต่จริงๆ แล้ว ถ้าเราอยู่ในองค์กรของเรา เราทำใหญ่ไม่ได้ เพราะว่ามันจะรับภาระที่สูงมาก จึงคิดว่ามันต้องกระชับในส่วนของจัดการทั้งหมด (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

2.2 ฝ่ายที่ควรจะมีคือฝ่ายวิจัย/วิชาการ

เห็นด้วย

- คือ ขอเพิ่มอีกนิดได้ไหมคะ ขอเสนอความคิดเห็นว่า พอดู Chart แล้วนี้ ไม่ทราบว่าจะที่ประชุมจะอย่างไร แต่ดิฉันเห็นว่าควรจะมีเพิ่มอีกฝ่ายหนึ่ง ก็คือ ฝ่ายวิชาการและวิจัย... ดิฉันคิดว่า น่าจะเอางาน 3 งาน คือฝ่ายสำนักงานอีกอันหนึ่ง คือฝ่ายพัฒนาสื่อการเรียนการสอน คิดว่าไม่น่าจะอยู่ตรงฝ่ายสำนักงานนะคะ เพราะว่าเรื่องของสื่อนี้มันมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ เพราะมันจะเกี่ยวกับการ Transfer Technology ด้วย เพราะฉะนั้น ถ้าเราตั้งงาน 3 งานตรงผู้จัดการโครงการ

การ ประเมินผลสรุปโครงการ สํารวจความต้องการชุมชนและสังคม และกัพัฒนาสื่อการเรียนการสอนไปเพิ่มอีกเป็นอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้ใหม่ ขอเรียนถามด้วยนะคะ เพราะว่าจะทำให้งานเนี่ยชัดเจนมากขึ้น...คือจากฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายการตลาด แล้วก็เพิ่มอีกฝ่ายหนึ่ง จะชื่ออะไรก็ได้ ฝ่ายวิชาการ และวิจัย ซึ่งตั้งงานประมวลผลสรุปโครงการ แล้วก็สํารวจความต้องการชุมชนและสังคม ไปอยู่ในฝ่ายวิชาการ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนไปอยู่ในฝ่ายวิชาการ รุานข้อมูลด้วยก็ได้คะ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ขอทวนนิตนะ ถ้าจะตั้งเป็นฝ่ายวิชาการและวิจัยนี่นะคะ เรายก้พูดกันไว้ว่ามีงาน 4 งาน 4 ย่อยๆ กัมีการประเมินผล การสํารวจความต้องการ การพัฒนาสื่อ รุานข้อมูล และการพัฒนาคุณภาพที่ควรจะอยู่รวมกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- ขอเสนอความคิดเห็นอย่างนี้แล้วกันนะคะ กัเห็นด้วยกับที่มีการอภิปรายมานี่นะคะ แต่ดิฉันคิดว่า สําหรับตัวเองนะคะ อันนี้ความคิดเห็นส่วนตัว เราจะจัดเป็น 2 ฝ่ายใหญ่ๆ อย่างที่อาจารย์บํารุงว่ากัได้ กัดี คือฝ่ายสำนักงาน กัเอา ผู้จัดการโครงการ และผู้ประสานงานไปอยู่ตรงนั้น อยู่ตรงไหนกัได้นะคะ แล้วก็ ฝ่ายวิชาการและวิจัยยังต้องมีอยู่ เพราะเป็นฝ่ายที่สนับสนุนการพัฒนางานของการศึกษาต่อเนื่อง ไม่ใช่ว่า พอเราบอกว่าเราเป็นหน่วยบริการวิชาการทางสังคม แล้วเรากัทิ้งวิชาการ ไม่ใช่คะ เราเป็นหน่วยบริการวิชาการทางสังคมกัจริง เรามีความสำคัญไม่แพ้ภาค หรือคณะเลย เพราะฉะนั้น ควรมีเรื่องของวิชาการและวิจัยเข้ามา Support (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

ไม่เห็นด้วย

- ฝ่ายวิชาการและฝ่ายวิจัยกัไม่ต้องมี อยู่ภายใต้การบริหาร เป็นหน่วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 และผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9)

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- เวลาจะพูดถึงงานวิจัย อาจารย์จะต้งเขียนภารกิจของฝ่ายนี้ให้ชัดเจน ว่าเราวิจัยในเชิงวิจัยสถาบันหรือว่าวิจัยอะไร วิจัยองค์ความรู้ของคณะ ของคณะอื่นเขาหรือ (คงวิจัยหา Training Need มากกว่า) คงวิจัยในการบริการวิชาการของเราเองนะ ซึ่งจะจัดในกลุ่มวิจัยสถาบัน เพราะว่าแต่ละมหาวิทยาลัยมีสำนักวิจัยของเขาเนะ งานมันจะซ้ำซ้อนกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- ถ้าอย่างนั้นแล้วผมกัคิดว่า งานด้านวิจัยน่าจะอยู่ในกลุ่มของพวกวิชาการและฝึกอบรม เราแบ่งกลุ่มใหญ่ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

2.3 ฝ่ายที่ควรจะมีคือฝ่ายประเมินผล

- ที่นี้มันมีอีกส่วนหนึ่งก็คือ ในแง่ของสำรวจความต้องการของชุมชนและสังคม ตรงนี้ก็เป็นเรื่องของการประเมินผลเช่นเดียวกัน คือประเมินความต้องการ ซึ่งมันก็ค่อนข้างจะเป็นงานหนัก เพราะว่า อย่างในมหาวิทยาลัยบางมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยของดิฉัน ก็จะมีโครงการหลายโครงการ ทั้งโครงการบริการชุมชนในลักษณะให้เปล่า กับโครงการอบรมที่เราได้ผลตอบแทนมาแล้วก็ยังมีโครงการหลาย ๆ อย่างจากกระทรวงอุตสาหกรรมที่ให้ไป อย่าง SME ที่เราได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้ เราก็จะมีหน่วยหนึ่งที่เป็นฝ่ายติดตามและประเมินผล แล้วก็เห็นด้วยว่า น่าจะนำส่วนการประเมินผลสรุปโครงการ สำรวจความต้องการชุมชน รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนการสอน แล้วก็การวิจัย มารวมสักอีกหน่วยหนึ่ง ดีไหมคะ? (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

- เราเห็นว่าประเมินผลสรุปโครงการนี้ ผู้จัดการทำด้วยหรือคะ? คือรู้สึกว่ามันเขาเยอะนะคะ ผู้ประสานงานโครงการ ตรงเรื่องสำรวจความต้องการชุมชน ตรงนี้ก็เป็นการประเมินผลเบื้องต้นเหมือนกัน ตรง Context นี้จะคะ สำรวจความต้องการชุมชน สังคม ประสานงานทั่วไป (ใน Presentation) ตรงประสานงานทั่วไปนี้ อาจจะตัดออกไป แต่สำรวจความต้องการชุมชนนี้เป็น Training Need น่าจะเอามารวมกับประเมินผลสรุปโครงการ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

2.4 ผู้อำนวยการควรเทียบเท่าคณบดี และมีอำนาจตัดสินใจได้โดยเด็ด

ขาด

- ผมเห็นด้วยว่า ถ้าผู้อำนวยการมีอำนาจอิสระที่จะพิจารณาและตัดสินใจได้ระดับหนึ่ง งานนี้จะคล่องตัวและก็ทำให้งานไปได้ด้วยดี ถ้าไปขึ้นกับอธิการบดีตลอดเวลาก็คงไม่สะดวก...แล้วก็ให้ความอิสระกับผู้อำนวยการนี้ ถ้าคล่องตัว เยอะหน่อย และเบ็ดเสร็จได้ก็จะดี (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- เห็นด้วยนะคะกับข้างบน อธิการบดี ผู้อำนวยการ ตรงนั้นไม่มีปัญหา เพราะปัจจุบันที่มหาวิทยาลัยก็ให้อยู่ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- เห็นด้วยนะคะกับการที่ว่า ผู้อำนวยการของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง ถ้าเมื่อจะตั้งขึ้นควรจะมีอำนาจเด็ดขาด (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

2.5 ในการฝึกอบรม ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องควรทำหน้าที่ประสานงานกับคณะต่างๆ มากกว่าที่จะเขียนหลักสูตรและใช้เจ้าหน้าที่ของตนเองเป็นผู้ฝึกอบรม

(ผู้เชี่ยวชาญทุกคน)

2.6 ผู้อำนวยการสามารถอนุมัติการจ่ายเงินได้ภายใต้วงเงินที่ได้รับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย (ผู้เชี่ยวชาญทุกคน)

2.7 โครงการที่ไม่หวังผลกำไร ผู้อำนวยการไม่จำเป็นต้องขออนุมัติจาก อธิการบดี

- โครงการที่ได้กำไรหรือการฝึกอบรมที่ได้กำไร เราจะขออนุมัติอธิการบดี แต่อธิการบดีจะมอบอำนาจลงมาบอกว่า โครงการใดที่เป็นบริการสังคมไม่ต้องใช้เงินให้ผู้อำนวยการทำได้เลย จึงเร็วมาก เพราะฉะนั้นโครงการทั้งหลายเราจึงจัดได้เลยอะ ก็คือโครงการที่ไม่ต้องใช้เงินคือร่วมมือกับหน่วยงานอื่น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

2.8 ควรจะเพิ่มงานด้านฐานข้อมูลเข้าไปในโครงสร้างด้วย

- แล้วยังอีกงานหนึ่งที่เราต้องมีก็คืองานฐานข้อมูล เพราะเราจะต้อง Flat Finding แล้วก็ต้องมีฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในภายนอก เพื่อที่จะ Pull คนเหล่านั้นเข้ามาช่วยในงานของเราด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

2.9 ควรมี 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายประสานงานโครงการ และฝ่ายสำนักงานส่วน อื่นๆ จัดเป็นภาระงาน

- ฝ่ายการตลาดก็น่าจะมาบูรณาการอยู่ในฝ่ายสำนักงาน หมายความว่า เป็นฟังก์ชันการทำงานอันหนึ่งที่เราไม่ได้ลืมไม่ได้ทั้งหมด แต่ว่า อาจจะทำให้รวมอยู่ในฝ่ายสำนักงานอันเดียวเลย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- ผมคิดว่า ถ้าเราผู้ประสานโครงการ ผู้จัดการโครงการอาจจะอยู่ได้ผู้ประสานโครงการซะด้วย แล้วก็ฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายตลาดมันต้องอยู่ได้ เพราะฉะนั้นในส่วนของคุณะทั้งหลายมันจะมี 2 ฝ่าย ฝ่ายบริหารและฝ่ายการศึกษาหรือฝ่ายวิชาการ อันนี้จะมีประสิทธิภาพที่สูงด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- แล้วการตลาดจะไปไม่ได้ ถ้าไม่อยู่คู่กันกับโครงการทั้งหลาย เงื่อนไขมันอยู่ภายใต้ฝ่ายสำนักงาน เพราะอย่างนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ ฝ่ายจัดการโครงการ ฝ่ายจัดการสำนักงาน แค่นี้ผมคิดว่าจะมีประสิทธิภาพที่สูงมาก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- มันมี 2 ฝ่ายเอง นี่ในรายงานของอาจารย์ (ผู้วิจัย 2 ฝ่ายที่ว่าคือ... ฝ่ายสำนักงานและฝ่ายจัดโครงการพอแล้วใช่ไหม ฝ่ายการตลาดก็มาอยู่ภายใต้สำนักงาน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 และผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9)

- ฝ่ายวิชาการและฝ่ายวิจัยก็ไม่ต้องมี อยู่ภายใต้การบริหาร เป็นหน่วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2) กับอีกประเด็นหนึ่งก็คือคิดว่า ถ้าเราทำ 3 ฝ่าย เรายังเป็น Project Based อยู่ นะคะ ฝ่ายจัดการโครงการ คือเอาผู้จัดการและผู้ประสานงานรวมกัน แล้วฝ่ายสำนักงานรวมกับฝ่ายการตลาด หรืออะไรก็ได้ เอาไปอยู่ด้วยกัน แล้วก็ยังมีฝ่ายวิชาการและวิจัยอยู่อีก เป็น 3 ฝ่าย อย่างที่อาจารย์ดิเรกท่านว่า แล้วแต่เราจะเอาเนื้องานไปใส่อยู่ตรงไหน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

2.10 ลักษณะการจ่ายค่า Royalty ของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแก่ มหาวิทยาลัย

- คือ ที่โครงสร้างเดิมที่เราบอกว่าอยู่คู่อธิการนะ เมื่อออกระเบียบมา มหาวิทยาลัยเอาออกไป 5 เปอร์เซ็นต์ ไม่ว่าจะจัดภายในภายนอกไม่เกี่ยว คือ มีค่า Royalty หรือ ค่า Image ของเขา มหาวิทยาลัยจัดนั่นจัดนี่จะกลายเป็น 5 เปอร์เซ็นต์ ทีนี้ถ้าเราบริการสังคม เราไม่ต้องเสีย คือผมพูดง่าย ๆ คือ มันมีแบบเก็บสตางค์กับไม่เก็บสตางค์ โครงการไม่เก็บสตางค์ไม่เสีย แต่โครงการที่เก็บสตางค์จะเสีย จากรายรับนะครับ มหาวิทยาลัยเอาไป 5 เปอร์เซ็นต์ก่อน คือ มากำไรขาดทุนมาหักเอาจากโครงการ...5 เปอร์เซ็นต์ สำหรับเราแล้ว ถ้าเราไปใช้ของมหาวิทยาลัย เราจะเสียค่าน้ำค่าไฟ ค่าคนงาน ค่าอื่นๆ อีก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- ของผม 20 เปอร์เซ็นต์ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8)

- 15 เปอร์เซ็นต์ ห้องประชุมเราก็ต้องจ่าย เป็นหมื่นเลยนะ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- ของที่ มศว. นะคะ ศูนย์วิจัยยังไม่ต้องจ่าย คือ หัก 0 เปอร์เซ็นต์ในงวดแรก คือ เก็บทุกโครงการ คือสัก 30 โครงการ ได้เท่าไร แล้วมหาวิทยาลัยค่อยไปหักทีหลัง เพราะเราเพิ่งเริ่มทำปีนี้แรก น่าจะเยอะอยู่เหมือนกัน ในส่วนของคณะถ้าจะทำโดยไม่ผ่านศูนย์ฯ เขาจะต้องโดนหักประมาณ 20% โดยเข้ามหาวิทยาลัย 15% แล้วเข้าคณะเอง 5% ก็คือมีบขฯ ดำเนินการเหลือแค่ 80% เท่านั้นเอง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

- ให้ผู้ที่เข้ามาฟังการสัมมนา Workshop ของเราได้รู้จักกัน แล้วก็เก็บเงินเขาคณะละ 200 บาท รวมค่าของ ค่าเบรก ค่าห้อง ซึ่งค่าห้องเราไม่ต้องเสีย เพราะว่าจัดที่สำนัก 5% เข้ามหาวิทยาลัย ก็เยอะนะคะ 3% เข้าตัวสำนักส่งเสริมฯ และก็มีส่วนหนึ่ง อย่างเมื่อครูที่มีหลายคนหวังว่าที่ปรึกษาคณะทำงานจะไม่ได้เงิน เราให้ค่าตอบแทนทุกคน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- อันนี้ทางมหาวิทยาลัยใช้อยู่คณะ 8% นี้เราตัดไปแล้วเขาคืนมาให้สำนักฯ นี้ 4% นี้ในมหาวิทยาลัย ใน 4% ถ้าเราพร้อมกับภาควิชาที่ 2:2 (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- เปิดโอกาสให้ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสรับการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ในรูปแบบการฝึกอบรมแบบไม่จำกัดรับ เพื่อสนองตอบสังคมไม่เฉพาะ แต่เพียงหลักสูตรที่มีปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยมีข้อจำกัดในการรับนักศึกษาได้ไม่มากนัก

- เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกระดับด้วยการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

- ถ่ายทอดความรู้ ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาคนไทยทั้งร่างกาย จิตใจ คุณธรรม และสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม
- พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้สื่อทางเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลเพื่อขยายโอกาสและเชื่อมโยงทุกคนในสังคมให้เข้าถึงข้อมูล องค์ความรู้ที่เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ใช้ทรัพย์สินทางปัญญา องค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย ให้เกิดบทบาทของมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งวิชาการเพื่อพัฒนาประเทศโดยร่วมมือกับสังคมทุกองคาพยพ ทั้งชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิต
- นำทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยทั้งบุคลากรและทรัพย์สิน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม
- สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการพัฒนา
- สร้างประสบการณ์การสอนและการทำงานให้คณาจารย์ และเพิ่มรายได้ตามสมควร เพื่อรักษาบุคลากรของมหาวิทยาลัยสร้างรายได้ให้หน่วยงาน โดยเน้นการพึ่งตนเอง (Self support)

3.1 กลุ่มเป้าหมายของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องควรขยายไปสู่ชาวต่างประเทศในต่างประเทศ

- ขอเสริมนะคะ ตรงกลุ่มเป้าหมายข้อแรก อันนี้แคบไปนิดหนึ่ง เพราะว่า กลุ่มเป้าหมายของเรามีชาวต่างชาติ แต่เป็นชาติอื่นๆ คือเป็น Foreigner เลย เพราะฉะนั้น ถ้าเราบอกว่า เป็นชาวต่างชาติที่อาศัยหรือทำงานในประเทศไทยจะแคบไป เพราะว่าตอนนี้เราก็ไป International แล้ว อย่างตอนนี้เรากำลังขยายไปเป็นศูนย์ฝึกอบรมนานาชาติ ในภาคแปซิฟิก เอเชีย หลายประเทศทีเดียว อยากให้ขยายไปอีกนิดหนึ่ง ไม่อย่างนั้นจะแคบไป (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

4. แนวคิดการบริการ

- เป้าหมายสูงสุดของการบริการวิชาการคือการทำที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริง อย่างมีประสิทธิภาพ
- พัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สร้างวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อให้อยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พึ่งตนเองโดยเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัยต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมอย่างชัดเจน

- เพิ่มคุณภาพส่วนบุคคลให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนา
งานและการมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการให้ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Education)
และการแก้ปัญหาสังคม

- หลักสูตรหลากหลายสนองตอบต่อคนทุกกลุ่มประชากร ควรมีเป้าหมายที่จะ
ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและความพึงพอใจของผู้ที่มาใช้บริการเป็นตัวชี้วัดมาตร
ฐาน และคุณภาพของการบริการวิชาการโดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการ
ศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหากิจ
กรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ

- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรขยายออกนอกเขตเมืองเพื่อขยายโอกาสการ
เรียนรู้แก่ประชาชนนอกพื้นที่จนถึงทั่วประเทศโดยการใช้สื่อ และการสื่อสารศึกษาทางไกล

- จัดโครงสร้างการบริการให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาทั้ง 3 แบบ
ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมุ่งที่ความสะดวก
ของผู้เรียนเป็นหลัก

- การศึกษาต่อเนื่องควรคืนกำไรให้สังคมมากกว่านี้

4.1 ควรเพิ่มเรื่องการบริการสังคมโดยให้เปล่า

ผู้เชี่ยวชาญทุกคนเห็นด้วย

4.2 ความเห็นในเรื่องของคำว่า "คืนกำไรให้สังคม"

- การศึกษาต่อเนื่องควรคืนกำไรให้สังคมมากกว่านี้ ตรงคำว่า "มากกว่านี้" จะ
ไปเปรียบเทียบกับอะไร เเฉยๆ ได้ไหม การศึกษาต่อเนื่องควรคืนกำไรให้สังคม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- คำว่า "กำไร" นี้ผมไม่เคยใช้ น่าจะใช้คำว่า "บริการสังคม" (ผู้เชี่ยวชาญคนที่

1)

- เสนอว่า การศึกษาต่อเนื่องควรมุ่งสร้างคุณค่าให้กับสังคม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่

8)

5. วิธีการบริการวิชาการและเทคนิคการเรียนการสอน

- เน้นความสะดวกของผู้เรียนเป็นหลัก บางหลักสูตรควรให้ผู้เรียนมีความยืด
หยุ่นในการเลือกวิธีการเรียน มีทางเลือกให้มากที่สุด ผู้เรียนสามารถกำหนดเนื้อหาวิธีการส่งงาน
การสอบ ตามรูปแบบของสัญญาการเรียนรู้อ (Learning Contract) ที่ผู้สอนและผู้เรียนตกลงกัน

- มีการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร มาตรฐานเอกสาร สื่อการเรียนการสอน การวัด และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเข้าฝึกอบรม และควรมีการติดตามผลภายหลัง จากการฝึกอบรม
- ฝึกให้เรียนรู้หาประสบการณ์ แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการหาข้อมูลและความรู้ตนเองจากสื่อ และแหล่งความรู้ ตามแนวทางการศึกษาตามอัธยาศัย
- มีแผนการวัดความรู้ ความสามารถ ทักษะ เพื่อประเมินผล รวมถึงการเก็บ สะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเทียบโอนหน่วยกิต หรือเทียบวุฒิมหาวิทยาลัยในอนาคต
- หลักสูตรที่ให้บริการควรมียืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา และการวัดประเมินผล เนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม
- สร้างหลักสูตร บทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม โอกาสตามอัธยาศัย เน้นความยืดหยุ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีความสำคัญที่สุด
- พัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้บริการวิชาการเข้าถึงมวลชนมากขึ้นในหลายรูปแบบเพื่อเผยแพร่ โดยเฉพาะผ่านทางสื่อสารมวลชน (Mass Communications) เช่น รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ตลอดจนผลิตสื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น VCD ,CD-ROM ,เทปบันทึกเสียง , Internet , หนังสือ เป็นต้น
- การทำให้การศึกษาเป็นเรื่องที่สนุก คือ การใช้สื่อในการบริการ
- กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพของแต่ละปัจเจกชน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามความถนัด และความสนใจตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- สร้างแหล่งการเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีในการบริการวิชาการในรูปแบบ Website และควรมีระบบ Online คือสามารถเรียนได้ทุกเวลา ที่จะบริการให้ทุกคนในสังคมได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย
- จัดบริการ Hot line บริการให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น บริการให้ประชาชนสามารถโทรเข้ามาหรือฝากข้อความคำถามสิ่งที่ยากเรียนรู้ไว้ในเครื่องตอบรับโทรศัพท์หรือ Web board และจัดบริการตอบปัญหาโดยคณาจารย์หรืออาสาสมัครที่มีความชำนาญแต่ละเรื่องเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้
- การเพิ่มประสบการณ์แก่บุคลากรที่ทำงานบริการวิชาการจะใช้วิธีฝึกอบรม สัมมนาดูงานเพื่อเพิ่มโอกาสไปหาประสบการณ์ให้แต่ละคน
- ต้องมีการปรับปรุงเทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของหลักสูตร ควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อจะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่ม

เป้าหมาย โดยดูว่าเป้าหมายความสำเร็จต้องการให้เขาเป็นอะไร และใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

- จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา สร้างมาตรฐานการศึกษาด้วยการประเมินผลทางวิชาการทั้งหลักสูตร วิธีการสอน และผลสัมฤทธิ์ของการเรียน โดยมีระบบติดตามผลภายหลังจากการเรียนรู้ด้วยระบบการตรวจสอบภายในเพื่อประกันคุณภาพภายใน และมีระบบตรวจสอบจากภายนอกเพื่อให้เกิดมาตรฐานที่เชื่อถือได้ การประเมินผลควรเน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

5.1 ควรมี Follow Up Study แก่ผู้ที่เคยมาเรียนในศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง

- ทุกครั้งที่มีการหลักสูตร ฝ่ายฝึกอบรมจะเอาหลักสูตรมาให้เราดูด้วย เราก็จะประชุมร่วมกัน แล้วพอระหว่างการศึกษาอบรม เราจะประเมินเป็นวิชา และประเมินสุดท้าย แล้วก็ตามตอนนี้เราทำมา 2-3 ปีแล้ว คือมี Follow Up Study ด้วย เคสที่แม่กระทั่งต่างจังหวัดเราก็ไป เพราะเราจะเก็บที่อยู่ไว้ทั้งหมด... ซึ่งถ้าเรามองในอนาคต ในหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง เราคงจะไม่มีเฉพาะแค่ฝึกอบรมและประเมินผล เฉพาะแค่นั้น เราควรจะมี Follow Up Study ด้วย เพื่อที่จะดูว่า ผลของการที่เราบริการวิชาการทางความรู้ไปแล้ว ได้เกิดประโยชน์ในทางสังคมมากน้อยแค่ไหน เพราะฉะนั้นควรจะมี Follow Up Study (ผู้เชี่ยวชาญที่ 2)

5.2 ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องสามารถให้หน่วยกิตแก่ผู้ฝึกอบรมนำไปเทียบโอนได้

- คืออยากจะพูดนิดนึงในการเทียบโอนหน่วยกิตนี่นะคะ ว่า การที่เราจะเทียบโอนหน่วยกิต เราต้องดูด้วยว่าเนื้อหาในหลักสูตร... ของเราก็คิดจะทำเหมือนกันนะคะ แต่ว่าเรากำลังพิจารณาตรงที่ว่า อย่างเทียบโอนหน่วยกิตนี้ เราต้องดูว่าเนื้อหาของหลักสูตรแต่ละหลักสูตรที่เราอบรมเขาไปนั้นนะคะ มันมีความเข้มข้น Specific, Specialize มากน้อยแค่ไหน มาพอไหม... ขอยกตัวอย่างนิดนึงนะคะ ที่สำนักเสริมฯ จะมีศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมแห่งชาติที่กำลังวางแผน ซึ่งแยกออกจากบางเขนไป เรามาเปิดฝึกอบรมมาหลายคอร์สมาก ก็คือเรื่องเกี่ยวกับโคเนื้อ ทางด้านสัตวบาล แล้วก็พืชเกษตรกร หรือบุตรหลานเกษตรกรเขาก็อยากจะเรียนต่อทางสัตวบาล เขาเรียนตั้งแต่คอร์สที่ 1 จนกระทั่งคอร์ส Advanced เราเปิดที่รุ่นๆ เขาก็มาเรียนต่อเนื่อง พวกเขาก็บอกว่า เขาก็มีเหมือนกัน แต่ต้องดูก่อนว่าคุณจบไปนานหรือยัง เราต้องดูหลายๆ อย่างด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ถ้าอาจารย์ทำเสร็จแล้ว ดิฉันขอเฝ้าดูหน่อยนะคะ อยากทำเหมือนกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

6. รูปแบบเครือข่าย

- ควรตั้งกลุ่มหรือสมาคมเพื่อสร้างเครือข่ายบริการทางการศึกษาร่วมกัน ระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกัน และองค์กรการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้มีเครือข่ายในการบริการกว้างขวางมากขึ้น และยังเป็นการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิภาพในการแข่งขัน และให้ประโยชน์ร่วมกัน ทางด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อบริการประชาชนได้ทั่วถึงและครบถ้วนตามความต้องการที่หลากหลายของสังคม

- อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคือการประสานงานไม่ยอมกันซึ่งอาจมาจากพื้นฐานของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดเทคโนโลยีสนับสนุน ดังนั้นควรมีบุคลากรที่มีความสามารถในการประสานงานลดกฎระเบียบราชการ และวางเครือข่ายการประสานงานที่รวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ควรมีโปรแกรมด้านการตลาดเพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับเครือข่าย การสำรวจตลาดหาแนวโน้ม

- รัฐควรสนับสนุนงบประมาณด้านระบบโครงสร้างเครือข่ายของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง

6.1 ปัญหาหนึ่งของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องคือการประสานงานภายใน เช่น การทำความเข้าใจ การลบล้างความรู้สึกไม่เท่าเทียมกัน ฯลฯ

- ให้โอกาสคณาจารย์ได้มีโอกาสทำงานสร้างสรรค์ร่วมกัน บนพื้นฐานของ Equal Basis บนความเท่าเทียมกัน หมายถึงว่า ไม่มีใครเอาเปรียบใครในการทำงาน นี่คือ Equal Basis คำนี้เป็นคำที่นำจะต้องใช้ การทำงานด้วย อาจารย์บางคนก็สงสัยว่าฉันจะได้อะไรมา เขาก็จะถามว่า “ไปแล้ว เธอให้ตั้งค์ฉันไหม” “ฉันจะได้อะไรไหม” “เธอเอาเปรียบฉันนี่เอาฉันมาใช้ แต่สำนักเนี่ย รวยเอากๆ” แต่จริงๆ แล้วผู้บริหารควรจะต้องเน้นในการทำงานร่วมกับคณาจารย์ คือเราทำงานด้วยวิชาการ สังคม ทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน และก็มีมุ่งไปที่การทำผลกำไรในเชิงการเงิน ผลกำไรอาจมองว่าไม่ใช่แค่เงินเท่านั้น แต่หมายถึงว่าผลให้กับหน่วยงาน - ชื่อเสียง อะไรทำนองนั้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- สงสัยตัวนั้นะคะ ในลักษณะของหน่วยงาน แม้กระทั่งในมหาวิทยาลัยเอง ในแง่ของคณะต่างๆ ในการที่จะจัดโครงการอะไรก็ตาม บางทีมันมีลักษณะคล้ายๆ กับว่าแยกกัน อย่างเช่น แพทย์ เกษตร ทันตแพทย์ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ บางครั้งก็จะมีลักษณะที่น่าจะรวมกันได้ในลักษณะของบูรณาการ ทางเราก็พยายามจัดแบบลักษณะบูรณาการโครงการใหญ่ แต่มันก็เกิดปัญหา คือก็ยังพยายามจะแยกกันอยู่ ตรงนี้ก็ปัญหาที่เกิดขึ้น ...แต่ละคณะเขาก็มีรายได้ ในโครงการของเขาอยู่แล้วที่เขาจัดขึ้น แต่ว่าเป็นลักษณะของโครงการอบรมที่เอารายได้เข้าคณะ ที่นี้ในส่วนที่ว่า โครงการที่มาสู่ศูนย์บริการฯ จะมีโครงการจากงบประมาณแผ่นดิน ก็จะมีคณะต่างๆ

เข้ามาทำโครงการเข้ามาในศูนย์บริการ ซึ่งมันแยกกัน จริงๆ มันน่าจะรวมกันได้บางอย่าง เพราะฉะนั้นขณะที่เราจะประสานให้รวมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น พอเรามองในแกนรวม ว่าเราอาจจะทำ Integrate กัน หลักการเป็นอย่างนั้น แต่พอถึงจริงๆ มันแยกกันอีก นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

- ไม่ใช่เฉพาะส่วนที่เรามาคุยกัน แม้แต่ในมหาวิทยาลัยเอง การอบรมและการสัมมนานี้มันมีรายได้ เพราะฉะนั้นในส่วนของผมเอง ผมจะทำเรื่องของกลางๆ แต่เรื่องของคุณจะเอาเขามาจัดไม่ได้ คุณเขาจะจัดของเขาเอง อันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่แยกกันชัดเจน อย่างคุณพาณิชย์ นี่รวยมากเลย ส่งอาจารย์ไปเรียนปริญญาเอกปีละหลายสิบคน ซึ่งเขาบอกว่า เขาหาเงินของเขาได้ อย่าไปยุ่งกับเขา เลยกลายเป็นว่าภายในก็ไม่ค่อยสัมฤทธิ์ผลเท่าไร ภายนอกเขาก็ต้องหารายได้ของเขา แต่ในส่วนสร้างเครือข่ายอาจจะต้องแยกมาเป็น 2 ข้อ ควรจะให้ข้อเสนอแนะเฉยๆ ว่าควรจะมีการประสานงานระหว่างบริการสังคมหรือส่วนอบรมสัมมนาต่อเนื่องด้วยกัน และก็ควรจะมีการประสานงานเครือข่ายในองค์กรเดียวกัน เพราะว่าในส่วนของผมเอง วิชาที่เขามีการสอนเรื่องการตลาด อย่างที่ยกคุณพาณิชย์ หรือเศรษฐศาสตร์ เราจะเอามาจัดก็ไม่ได้แล้ว เขาจะบอกเลย นี่ใน Line ของเขา เขาขอหาเงินของเขา เพราะฉะนั้นเราจะไปยุ่งกับเขาไม่ได้ เพราะฉะนั้นผมก็ "เศรษฐศาสตร์ในเชิงการบริหาร" ก็เอาบริหารมาจัด หาเงินของผมไปได้ เราก็ต้องกันอาณาเขตของเรา ถามว่าประสานงานกันใหม่ อาจจะคุยกันได้ราบรื่น แต่พูดถึงเรื่องงบประมาณ แต่พอมี Project Director เขาต้องทำการตลาดเต็มที่ เลยกคิดว่ามันขาด แต่ถ้าเราพูดกันกลางๆ โดยไม่กระทบกับวิชาชีพนี้พูดได้เยอะ แต่ถ้าไปเกี่ยวข้องกับเขานี้ได้เรื่องเลย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

- อยากจะกล่าวถึงเรื่องของการประสานงานภายใน ของที่สำนักส่งเสริมฯ เราเคยจัดหลักสูตรที่จะต้องประสานกับหลายหน่วยงาน เราสร้างหลักสูตรขึ้นมาก่อน แล้วก็เชิญอาจารย์อาจารย์แต่ละภาคแต่ละหน่วยงานที่อยู่ในหลักสูตรนี้ แล้วก็ให้มาเริ่มต้นให้เข้าใจพร้อมกันก่อนว่า หลักสูตรที่เราสร้างขึ้นมานี้มีวัตถุประสงค์อะไร แล้วก็ต้องการอะไร จากนั้นก็ให้อาจารย์มาประชุมพร้อมกัน แล้วก็ช่วยกันแก้ไขหลักสูตร เขาควรจะอยู่ตรงขอบเขตตรงไหน เพื่อไม่ให้ไปซ้ำซ้อนกับของอีกคนหนึ่ง นี่ก็เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีกันตั้งแต่เริ่มต้นอันนี้ก็อีกรูปแบบหนึ่งของการสร้างเครือข่ายประสานงานภายในอีกอันหนึ่งก็คือ คนที่อยู่ข้างใน เป็นอาจารย์ที่อยู่ข้างใน มหาวิทยาลัย ยกตัวอย่าง โครงการอบรมวิชาชีพสำหรับประชาชน เราจะใช้ทรัพยากรที่เป็นบุคคลที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ พออบรมวิชาชีพก็เน้นไป เต็มนี้ไม่ใช่เกษตรแล้ว มีหลายหมวดมีเกษตร มี Computer Science มีศิลปกรรม มีหลายอย่าง อาจารย์ที่เราเชิญมาสอน หรือท่านที่เชี่ยวชาญทางด้านนี้ เราจะแบ่ง 25% เอาไว้ 5% เข้ามหาวิทยาลัย 20 เข้าสำนักส่งเสริม เป็นค่าจัด

การทั้งหมดทุกอย่าง 75% นี้ก็เป็นค่าชั่วโมงสำหรับอาจารย์ผู้มาสอน สมมติว่าหลังจาก 75% แล้ว ที่เขาเบิกค่าใช้จ่าย เบิกค่าสอน แล้วเหลือ ที่เหลือตรงนี้ เราโอนเข้าภาควิชานั้นๆ สมมติว่าเราเชิญภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะอุตสาหกรรมเกษตร เกี่ยวกับการออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้า สมมติว่ามีเงินเหลือสัก 1,000 บาท พอปิดโครงการ เราก็จะโอนเข้าภาค เท่ากับว่าภาคได้รับส่วนตรงนี้ไปด้วย เพราะฉะนั้นการประสานงานของเราก็ค่อนข้างจะไปได้ดี แต่ว่า ณ บัดนี้ภาคก็เริ่มเห็นแล้วว่า ถ้าเขาจัดเอง เขาก็ไม่ควรจะได้พียงแต่หลายคนก็บ่นคะว่า พอไปจัดเองแล้วเหนื่อย สู้ให้ศูนย์ฯ จัดดีกว่า (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

- ความร่วมมือนี้ร่วมได้ แต่ว่าบนพื้นฐาน ผมมีหลักเกณฑ์ดังนี้ ผมในฐานะผู้จัดการจะหักไว้ 60% หลังจากหักเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานที่ร่วมกับเราก็ 40% ผมร่วมกับสวนสุนันทา โดยสวนสุนันทาไปหลูกค้ามาให้ แล้วเราก็ทำด้วยกัน แล้วรายได้ก็แบ่งกัน ศาลรัฐธรรมนูญบางทีก็ 5 แสน รับเงินจากผมไป มหาวิทยาลัยจ่ายเลย 5 แสน หลังจากทำโครงการเรียบร้อยแล้ว นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำด้วยกัน แต่ภายในนี้ เหมือนคลื่นวิทยุ มันไปโดยที่มีสาย มีกรอบของเขา มีลูกค้าของเขาโดยเฉพาะ เลยกลายเป็นว่าต่างคนต่างทำ ชาวของใครใคร่ออกได้ ลูกค้านี่ใครก็ออกได้ แต่ผมนี่ในฐานะที่ผมคุมงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยด้วยก็เขาส่งมานี่เราช่วยประชาสัมพันธ์ไปในส่วนชาร์ตของอาจารย์ ผมไม่มีประชาสัมพันธ์ ผมใช้ประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย งานทุกคณะจะมา แล้วเราก็ช่วยกัน ก็ปลุกฝั่งเจ้าหน้าที่ว่า เราต้องทำเพื่อมหาวิทยาลัย ไม่ใช่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ไม่ใช่ของคณะพาณิชยศาสตร์ ไม่ใช่ของวารสารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ งานประชาสัมพันธ์ต้องช่วยกัน ทำเรื่องการตลาดด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- การขยายเครือข่ายในการทำโครงสร้างของศูนย์ฯ ก็อยากให้สอดคล้องกับกลุ่มรูปแบบที่เคยเสนอไป มีทั้งในส่วนของการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นทางการและอย่างไม่เป็นทางการ ดูทั้งภายในภายนอกองค์กร อย่างภายในองค์กรภายในมหาวิทยาลัยเองก็อยากให้เสริมเข้าไปด้วย ว่า ควรจะดึงศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ ของภายในมหาวิทยาลัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด อย่างเช่น ถ้าเราเกรงว่ามันจะเกิดปัญหาถ้าเราไปร่วมมือกับคณะในเรื่องของผลประโยชน์อย่างนี้ ไซ้ใหม่คะ หรือบางทีอาจจะใช้รูปแบบของการที่เราได้โครงการมาโครงการหนึ่งมันน่าสนใจ สมมติว่าเป็นโครงการวิจัย น่าสนใจมาก เราอาจไปติดต่อท่านอาจารย์ ก็คือไม่ต้องเข้าไปถึงระดับคณะก็ได้ อาจจะเป็นอาจารย์ในภาควิชาอย่างนี้ เราเข้าไป แล้วท่านสนใจไหม ก็มาลอง มาร่วมมือกับเราใหม่ โดยการให้ผลประโยชน์นั้น อาจแบ่งให้เป็นเปอร์เซ็นต์อย่างนี้ โดยไม่ได้ให้กับบุคคล แต่บุคคลอาจจะได้เป็นค่าตอบแทนกันไป แต่ภาควิชาเขาก็น่าจะได้บ้างที่เขาต้องสูญเสียเวลาของบุคลากรให้มาทำงานกับเรา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6)

6.2 ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องยังขาดการประสานงานและสร้างความร่วมมือ ต่อกัน

- หลักสูตรของใครของมัน เป็นความลับทางวิชาการ ซึ่งจริงๆ แล้วมันควรจะมีการประสาน ซึ่งจริงๆ ที่ว่าสัมพันธ์ของ ผอ. สำนักก็ไม่ค่อยมี (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- พอดีไปสัมพันธ์ที่อเมริกา เขาก็มีหัวข้อเกี่ยวกับว่า ให้มีความร่วมมือกันระหว่าง ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งจริงๆ แล้วโดยทั่วไปเขาบอกว่ามันต้องแข่งขันอยู่แล้ว ในบางกรณีที่ว่า ให้คนทางด้านนี้ แล้วอีกคนเก่งทางด้านหนึ่งก็สามารถมาร่วมมือกันได้ แต่เขาก็ยังมีสมาคมการศึกษาต่อเนื่องของอเมริกา สมาชิกเขาเยอะ หัวข้อที่เขาฮิตก็คือหัวข้อที่ว่าต่อไปศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจะต้องเป็นหน่วยงานที่หาเงินให้กับมหาวิทยาลัย ที่ผ่านมาศูนย์การศึกษาต่อเนื่องเป็นแค่หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับบริการวิชาการต่อบุคคลภายนอก แต่ต่อไปอาจจะต้องเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องหารายได้ เนื่องจากว่างบประมาณจากรัฐบาลกลางโดนตัดมาก เหมือนเมืองไทย ส่วนหนึ่งก็ต้องไปหารายได้ แนวทางในการที่ Director หรือ Dean ของ Continuing Education ควรจะวางตัวอย่างไรให้เหมาะสม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7)

- ว่าก่อนหน้านี้มี คอบต. ขอให้มหาวิทยาลัยทำโครงการนี้ สำนักงานส่งเสริม เป็นหน่วยงานที่มีชื่อเสียง สามารถประสานบุคลากรทุกแผนกได้ อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่คิดว่ามันน่า จะมีการสร้างเครือข่าย จะใช้วิธีการอย่างไร บางครั้งเราคอยเกรงใจกันอยู่อย่างนี้ ก็ไม่เกิดเครือข่าย น่าจะมีระบบที่เหมาะสม ผมคิดว่าอย่างนั้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- เนื่องในโอกาสที่ว่าสำนักส่งเสริมมาส่วนหนึ่ง พูดถึงเครือข่ายแล้วนี้ 6 ปีที่แล้ว สำนักส่งเสริม ของผมนี้ไปเซ็นเอ็มโอยูกับขอนแก่น เชียงใหม่ แล้วก็ของเกษตรอีกด้วย ไปเซ็นที่แม่โจ้ ด้วยความอะไรไม่ทราบละนะ ก็ว่าปวารณาตัวว่าเราจะร่วมมือกันนะ แล้วก็ก็จะปรึกษาหารือกัน อย่างน้อยๆ ปีเว้นปีหนึ่ง ซึ่งหลังจากนั้นไม่เคยเจอไม่เคยอะไร มาเจอก็ไม่ใช่หน้าใหม่ นะ ผมวาระที่สอง พอดีผมทำงานสำนักส่งเสริมย่างเข้าปีที่ 6 ก็รู้สึกดี ด้วยความที่ว่าคู่แข่งหรือเปล่า อะไร ทำนองนี้ ถึงไม่ได้ปรึกษาหารือกัน ซึ่งต่างกับกับสภา คณะหน่วยงานอื่นๆ เขาจะตั้งเป็นที่สภา สภา ที่ประชุมคณบดีของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ประชุมของคณบดีคณะวิศวะอะไรต่างๆ ที่เขามีกันหมด นะครับ แต่ของพวกเรานี้ ผมว่าอย่างหนึ่งนะครับ จะขอให้เราจับมือกันของพวกภูธรก่อนนะ ของ มหาวิทยาลัยอื่นเรายังไม่ เนื่องจากว่าเรามีความสัมพันธ์กันบ้าง เคยเจอกันบ้าง ประมาณสัก 5 มหาวิทยาลัยไป ผมก็เข้ารับตำแหน่งใหม่ก็ไปเซ็นกันที่แม่โจ้ ขอให้ไปทบทวน ผมว่าเอกสารยังอยู่ นะครับ 6 ปีที่แล้ว (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

- ไม่มีวาระ พอเสร็จแล้วก็เป็นคนนัดไป แต่อาจารย์จะเริ่มวันนี้ ผมยินดีเซ็นนะ ครับ ผมคิดว่าเราอยากจะจัดนะ จัดที่ไหนก็ได้ที่สะดวกไปเครื่องบิน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- ความร่วมมือนี้ร่วมได้ แต่ว่าบนพื้นฐาน ผมมีหลักเกณฑ์ดังนี้ ผมในฐานะผู้จัดการจะหักไว้ 60% หลังจากหักเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานที่ร่วมกับเราก็ 40% ผมร่วมกับสวนสุนันทา โดยสวนสุนันทาไปหาลูกค้ามาให้ แล้วเราก็ทำด้วยกัน แล้วรายได้ก็แบ่งกัน ศาลรัฐธรรมนูญบางทีก็ 5 แสน รับเงินจากผมไป มหาวิทยาลัยจ่ายเลย 5 แสน หลังจากทำโครงการเรียบร้อยแล้ว นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำด้วยกัน แต่ภายในนี้ เหมือนคลื่นวิทยุ มันไปโดยที่มีสาย มีกรอบของเขา มีลูกค้าของเขาโดยเฉพาะ เลยกกลายเป็นว่าต่างคนต่างทำ ชาวของใครใคร่ออกได้ ลูกค้าใครก็ออกได้ แต่ผมนี้ ในฐานะที่ผมคุมงานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยด้วย ก็เขาส่งมานี่เราช่วยประชาสัมพันธ์ไป (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- ขอดูเรื่องกับท่านอาจารย์สุวิทย์ ในเรื่องของในกรณีที่เราจะมาสร้างเครือข่าย อันนี้เห็นด้วย เพราะว่าอย่างวันนี้มาฟังนะ เราได้ประโยชน์มากมาย จากท่าน ผอ. ต่างๆ นะคะ รู้สึกว่าได้ประโยชน์มาก มีโครงการบางงานต่างๆ ก็แล้วแต่นะคะ รู้สึกว่า เราสามารถที่จะไปปรับ หรือว่าประยุกต์ในส่วนของเราได้ ของ ม.เกษตร ของธรรมศาสตร์เหล่านั้นนะคะ คือได้โอเคเยอะมาก ก็คิดว่าถ้าสมมติว่าเรามีการสร้างเครือข่ายด้วยกันในศูนย์ต่างๆ นี่มันน่าจะมีความประโยชน์ ถ้าสมมติว่ามีการสร้างเครือข่ายจริงๆ เรายินดีสนับสนุนแล้วก็ยินดีสมานึกคะ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

6.3 ปัจจุบันยังขาดหน่วยงานกลางที่คอยประสานระหว่างศูนย์การศึกษา ต่อเนื่องต่างๆ

- ว่าก่อนหน้านี้มี ศอบต. ขอให้มหาวิทยาลัยทำโครงการนี้ สำนักงานส่งเสริม เป็นหน่วยงานที่มีชื่อเสียง สามารถประสานบุคลากรทุกแผนกได้ อันนี้ก็有一部分ที่คิดว่ามันน่าจะ มีการสร้างเครือข่าย จะใช้วิธีการอย่างไร บางครั้งเราคอยเกรงใจกันอยู่อย่างนี้ ก็ไม่เกิดเครือข่าย น่าจะมีระบบที่เหมาะสม ผมคิดว่าอย่างนั้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

7. การขยายเครือข่าย และ 8. ความสัมพันธ์ชุมชนและการมีส่วนร่วมของสังคม

- การขยายเครือข่ายควรเริ่มต้นจากชุมชนภายในมหาวิทยาลัย และใกล้ มหาวิทยาลัยก่อน โดยประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้นเช่น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมลอยกระทง เป็นต้น

- ระดมทรัพยากรการลงทุนและระดมความร่วมมือโดยเน้นมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม ร่วมกันจัดการศึกษา กำหนดสร้างหลักสูตรที่ ตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่มคน

- การเข้าถึงชุมชนโดยตรงในการให้บริการวิชาการ โดยออกไปพบโดยตรงแบบเผชิญหน้า (Face of Face) เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ประชาชนต้องการเรียนรู้
- การสร้างเครือข่ายกับชุมชนของไทยนั้นขาดความร่วมมือระหว่างองค์กรต้องสร้างความร่วมมือ โดยเฉพาะกับชุมชนต้องไม่ทำให้เขารู้สึกต่ำต้อยในการที่จะเข้าไปร่วมมือ

7.1 ควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการเข้าไปพูดคุยด้วยโดยตรง

- ตรงนี้เห็นด้วยนะคะ เพราะว่าคุยกับพวกประชาชน อบต. บ่อยมาก เขาจะบอกว่าการฝึกอบรมมากเลย ถ้ามันมาเป็นแพ็คเก็จยาวๆ ก็บอกว่า สิ่งที่ดีที่สุดก็คือ อ่านๆ แล้วเอาลงขยะไปเลย เพราะบางหัวข้อนั้น เขาโดนจนหัวนมเลย เพราะเรื่องเดียวกันแล้วซ้ำๆ นอกจากจะไปดูชุมชนแล้ว เราต้องไปดูสถาบันต่อกันด้วยนะคะว่า จัดคล้ายๆ กันและจัดกลุ่มเดียวกันหรือเปล่า เราต้องดูตรงนี้ด้วย ดูกันบ้าง เพราะออกมาบางทีก็น่าเบื่อนะ ซ้ำแล้ว ไม่เอาแล้ว เพราะประชาชนเราก็ไปแล้วนี่ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)
- การบริการวิชาการเนี่ย เราไม่ถึงกับฝึกอบรมในห้อง มันไม่ใช่ เดี่ยวนี้มันเป็นเชิงรุกนะคะ มันลุยลงไปถึงบ้าน ต้องมีศูนย์การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยอยู่ตาม อบต. เป็น 7-11 แล้วนะคะ เพราะฉะนั้นรูปแบบของมันกระจายกระจายออกไปแล้ว เราไม่ใช่แค่มานั่งฝึกอบรม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)
- การที่ผู้อำนวยการไปเองมันได้ประโยชน์ ถ้ามว่าทำได้ไหม ผู้อำนวยการจะตอบว่าได้ทันที มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ได้เลย แต่ถ้าคนอื่นไปนี่จะ ไม่น่าใจ กลับไปถามก่อน ก็เสียเวลา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)
- ข้อสร้างเครือข่าย (ข้อสุดท้ายหน้า 45) นี่ดีนะคะ ไม่ทำให้เขารู้สึกต่ำต้อย อาจจะต้องปรับภาษานิดนึง ก็คือว่า เราต้องการให้เขามีความภูมิใจ ภาคภูมิใจในตัวเขาเอง ตอนที่ไปประชุมคลินิกถ่ายทอดเทคโนโลยี ชาวบ้านถามเลยว่า เอ๊ะ ที่บอกว่าจะมาถ่ายทอดเทคโนโลยีเนี่ย พวกเขาก็มีภูมิปัญญาอยู่เหมือนกันนะ เขาก็มีเทคโนโลยีชาวบ้านอยู่นะ แล้วจะมาให้เขาฝ่ายเดียวเลยหรือ เรียกว่าการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีระหว่างกัน เราไม่ได้ Dominate เขาอย่างเดียว (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)
- คือเรามีคำอยู่สองคำคือ ประชาธิปไตย ประชาคม ของแต่ละจังหวัดเขาจะมีประชาคมจังหวัด สำนักส่งเสริมฯ มอ.เองถูกสภามหาวิทยาลัยว่า ไปสอนๆ เขาอะ ชาวบ้านเขารู้ดีกว่า พวกเราอีก ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเรามีเยอะแยะ เราไปในฐานะนักประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยบูรณะเข้าใจดี เพราะว่าเดี๋ยวนี้ถูกทบทวมหาวิทยาลัยให้ไปทำชุมชนเข้มแข็งอยู่ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

7.2 ความเห็นในเรื่องของคำว่า "การเผชิญหน้า"

- คำว่า อาจจะแรงไปนิดหนึ่ง ก่อนที่จะทำอะไรเราต้องศึกษาชุมชน เข้าถึงความต้องการของเขา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

7.3 ความเห็นในเรื่องของคำว่า "ไม่ทำให้รู้สึกต่ำต้อย"

- เปลี่ยนคำดีกว่า ทำให้เขารู้สึกภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของชุมชนที่มีอยู่อย่างนี้ ยกเขาไปเลย ให้เขาเก่ง เราเก่งสู้เขาไม่ได้อยู่แล้ว (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

9. การสร้างแหล่งการเรียนรู้

- ร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล โดยทำหน้าที่เป็นนักจัดการประสานงานประชาสัมพันธ์ (Promoter) ให้เกิดกิจกรรมร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามศักยภาพความพร้อม และโอกาสของแต่ละบุคคล อันจะก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

- รัฐต้องช่วยสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ปรับปรุงด้านทรัพยากรเพื่อสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

9.1 ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องควรสนับสนุนหรือเปิดโอกาสต่อการศึกษาตามอัธยาศัยให้มากขึ้น

- ไปดูงานที่เพชรมา มีคำอยู่คำหนึ่งที่ผมประทับใจมากก็คือ ใช้คำว่า มหาวิทยาลัยของเขานี้ แต่ไปส่งเสริมให้ทุกคนนี้ได้ เขาใช้คำว่า Seek Wisdom อันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ผมก็มาบอกอธิการว่า ห้องสมุดนั้นเปิดตลอดเลยได้ใหม่ ถึง 4-5 ทุ่ม เที่ยงคืนก็ได้ เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ จะเอาไปเพิ่มตรงส่วนไหนก็ได้ไม่ว่า มันมีแหล่งการเรียนรู้ แหล่งศึกษาข้อมูลให้ได้แสวงหาตลอดไปในเรื่องของภูมิปัญญา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

- พอดีพูดจบตรงนั้นนะคะ หลักสูตรนี้คะ (เอกศักดิ์ หน้า 47 ครับ) หลักสูตรตามอัธยาศัยให้กับผู้สูงอายุ ตรงนี้เขาพูดถึงมหาวิทยาลัยวัยที่ 3 ไซ้ใหม่คะ ก็คงอันเดียวกันนะคะ ที่เขาพยายามจะทำให้มันเกิดขึ้นมา มีคนมาช่วยอยู่หลายคนอยู่เหมือนกัน ที่เมืองจีนเขามีแล้วนะคะ เคยไปดูงาน ที่เมืองไทยยังไม่มีเป็นเรื่องเป็นราว ส่วนมากที่อยู่กับผู้สูงอายุนี้ ก็ยังต้องการสูงนะคะ ต้องการสูงมาก ๆ เลยในการที่จะเข้ามาเรียน แต่ยังไม่มีการจัดให้เขาอย่างจริงจังเหมือนกัน ส่วนมาก

เราจะจัดออกไปให้ตามชมรมต่างๆ ซึ่งมีอยู่ 5,000 แห่งในประเทศไทย ชมรมผู้สูงอายุซึ่งอันนี้ก็เป็นตลาดใหญ่เหมือนกันในการที่จะเอาเข้าหลักสูตรเพื่อจัดหลักสูตรขึ้นมาให้เขา

- (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

- พูดถึงผู้สูงอายุ มีชมรมมาก เราไม่สามารถบริการให้ได้ครบ เราจึงประสานงานกับสมาคมผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย เขาก็จัดเป็นประจำ และมหาวิทยาลัยก็ Support อยู่ วิธีการก็คือ เอาศิษย์แมนเขามา แล้วก็พยายามให้เขาส่งสร้างเครือข่ายกันเอง เพราะว่าคนที่มีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล เขาก็มีเป็นกันอยู่เยอะ แต่ว่าไม่ยอมให้เขาโดดเด่นเดี๋ยวตาย ให้เขาส่งสร้างเครือข่าย เราก็จัดวิธีการสร้างเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ หมอเมืองทองรู้สึกจะได้เข้ามาช่วย ก็เป็นส่วนหนึ่ง พอเขามีลำแข้งลำขาของเขาเองได้ คือถ้าให้ความรู้ก็ให้มีไม่สิ้นสุดครับ ไม่ปล่อยว่าง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์สรุปรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องที่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (Continuing Education Model In Relevance to The Nation Education Act B.E 2542)

จากข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 จากขั้นตอนที่ 5 สามารถสรุปรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน ขอบข่ายงานด้านการศึกษาต่อเนื่องต่อไปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

โครงสร้างรูปแบบการศึกษาต่อเนื่องที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

โครงสร้างแนวทางการบริหารองค์กร

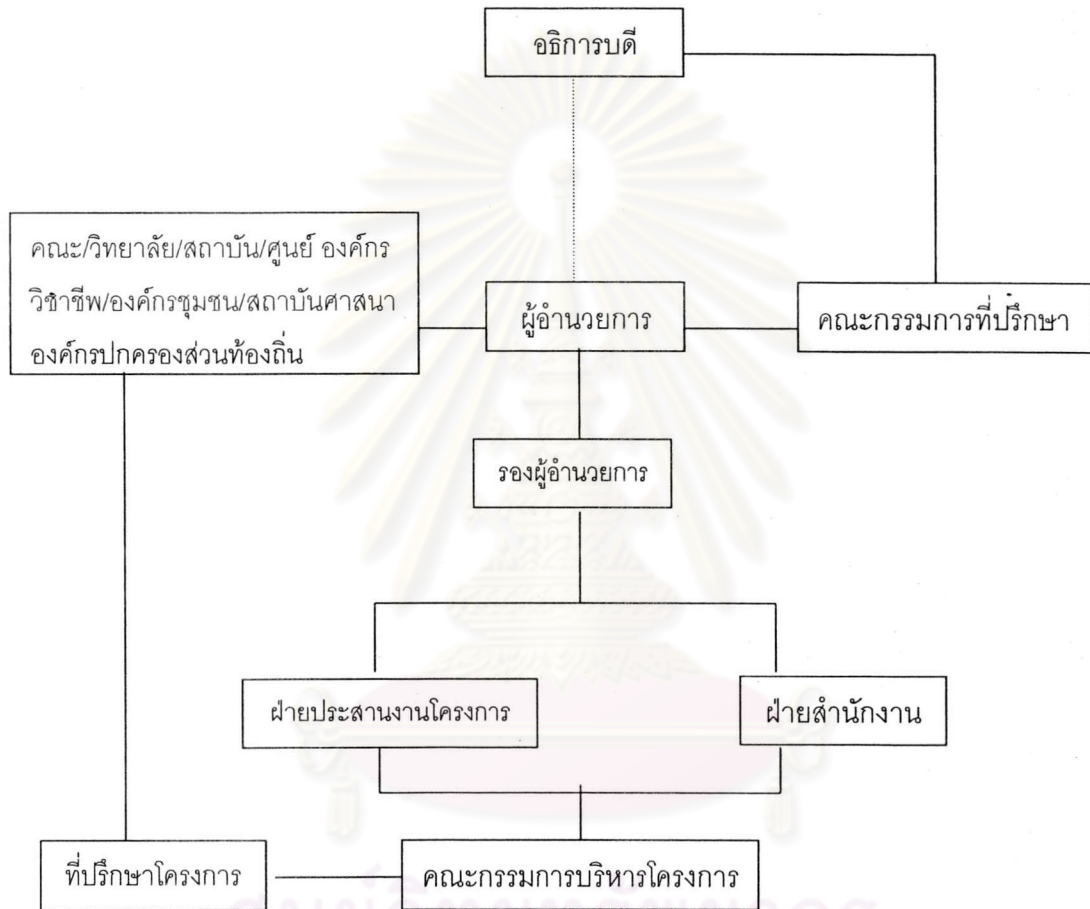
รูปแบบโครงสร้าง

- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องมีรูปแบบวิสาหกิจภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัย
- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องเป็นหน่วยหารายได้ให้กับมหาวิทยาลัย
- การจัดโครงสร้างการบริหารงานควรแบ่งการทำงานในรูปแบบโครงการ

(Project based) ยืดหยุ่นขยายจำนวนได้ตามโครงการที่เพิ่มขึ้น

- บุคลากรควรมีเท่าที่จำเป็นและทำงานทดแทนกันได้หลายหน้าที่(Multi Function) โดยบุคลากรในองค์กรทุกระดับตั้งแต่ผู้ปฏิบัติงานจนถึงรองผู้อำนวยการควรทำงานเต็มเวลา โดยไม่ติดภาระงานที่คณะและภาควิชาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

โครงสร้างหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 4.1 โครงสร้างหน่วยงาน การศึกษาต่อเนื่อง

คำอธิบายประกอบโครงสร้าง
อธิการบดี (หรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมาย)

ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้อำนวยการ แต่ที่ใช้เป็นเส้นประเพื่อให้เห็นถึงการบังคับบัญชาแบบที่ปรึกษา รับรายงานจากผู้อำนวยการในเรื่องใหญ่ๆ หรือเรื่องระดับนโยบายเพื่อให้อิสระกับการดำเนินงานของผู้อำนวยการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา
ประกอบด้วย

ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา (อธิการบดีหรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมาย)

- ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย (ผู้แทนจากคณะ/วิทยาลัย/สถาบัน/ศูนย์/ภาควิชา เป็นต้น)
- และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย (ผู้แทนศิษย์เก่า/ชุมชน/ภาคธุรกิจ/ภาครัฐ เป็นต้น)

คณะกรรมการชุดนี้เลือกสรรมาเพื่อช่วยผู้อำนวยการให้คำปรึกษาในการกำหนดนโยบาย คณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นคณะกรรมการประจำ มีวาระคราวละ 2 ปี เพื่อให้การทำงานต่อเนื่องและมีโอกาสปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

ผู้อำนวยการ

แต่งตั้งโดยอธิการบดีมีศักดิ์และสิทธิเท่าคณบดีมีวาระคราวละ 2 – 4 ปี ขึ้นอยู่กับนโยบายมหาวิทยาลัย

ผู้อำนวยการมีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภายใน (เช่น คณะ/วิทยาลัย/สถาบัน/ศูนย์) และหน่วยงานภายนอก (เช่น องค์กรวิชาชีพ/องค์กรชุมชน/สถาบันศาสนา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในการบริการวิชาการสู่สังคมตามภารกิจของหน่วยงาน โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคอยเป็นที่ปรึกษาให้คำปรึกษาด้านนโยบาย ผู้อำนวยการเป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการทำงาน

รองผู้อำนวยการ

รองผู้อำนวยการควรทำงานเต็มเวลาไม่ติดภาระงานที่คณะหรือภาควิชาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน โดยรองผู้อำนวยการเปรียบเสมือนแม่บ้านที่ต้องประสานงานเพื่อให้การทำงานเคลื่อนที่ไปได้อย่างดีโดยเชื่อมโยงทุกส่วนทุกฝ่ายเข้าหากัน ซึ่งรองผู้อำนวยการจะมีที่คนก็ได้ขึ้นกับภาระงาน และการทำงานก็มีภาระงานตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย รองผู้อำนวยการดูแล 2 สายงาน คือ ฝ่ายประสานงานโครงการ และฝ่ายสำนักงาน เพื่อร่วมกันดำเนินโครงการในรูปแบบคณะกรรมการบริหารโครงการ รวมทั้งคอยสรรหาที่ปรึกษาโครงการที่เหมาะสมกับแต่ละโครงการ

ฝ่ายประสานงานโครงการ มีภาระงานดังนี้

- งานประสานงานโครงการ
- สำรวจความต้องการ (Training Need) ของชุมชน สังคม
- บริการลูกค้า
- เตรียมและจัดการเรียนการสอน
- ประสานงานวิทยากร

- งานวิชาการ วิจัยและพัฒนาคุณภาพ เน้นการประสานความร่วมมือจากภายนอก

- พัฒนาสื่อการเรียนการสอน
- ประเมินผล และติดตามผล (Follow up study)

ฝ่ายประสานงานโครงการนั้นควรมีบุคลากรเท่าที่จำเป็นและทำงานทดแทนกันได้หลายหน้าที่ (Multi Function) ไม่ยึดติดกับตำแหน่ง โดยการจัดโครงสร้างการบริหารงาน ควรแบ่งการทำงานในรูปแบบโครงการ (Project Based) ยืดหยุ่นขยายจำนวนได้ตามโครงการที่เพิ่มขึ้น

ฝ่ายสำนักงาน มีภาระงานดังนี้

- งานธุรการ
- งานบัญชีและการเงิน
- งานการตลาดและประชาสัมพันธ์
- งานฐานข้อมูล
- ฝ่ายสำนักงานเป็นฝ่ายสนับสนุนฝ่ายประสานงานโครงการเพื่ออำนวยความสะดวก

สะดวกให้การทำงานคล่องตัวขึ้น

คณะกรรมการบริหารโครงการ

มีหน้าที่ดำเนินโครงการในลู่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการมีการรวมตัวเฉพาะกิจเฉพาะโครงการ โดยระดมคนจากฝ่ายประสานงานโครงการและฝ่ายสำนักงานจัดการทำงานเป็นแบบเฉพาะกิจ เมื่อจบโครงการก็สลายตัวโดยมีการตั้งผู้จัดการโครงการขึ้น ซึ่งอาจเป็นคนจากภายใน หรือ หากจากภายนอก ก็ได้ ตามความเหมาะสมโดยดูจากความสามารถและภาระงานที่ต้องดำเนินการเป็นหลัก

ที่ปรึกษาโครงการ

มีหน้าที่ให้คำปรึกษากำหนดทิศทางเพื่อให้โครงการดำเนินไปด้วยดี ที่ปรึกษาโครงการเป็นที่ปรึกษาเฉพาะโครงการ แต่ละโครงการมีอายุตามโครงการ เมื่อโครงการจบก็จะสลายตัวไปเช่นเดียวกับคณะกรรมการบริหารโครงการ การสรรหาที่ปรึกษาโครงการเป็นหน้าที่ของรองอธิการจะเลือกผู้ที่เหมาะสมโดยดึงความร่วมมือจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

การดำเนินงาน

- บริหารงานเป็นเอกเทศ อิสระบริหารตนเองเพื่อให้เกิดการคล่องตัว กระทัดรัด ใช้บุคลากรน้อย แต่การดำเนินงานอยู่ภายใต้กรอบนโยบายมหาวิทยาลัย

- การเงินควรมีอิสระในการมีงบประมาณของตนเองโดยทำงบประมาณแยกเป็นโครงการและมีงบการเงินรวม ภายใต้การตรวจสอบ มีผู้ตรวจสอบบัญชีที่ได้มาตรฐาน

- ควรมีค่า Royalty จ่ายให้มหาวิทยาลัย แต่ไม่ควรมาก เช่น 5% ของรายได้ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เน้นการแสวงหากำไรเป็นหลัก แต่ต้องส่งเงินเพื่อช่วยเป็นค่าสาธารณูปโภค รวมของมหาวิทยาลัย

- การบริหารงานที่เน้นประสิทธิภาพแบบภาคเอกชนและที่สำคัญต้องสามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ใช้งบประมาณ (Self Support) ต้องบริหารและจัดการให้เกิดระบบงานเชิงธุรกิจสร้างรายได้เพื่อให้มีเงินเหลือเป็นกำไร (Profit) ที่จะลงทุนและพัฒนาองค์กรให้สามารถบริการวิชาการสังคมในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น

- การทำงานด้านวิชาการควรพัฒนาให้บุคลากรทุกคนเป็นนักฝึกอบรมโดยทุกคนสามารถ Initiate โครงสร้างขึ้นเองและดำเนินโครงการได้โดยไม่ต้องมีการแบ่งฝ่ายขึ้นมาเฉพาะ แต่อาศัยการเป็นนักประสานงานที่ดีในการประสานงานริเริ่มโครงการร่วมกับคณะ ภาควิชา สถาบัน สำนัก ศูนย์ วิทยาลัย หรือ หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละหน่วยงานที่ร่วมมือด้วยโดยตั้งรูปแบบการดำเนินงานเป็นโครงการ (Project Based) และทำงานร่วมกันแบบคณะทำงานเฉพาะเรื่องโดยหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง ใช้นักฝึกอบรมและฝ่ายสนับสนุนมีหน้าที่หลักในการประสานงานทุกด้านดำเนินงานเลขานุการและกิจกรรมต่างๆ

- ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการสำรวจความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

- การบริหารจัดการ พนักงานควรรับอำนาจในการตัดสินใจ และมีการทำงานแบบไม่รวมศูนย์

- ควรมีระบบการจัดการแบบเหมาบริการโดยการจ้างคนภายนอก (Outsourcing) เพื่อไม่ให้มีภาระผูกพันด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการลงทุนและภาระผูกพันด้านกำลังคนประจำที่มากจนทำให้โครงสร้างองค์กรใหญ่เกินความจำเป็นอันจะเป็นการทำให้เคลื่อนที่ช้าอยู่ถ้าย การจ้างผู้ที่มีความชำนาญงานจากภายนอกในรูปแบบสัญญาจ้างเฉพาะเวลา (Contract out) สามารถพิจารณาจากหน่วยงานในมหาวิทยาลัยก่อน เช่น โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ กองอาคารสถานที่ ฯลฯ แต่ต้องคำนึงถึงต้นทุนและประสิทธิภาพเป็นสำคัญ โดยสามารถจ้างเอกชนที่มีความชำนาญมารับผิดชอบงานที่ไม่ถนัดได้ เช่น งานด้านประชาสัมพันธ์ งานการตลาดเชิงรุกที่ต้องอาศัยความคล่องตัวในการจัดการ เป็นต้น

- ผู้อำนวยการหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายการทำงานได้โดยยึดหลักเพื่อความเป็นเอกภาพขององค์กรสามารถยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดความคล่อง

ตัวโดยการศึกษาความเป็นไปได้ของแต่ละโครงการเพื่อตั้งเป้าหมายรวมที่องค์กรสามารถอยู่โดยสามารถดำเนินโครงการบางโครงการให้เกิดกำไร (Profit) เพื่อนำมาสนับสนุนบางโครงการที่ไม่สามารถทำกำไร (Non-profit) แต่ต้องดำเนินการเนื่องจากภารกิจในการสนับสนุนบริการสังคมชุมชนและผู้ด้อยโอกาส

- การดำเนินงานควรมีเป้าหมายด้านความสำเร็จขององค์กรเพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่พนักงานในองค์กรให้มีความรู้สึกร่วมในการเพิ่มคุณค่าองค์กร (Corporate Value Added) ทั้งด้านภาพลักษณ์และความก้าวหน้าในหน้าที่การงานในอนาคตขององค์กร พนักงานแต่ละคนจะได้มีผลตอบแทนที่เหมาะสมตามสมควร มองเห็นอนาคตของตนเองและองค์กร เพื่อช่วยผลักดันให้สามารถแข่งขันได้กับเป้าหมายขององค์กร

- การปรับองค์กรให้มีการคล่องตัวไม่ติดกรอบระเบียบวิธีพิธีการเดิมเท่านั้นควรปรับองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันสามารถแข่งขันได้จริงกับสังคมที่มีพลวัตสูงเพื่อสร้างความเป็นเลิศขององค์กรในการบริการสังคมและชุมชนต้องมีความคล่องตัวที่จะตอบสนองและบริการกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่ม

- การกระจายอำนาจและการตัดสินใจการบริหารโครงการจะลดการทำงานซ้ำซ้อนเพื่อให้คล่องตัว และสามารถกำหนดหน้าที่งานได้ชัดเจน

- ควรใช้เทคโนโลยีในการช่วยให้มีระบบประเมินผลงาน และเพิ่มทักษะด้านบริการจัดการให้กับบุคลากร

- ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ ควรมีเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยเฉพาะพยายามใช้ทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยในรูปแบบการแบ่งปัน อย่างประหยัด เพื่อไม่ให้เกิดเป็นต้นทุนระยะยาวอันเป็นต้นทุนจม (Sunk Cost) ของหน่วยงานเท่านั้นบางอย่างควรเช่าใช้ เพื่อให้เป็นต้นทุนของแต่ละโครงการ (Project) ที่มีความจำเป็นต้องใช้

วัตถุประสงค์

- เปิดโอกาสให้ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสรับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในรูปแบบการฝึกอบรมแบบไม่จำกัดรับ เพื่อสนองตอบสังคมไม่เฉพาะ แต่เพียงหลักสูตรที่มีปริญญาบัตรที่มหาวิทยาลัยมีข้อจำกัดในการรับนักศึกษาได้ไม่มากนัก

- เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกระดับด้วยการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

- ถ่ายทอดความรู้ ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาคนไทยทั้งร่างกาย จิตใจ คุณธรรม และสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม

- พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้สื่อทางเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลเพื่อขยายโอกาสและเชื่อมโยงทุกคนในสังคมให้เข้าถึงข้อมูล องค์ความรู้ที่เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ใช้ทรัพย์สินทางปัญญา องค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย ให้เกิดบทบาทของมหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งวิชาการเพื่อพัฒนาประเทศโดยร่วมมือกับสังคมทุกองคาพยพทั้งชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิต

- นำทรัพยากรภายในมหาวิทยาลัยทั้งบุคลากรและทรัพย์สิน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือความสัมพันธ์กับชุมชน สังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน

- - สร้างประสบการณ์การสอนและการทำงานให้คณาจารย์ และเพิ่มรายได้ตามสมควร เพื่อรักษาบุคลากรของมหาวิทยาลัย

- สร้างรายได้ให้หน่วยงาน โดยเน้นการพึ่งตนเอง (Self support)

การบริการทางวิชาการ

กลุ่มเป้าหมาย

- บุคคลทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ครอบคลุมทุกกลุ่มของประชากรไม่เฉพาะคนไทย แต่รวมถึงชาวต่างชาติที่อาศัยหรือทำงานในประเทศไทย

- ศิษย์เก่าและผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้มีโอกาสมาปรับฐานความรู้ตามองค์ความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป

- กลุ่มผู้พลัด-ขาด-ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจ

- ชุมชนที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ เพื่อความสัมพันธ์ที่เอื้ออาทรเกื้อกูลกันในรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

- ผู้สูงอายุอันเป็นทรัพยากรที่มีค่าทางสังคม

- ชาวต่างประเทศที่สนใจเข้ามาศึกษาภายในประเทศไทย

แนวคิดการบริการ

- การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อมวลชน (Life Long Education for All) บริการการศึกษาแก่ประชาชนและให้สังคมทั้งมวลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- การบริหารวิชาการแบบสหสาขาวิชา (Interdisciplenery) ซึ่งคณะวิชาหรือภาควิชาไม่พร้อมดำเนินการ
- การบริการวิชาการควรมุ่งสู่การพึ่งพาตนเองในการหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเอง โดยจัดสัดส่วนการบริการแก่กลุ่มผู้มีรายได้ดีและบริการแบบไม่มุ่งผลกำไรแก่ผู้มีรายได้ปานกลาง องค์การภาครัฐ เอกชน ที่ขาดกำลังซื้อและให้เปล่าแก่ผู้ด้อยโอกาสองค์กรการกุศลที่ไม่มีรายได้หรืองบประมาณ
- ควรมีการประกันคุณภาพทางวิชาการด้วยวิธีการและกระบวนการในการทำงานที่มีมาตรฐาน เช่น ISO หรือระบบที่สร้างขึ้นเอง เป็นต้น
- เป้าหมายสูงสุดของการบริการวิชาการคือการที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ
- พัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สร้างวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อให้อยู่กับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พึ่งตนเองโดยเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัยต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมอย่างชัดเจน
- เพิ่มคุณภาพส่วนบุคคลให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนางานและการมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการให้ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Education) และการแก้ปัญหาสังคม
- หลักสูตรหลากหลายสนองตอบต่อคนทุกกลุ่มประชากร ควรมีเป้าหมายที่จะตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและความพึงพอใจของผู้ที่มาใช้บริการเป็นตัวชี้วัดมาตรฐาน และคุณภาพของการบริการวิชาการโดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ
- หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องควรขยายออกนอกเขตเมืองเพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้แก่ประชาชนนอกพื้นที่จนถึงทั่วประเทศโดยการใช้สื่อ และการสื่อสารศึกษาทางไกล
- จัดโครงสร้างการบริการให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาทั้ง 3 แบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมุ่งที่ความสะดวกของผู้เรียนเป็นหลัก
- การศึกษาต่อเนื่องควรบริการสังคมมากยิ่งขึ้น
- การศึกษาต่อเนื่องควรมุ่งสร้างคุณค่าให้แก่สังคม

วิธีการบริการวิชาการและเทคนิคการเรียนการสอน

- ฝึกอบรมทั้งระยะสั้นระยะยาวเรียนแบบทางไกลโดยเน้นการขยายโอกาส
- สัมมนาทางวิชาการตามความสนใจเฉพาะด้าน
- บริการทางวิชาชีพ เช่น เกษตรชุมชน สถานปฏิบัติการ ใสศตคาลา การบริการทางการแพทย์ ฯลฯ
- บริการเต็มรูปแบบ (Turn Key) ตั้งแต่ให้คำปรึกษาทางระบบ พัฒนาระบบ
- การสร้างกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การไปดูงาน เยี่ยมชมโรงงาน กิจกรรมอบรมนอกสถานที่
- จัดนิทรรศการแสดงผลงาน เช่น เทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ การแสดงดนตรี ฯลฯ
- ใช้สื่อสารมวลชน (Mass Communications) ทั้งสิ่งตีพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่มีสื่อของตนเอง เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน
- การฝึกอบรมแนะนำการสร้างอาชีพและพัฒนาต่อชุมชน การช่วยเหลือด้านเทคนิคหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ
- การให้คำปรึกษาโครงการทั้งรัฐและเอกชน งานวิจัย การวางระบบเช่น บัญชี เป็นต้น
- การรับรองคุณภาพ เช่นการรับรองคุณภาพสินค้า การทดสอบความรู้ด้านต่างๆ เช่น ด้านดนตรี ภาษา ฯลฯ
- การให้บริการห้องปฏิบัติการในช่วงเวลาที่ว่างเพื่อพัฒนาชุมชน สังคมให้ได้มีโอกาสใช้ทดลองเครื่องมือต่างๆ ที่ไม่สามารถหาได้ทั่วไป
- ควรมีแผนการอบรมของทุกหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรประจำปีแบบ Year Plan เพื่อความสะดวกของผู้ใช้บริการ เช่น ทำคู่มือปฏิทินการอบรม (Training Calendar)
- ควรมีการประเมินผลอบรม หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมและติดตามผล (Follow up Study) ระยะยาวหลังการอบรมในรูปแบบ Customer Service Relation เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการวิชาการ
- ควรจัดสัมมนาหรือฝึกปฏิบัติ (Work Shop) ให้ผู้ผ่านการอบรมได้กลับมาเพิ่มเติมความรู้เพื่อ Up Date หรือ Fresh up ให้ตามพลวัตแห่งความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอ
- ควรจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรเทาหรือแก้ปัญหาวิกฤตเร่งด่วนที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันเพื่อทุเลาความทุกข์ร้อนของประชาชน เช่น วิกฤตการณ์การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เป็นต้น

- ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการศึกษาที่ต่อเนื่อง เช่น การทำ Home Page ใส่ข้อมูลการฝึกอบรมให้ผู้เคยผ่านการฝึกอบรมกลับมาทบทวนได้
- เน้นความสะดวกของผู้เรียนเป็นหลัก บางหลักสูตรควรให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการเลือกวิธีการเรียน มีทางเลือกให้มากที่สุด
- ผู้เรียนสามารถกำหนดเนื้อหา วิธีการส่งงาน การสอบ ตามรูปแบบของสัญญาการเรียนรู้อื่น (Learning Contract) ที่ผู้สอนและผู้เรียนตกลงกัน
- มีการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร มาตรฐานเอกสาร สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเข้าฝึกอบรม และควรมีการติดตามผลภายหลัง จากการฝึกอบรม
- ฝึกให้เรียนรู้หาประสบการณ์ แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการหาข้อมูลและความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ และแหล่งความรู้ ตามแนวคิดการศึกษาตามอัธยาศัย
- มีแผนการวัดความรู้ ความสามารถ ทักษะ เพื่อประเมินผล รวมถึงการเก็บสะสมหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเทียบโอนหน่วยกิต หรือเทียบวุฒิการศึกษาในอนาคต
- หลักสูตรที่ให้บริการควรมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา และการวัดประเมินผล เนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม
- สร้างหลักสูตร บทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม โอกาสตามอัธยาศัย เน้นความยืดหยุ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีความสำคัญที่สุด
- พัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้บริการวิชาการเข้าถึงมวลชนมากขึ้นในหลายรูปแบบเพื่อเผยแพร่ โดยเฉพาะผ่านทางสื่อสารมวลชน (Mass Communications) เช่น วิทยุ รายการโทรทัศน์ ตลอดจนผลิตสื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น VC , CD-ROM, เทปบันทึกเสียง, Internet และหนังสือ เป็นต้น
- การทำให้การศึกษาเป็นเรื่องที่สนุก คือ การใช้สื่อในการบริการ
- กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพของแต่ละปัจเจกชน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามความถนัด และความสนใจตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- สร้างแหล่งการเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีในการบริการวิชาการในรูปแบบ Website และควรมีระบบ Online คือสามารถเรียนได้ทุกเวลา ที่จะบริการให้ทุกคนในสังคมได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย
- จัดบริการ Hot Line บริการให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น บริการให้ประชาชนสามารถโทรเข้ามาหรือฝากข้อความคำถามสิ่งที่ยากเรียนรู้ได้ในเครื่องตอบรับโทรศัพท์หรือ Web

Board และจัดบริการตอบปัญหาโดยคณาจารย์หรืออาสาสมัครที่มีความชำนาญแต่ละเรื่องเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

- การเพิ่มประสบการณ์แก่บุคลากรที่ทำงานบริการวิชาการจะใช้วิธีฝึกอบรมสัมมนาดูงานเพื่อเพิ่มโอกาสไปหาประสบการณ์ให้แก่ละคน

- ต้องมีการปรับปรุงเทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของหลักสูตร ควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อจะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยดูว่าเป้าหมายความสำเร็จต้องการให้เขาเป็นอะไร และใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

- จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา สร้างมาตรฐานการศึกษาด้วยการประเมินผลทางวิชาการทั้งหลักสูตร วิธีการสอน และผลสัมฤทธิ์ของการเรียน โดยมีระบบติดตามผลภายหลังจากการเรียนรู้ด้วยระบบการตรวจสอบภายในเพื่อประกันคุณภาพภายใน และมีระบบตรวจสอบจากภายนอกเพื่อให้เกิดมาตรฐานที่เชื่อถือได้

- การประเมินผลควรเน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

เครือข่ายในการบริการ

รูปแบบเครือข่าย

- รูปแบบเครือข่ายครอบคลุมเกี่ยวเนื่องกับชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) ดังนั้น จึงควรให้ทุกกลุ่มชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยผ่านระบบตัวแทนหรือการเสนอตรงมายังสถานศึกษา

- ควรตั้งกลุ่มหรือสมาคมเพื่อสร้างเครือข่ายการบริการทางการศึกษาร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกัน และองค์กรการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้มีเครือข่ายในการบริการกว้างขวางมากขึ้น และยังเป็นการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิภาพในการแข่งขัน และให้ประโยชน์ร่วมกันทางด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อบริการประชาชนได้ทั่วถึงและครบถ้วนตามความต้องการที่หลากหลายของสังคม

- อุปสรรคของเครือข่ายงานบริการวิชาการคือการขาดการประสานงานและการสร้างความร่วมมือต่อกันซึ่งอาจมาจากพื้นฐานของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดเทคโนโลยีสนับสนุน ดังนั้นควรมีบุคลากรที่มีความสามารถในการประสานงานลดกฎระเบียบราชการ และวางเครือข่ายการประสานงานที่รวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ควรมีโปรแกรมด้านการตลาดเพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับเครือข่าย การสำรวจตลาดหาแนวโน้ม

- รัฐควรสนับสนุนงบประมาณด้านระบบโครงสร้างเครือข่ายของหน่วยงานการศึกษาต่อเนื่อง

การขยายเครือข่าย

- การขยายเครือข่ายควรเริ่มต้นจากชุมชนภายในมหาวิทยาลัยและใกล้มหาวิทยาลัยก่อน โดยประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น เช่น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ลอยกระทง เป็นต้น

- ระดมทรัพยากรการลงทุนและระดมความร่วมมือโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม ร่วมกันจัดการศึกษา กำหนดสร้างหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่มคน

- การเข้าถึงชุมชนโดยตรงในการให้บริการวิชาการ โดยออกไปพบพูดคุยด้วยโดยตรง (Face to Face) เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ประชาชนต้องการเรียนรู้โดยเน้นแนวคิดประชารัฐ

- การสร้างเครือข่ายกับชุมชนของไทยนั้นขาดความร่วมมือระหว่างองค์กรต้องสร้างความร่วมมือ โดยเฉพาะกับชุมชนต้องทำให้เขารู้สึกมีความภาคภูมิใจสร้างความเชื่อมั่นในตัวชุมชนในการที่จะเข้าไปร่วมมือ

- ความร่วมมือต้องเน้นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ หรือเทคโนโลยีชาวบ้านเพื่อให้เกิดความรู้ที่ร่วมกันอย่างแท้จริงเกิดประชาคม ต้องไม่ Dominate ชุมชน

ความสัมพันธ์ชุมชนและการมีส่วนร่วมของสังคม

- ความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมของสังคม ความสัมพันธ์กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของสังคมเป็นปัจจัยหลัก (Key Factor) ในความสำเร็จตรง ความประสงค์ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่สะท้อนมาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

- ความสัมพันธ์กับชุมชนดีมาก มีความร่วมมือ ในระดับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เช่น มหาวิทยาลัยในอเมริกา (Ohio University) มีความสัมพันธ์ที่ดีมากจนไปรษณีย์อนุญาตให้หน่วยงานการศึกษาต่อเนื่องของมหาวิทยาลัยส่งไปรษณีย์ โดยไม่ต้องเสียอากรแสตมป์ เพื่อสนับสนุนการสื่อสารกับชุมชนให้เข้าถึงการศึกษาต่อเนื่องได้เต็มที่ หรือตั้งวิทยาเขตเพื่อบริการในพื้นที่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัยในราคาที่ถูกลง ตามระยะห่างจากมหาวิทยาลัย เพื่อให้ชุมชนที่เป็นชนบทสามารถเข้ารับการการศึกษา

การสร้างแหล่งการเรียนรู้

- การสร้างแหล่งการเรียนรู้โดยเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้โดยไม่ต้องเข้าห้องเรียน กำหนดเวลาและความเหมาะสมของการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น การทำอุทยานการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยหรือในบริเวณชุมชน หรือ เปิดหลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้สูงอายุ (อายุเกิน 60 ปี) มาเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยในแนวคิดการแบ่งปันพรสวรรค์หรือประสบการณ์ของแต่ละคน ในการสร้างโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับกันและกันภายใต้สิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ไว้ให้ผู้เรียน

- ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล โดยทำหน้าที่เป็นนักจัดการประสานงานประชาสัมพันธ์ (Co-ordinator) ให้เกิดกิจกรรมร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามศักยภาพความพร้อม และโอกาสของแต่ละบุคคล อันจะก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

- รัฐต้องช่วยสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ปรับปรุงด้านทรัพยากรเพื่อสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย